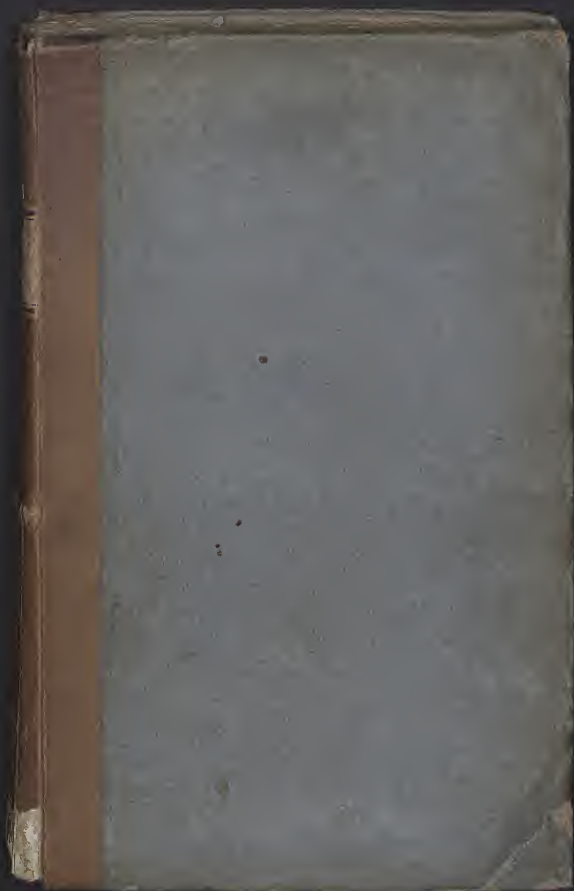


Edda

SÆMUNDAR HINNS FRÓDA,

COLLECTIO

CARMINUM

VETERUM SCALDORUM

SÆMUNDIANA

DICTA.

QUAM,

EX CODICIBUS PERGAMENIS CHARTACEISQUE CUM NOTIS ET LECTIONIBUS VARIORUM,

EX RECENSIONE

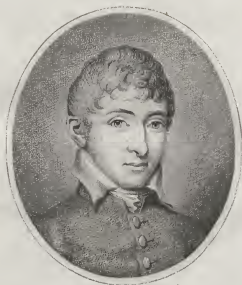
ERASMI CHRISTIANI RASK

CURAVIT

ARV. AUG. AFZELIUS.

HOLMIÆ 1818

TYPIS ELMENIANIS.



(Amicis.)

ERASMI CHRIST. RASK.

Ex quo in deliciis studierum esse coeperunt carmina veterum Scaldorum, quorum specimen A. C. MDCCCXII edidimus*), firmum animo propositum stetit, e manuscriptis inclytam Collectionem Sæmundianam totam aliquando edere. Præcipue vero codex Bibliothecæ Reg. Holm. chartaceus in folio, litteris ab Helgio Olai filio elegantissimis scriptus, qui in lucem prodiret, idoneus visus est. In hoc vero occupati, amici probatissimi Rask in patriam ab Islandia reditum accepimus, qui in partem laboris vocatus, venire haud recusavit. Cujus igitur studio & operæ opus hocce, alias sine dubio, ex codice vitioso vitiosissimum a manu nostra profecturum, omnino emendatissimum debemus.

Quin Eddæ rhythmicæ in monumentis Borealium antiquissimis, locum facile primum plerique concedant, nulli dubitamus; utpote quæ vetustissimi aevi litteraturæ reliquias prètiosissimas continet; et multa, auditu haud indigna, de philosophia veterum, magia et mysteriis vatum rhythmis suavissimis tradit. Quum vero hæçce, quibus pepercit injuria temporis, carmina heic primum collecta publicamus, non reticendos esse viros censemus, de hac litteratura meritissimos,

*) Vide Idunæ Fasc. III. Holmiæ 1812.

qui vel hodiernas in linguas Eddam continuata longius versione transtulerunt, vel singulos hujus locos orbi litterato impertiverunt: Resenium *loquor*, Göransonium, Meletium, Schimmelmannum, Sandvigium, Torkelinum, Vormium, Stephanium, Möllerum, Rudbeckium, Bartholinum, Beronium, Keylerum *), Thorlacium, *fratres* Grimm *et* Græterum *&c.: nec* Geijerum *nostratem silentio prætereamus, qui ingenio, quo omnibus suæ ætatis luminibus præfulget, carmina Eddæ familiaria nostratibus et perdilecta reddidit* **).

In Islandia, ubi cum lingua Norrena olim aborigines Borealium traditiones diu viguerunt, claruit labente Sæculo XI. Sæmundus *hinn fróde* (sapiens) *dictus, qui, ut in Islandiae Chronicis amplioribus verba leguntur, "doctrinæ lucrandæ gratia longe a patria remotus diu vixit". Is carmina veterum Scaldorum mythologica, quæ usque ad id tempus sola memoria hominum conservaverat ex ore contemporaneorum, in unum fertur corpus congessisse, cui postea nomen Eddæ (aviæ) inditum. Ceteris, quæ de collectionis hujus natalibus* Arna-Magnæus *in vita* Sæmundi Multiscii *attulit, lubentes assentimus: "Eddicas hasce, ut vocant, Odas a Deorum cultoribus, imo, ut consultissimus antiquitatis judex Bartholinus Antiqv. Dan. pag.*

*) De singulorum opera horum auctorum vide Præfationem in Eddam rhythmicam Hafniæ 1787.

**) Vide Iduna Fasc. I. pag. 60-90.

192 *statuit, diversis temporibus, ab diversis, in eorum laudem compositas, ac postea, cum religio christiana literarum notitiam secum in Islandiam invexisset, ab aliquo, antiquitatum studioso, ex ore hominum, istas memoriter tenentium, excerptas, et, ne perirent, in librum congestas esse".*

Multa quidem multi de origine Odarum ***Eddæ*** *docte disputarunt: Orientalis *) eane sit, an Septentrionalis; cui quidem utrique sententiæ quadantenus subscribendum esse arbitramur: Orientalis scilicet ingenium, ipsa quidem rerum fide colorumque nativa veritate, produnt Odæ quædam prioris Eddæ partis, quæ genuinum Mythologiæ Scaldorum fontem exhibent, ut Völu-spá, Vafþrúþnis-mál, Grimnis-mál, Alvis-mál, Hrafna-galdur Oþins et Vegtamsqvida: Septentrionalem vero, Hýmisqvida, Hamars-heimt, Skirnis-för, Hyndlu-lióð &c. Philosophiæ et artium magicarum mysteria continent Háva-mál et Gróugaldr. Ceterum monendum est, Sólar-lióð Sæmundo vulgo adscribi auctori: — carmina vero Loka-glepsa et allegoriam Harbarz-lióð, omni in rebus mythologicis fide et auctoritate fere destituta, ignobiliorem medii ævi feturam redolere.*

Cetera Eddæ rhythmicæ fata docti antiquitatum indagatores talia ferunt: "Pauca, quæ ab aliis Sæ-

*) Vide Runolfi Jonæ Dissertationem. Hafniæ 1651. et Resenii Præfationem in carmen Völu-spá Hafniæ 1673.

MUNDO *anterioribus aut coævis, litteris forte tradita fuerint carmina, illum dispersa collegisse, pluribus de sua et aliorum memoria adjectis; sic carminum mythicorum, litteris mandatorum collectionem, reliquis omnibus suo tempore locupletiorem et accuratiorem habuisse: quam carminum mythicorum farraginem, inter reliqua Saemundi scripta librosque* SNORRIO STURLESONIO, *dum* JOHANNIS *sive* JONIS LOPTI *filii, Saemundi vero ipsius nepotis domo et disciplina usus adolevit, primum innotuisse: hujus deinde sive autographo sive apographo* SNORRIUM *potitum, fabulas ipsum mythicas, illa duce, composuisse. Saemundiana igitur dici meruit collectio, quam vel primus vel princeps instituit* SÆMUNDUS. *Per litteratos Islandiae Saeculo primum XVII in Suecia et Dania litteratura Eddica cognita fuit* *), *et quidem e codicibus pergamenis, quorum nunc duo vel tres tantummodo supersunt. E quonam autem* GUDMUNDUS **) *et frater ejus* HELGIUS OLAI ***), *suos, quos nos in plurimis*

*) Bryniolfus Svenonius, Præfect. Scalholtensis anno 1639 primus codicem delexisse fertur vetustissimum, quem in aliam membranam traductum Th. Torfaeo, claro illi Norvegiæ historiographo, dono miserit. Vita Sæmundi multiscii, auct. Arna-Magnæo pag. VII.

**) Gudmundus, Olai filius, Islandus, anno 1680 in Sueciam vocatus vice translatoris in Archivo Colleg. Antiquit. Holmiæ functus est, ibique diem obiit supremum anno 1695.

***) Helgius, Olai filius, ex Islandia Holmiam venit anno 1682. Postero anno iter in Islandiam instituit, unde redux Islandicorum haud paucis Mstorum Bibl. Reg. collectionem auxit. cfr. Troilii Iter Islandicum pag. 196—97.

consuluimus, descriptos habuerint, non constat. Codices vero huic editioni inservire passi, et suis, in notis indicati signis, sequentes fuerunt:

E Bibliotheca Reg. Holmiensi:

1) *Codex Stockholmensis (St.) chartaceus, in forma folii, qui utramque et Sturlesonii & Saemundi Eddam exhibet et in edit. Arna-Magn. Eddae dicitur Svecus, ab Helgio Olai filio scriptus anno* 1684, *et sequenti, ut opinatus est Cel.* Rask, *originem debet.*

2) *C. Gudmundi (G.) chartaceus, in Quarto, Eddam quoque Sturlesonii et Scaldam continet. In possessione Gudmundi Olai filii fuisse, nomen eidem inscriptum indicat. In margine lectiones variorum subjungit.*

3) *(F.) C. chartaceus in Octavo, inter Islandica N. 5, cui ab initio pag.* 1. *litteram F. inscriptam invenimus.*

E Bibliotheca Reg. Hafniensi:

4) *Codex Regius pergamenus (Kálfskinsbokin gömla) e textu Eddae editionis Arna-Magn. et apographo huic operi inservit. Ampliorem in praedictae editionis praefatione descriptionem vide pag. XLI.*

E collectione Arna-Magnæana.

5) *(O.) C. Vormianus membranaceus, cujus ex apographo, quem sibi insignem in Islandia appropriavit Cel.* Rask, *carmen Rigsmál exscriptum habemus.*

Præter hos alios quoque, praecipue fragmentum Eddae rhythmicae (Eddubrot R.), quod ipse possedit, et editiones Resenii et Arna-Magnæanam in uno alterove illustrando carmine Cel. RASK *consuluit.*

Ex hisce demum collectionibus omnes huc usque repertas, Eddicas, ut dicuntur, Odas sumsimus inque duas divisimus Partes, quarum I. Mythologicas, quibus Sólar-liód, carmen Saemundi, apposuimus; II. autem Historicas, et in Appendice carmen Gunnar-Slagr amplectitur.

Holmiae d. XX Martii MDCCCXVIII.

Ar. A. AFZELIUS.

I. PARTR

SÆMUNDAR-EDDU.

VÖLU-SPÁ.

1. Hljóþs biþ ek allar
helgar kindir,
meiri ok minni
mavgo Heimþallar;
vildo' at ek Valfavþur
vèl framteljak,
fornspjöll [1]) fira
þau ek fremst of-nam.

2. Ek man jötna
ár of-borna,
þá er forþom
mik frœdda höfþo:
nio man ek heima,
nio íviþi,
mjotviþ [2]) mœran
fyrir mold neþan.

3. Ar var alda,
þá Ymir bygþi,
var-a sandr, nè sær,
nè svalar unnir,
jörþ fanz æva,
nè upphimin,
gap var Ginnúnga,
en gras hvergi.

4. Aþr Börs synir
bjöþum ypþo,
þeir er Miþgarþ
mœran skópo.
Sól skein sunnan
á Salar [3]) steina,
þá var grund gróin
grœnum lauki.

5. Sól varp sunnan,
sinni Mána,
hendi hinni hœgri
á [4]) himin jódyr.
Sól þat nè visse
hvar hon sali átti,
Stjörnor þat nè visso
hvar þær staþi átto,
Máni þat nè vissi
hvat hann megins átti.

6. Þá gengèngo regin avll
á ravkstóla,
ginnheilög goþ, [5])
ok um þat gettuz:
nótt ok niþjom
nöfn umgáfu;

1) forspioll *Edddubrot Rasks.* 2) miötuþ *G. á spáz.* 3) *Adrir* svala.
4) *Ad.* um. 5) *F. G. St. ítreka þessa línu eins og seinna.*

myrgin hèto
ok miþjan dag,
undorn ok aptan,
ár-óſ [1] at telja.
7. Hittoz Æsir
á Iþavelli,
þeir er havrg ok hof
há-timbroþo,
aſla lavgþo,
auþ smiþoþo,
aſls kostoþo,
alls ſreistuþo,
tángir skópo
ok tól giörþo.
8 Teſldo í túni,
teitir vâro,
var þeim vettugis
vant or gulli;
unz þriár komo,
þursa meyar,
ámátkar miök,
úr Jötunheimum.
9. Þá gengèngo regin avll
á ravkstóla,
ginnheilög goþ,
ok um þat gettuz:
hverr skyldi dverga
drótt um-skepja,
ôr Brímis holdi [2]
ok ôr blám [3] leggjom.
10. Þar vàr Mótsognir
mœztr um-orþinn
dverga allra,
en Durinn annar:
þeir mannlíkon
mavrg of-gjörþo,
dverga or jörþo,
sem Durinn sagþi.
11. Nýi ok Niþi,
Norþri ok Suþri,
Austri ok Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár ok Náinn,
Nippíngr, Dáinn,
Veggr, Gandálfr,
Vindálfr, Þorinn.
12. Bivor, Bavavr,
Bavmbur, Nori,
Anar, Onar,
Ai, Mjöþvitnir,
Þrár ok Þráinn,
Þrór, Vitr, Litr,
Nýr ok Nýráþr;
nú hefik rekka, [4]
Reginn ok Ráþsviþr,
rètt um-talda.

1) árum *St. Eddubr R.* 2) blóþi *Eddubr.* 3) *Bláins F. G. á spáz.* 4) dverga *G.*

13. Fili, Kili,
Fundinn, Nali,
Hepti, Vili,
Hanar ok Svíor, 1)
Billíngr, Bruni,
Bildur, Búri,
Frár, Fornbogi, 2)
Frœgr ok Lóni,
Aurvángr, Vari, 3)
Eikinskjaldi.

14 Mál er dverga
i Dvalins liþi
lióna kindom
til Lofars telia,
þeir er sóttu
frá Salar-steini
Aurvánga sjót
til Jórovalla.

15. Þar var Draupnir
ok Dolgþrasir,
Hár, Haugspori,
Hlèvángr, Glói,
Skirvir, Virvir,
Skafiþr, Ai,
Alfr ok Yngvi,
Eitr 4) ok Oinn.

16. Fjalar ok Frosti,
Finnr ok Ginnar,
Hèri, Högstari,
Hljóþólfr, Móinn;
þat mân uppi
meþan öld lifir
Lángniþia tal
Lofars hafat.

17. Unz þrír komo
ôr því liþi,
avflgir ok ástgir
Æsir, at húsi; 5)
fundo á landi
lítt megandi
Ask ok Emblo,
avrlavglausa.

18. Avnd þau nè átto;
óþ 6) þau nè havfþo,
lá nè læti,
nè lito góþa:
avnd gaf Oþin,
óþ gaf Hœnir,
lá gaf Loþur 7)
ok litu goþa.

19. Ask veit ek standa;
heitir Ygg-drasill,
hár-baþmr ausinn
hvíta auri:
þaþan koma döggvar,

1) Sviþor *F. G. á spáz.* 2) Hornbori *Resen.* 3) *Ad.* Yari, Jari.
4) Eitir *F. G. á sp.* 5) *Ad.* húsi. 6) *Adrir,* auþ. 7) Lavþur *G.*

þærs í dala falla,
stendr ey yfir grœnn
Urþar brunni,
20. Þaþan koma meyjar
margs vitandi,
þrjár úr þeim sal,
er und þolli stendr:
Urþ hètu eina,
aþra Verþandi,
skáro á skíþi
Skuld hina þriþju.
21. Þær lavg lavgþo,
þær líf kuro,
alda bavrnom
avrlavg at segja. [1])

Ein sat hon úti,
þá hinn aldni kom
Yggjongr Asa,
ok í augo leit:
22. Hvers íregnit mik?
hví freistiþ mín?
allt veit ek Oþinn,
hvar þú auga falt. þitt;
í inom mœra
Mímis brunni:
dreckr mjöþ Mímir
myrginn hverjan
af veþi Valfavþurs;
vitoþ enn, eþa hvat?
23. Valdi henni Herfavþur
hrínga ok men;
— — — —
— — — —
fèspjöll spaklig
ok spá ganda;
sá hon vítt ok om vítt
of veravld hverja.
24. Sá hon valkyrjor,
vítt um-komnar,
gavrfar at ríþa
til Goþ-þjóþar;
Skuld hèlt skildi,
en Skavgul önnur,
Gunnr [2]), Hildr, Gavndul
ok Geir-skavgul.
Nú ero talþar
nonnor Herjans,
gavrfar at ríþa
grund valkyrjor.
25. Heiþi hana hèto
hvars til húsa kom,
ok vavlu velspá,
vitti hon ganda,
seiþ hon kunni,
seiþi hon leikin;

---

spáz. S á Scheving í skandin. fèlags ns ritum.
1) avrlavg seggia *F. G. á sp.* 2) Guþr *F. G. á sp..*

æ var hon ángan
illrar brúþar.
26. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
ér Gullveigo
geirom studdo;
ok í höll Hárs
hana brendo;
þrisvar brendo
þrisvar borna,
opt, ósialdan,
þó hon enn lifir.
27. Þá gengèngo regin avll
á ravkstóla,
ginnheilög goþ,
ok um þat gettuz:
hvârt skyldo Æsir
afráþ giálda,
eþa skyldo goþin avll
gildi eiga?
28. Brotinn var borgveggr
borgar ása;
knáttu Vanir víg-spá
vavllo sporna;
fleygþi Oþinn
ok í fólk um-skaut,
þat var enn fólk-víg
fyrst í heimi.

29. Þá gengèngo regin avll
á ravkstóla,
ginnheilög goþ,
ok um þat gettuz:
hver hefþi lopt allt
lævi blandit,
eþr ætt jötuns
Oþs mey gefna?
30. Þór einn þar var
þrúnginn móþi;
hann sjaldan sitr,
er hann slikt of-fregn;
á gèngoz eiþar,
orþ ok særi,
mál avll meginlig,
er á meþal fóro.

31. Veit hon Heimþallar
horn [1] um-fólgit
und heiþvonum [2])
helgom baþmi:
á sèr hon ausaz
aurgom forsi,
af veþi Vallavþurs:
vitoþ enn, eþa hvat?

32. Austr sat hin aldna
í járnviþi,
ok fœddi þar

[1]) hljóþ *Eddubr.* 2) heiþvavnom *G. á spáss.*

fenris kindir:
verþr af þeim avllom
einna nockur
túngls tiúgari
i tröllz hami.

53. Fylliz fiörvi
feigra manna;
rýþr ragna siöt
rauþum dreyra;
svört verþa sólskin
of sumar eptir,
veþur avll vâlynd:
vitoþ enn, eþa hvat?

54. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgiar hirþir,
glaþr Egþir:
gól um honum
í gagl-viþi
fagur-rauþr hani,
sá er Fjalarr heitir:

55. Gól um Asum
Gullin-kambi,
sá vekr havlda
at Herjafavþurs:
en annar gól
fyrir jörþ neþan
sótrauþr hani
at savlum Heljar.

56. Ek sá Baldri
blóþgum tívor, [1])
Oþins barni
avrlavg fólgin;
stóþ um-vaxinn
völlom hærri
mjór ok mjök fagur
mistilteinn.

57. Varþ af þeim meiþi
er mjór [2]) sýndiz
harmslavg [3]) hættlig;
Havþr nam skjóta:
Baldurs bróþir
var of-borinn snemma,
sá nam Oþins son
ein-nættr vega.

58. Þó hann æva hendr
nè havfut kembþi,
áþr á bál um-bar
Baldurs andskota:
en Frigg um-grèt
í Fensavlum,
vavrþr Valhallar:
vitoþ enn, eþa hvat?

---

1) *Adrir* tiva. 2) *R. fyrir* mier. 3) harm-flavg *F. G. St.*

39. Hapt sá hon liggia
und Hvera [1]) lundi
lægiarn [2]) líki
Loka áþeckian:
þar sitr Sigyn
þeigi um sínom
ver vel glýoþ:
vitoþ enn, eþa hvat?
40. Þá kná Vala
hapt bönd snúa,
heldr um-harþgiör
havpt, ôr þörmom.
Fiölþ veit hin fróþa,
fram sè ek lengra
um ragna ravk
ok raun sigtíva.
41. Geyr Garmr miök
for Gnýpa helli;
festr mun slitna,
en Freki renna.
24. A fellr austan
um eitur dala
saurom ok sverþom,
Sliþur heitir sú.
43. Stóþ fyrir norþan
á Níþafiöllum
salr ôr gulli
Sindra ættar;
en annar stóþ
á Okolni
bjórsalr jötuns,
en sá Brímir heitir.
44. Sal sá hon standa
sólo fiarri,
ná-ströndom [3]) á,
norþr horfa dyr:
falla eitur dropar
inn of ljóra,
sá er undinn salr
orma hryggjum.
45. Sá hon þar vaþa
þraunga [4]) strauma
menn meinsvara
ok mo rvarga,
ok þá annars glepja
eyra-rúno:
þar saug Niþhöggr
nái framgeingna,
sleit vargr vera:
vitoþ enn, eþa hvat?
46. Bræþr muno berjaz
ok at bavnom verþa,
muno systrúngar
sifium spilla:
hart er í heimi,

---

1) Hrævar *F. á sp.* Hrævar, *eda* Húna *G. á sp.* 2) *Fyrir* lægjörn *eda* lægjörnum. 3) náströndo *F. Eddubr.* 4) þúnga *G. og F. á sp.*

hórdómr mikill,
skeggavld, skálmavld,
skilder 'ro klofnir,
vindavld, vargavld,
áþr veravld steypiz;
mân enge maþr
avþrum þyrma.

47. Leika Mimis synir,
en mjötviþr kyndiz
at hino gamla
Gjallar-horni:
hátt blæs Heimþallr,
horn er á lopti;
mælir Oþinn
viþ Mimis havfut.

48. Skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr iþ aldna trè;
en jötun losnar:
hræþaz allir
á helvegom,
áþr Surta þann
sefi of-gleypir.

49. Geyr Garmr miök
fyrir Gnýpa helli;
festr mun slitna,
en Freki renna.

50. Hrymr ekr austan,
hefiz lind fyrir;
snýz Jórmungandr
í jötun-móþi:
ormr knýr unnir,
en ari hlackar;
slitr nái neffölr:
Naglfar losnar.

51. Kiöll fer austan,
koma munu Muspellz
of lög lýþir,
en Loki stýrer;
fara fifl-megir
meþ Freka allir,
þeim er bróþir
Bileistz i för.

52. Surtr fer sunnan
meþ sviga læfi;
skin af sverþi
sól valtiva:
grjótbjavrg gnata,
en gifur rata;
troþa halir helveg,
en himin klofnar.

53. Hvat er meþ ásum?
hvat er meþ álfum?
gnýr allr Jötunheimr,
æsir 'ro á þingi:
stynja dvergar
fyrir steins-durum

vegbergs [1]) vísir:
vitoþ enn, eþa hvat?
54. Þá kemr Hlínar
harmr annar fram,
er Oþinn ferr
viþ úlf vega,
en bani Belja
bjartr at Surti;
þá mun Fryggjar
falla angantýr.
55. Þá kemr hinn mikli
mavgr Sigfavþurs,
Víþar vega
at valdýri:
lætr megi Hveþrúngs
mund um-standa
hjör til hjarta;
þá er hefnt favþur.
56. Þá kemr inn mœri
mavgr Hlóþynjar,
gengr Oþins son
viþ úlf vega:
drepr hann af móþi
Miþgarþs væor;
muno halir allir
heimstavþ ryþja.
57. Gengr fet nio
Fjörgynjar burr,
neppr frá naþri,
niþs óqviþnom.
58. Sól tekr sortna;
sigr fold í mar:
hverfa af himni
heiþar stiörnur;
geisar eimi
viþ aldur-nara;
leikr hár hiti
viþ himin sjálfan.

---

59. Sèr hon uppkoma
avþru sinni
jörþ or ægi
iþia grœna:
falla forsar,
flýgr avrn yfir,
sá er á fialli
fiska veiþir.
60. Hittaz Æsir
á Iþavelli,
ok um mold-þinur [2])
mátkar dœma:
ok minnaz þar
á megin dóma;
ok á fimbul-týs
fornar rúnar.

---

1) Veggbergs *Eddubr. og F. á sp.* Vebergs *G. á sp.* 2) Þrinor *F. G. á sp.*

61. Þá muno Æsir
undursamligar
gullnar töflur
í grasi finna:
þærs í ár daga
áttar havfþo
fólkvaldr goþa
ok Fjölnis kind.

62. Muno ósáner
akrar vaxa;
böls mân alls batna,
Baldur mon koma;
búa þeir Havþr
Hropts sigtóptir,
ve valtíva:
vitoþ enn, eþa hvat?

63. Þá kná Hœnir
hlut [1]) viþ kjósa,
ok burir byggja
brœþra tveggja
vindheim víþan:
vitoþ enn, eþa hvat?

64. Sal sèr hon standa
sólo fegra,
gulli þakþan
á Gimli (hám);
þar skulo dyggvar
dróttir byggia,
ok um aldur daga
yndis nióta.

65. Þá kemr hinn ríki
at regin-dómi
avflugr ofan,
sá er avllu ræþr:
semr hann dóma
ok sakar leggr,
verkaup [2]) setr,
þau er vera skulo. [3])

66. Kemr inn dimmi
dreki fliúgandi,
naþur fránn neþan
frá Niþafjavllum;
ber sèr í fiöþrom,
flýgr völl yfir,
Niþhavggr nái —
nú mun hon seykvaz.

---

1) hlaut *Eddubr. F. á spáz.* hlaut at kjósa *G.* 2) veskaup (ve-skavp) *F. G. St.* 3) vara muno *F.;G. á spáz. enn Eddubr. sleppir þessu erindi.*

HÁVA-MÁL.

1. Gáttir allar,
áþr gángi fram,
um scoþaz scyli;
því óvíst er at vita
hvar óvinir sitia
á fleti fyrir.

2. Gefendr heilir!
gestr er innkominn,
hvar scal sitia siá?
Miöc er bráþr
sá er at bravndom [1]) scal
síns um-freista frama.

3. Eldz er þavrf
þeimz inn er kominn
oc á knè kalinn:
matar oc váþa
er manni þavrf,
þeim er hefir um fiöll farit.

4. Vatz er þavrf
þeim er til verþar kömr
þerro oc þióþlaþar:
góþz um œþis,
ef sèr geta mætti
orþz oc endr þavgo [2])

5. Vitz er þavrf
þeim er víþa ratar;
dœlt er heima hvat:
at augabragþi verþr
sá er ecci kann
oc meþ snotrom sitr.

6. At hyggianda sinni
scyli-t maþr hrœsinn vera,
heldr gætinn at geþi;
þá er horscr ok þavgull
kemr heimis garþa til [3])
sialþan verþr víti vörom [4])

7. *Vitz er þavrf*
þeim er víþa ratar,
sjaldan verþr víti vörom; [5])
því at óbrigþra vin
fœr maþr aldregi
enn mannvit mikit.

8. Enn vari gestr,
er til verþar kömr,
þunno hlióþi þegir:
eyrom hlýþir,
en augom scoþar;
svá nýsiz fróþra hverr for.

---

1) *þannig G. á sp.* á bröndum *F. St.* á bravtom *F. á. sp.* 2) þágo *Resen; gæti sked at* þögu *væri af* þaga *og* þetta *af* þegja, *eins og* sögu, *af* saga, segia. 3) *Aðrir* þá er horskr þavgull, er heimis kemr til. 4) vöruþ *F. G. á sp.* 5) *þessar 3 línur eru seinna tilsettar í F. en*

9. Hinn er sæll,
er sèr um-getr
lof oc líenstafi:
ódœlla er viþ þat,
er maþr eiga scal
annars brióstom í.

10. Sá er sæll
er siálfr um á
lof ok vit meþan lifir:
þvíat ill ráþ
hefir maþr opt þegit
annars brióstom ôr.

11. Byrþi betri
ber-at maþr brauto at
enn sè mannvit mikit:
auþi betra þiccir
þat í ókunnom staþ,
slict er vâlaþs vera.

12. Byrþi betri
ber-at maþr brauto at
enn sè mannvit micit:
veg-nest vera [1])
vegr-a hann velli at
enn sè ofdrykkia avls

13. Er-a svâ gott
sem gumnar [2]) qveþa
avl alda sonom:
þvíat fœra [3]) veit
er fleïra dreccr
síns til geþs gumi.

14. Ominnis hegri heitir
sá er yfir avlþrom þrumir,
hann stelr geþi guma:
þess fugls fiavþrom
ec fiötraþr varc
i garþi Gunnlaþar.

15. Avlr ec varþ,
varþ ofr-avlvi
at ins fróþa Fjalars:
því er avldr baztr
at aptr of-heïmtir
hverr sitt geþ gumi.

16. Þagalt oc hugalt
scyli þióþans barn
oc vígdiarft vera:
glaþr ok reifr
scyli gumna hverr,
unz sinn biþr bana

17. Osniallr maþr
hyggz muno ey lifa
ef hann viþ víg varaz:
en elli gefr hânom
engi friþ,
þótt hânom geirar gefi.

18. Köpir [4]) afglapi

---

vanta i Eddubr. o. fl. Þykja ecki heldr eiga vel við hier.
1) ɔ: verra. 2) *Þannig K. fyrir* gott. 3) ɔ: færra. 4) *Ad.* kaupir.

er til kynnis kömr,
þylsc hann um eþr þrumir;
allt er senn
ef hann sylg um getr,
uppi er þá geþ guma.

19. Sá einn veit,
er víþa ratar
oc hefir fjölþ um-farit,
hverio geþi
stýrir gumna hverr,
sá er vitandi er vits.

20. Haldi [1]) maþr á keri
drecki þó at hófi miöþ
mæli þarft eþr þegi:
ókynnis þess
ver [2]) þik engi maþr
at þú gángir snemma at sofa.

21. Gráþugr halr,
nema geþs viti,
etr sèr aldrtrega:
opt fær hlœgis,
er meþ horscom kömr,
manni heimscom magi.

22. Hiarþir þat vito
nær þær heim scolo,
oc gánga þá af grasi;
en ósviþr maþr
kann ævagi
síns um mál [3]) maga.

23. Vesall-maþr
oc illa scapi
hlær at hvívetna:
hittki hann veit
er hann vita þyrfti
at hann er-at [4]) vamma vanr

24. Osviþr maþr
vakir um allar nætr,
oc hyggr at hvívetna:
þá er móþr
er at morni kömr,
allt er víl sèm var.

25. Osnotr maþr
hyggr sèr alla vera
viþ-hlœjendr vini:
þá hann þat finnr
er at þíngi kömr
at hann á formælendr fá.

26. Osnotr maþr
hyggr sèr alla vera
viþhlœjendr vini:
hittki hann fiþr,
þótt þeir um hann fár lesi,
ef hann meþ snotrom sitr.

26 Osnotr maþr.

---

1) *Resen fyrir* haldit. 2) *R. fyrir* var. 3) *R. fyrir* máls. 4) *Ad.* er.

þicciz allt vita,
ef hann á sèr í vâ vero;
hittki hann veit
hvat hann skal viþ-qveþa
ef hans freista fírar.

28. Osnotr maþr [1])
er meþ aldir kömz
þat er bazt at hann þegi;
engi þat veit
at hann ecci kann,
nema hann mæli til mart.

29. Fróþr sá þycciz
er fregna kann
oc segia et sama:
ey vito [2]) leyna
mego ýta seynir,
því er geingr um guma;

30. Œrna mælir
sá er æva þegir
staþlauso [4]) stafi:
hraþmælt túnga,
nema haldendr eigi,
opt sèr ógott um-gelr. [5])

31. At augabragþi
scal-a maþr annan hafa,
þótt til kynnis komi;
margr sá fróþr þicciz,
ef hann freginn er at,
oc nái hann þurrfiallr þruma.

32. Fróþr þycciz sá
er flótta recr [5])
gestr at gest hæþinn:
veit-a giörla sá
er um verþi glissir
þótt hann meþ gravmom
glami.

33. Gumnar margir
erosc [6]) gagnhollir,
enn at víþi [7]) rekaz:
aldar róg
þat mun æ vera,
œrir gestr viþ gest.

34. Arliga verþar
scyli [8]) maþr opt fá,
nema til kynnis komi:
sitr oc snópir,
lætr sem sólginn sè,
oc kann fregna at fá.

35. Afhvarf mikit
er til illz vinar,
þótt á brauto búi:
en til góþs vinar

1) *R. fyrir* Osnotr er meþ aldir kömz (kömr). 2) *Adrir* viti ríti. 3) *Ad.* staþleyso; *máske* staþlausa *R.* 4) *Ad.* getr. 5) *Ad.* flott á tekr 6) *Ad.* erot. 7) *Adrir* í (y). *Kanske rèttast væri* iþi (inni). 8) *Ad.* scylit.

liggia gagnvegir,
þótt hann sè firr farinn.

56. Gánga scal-a
gestr vera
ey í einom staþ;
liúfr verþr leiþr,
ef lengi sitr
annars fletiom á.

37. Bú er betra
þótt lítit sè,
halr er heima hverr:
þótt tvær geitr eigi
oc taugreptan sal,
þat er þó betra en bón.

38. Bú er betra
þótt litit sè,
halr er heima hverr:
blóþugt er hiarta
þeim er biþia scal
sèr í mál hvert matar.

39. Vâpnom sínom
scal-a maþr velli á
feti gánga framar:
þvíat óvíst er at vita
nær verþr á vegom úti
geirs um-þavrf guma.

40. Fanc-a èc mildan mann
eþr svâ matargóþan,
at ei væri þiggia þegit,
eþr síns fiár
svâgi - - - [1])
at leiþ sè laun ef þægi.

41. Fiár síns
er fengit hefir
scyli-t maþr þavrf þola:
opt sparir leiþom
þatz hefir liúfom hugat,
margt gengr verr en varir.

42. Vâpnom oc vâþom
scolo vinir gleþiaz
þat er á siálfom sýnst:
viþrgefendr oc endrgefendr
erosc lengst vinir,
ef þat biþr at virþa [2]) vel.

43. Vin sinom scal maþr
vinr vera,
oc gialda giöf viþ giöf:
hlátr viþ hlátri
scyli havldar taca, [3])
en lausúng viþ lygi.

44. Vin sínom scal maþr
vinr vera

1) avrfan, örvan G. *en þad mun einúngis getgáta skrifarans.* 2) verþà *F. G. St. Eddubr.* 3) *Ad.* gjalda.

þeim ok þess vin:
en óvinar s'ns,
scyli engi maþr
vinar vinr vera.

45. Veiztu ef þú vin átt,
þann er þú vel trúir,
oc viltu af honom gott geta:
geþi scaltu viþ þann blanda,
oc giöfom scipta,
fara at finna opt.

46. Ef þú átt annan,
þannz þú illa trúir,
vildo af hânom þó gott geta:
fagrt scaltu viþ þann mæla
en flátt hyggia,
oc gialda lausúng viþ lygi.

47. Þat er enn of þann
er þú illa trúir,
oc þèr er grunr at hans geþi:
hlæia scaltu viþ þeim
ok um hug mæla;
glic scolo giöld giöfom.

48. Ungr var ec forþom
fór ec einn saman,
þá varþ ec villr vega:
auþigr þóttunz
er ec annan fann;
maþr er manns gaman.

49. Mildir, frœcnir
menn bazt lifa,
sialdan sút ala:
en ósniallr maþr
uggir hotvetna,
sýtir æ gleyggr viþ giöfom.

50. Vâþir mínar
gaf ec velli á
tveim trè-mönnom:
reccar þat [óttuz
er þeir rift havfþo;
neiss er necqviþr halr.

51. Hravrnar þavll sú
er stendr þorpi á,
hlýr-at henni bavrkr nè barr:
svâ er maþr
sá er mann-gi ann,
hvat skal hann lengi lifa?

52. Eldi heitari
brennr meþ illom vinom
friþr fimm daga:
en þá slocnar
er inn sètti kömr,
oc versnar allr vinskapr.

53. Mikit eitt
scal-a manni gefa,
opt kaupir sèr í litlo lof:
meþ

meþ hálfom hleif
oc meþ havllo keri
fèck ec mèr fèlaga.

54. Lítilla sanda
litilla sæva
litil ero geþ guma:
því allir menn
urþo-t iafnspacir,
hal ber avld hvar.

55. Meþalsnotr
scyli manna hver,
æva til snotr sè:
þeim er fyrþa
fegurst at lifa
er vel mart vito.

56. Meþalsnotr
scyli manna hver,
æva til snotr sè:
þvíat snotrs manns hiarta
verþr sialldan glatt,
ef sá er alsnotr er á.

57. Meþalsnotr
scyli manna hver,
æva til snotr sè!
orlavg sitt
viti engi fyrir
þeim er sorgalausaztr sefi.

58. Brandr af brandi brenn
unnz brunninn er,
funi kveykiz af funa:
maþr at manni
verþr af máli kuþr,
en til dælscr af dul.

59. Ar scal rísa
er annars vill
fè eþr fiör hafa:
sialdan liggiandi úlfr
lær um getr,
nè sofandi maþr sigr.

60. Ar scal rísa
sá er á yrkendr fá,
oc ganga síns verks á vit:
margt um dvelr þann,
er um morgun sefr,
hálfr er auþr und hvötum.

61. Þurra scíþa
oc þakinna næfra
þess kann maþr miötuþc:
þess viþar
er vinnaz megi
mál oc misseri.

62. Þveginn oc mettr
ríþi maþr þíngi at,
þótt hann sèþ væþr vel:
scúa oc bróca
scammiz engi maþr,
nè hestz þótt hafit góþan. [1])

63. Fregna oc segia
scal fróþra hverr
sá er vill heitinn horser:
einn vita
nè annar scal;
þióþ veit ef þrír 'ro.

64. Snapir oc gnapir
er til sævar kemr,
örn á aldin mar:
svâ er maþr
er meþ mörgom kömr
oc á formælendr fá.

65. Riki sitt
scyli ráþsnotra hverr
maþr i hófi hafa:
þá hann þat finnr
er meþ fræcnom kömr
at eingi er einna hvataztr.

66. Gætinn oc geyminn
scyli gumna hverr,
oc var at vina trausti: [2]
orþa þeirra
er maþr öþrom segir
opt hann giöld um-getr.

67. Micils til snemma
com ec i marga staþi,
en til síþ i suma:
avl var druckit,
sumt var ólagat,
sialdan hittir leiþr í liþ.

68. Hèr oc hvar
mundi mèr heim ofboþit,
ef þyrftac at málungi mat:
eþa trav lær hèngi
at ins tryggva vinar,
þars ec hafþa eitt etit.

69. Elldr er beztr
med ýta sonom
oc sólar sýn:
heilindi sitt
ef madr hafa náir,
án viþ lavst at lifa.

70. Erat maþr alls vesall,
þott hann sè illa heill:
sumr er af sonom sæll,
sumr af frændom,
sumr af fè ærno,
sumr af vercom vel.

71. Betra er lifþom
en sè becc-dauþom [3];
ey getr qvicr kú:
elþ sá ec ùppbrenna

---

1) *R. fyrir.* nè hestz in helldr (enn) þótt hann hafit góþann. 2) *St. G. og. F. sleppa þessum vísuhelmingi.* 3) *R. fyrir.* oc sællifþom, *er þykir smidad af:* en sè ólifþom. *Adrir* en siálfdauþom. *Adr.* beckdauþom *G.* ok vel-lifþom

auþgom manni fyrir,
en úti var dauþinn fyr durom.

72. Haltr ríþr hrossi,
hiörþ recr handarvanr;
daufr vegr oc dugir;
blindr er betri
en brendr sè;
nýtr maungi náss:

73. Sonr er betri,
þótt sè síþ of-alinn
eptir genginn guma:
sialdan bautasteinar
standa brauto nær,
nema reisi niþr at niþ.

74. Tveir 'ro eins heriar
túnga er höfuþs bani
er mer í heþin hvern
handarvæni
— — —
nótt verþr feginn sá er nesti trúir. [1])

75. Scammar 'ro scipsrár,
— — —
hverb er haustgríma,
fiölþ um viþrar
á fimm davgom,
enn meira á mánaþi.

76. Veit-a hinn
er vætki veit,
margr verþr af avþrom api:
maþr er auþigr
annar óauþigr
scylit þann vitka var.

77. Deyr fè,
deyia frændr,
deyr siálfr it sama:
enn orþstír
deyr aldregi
hveim er sèr góþan getr.

78. Deyr fè,
deyia frændr,
deyr siálfr it sama:
èk veit einn
er aldrei deyr:
dómr um dauþan hvern.

79. Fullar grindr sá ec
for Fitiúngs sonom;
nú bera þeir vânar völ:
svâ er auþr
sem augabragþ,

---

1) Tveir 'ro ein-herjar:
túnga er havfuþs,
bani er nær í beþinn:
nótt verþr feginn
sá er nesti trúir
hvern handar væni.
eda: hveim handar-vani. *G.*

hann er valtastr vina.

80 Osnotr maþr,
ef eignaz getr
fè eþr flióþs munoþ;
metnaþr honom þróaz,
en mannvit aldreigi,
fram gengr hann driúgt i dul.

81. Þat er þá reynt,
er þú at rúnom spurr
enom regin-kunnom,
þeim er giörþo ginnregin,
oc fáþi fimbulþulr;
þá hefir hann bazt er hann þegir.

82. At kvelldi scal dag leyfa
kono er brend *) er,
mæki er reyndr er,
mey er gefin er,
ís er yfir kömr,
avl er druckit er.

83. I vindi scal viþ höggva,
í veþri á sió róa, [1])
í myrkri viþ man spialla;
mörg ero dags augo:
á skipi scal screiþar orca,
en á skilldi [2]) hlífar,
mæki havggs,
en mey til kossa.

84. Viþ elld scal öl drecca,
en á ísi skriþa,
magran mar kaupa,
en mæki saurgan,
heima hest feita,
en hund á búi.

85. Meyiar orþom
scyli manngi trúa,
nè því er kveþr kona;
þvíat á hverfanda hveli
voro þeim hiörto scavput,
oc brigþ í brióst um-lagiþ.

86. Brestandi boga,
brennandi loga,
ginanda úlfi,
galandi kráku,
rýtanda svíni,
rótlausum viþi,
vagsanda vâgi,
vellanda katli,

87. Fliúganda fleini,
fallandi báru,
ísi einnættum,
ormi hrínglögnom,
brúþar beþmálom,
eþr brotno sverþi,

---

*) kend *Resen.* 1) i logni á lög róa *Res.* 2) *Adrir* á skip skal skriþar erka, en á skiölld til hlífar.

þiarnar lēiki,
eþr barni konúngs,
88. Siúkom kálfi,
siálfráþa þræli,
vavlo vilmæli,
val nýfelldom,
heiþríkom himni,
hlæiandi herra,
hunda gellti,
oc harmi skiækiu [1]),
89. Akri ársánum
trúi engi maþr,
nè til snemma syni:
veþr ræþr akri,
en vit syni;
hætt er þeirra hvert.
90. Bróþurbana sínum,
þótt á brauto mæti,
húsi hálfbrunno,
hesti alskiótum;
þá er jór ónýtr
ef einn fótr brotnar:
verþi-t maþr svâ tryggr
at þesso trúi öllu.
91. Svâ er friþr kvenna
þeirra er flátt hyggia
sem aki jó óbryddom
á ísi hálom,
teitom tvævetrom
oc sè taminn illa,
eþr í byr óþom
beiti stiórnlauso skipi,
eþr scyli haltr henda
hreindýr í þá-fialli.
92. Bert ec nú mæli,
því at ec bæþi veit,
brigþr er karla hugr konom:
þá vèr fegurst mælom,
er vèr flázt hyggiom;
þat tælir horsca hugi.
93. Fagurt skal mæla
oc fè bióda
sá er vil flióþs ást fá:
líki leyfa
ins lIósa mans;
sá fær er friar.
94. Astar firna [2])
scyli engi maþr
annan alldreigi [3]);
opt fá á horscan,
er á heimscan nè fá,
lost-fagrir litir.

---

1) *St. hefir hèr ad auki þessi tvö vísuord sem trubla hliódstafina:*
óþmála manni
dyri í svelti
2) fyrnast *Resen*, 3) annan ad ásynd allri *Res.*

95. Ei vítar firna [1])
maþr annan scal
þess er um margan gengr
guma;
heimsca or horscom
gerir hölda sonu
sá inn máttki munr.

96. Hugi einn þat veit
er býr hiarta nær,
einn er hann sèr um sefa. [2])
aung er sótt verri
hveim snotrom hal
en sèr í aungvo una.

97. Þat ec þá reynda,
er ec í reyri sat
oc vættac míns munar:
hold oc hiarta [3])
var mèr en horsca mær,
þeigi ec hana at heldr hefic.

98. Billings mey ec fann
beþiom á
sólhvíta sofa:
jarls yndi
þótti mèr ecci vera,
nema viþ þat líc at lifa.

99. „Á ve nær aptni
scaltu Oþinn coma, [4])
ef þú vilt þèr mæla man [5]);
allt ero óskavp,
nema einir viti
slíkan löst saman.,,

100. Aptr ec hvarf
oc una þóttumz
vísom vilia frá:
hitt ec hugþa
at ec hafa mynda
geþ hennar allt oc gaman.

101. Svâ kom ec næst,
at in nýta var
vígdrótt öll um-vakin,
meþ brennandom liósom
oc bornom viþi:
sá var mèr vilstigr [6]) of-
vitadr.

102. Ok nær morgni,
er ec var enn um-cominn,
þá var saldrótt um-sofin:
grey eitt ec þá fann
innar góþo kono
bundit beþiom á.

103. Fár er svâ góþr
at ei giöra megi
hugi brigþa hals:
mörg er góþ mær,

1) Ei vitu fyrnast *Res.* 2) *R. fyrir* seya *St.* Svefa stein *eda* Svefna. *Resen.* 3) I holldi og Huga *Res.* 4) Allnær aptni skalltu inn koma *Res.* 5) *þannig Res.* meyiar. *St.* 6) villu stigr *Res.*

ef giörva kannar,
hugbrigþ viþ hali.

104. þá ec þat reynda
er it ráþspaca
teygþac at fári flióþ:
háþúngar hverrar
leitaþi mèr it horsca man
oc hafþac þess vættki vífs.

105. Heima glaþr gumi
oc viþ gesti reifr
sviþr skal um sic vera [1]):
minnigr oc máligr
ef hann vill margfróþr vera
opt scal góþs um-geta.

106. Fimbulfambi heitir
sá er fátt kann segia,
þat er ósnoturs aþal.

Enn aldna jötun sóttac, [2])
nú em ec aptr um-cominn
fátt gat ec þegiandi þar;
mörgom orþum
mælta èc minn frama [5])
Suttúngs sölum í.

107. Gunnlavþ mèr umgaf
gullnom stóli á
dryck ins dýra miaþar:
ill iþ-giöld
lèt ec hana eptir hafa
síns ins heila hugar,
síns ins svara sefa.

108. Ratamunn lètomc
rúms um-fá
oc um griót gnaga:
yfir oc undir
stóþomc jötna vegar,
svâ hætta èc höfþi til.

109. Velkeyptz litar [4])
hefi èc vel notit,
fáss er fróþom vant:
þvíat Oþrærir
er nú upp kominn
á alda vès jarþar.

110 Ifi er mèr á
at ec væra enn cominn
jötna görþom or,
ef ec Gunnlaþar nè nytac
ennar góþo cono,
þeirrar er ec lögþomc arm yfir.

111. Ens hindra dags
gèngo Hrímþursar

---

1) var um sig og verá *Res.* 2) *R. fyrir.* ek heim sótta *Res.* *St.* 5) í minn frama *St.* *þar ad auki bætir hún inní:* viþ þann alsvinna iötun *sem skrifarinn synist hafa upptekit úr Res. svo eckert skyldi vanta.*
4) vandkeypens liþar *G.*

háva ráþs at fregna
hava höllo í:
at Bölverki þeir spurþo,
ef hann væri med böndom kominn,
eþr hefþi honom Suttúngr sóit?

112. Baugeiþ Oþinn hygg ec at unnit hafi,
hvat scal hans trygþom trúa?
Suttúng svicinn
hann lèt sumbli frá
oc grætta Gunnlavþu.

LOÞFAFNISMAL.

1. Mál er at þylia
þulor lángar [1])
þular stóli at,
Urþar brunni at:
Sat ec oc þagþac,
sá ec oc hugþac,
hlýdda èc á manna mál,

2. Of rúnar heyrþac dæma
meþ dagræþom [2]),
nè um niþom þavgþo:
háva höllo at
háva höllo í
heyrdac segia svâ.

3. Ráþomc þèr Loþfafnir,
en þú ráþ nemir!
nióta muntu ef þú nemr:
nótt þú nè sit [3]),
nema á niósn sèr,
eþr þú leitir þèr innan út staþar.

4. Ráþomc þèr Loþfafnir,
en þú ráþ nemir!
nióta muntu ef þú nemr;
fiölkunnigri cono firrþu þic
í faþmi sofa,
svâ at hón lyki þic liþom.

5. Hon svâ gerir
at þú gáir eigi
þings nè þióþans máls;
mat þú vill-at,
nè mannskis gaman,
ferr þú sorgafullr at sofa.

6. Ráþomc þèr o. s. fr.
annars cono
teygþu þèr alldregi
eyra-rúno at.

---

1) *St. fellir þessa linu ut.* 2) *Þannig R. og Res. en St. fellir út línuna.*
3) *R. fyrir* sat *St.* set *Res.*

7. Ráþomc þèr o. s. fr.
á fialli eþa firþi
ef þic fara tíþir,
fástu at verþ [1]) vel.

8. Ráþomc þèr o. s. fr.
illan mann
láttu alldreigi
óhöpp at þèr vita;
þvíat af illum manni
fær þú alldreigi
giölld ins góþa hugar.

9. Ofarla bíta èc sá
einom hal
orþ illrar cono;
fláráþ túnga
varþ honom at fiörlesti,
oc þeigi um sanna söc.

10. Ráþomc þèr o. s. fr.
veiztu ef þú vin átt,
þanns þú vel trúir,
farþu at finna opt:
þvíat hrísi vex
oc háu grasi
vegr er vettci treþr.

11. Ráþomc þèr o. s. fr.
góþan mann teygþo þèr
at gaman-rúnom,
oc nem líknar-galdur meþan lifir.

12. Ráþomc þèr o. s. fr;
vini þínom
ver þú alldreigi
fyrri at fláum slitum;
sorg etr hiarta,
ef maþr segia nè náir
einhveriom allan hug.

13 Ráþomc þèr o. s. fr.
orþom skipta
þú scalt alldreigi
viþ ósvinna apa;
því at af illom manni
muntu alldreigi
góþs laun um-geta,
en góþr maþr
mun þic giörva mega
líknfastan at lofi.

14. Sifiom er þá blandat
hver er segia ræþr
einom allan hug;
allt er betra
en sè brigþom at vera,
era sá vinr er vilt eitt segir [2]).

---

1) ad verdi *Res.* 2) *Þannig G. og gamalt Eddubrot. R. tilheyrandi.* er sá vinr avþrom

15. Ráþomc þèr o. s. fr.
þrimr orþum senna
scalattu þèr viþ verra mann;
opt hinn betri bilar,
þá er inn verri vegr.

16. Allt er vant,
ef þú viþ þegir,
þá ertu um bleyþi borinn;
annars dags
láttu hans öndu um-farit,
oc stöþva svo lýþum lýgi [1]).

17. Ráþomc þèr o. s. fr.
Skósmiþr þú verir-a
nè skeptismiþr,
nema þú siálfom þèr sèr;
skór er skapaþr illa,
eþr skapt sè rángt;
þá er þèr böls of-beþit.

18. Ráþomc þèr o. s. fr.
hvars þú böl kant,
kveþu þat bölvi at,
oc gef-at þinom fiendom
friþ. [2])

19. Ráþomc þèr o. s. fr.
illo feginn
vertu alldreigi,
en lát þín at góþo getit

20. Ráþomc þèr o. s. fr.
upplita scalattu
i orosto
– – – –
Gialli glíkir [3])
verþa gumna synir
síþir þitt um heilli halir. [4])

21. Ráþomc þèr o. s. fr.
ef þú villt þèr góþa kono
kveþia at gamanrúnom,
oc fá favgnuþ af:
favgro scaltu heita,
oc láta fast vera;
leiþiz manngi [5]) gott ef getr.

22. Ráþomc þèr o. s. fr.
varan biþ ec þic vera,
oc eigi ofvaran;
vertu viþ avl varastr,
oc viþ annars cono,
oc viþ þat it þriþia
at þic þiófar nè leici.

---

er víst eitt segir *St.*
sá er vinur ödrum
er villt eitt segir *Res.*

1) *Þetta erindi vantar* i *St.* 2) *gef þinum fiandum friþ Res.* 3) *Ad.* gialti
4) þyþir. þitt um heilli halir *Eddubr. R. en Res. fellir út þetta erindi.*
5) margr *St. Res.*

23. Ráþomc þèr o. s. fr.
at háþi nè hlátri
hafþu alldrei
gest nè gángandi:
opt vito ógiörla
þeir er sitia inni for
hvers þeir 'ro kyns er koma:
er-at maþr svâ góþr,
at galli nè fylgi,
nè svâ illr at einugi dugi.

24. Ráþomc þèr o. s. fr.
at három þul
hlæþu alldreigi;
opt er gott þat er gamlir kveþa;
opt ór skorpnum belg
skilin orþ koma,
þeim er hángir meþ hám,
oc scollir scrám,
oc vafir meþ vilmavgom.

25. Ráþomc þèr o. s. fr.
gest þú nè geyia
nè á grind rekir,
get þú vâloþom vel,
ramt er þat trè
er ríþa scal
öllum at upploki:
baug þú gef,
oc mun þat biþia þèr
lofs hvers hiá lýþom.

26. Ráþomc þèr o. s. fr.
hvars þú avl dreckr,
kiós þú þèr iarþarmegin;
þvíat iörþ tecr viþ avldri,
en elldr viþ sóttum,
eik viþ afbendi,
ags viþ fiölkýngi,
havll viþ hýrógi,
heiptom scal mána kveþia
beiti viþ bitsóttum,
en viþ bölvi rúnar,
fold scal viþ flóþi taca.

RUNATALS ÞATTR OÞINS.

1. Veit ec at ec hèck
vindga meiþi á
nætr allar nío:
geiri undaþr
oc gefinn Oþni,
siálfr siálfum mèr:
á þeim meiþi,
er manngi veit
hvers hann af rótum renn.

2. Viþ hleifi mic seldo
nè viþ hornigi [1]);

1) hörníngi *Res.* 2) of heimt *Res.*

nísta ec niþr,
nam ec upp rúnar,
æpandi nam,
fèll ec aptr þaþan.

3. Fimbul-lióþ nio
nam ec af inom fróþa syni
Bavlþorni Best'u favþur:
oc ec dryce of-gat
ens dýra miaþar,
ausinn Oþræri.

4. Þá nam ec frævaz
oc fróþr vera
oc vagsa oc vel hafaz:
orþ mèr af orþi
orþs leitaþi,
verk mèr af verki
verks leitaþi.

5. Rúnar muntu finna
oc ráþna stafi,
miöc stóra stafi
miöc stinna stafi,
er fáþi fimbul-þulr
oc giörþo ginnregin
oc reist hróptr rögna.

6. Oþinn meþ Asom
en fór Alfom Dvalinn
Dáin Dvergom for
Alsviþr Jötnom for
ec reist siálfr sumar.

7. Veiztu hve rísta scal?
veiztu hvè ráþa scal?
veiztu hve fá scal?
veiztu hvè freista scal?
veiztu hve biþia scal?
veiztu hve blóta scal?
veiztu hve senda scal?
veiztu hve sóa scal?

8. Betra er óbeþit
en sè ofblótit,
æ sèr til gildis giöf:
betra er ósent [2])
en sè ofsóit;
svâ þundr um-reist
fyrir þióþa ravk,
þar hann upp um-reis,
er hann aptr of-com.

9. Lióþ ec þau kann,
er kann-at þióþans kona
oc mannzkis mögr:
hiálp heitir eitt,
en þat hiálpa mun
viþ savkom oc sorgom
oc sútum giörvavllum.

10. Þat kann ec annat,
er þurfo ýta synir
þeir er vilja læknar lifa. – –

11. Þat kann ec it þriþia,
ef mèr verþr þavrf micil

haptz viþ mina hæiptmögu:
eggiar ec deyfi
minna andscota,
bita-t þeim vâpn nè vèlar.

12. Þat kann ec it fiórþa,
ef mèr firþar bera
bönd at bóglimum:
svâ ec gel,
at ec gánga má,
sprettr mèr af fótum fiötur
oc af havndum hapt.

13. Þat kann it fimta,
ef ec sè at fári skotinn
flein í fólki vaþa:
flýgr-a hann svâ stinnt,
at ec stavþvigac,
ef ec hann siónom of-sèc.

14. Þat kann ec it siötta,
ef mic særir þegn
á rótum rás viþar,
oc þann hal,
er mic heipta kveþr,
þann eta mein heldr enn mik.

15. Þat kann ec it siöunda,
ef ec sè hávan loga
sal um sess-mavgom:
brennr-at svâ breitt,
at ec honum biargigac,
þann kann ec galldur at gala.

16. Þat kann ec it áttunda,
er avllom er
nytsamligt at nema:
hvars hatr vex
meþ hilldings sonom,
þat kann ec bæta brátt.

17. Þat kann ec it níunda,
ef mic nauþ um-stendr,
at biarga fari mínu á floti:
vind ec kyrri
vâgi á,
oc svævic allan sæ.

18. Þat kann ec it tíunda,
ef ec sè túnriþur
leica lopti á:
ec svâ vinc,
at þeir villir fara
sinna heim hama,
sinna heim huga.

19. Þat kann ec it ellefta,
ef ec scal til orosto
leiþa lángvini:
undir randir ec gel,
en þeir meþ ríki fara
heilir hildar til,
heilir hildi frá,
koma þeir heilir hvaþan.

20. Þat kann ec it tólfta,
ef ec sè á trè uppi

vafa virgil ná:
svâ ec rìst,
oc í rúnom fác;
at sá gengr gumi
oc mælir viþ mic.
21. Þat kann ec it þrett-anda,
ef ec scal þegn úngan
verpa vatni á:
mun-at hann falla,
þótt hann í fólk komi;
hnígr-a sá halr for hiörom.
22. Þat kann ec it fiórtánda,
ef ec scal firþa liþi
telia tíva for:
Asa oc Alfa
ec kann allra skil;
fár kann ósnotr svà.
23. Þat kann ec it fimtánda,
er gól þióþrærir
dvergr[1] for Dellings durom:
Afl gól hann Asom,
en Alfom frama,
hyggio Hrópta-tý.
24. Þat kann ec it sextánda,
ef ec vil hins svinna mans
hafa geþ allt oc gaman:
hugi ec hverfi
hvítarmri kono,
oc snýc ec hennar avllom sefa.
25. Þat kann ec it seytiánda,
at mic mun seint firraz
it mannvinga man:
lióþa þeirra
muntu, Loþfafnir!
lengi vanr vera;
þó sè þèr góþ ef þú getr,
nýt ef þú nemr;
þavrf ef þú þiggr.
26. Þat kann ec it átjánda,
er ec œva kennic
mey nè manns kono;
allt er betra
er einn um kann,
þat fylgir lióþa locom;
nema þeirri einni,
er mic armi verr,
eþa mín systir sè.
27. Nú ero Hávamál kveþin
háva havllo í,
háva havllo at,
allþavrf ýta sonom,
óþavrf iötna sonom;
heill sá er kvaþ
heill sá er kann,
nióti sá er nam,
heilir þeirs hlýddo!

1) slepp. Eddubr. R.

VAFTHRÚDNISMÁL.

Oþinn.

1. Ráþ þú mèr nú Frigg,
allz mic fara tíþir
at vitia Vafþrúþnis:
forvitni micla
qveþ ec mèr á fornom stavfom
viþ þann inn alsvinna jötunn.

Frigg.

2. Heima letia
ec munda Heriafavþor
í gavrþom goþa:
þvíat engi jötunn
ec hugþa iafn ramman
sem Vafþrúþni vera.

Oþinn.

3. Fiöld ec fór,
fiöld ec freistaþa,
fiöld ec reynda regin:
hitt vil ec vita
hve Vafþrúþnis
sala-kynni sè.

Frigg.

4. Heill þú farir,
heill þú aptr komir,
heill þú Asyniom sèr,
æþi þèr dugi,
hvars þú scalt or alldafavþr
orþom mæla jötun!

5. Fór þá Oþinn,
at freista orþspeci
þess ins alsvinna jötuns:
at havllo hann com,
er átti Ims-fadir,
inn gècc Yggr þegar.

Oþinn.

6. Heill þú nú Vafþrúþnir!
nú em ec í havll kominn
á þic siálfan siá:
hitt vil ec fyrst vita,
ef þú fróþr sèr
eþr alsviþr jötunn.

Vaþfþrúþnir.

7. Hvat er þat manna,
er í mínom sal

verpomc orþi á?
Ut þú nè comir
orom havllom frá,
nema þú inn snotrari sèr.

Oþinn.

8. Gángráþr [1]) ec heiti,
nú emc af göngo kominn
þyrstr til þinna sala,
laþar þurfi,
hefi èc lengi farit
oc þinna andfánga, jötunn!

Vafþrúþnir.

9. Hvi þú þá Gángráþr
mæliz af gólfi fyr?
farþu í sess í sal!
þá scal freista
hvârr fleira viti,
gestr eþr inn gamli þulr.

Gángráþr.

10. Oauþigr maþr,
er til auþigs kömr,
mæli þarft eþr þegi;
ofrmælgi micil
hygg èc at illa geti
hveim er viþ kaldrifiaþan kömr.

Vafþrúþnir.

11. Segþu mèr Gángráþr,
allz þú á gólfi vill
þíns um freista frama,
hve sá hestr heitir,
er hverian dregr
dag of [2]) dróttmavgo?

Gángráþr.

12. Scinfaxi heitir
er inn scíra dregr
dag um dróttmavgo.
Hesta beztr þyccir
hann med Reiþgotum,
ey lýsir mavn af mari.

Vafþrúþnir.

13. Segþu þat
Gángráþr o. s. fr.
hve sá jór heitir
er austan dregr
nótt of [3]) nýt regin?

Gángráþr.

14. Hrímfaxi heitir
er hveria dregr
nótt of [3]) nýt regin:
meldropa fellir hann
morgin hvern
þadan kömr davgg um dala.

Vaf-

1) Gagnráþr *St.* 2) *Adrir* oc. *St.* hverian dag dregur dróttmavgo *en* 12. *erindi synir þad rètta liósliga.* 3) *R. fyrir oc.*

Vafþrúþnir.
15. Segþu þat G. o. s. fr:
hve sú á heitir,
er deilir med jötna sonom
grund oc meþ goþom?
Gángráþr.
16. Ilfíng [1] heitir á,
er deilir meþ jötna [2] sonom
grund oc meþ goþom:
opin renna hon scal
um aldr daga,
verþr-at ís á á.
Vafþrúþnir.
17. Segþu þat G. o. s. fr.
hve sá vavllr heitir,
er finnaz vígi at
Surtr oc in svaso goþ?
Gángráþr.
18. Vigriþr heitir völlr,
er finnaz vígi at
Surtr oc in svaso goþ:
hundraþ rasta
hann er á hverian veg,
sá er þeim völlr vitaþr.

Vafþrúþnir.
19. Fróþr ertu nú, gestr!
far þú á becc jötuns,
oc mælomc í sessi saman:
havfþi veþia
viþ scolom havllo í,
gestr! um geþspeki [3]

Gángráþr.
20. Segþu þat it eina,
ef þitt œþi dugir,
oc þú, Vafþrúþnir! vitir,
hvaþan jörþ um-com
eþr upp-himin
fyrst? inn fróþi jötunn!
Vafþrúþnir.
21. Or Ymis holdi
var jörþ um-scavpuþ,
enn or beinom biörg:
himin or hausi
ins hrímkalda jötuns,
enn or sveita siór.
Gángráþr.
22. Segþu þat annat,

1) *Getgáta R. í stadinn fyrir* Ifing, *er hvörgi finnst getid. Ilfíng er á í Austurvegi, og byggia fyrir nordan Eistir* (ɔ: *jötnar*) *en fyrir sunnan eru Godheimar eda Godþiód in forna. Schöning tekr þad fyrir ána* Urim *eda* Ula, *en þadþykir miklu fiær textanum. Arna Magnussonarnefndin jafnar því vid* ifing ɔ: *módgun, og* ifa ɔ: *módga, en þessi ord heita* yfa, yfast *o. s. fr. og þykia eiga hèr ecki vid.* 2) alldna *St., adrir* alda. 3) goþspeki *St.*

ef þitt œþi dugir,
oc þú Vafþrúþnir vitir:
hvaþan máni um-com,
sá er ferr menn yfir?
eþr sól it sama?

Vafþrúþnir.

23. Mundilföri heitir,
hann er Mána faþir
oc svâ Sólar it sama:
himin hverfa
þau scolo hverian dag
avldom at ártali.

Gángráþr.

24. Segþu þat it þridia,
allz þic svinnan qveþa,
oc þú, Vafþrúþnir! vitir,
hvaþan dagr um-com,
sá er ferr drótt yfir?
eþr nótt meþ niþom?

Vafþrúþnir.

25. Dellíngr heitir,
hann er Dags faþir,
en Nótt var Navrvi borin:
Ný oc niþ
scópo nýt regin
avldom at ártali.

Gángráþr.

26. Segþu þat it fiórþa,
allz þic fróþan qveþa,
oc þú Vafþrúþnir vitir:
hvaþan vetr um-com
eþr varmt sumar
fyrst meþ fróþ regin?

Vafþrúþnir.

27. Vindsvalr heitir,
hann er Vetrar faþir,
en Svasuþr Sumars:
ár-óf bæþi þau
scolo ey fara,
únnz riúfaz regin 1)

Gángráþr.

28. Segþu þat it 5. o. s. fr.
hver Asa ellztr
eþr Ymis niþia
yrþi í árdaga?

Vafþrúþnir.

29. Örófi vetra
áþr væri iörþ scöpuþ,
þá var Bergelmir borinn;
Þrúþgelmir
var þess faþir
en Avrgelmir afi.

Gángráþr.

30. Segþu þat it siötta;

1) *Þessi visuhelmingr finnst hvorki í St., ne Eddubr. R., nè þeirri gömlu kálfskinnsbók í Danakonúngs bóka-hirzlu, heldr er hann úr dönskum pappírsbókum inntekinn í útgáfu Arna-Magnússonar nefndarinnar.*

allz þic svinnan; qveþa,
oc þú, Vafþrúþnir vitir:
hvaþan Avrgelmir com
meþ iötna sonom
fyrst, inn fróþi iötunn?

Vafþrúþnir.

31. Or Elivâgom
stucco eitr dropar,
svâ óx unnz varþ or iötunn:
en siom fleygþi
or suþheimi,
hyrr gaf hrími fiör. [1])

Gángráþr.

32. Segþu þat it 7. o. s. fr.
hve sá börn gat
enn balldni [2]) iötunn,
er hann hafþi-t gýgiar gaman?

Vafþrúþnir.

33. Undir hendi vaxa
qváþo Hrímþursi
mey oc mavg saman.
Fótr viþ fœti gat
ins fróþa iötuns
sèr-havfþaþan [3]) son.

Gángráþr.

34. Segþu þat it 8. o. s. fr.
hvat þú fyrst of-mant,
eþr fremst um-veizt?
þú ert alsviþr iötunn!

Vafþrúþnir.

35. Örófi vetra
áþr væri iörþ um-scavpuþ,
þá var Bergelmir borinn:
þat ec fyrst um-man,
er sá inn fróþi iötunn
var á lúþr um-lagiþr.

Gángráþr.

36. Segþu þat it 9. o. s. fr.
hvaþan vindr um-kömr
siá at ferr vâg yfir;
ei menn hann siálfan um-siá.

Vafþrúþnir.

37. Hrœsvelgr heitir,
er sitr á himins enda,
jötunn í arnar ham:
af hans vængiom
qveþa vind koma
alla menn yfir.

Gángráþr.

38. Segþu þat it tiunda,

1) *Þessi visuhelmingr finnst ecki heldr i St. Eddubr. R. nè kálfskinns-bókinni gömlu. Snorraedda hefir hann miög ödruvisi i 5:tu gr. nefnl:*
þar (þadan) orar ættir
komu allar saman
því er þat allt atalt

2) *Adrir* alldni. 3) *Adrir* sexhöfdadan.

alz þú tíva ravc
avll Vafþrúþnir vitir:
hvaþan Njörþr um-com
á Nóatúnom; [1])
hofom oc hörgum
hann ræþr hund-mörgum,
oc varþ-at hann Asom alinn.

Vafþrúþnir.

39. I Vanaheimi
scópo hann vís regin,
oc seldu at gislingo goþum.
I aldar ravc
hann mun aptr coma
heim meþ vísom Vavnom.

Gángráþr.

40. Segþu þat et 11. o. s. fr.
hvat einheriar vinna
Heriafavþrs at,
unnz riúfaz regin? [2])

Vafþrúþnir.

41. Allir einhériar
Oþins túnom í
havggvaz hverian dag:
val þeir kiósa,
oc ríþa vígi frá:
öl meþ Asum drecka,
oc seþiaz Sæhrímni,
sitia meir um sáttir saman.

Gángráþr.

42. Segþu þat it tólfta,
hví þú tíva ravc
avll Vafþrúþnir vitir?
Frá jötna rúnom
oc allra goþa
segþu it sannasta;
inn alsvinni jötun!

Vafþrúþnir.

43. Frá jötna rúnom
oc allra goþa
ec kann segia satt;
því at hvern hefi ec
heim um-comit,
nío com ec heima
for Nifllhel neþan,
hinnig deyia or helio halir;

Gángráþr

44. Fiöld ec fór,
fiöld ec freistaþac,
fiöld ec reynda regin.
Hvat lifir manna,
þá er inn mœri líþr
Fimbulvetr meþ firum?

---

1) *Getgáta R. sem liddstafasetningin synist útheimta, i stadinn fyrir:* meþ Asa sonom *sem annars finnst allstadar.*

2) *Kálfskinnsbókingamla hefir af þessu erindi einúngis þriár linur, nefnl:*

Vafþrúþnir.

45. Líf oc Lifþrasir
en þau leynaz muno
í holti Hoddmímis:
morgin davggvar
þau sèr at mat hafa;
þaþan af aldir alaz.

Gángráþr.

46. Fiöld ec fór o. s. fr.
Hvaþan cömr sól
á inn slètta himinn,
þá er þessa hefir fenrir farit?

Vafþrúþnir.

47. Eina dóttur
berr álfröþull,
áþr hann fenrir fari:
sú scal ríþa,
þá er regin deyia,
móþur brautir mær.

Gángráþr.

48. Fiöld ec fór o. s. fr.
hveriar 'ro þær meyiar,
er líþa mar yfir
fróþgeþiaþar fara?

Vafþrúþnir.

49. Þriár þióþar [1])
falla þorp yfir
meyia Mavgþrasis:
hamíngior einar
þeirra í heimi ero,
þó þær med iötnom alaz.

Gángráþr

50. Fiöld ec fór o. s. fr.
hverir ráþa æsir
eignom goþa,
þá er slocnar Surta logi?

Vafþrúþnir.

51. Víþar oc Vali
byggia ve goþa,
þá er slocnar Surta logi:
Móþi oc Magni
scolo Miöllni hafa,
oc vinna at vígþroti [2]).

Gángráþr.

52. Fiöld ec fór o. s. fr.
Hvat verþr Oþni
at aldurlagi,
þá er riúfaz regin?

Vafþrúþnir.

53. Ulfr gleypa mun

Segþu þat et ellefta,
hvar ytar túnom í
havggvaz hveriau dag?

1) þióþ-âr *St. sem synist eiga vel vid gerdar-ordid* falla, *en* þióþar *getr verid margtili ordsins* þióð, *og á vel vid allt nema vid* falla.
2) *Adrir:* vitnis at vígþroti. *Snorraedd.* 54. *gr.* Vínguis at vígþroti.

aldafavþur,
þess mun Viþarr reca:
kalda kiafta
hann klyfia mun
vitnis vígi at.

Oþinn.

54. Fiöld ec fór o. s. fr.
Hvat mælti Oþinn,
áþr á bál stigi,
sialfr í eyra syni?

Vafþrúþnir.

55. Ei mannz þat veit,
hvat þú í árdaga
sagþir í eyra syni.
Feigom munni mæltac
mína forna stafi
oc um ragna ravc.
Nú ec viþ Oþin deildac
mína orþspeci,
þú ert æ vísastr vera!

GRÍMNISMÁL.

Hravþúngr konúngr átti tvâ sono, hèt annarr Agnarr, en annarr Geirravþr. Agnarr var tíu vetra, en Geirravþr átta vetra. Þeir rero tveir á bâti meþ dorgar sínar at smáfiski; vindr rac þá í haf út. Þeir brutu í náttmyrkri viþ land, oc gèngo upp, fundo cotbónda einn: þar voro þeir um vetrinn. Kerling fóstraþi Agnar, en karl Geirravþ, ok kendi honum ráþ. At vâri fècc karl þeim scip; en er þau kerlíng leiddo þá til straudar, þá mælti karl einmæli viþ Geirravþ. Þeir fengo byr, ok qvomo til stavþva favþurs síns. Geirröþr var fram i scipi, hann hliöp upp á land, en hratt út scipino, oc mælti: Far þú nú þar er smyl hafi þic. Skipit rac í haf út, en Geirröþr gèck upp til bœiar, honum var þar vel fagnat; faþir hans var þá andaþr. var þá Geirröþr til konúngs tekinn, ok varþ maþr ágætr. Oþinn ok Frigg sáto í Hlidsciálfo, ok sá um heima alla. Oþinn mælti: sèr þú Agnar fóstra þinn, hvar hann elr börn viþ gýgi í hellinom, en Geirröþr fóstri minu er konúngr, oc sitr nú at landi. Frigg segir: hann er mat-níþíngr sá, at hann qvelr gesti sína, ef honum þiccia of margir coma. Oþinn segir at þat er in mesta lýgi; þau veþia um þetta mál. Frigg sendi eski-mey sina Fullo til Geirröþar, hon baþ conúng varaz, at eigi fyrigerþi honum fiölcunnigr maþr sá, er þar var kominn í land; oc sagþi þat marc á, at eingi hundr var svâ ólmr, at á hann mundi hlaupa.

En þat var inn mesti hègómi, at Geirröþr konúngr væri eigi matgóþr, oc þó lætr hann handtaca þann mann, er eigi vildo hundar á-ráþa. Sá var í feldi blám, ok nefndiz *Grímner*, oc sagþi ecci fleira frá sèr, þótt hann væri atspurþr. Konúngr lèt hann pína til sagna, ok setia í milli elda tveggia, oc sat hann þar átta nætr. Geirröþr konúngr átti þá son tíu vetra gamlan, ok hèt Agnarr eptir bróþur hans. Agnar gèck atGrímni, ok gaf honum horn fullt at drecka, sagþi at konúngr gerþi illa, er hann lèt pína hann saclausan. Grímner dracc af, þá var eldrinn svâ kominn, at feldrinn brann af Grímni. Hann qvaþ:

1. Heitr ertu, Hripuþr!
ok heldr til *) micill;
göngomc firr, funi!
Loþi sviþnar,
þótt ec á lopt berac,
brennomc feldr for.

2. Atta nætr sat ec
millum elda hèr,
svâ at mér mangi
mat nè bauþ,
nema einn Agnarr
er einn skal ráda
Geirrödar sonr
gotna landi.

3. Heill scaltu, Agnarr!
allz þic heilan biþr
vera-týr vera:
eins dryckiar
þú scalt aldregi
betri giöld geta.

4. Land er heilagt,
er ec liggia sè
Asom oc Alfom nær;
en í Þrúþheimi
scal Þórr vera,
unz um-riúfaz regin.

5. Ydalir heita,
þar er Ullr hefir
sèr um-gerva sali:
Alfheim Frey gáfo

*) *St. G. F. hafa* litar *fyrir* til.

í árdaga tívar at tannfè.

6. Boer er sá inn þriþi,
er blíþ regin
silfri þavcto sali;
Valaskiálf heitir;
er vælti [1]) sèr
áss í árdaga.

7. Savcqvabeccr heitir inn fiórþi;
en þar svalar knego
unnir yfir glymia:
þar þau Oþinn oc Saga
drecca um alla daga
glavþ or gullnom kerom.

8. Glaþsheimr heitir hinn 5.
þars en gullbiarta
Valhavll víþ ofþrumir;
en þar Hróptr kýss
hverian dag
vâpndauþa vera.

9. Miöc er auþkent
þeim er til Oþins koma,
salkynni at siá:
skavptom er rann rept,
skiavldom er salr þakiþr,
bryniom um becki strát.

10. Miöc er auþkent
þeim er til Oþins koma,
salkynni at siá:
vargr hángir
for vestan dyr,
oc drúpir avrn yfir.

11. Þrymheimr heitir hinn 6.
er þiazi bió,
sá inn ámátki jötun;
en nú Skaþi byggvir,
skír brúþr goþa,
fornar tóptir favþur.

12. Breiþablik ero in siundo [2])
en þar Baldr hefir
sèr um-gerva sali;
á því landi,
er ec liggia veit
fæsta feicnstafi.

13. Himinbiörg ero en átto;
en þar Heimdall
qveþa valda veom:
þar vörþr goþa drecer
í væro ranni
glaþr hinn góþa miöþ.

---

1) *Hafnar útgáfan hefir og þá lesningu:* valdi, *en þad synist vera getgáta einhvörs, sem ecki skildi ad* *væla* *væri ad* *smida*, *byggia haglıga.* *St. útleggr:* fraude sibi acqvisivit, *sem er önnur merking ordsins, en H.* sibi adscivit, *sem þykir rángt eptir upprunanum af* væl, vèl o: machina. 2) *St. og G.* siavndo, *enn þá segia Sviar* sjunde.

14. Fólkvángr er inn níundi,
en þar Freya ræþr
sessa kostom í sal:
hálfan val hôn kýss
hverian dag,
en hálfan Oþinn á.

15. Glitnir er inn tíundi,
hann er gulli studdr,
oc silfri þactr it *sama:*
en þar Forseti byggir
flestan dag,
oc svæfir allar sakir.

16. Nóatún ero en ellepto,
en þar Niörþr hefir
sèr um-gerva sali:
Manna-þengill
enn meins-vani
hátimbroþom havrgi ræþr.[1])

17. Hrísi vex
oc há grasi
Viþars land (ok) víþi:
en þar mavgr of-læzc
af mars baki
fræcn at hefna favþor.

18. Andhrímnir lætr
í Eldhrimni
Sæhrímni soþinni
flesca bezt,
en þat fáir vito,
viþ hvat einheriar alaz.

19. Gera oc Freca
seþr gunntamiþr
hróþigr Heriafavþor;
en viþ vín eitt
vâpngavfigr
Oþinn æ lifir.

20. Huginn oc Muninn
fliúga hverian dag
Jórmungrund yfir:
óumc ec of Huginn,
at hann aptr nè komi-þ,
þó siámc meirr um Muninn.

21. Þýtr Þund,
unir Þióþvitnis
fiscr flóþi í:
árstraumr þikir
ofa micill
valglaumi [2]) at vaþa.

22. Valgrind heitir,
er stendr velli á,
heilög fór helgom durom:
forn er sú grind,

---

1) *St. og G. o. fl.* hátimbroþom havrg, *sem gæti verid pennavilla fyrir:* hátimbraþan havrg *i sama jofnudi sem* sali.
2) *Þetta er ingen vegin karlkent árnafn, heldr er* Þad *tillitsendingin af* val-glaumr *o: daudra manna flockar, hópar; eda hestr.*

en þat fáir vito,
hve hôn er í lás um-lokin.

22. Fimm hundruþ dura
oc om fiórom togom
svâ hygg ec á Valhavllo vera:
átta hundruþ einheria
gánga senn or einom durom
þá er þeir fara at vitni at
vega.

24. Fimm hundruþ gólfa
oc om fiórom fogom
svâ hygg ec Bilscirni meþ
bugom:
ranna þeirra
er ec rept vita
míns veit ec mest magar.

25. Heiþrún heitir geit,
er stendr havllo á
Heriafavþurs, *)
oc bítr af Læraþs limom:
skaptker fylla hôn skal
ins skíra miaþar,
kná-at sú veig vanaz.

26. Eikþyrnir heitir hiörtr,
er stendr á havllo
Heriafavþurs, *)
oc bítr af Læraþs limom:
enn af hans hornom
drýpr í Hvergelmi,
þaþan eiga vavtn avll vega.

27. Siþ ok Víþ,
Sækin ok Eikin,
Svavl ok Gunnþró,
Fiörm oc Fimbulþul:
Rín ok Rennandi,
Gipul ok Gavpul,
Gavmul ok Geirvimul
þær hverla um havdd goþa:
þyn ok Vin
þavll ok Havll
Gráþ ok Gunnþorin.

28. Vína heitir enn, [1])
avnnor Vegsvinn,
þriþia þióþnuma:
Nyt ok Navt,
Navn ok Hravn,
Slíþ ok Hríþ,
Sylgr ok Ylgr,
Viþ ok Vân,
Vavnd ok Stravnd,
Giavll ok Leiptr
þær falla gumnom nær;
en falla til Heliar heþan.

29. Kavrmt ok Avrmt

*) *Allar E. lesa þessar tvær línur saman, en R. heldr réttast ad skipta þeim.*

1) *Allar Eddubækr, er hendingum skipta færa* enn *til næstu línu; en R. þykir þetta betur fara, kannske enn rèttara væri ad lesa* ein.

ok Kerlaugar tvær,
þær scal Þórr vaþa,
hverian dag
er hann dœma ferr
at asci Yggdrasils;
þviat Asbrú
brenn avll loga, *)
heilavg vavtn hlóa.

50. Glaþr oc Gyllir,
Gler oc Sceiþbrímir,
Silfrintoppr ok Sinir;
Gisl ok Falhófnir,
Gulltoppr ok Lèttfeti
þeim ríþa æsir iórn,
dag hvern
er þeir dœma fara
at asci Yggdrasils.

51. Þriár rœtr standa
á þriá vega
undan asci Yggdrasils:
Hel býr undir einni,
annarri Hrímþursar,
þriþio menzkir menn.

52. Ratatoskr heitir Ikorni
er renna scal
at asci Yggdrasils;
arnar orþ
hann scal ofan bera,
ok segia Níþhavggi niþr.

53. Hirtir ero ok fiórir,
þeir's af Hæfingar á [1]
gaghálsir gnaga:
Dáinn ok Dvalinn, [2]
Duneyrr ok Duraþror.

54. Ormar fleiri liggia
und asci Yggdrasils,
en þat ofhyggi hverr ósviþra apa:
Góinn ok Móinn
þeir 'ro Grafvitnis synir,
Grábakr ok Gráfiölluþr, [3]
Ofner ok Svafner
hygg ec at æ scyli
meiþs qvisto má.

55. Ascr Yggdrasils
drýgir erfiþi
meira en menn viti;
hiörtr bítr ofan,
en á hliþo fúnar,
skerþir Niþhavggr neþan.

56. Hrist ok Mist

1) *Adrir* Hæfíngiar, Hefingar, Hæfningar. *G. Pálss. vildi lesa* hefningar. *En St. G. F. setia annad á framan vid* gaghálsir. 2) *Kannske rèttast væri ad giöra tvær línur úr þessari þannig:*
Dainn heitir einn,
Dvalinn annar,
3) *R. fyrir* Grafvavllþur.

vil ek at mèr horn beri:
Skeggölld ok Skavgul,
Hlavcc ok Herfiötur,
Hilldi ok Þrúþi [1])
Gavll ok Geiravlul.
Randgríþ ok Ráþgríþ
ok Reginleif
þær bera einheriom avl.

37. Arvacr ok Alsviþr
þeir scolo upp hèþan
svasligir sól draga:
en und þeirra bógom
fálo bliþ regin
Æsir ísarnkol.

38. Svalin [2]) heitir
hann stendr sólo for
sciöldr scínanda goþi:
biavrg ok brim ec veit
at brenna scolo,
ef hann fellr í frá.

39. Skavll heitir úlfr,
er fylgir eno skírleita goþi
til varna viþar:
en annar Hati,
hann er Hróþvitnis sonr,
sá skal for heiþa brúþi
himins.

40 Or Ymis holdi
var iörþ um-scavput,
en ôr sveita sær:
biörg ôr beinom,
baþmr ôr hári,
en ôr hausi himin:.

41. En ôr hans brám
gerþo bliþ regin
Miþgarþ manna sonom:
en ôr hans heila
voro þau inn harþmóþgo
ský avll um-scavput.

42. Ullar hylli hefir
ok allra goþa
hver er tecr fyrstr á funa;
þvíat opnir heimar verþa
um Asa sonom,
þá er hefia af hvera.

43. Ivalda synir
gèngo í árdaga
Skiþblaþni at skapa:
scipa bezt
scírom Frey,
nýtom Njarþar bur.

44. Ascr Yggdrasils
hann er æztr viþa,
en Sciþblaþnir scipa:

---

1) *R. hefir umbreytt rödinni eptir hliódstöfunum, allar Eddubækr hafa þessa linu fyrst i visu helmingnum, en þat trublar erindit, sem er annars regluligt.* 2) *Adrir* Svavl, *eda* Sval.

Oþinn Asa
en jóa Sleipnir,
Bifravst brúa
en Bragi scálda,
Hábróc hauca
en hunda Garmr.
45. Svipom hefi ec nú ypt
for sigtíva sonom,
viþ þat scal vilbiörg vaca:
avllom Asom
þat scal inn coma
Ægis becci á
Ægis drecco at.
46. Hètomc Grímr,
hètomc Gángráþr, [1]
Herian oc Hiálmberi:
Þeccr oc Þriþi,
Þuþr oc Uþr,
Helblindi oc Hár:
47. Saþr ok Svipall
ok Sanngetall,
Herteitr ok Hnicarr:
Bileygr, Báleygr;
Bavlvercr, Fiölnir,
Grímnir ok Glapsviþr [2]:
48. Síþhavttr, Síþsceggr,
Sigfavþr, Hnikuþr
Alfavþr (ok) Atriþr [3]:
eino nafni
hètomc aldregi [4]
síz ec meþ fólcom fór.
49. Grímni mic hèto
at Geirraþar,
en Jálc at Asmundar:
en þá Kialar,
er ec kiálca dró,
Þrór þingom at [5]:
Osci ok Omi,
Jafnhár ok Bliflindi,
Gavndler ok Harbarþr meþ goþom.
50. Sviþurr ok Sviþrir
ec hèt at Savccmímis [6],
ok dulda ec þann inn aldna iötun;

---

1) *St. G. F. og Hafn. lesa hèr* Gángleri, *en i Sn. Eddu Gylfag.* 20. *hefir O.* Gánglari. *K.* Gangari, *sem synist rángsnúit úr* Gángrádr. *Odins heiti i Vafþr. R.* 2) *þannig R. fyrir:* Grimr (Grímir) ok Grímnir, Glapsviþr ok Fiavlsviþr. *þó finnst* Grimr *ecki i Sn. Eddu og* Fiölsviþr *ecki i U.* 3) *þannig R. fyrir* Alfavþr, Valfavþr, Atriþr ok Farmatyr *af hveriu* Valfavþr *ecki finnst i Sn. E. alls, og* Farmatyr *ecki i S.* 4) *þannig G. hinar hafa þessar tvær linur i einu lagi, sem trublar erindit.* 5) *Hafnarútg. bætir vid eptir einu handariti* Viþr (Viþri) at vigom. 6) *R. hefir burtkastad* er *i upphafi linunnar; þykir honum þad einúngis pennavilla.*

þá er ec Miöþvitnis [2]) varc
ins mœra burar,
orþinn einbani.
51. Avlr ertu Geirravþr,
hefir þú ofdruccit,
miclom ertu miþi tældr:
miclo ertu hnugginn,
er þú ert míno gengi,
einheriom ok Oþins hylli [1])
52. Fiölþ ec þèr sagþac,
en þú fátt um-mant,
of þic vèla vinir:
mæki liggia
ec sè míns vinar
allan í dreyra drifinn.

53. Eggmóþan val
nú mun Yggr hafa,
þitt veit ec líf um-liþit:
úvar 'ro dísir,
nú knáttu Oþin siá,
nálgaztu mic ef þú megir!
54. Oþinn ec nú heiti,
Yggr ec áþan hèt,
hètomc þundr fyrir þat:
Vacr ok Scilfingr.
Vafuþr ok Hrópta-týr.
Gautr ok Jálcr meþ goþom:
Ofnir ok Svâfnir,
er ec hygg at orþnir sè
allir af einom mèr.

Geirravþr konúngr sat, ok hafþi sverþ um knè sèr, ok brugþit til miþs. En er hann heyrþi at Oþinn var þar kominn, þá stóþ hann upp, ok vill taka Oþin frá eldinom. Sverþit slapp or hendi honom, ok vissò hiöltin niþr: konúngr dráp fœti, ok steyptiz áfram, en sverþit stóþ í gögnom hann, fècc hann bana. Oþinn hvarf þá, en Agnarr var þar konúngr lengi siþan.

---

7) *Flestar Eddub. hafa* Miþvitnis, *en þad nefnist hvörgi annárstadar og gefr ecki eins goþa merkingu, en* Miöd-vitnir *er dvergsheiti, Völusp.* 12, *finnst einnig skrifad* Mjótvidnir, Modvitnir *eda* Mödvitnir.
1) *R. fellir út* avllum *i upphafi línunnar, því þad þykir spilla erindinu.*

ALVÍS-MÁL.

1. Becki breiþa
nú scal brúþr á [1])
heim í sinni snúaz:
hrataþ [2]) um megi
mun hveriom þiccia
heima scal-at hvíld nemā. [3])

2. Hvat er þat fira?
hví ertu svâ fölr um nasar?
vartu í nótt med ná?
þursa líci
þicci mèr á þèr vera,
ert-at-tu til brúþar borinn. [4])

3. Alvís ec heiti,
bý ec for iörþ neþan,
á ec undir steini staþ:
Vagna vers
ec em á vit kominn;
bregþi engi favsto heiti fíra!

4. Ec mun bregþa;
þvíat ec brúþar áak
flest um ráþ sem faþir;
var-at ec heima
þá er þèr heitiþ var,
sá einn er giavfir meþ goþom.

5. Hvat er þat recca
er í ráþom telz
flióþs ensfagurglóa?
Fiarra fleina
þic muno fáir kunna;
hverr hefir þic bavgom borit?

6. Víngþórr ec heiti,
ec hefi víþa rataþ,
sonr em ec Síþgrana:
at ósátt minni scalattu
þat iþ únga man hafa,
oc þat giaforþ geta.

7. Sáttir þínar
ec [5]) vil snemma hafa;
oc þat giaforþ geta:
eigā

---

1) *Hafn. fellir út á, og setr í stadinn* meþ mèr, *St. G. F. reikna* þessi *tvö ord til næstu linu, en hún verdr* þá *oflaung.* 2) *adrir* hraþaþ hvataþ. 3) *Hafn. smeygir inn ámedal erindanna*: Vingþórr qvaþ.
4) boþinn *St. G. F. en Hafn. smeygir inn hèr*: Alviss qvaþ, *og eins á medal hinna erindanna ymist* Vingþórr *ymist* Alviss qvaþ. 5) er ec *hafa allar Eddubækr, en* þetta er *synist R. ad trubla samheingid.*

eiga vilia heldr
en án-vera
þat iþ miallhvíta man.
8. Meyiar ástom
mun-a þèr verþa,
vísi gestr! of-varit:
ef þú or heimi
kant hveriom segia
allt þat er, ec vil vita.
9. Freista máttu, Víngþórr!
alz þú frekr ert,
durgs at reyna dug;
heima alla nío
hefic of-farit,
oc vitaþ vetna hvat.
10. Segþu mèr þat, Alvíss!
öll of-ravc fíra
vöromc, dvergr! at vitir:
hve sú jörþ heitir,
er liggr fur alda sonom,
heimi hveriom í?
11. Jörþ heitir meþ mönnom,
en meþ Ásom fold,
calla vega Vanir,
ígrœn Jötnar,
Alfar gróandi,
kalla aur upp-regin.
12. Segþu mèr þat A. o. s. fr.
hve sá himin heitir,
er á kendi,
heimi hveriom í?
13. Himin heitir meþ Mönnom,
en hlýrnir meþ Goþom,
kalla vindofni Vanir,
uppheim Jötnar,
Alfar fagra ræfr,
Dvergar driúpan sal.
14. Segþu mèr þat A. o. s. fr.
hvat sá máni heitir,
er menn siá,
heimi hveriom í?
15. Máni heitir meþ Mönnom,
en mylinn meþ Goþom,
kalla hverfanda hvel Helio í,
skyndi Jötnar,
en skin Dvergar,
kalla Alfar ártala.
16. Segþu mèr þat A. o. s. fr.
hve sunna heitir,
er siá alda synir,
heimi hveriom í?
17. Sól heitir meþ Mönnom,
en sunna med Goþom,
kalla Dvergar Dvalins-leika,

eygló Jötnar;
Alfar fagra-hvel,
alscír Asa synir.
18. Segþu mèr þat, A. *o. s. fr.*
hve þau scý heita,
er scúrom blándaz,
heimi hveriom í?
19. Scý heitir meþ Mönnom,
en scúr-vân meþ Goþom,
kalla vindflot Vanir,
úr-vân Jötnar,
Alfar veþrmegin,
kalla í Helio hiálm huliz.
20. Segþu mèr þat, A. *o. s. fr.*
hvat sá vindr heitir,
er víþast ferr,
heimi hveriom í?
21. Vindr heitir meþ Mönnom,
en vavuþr meþ Goþom,
kalla gneggioþ Gin-regin,
œpi Jötnar,
Alfar dynfára,
kalla í Heliu hviþuþ.
22. Segþu mèr þat A. *o. s. fr.*
hve þat logn heitir,
er liggia scal,
heimi hveriom í?
23. Logn heitir meþ Mönnom,
en lægi meþ Goþom,
kalla vindslot [1]) Vanir,
ofhlý Jötnar,
Alfar dagsæva,
kalla Dvergar dagsveru.
24. Segþu mèr þat *o. s. fr.*
hve sá mar heitir,
er menn róa,
heimi hveriom í?
25. Sær heitir meþ Mönnom,
en silægia meþ Goþom,
kalla vâg Vanir,
álheim Jötnar,
Alfar lagastaf
kalla Dvergar diúpan mar.
26. Segþu mèr þat *o. s. fr.*
hve sá eldr heitir,
er brenn fur alda sonom,
heimi hveriom í?
27. Eldr heitir meþ Mönnum,
en meþ Asum funi,
kalla vag Vanir,
frekan Jötnar,

1) *Annars* Vindflot, Vinzflot *i flestum gömlum Eddubókum, en Hafniæ útgáfan hefir vinzflótt sem er getgáta, ekki óþvingud.*

en forbrenni Dvergar,
kalla í Helio hravþuþ.
28. Segþu mèr þat, *o. s. fr.*
hve sá viþr heitir,
er vex for alda sonom,
heimi hveriom í?
29. Viþr heitir med Mönnom,
en vallarfax meþ Goþom,
kalla Hlíþ-þáng [1]) halir,
eldi Jötnar,
Alfar fagurlima,
kalla vavnd Vanir.
30. Segþu mèr þat *o. s. fr.*
hve sú nótt heitir
en Navrvi kenda
heimi hveriom í?
31. Nótt heitir meþ Mönnom
en niól meþ Goþom,
kalla grímo Ginregin,
óliós Jötnar,
Alfar svefngaman,
kalla Dvergar draum-niórun.
32. Segþu mèr þat *o. s. fr.*
hve þat sáþ heitir,
er sá alda synir,
heimi hveriom í?
33. Bygg heitir meþ Mönnom,
en barr meþ Goþom,
kalla vaxt Vanir,
æti Jötnar,
Alfar lagastaf,
kalla í Heljo hnipinn.
34. Segþu mèr þat *o. s. fr.*
hve þat avl heitir,
er drecca alda synir,
heimi hveriom í?
35. Avl heitir meþ Mönnom,
en meþ Asom biór,
kalla veig Vanir,
hreina lavg Jötnar,
en í Helio miöþ,
kalla sumbl Suttúngs synir.
36. I eino briósti
ec sác aldregi
fleiri forna stafi:
miclom tálom
ec qveþ tældan þic;
uppi ertu, dvergr! umdagaþr,
nú scínn sunna í sali.

1) *þannig Hafn. en öll handaritin hafa* hlíþáng.

HÝMISQVIDA[1])

1. Ár valtivar
verþar[2]) námo,
oc sumbl samir[3])
áþr saþir[4]) ýrþi:
hristo teina,
oc á hlaut sá,
fundo þeir at Ægis
avrcost hvera.

2. Sat bergbúi
barnteitr[5]) for,
miöc likr megi[6])
miskorblinda[7]).
leit í augo
Yggs barn í þrá[8]):
"þu scalt ásom
opt sumbl giöra."

3. Avnn fécc jötni
orþ-bœginn halr,
hugþi at hefndom
hann næst viþ goþ:
baþ hann Sifiar ver
sér fœra hver,
"þann'z ec avllom yþr
öl ofheita."

4. Nè þat máttu
mærir tifar
nè ginnregin
of-geta hvergi:
unz af trygþom
Týr Hlórriþa
ástráþ mikit
einom sagþi.

5. "Býr for austan
Elivâga
hundvíss Hýmir
at himins enda:
á minn faþir
móþigr ketil,
rúmbygþan[9]) hver
rastar diúpan."

---

1) Þórr dró Miþgarzorm *hefir Kálfskinnsbókin gamla.* 2) *Getgáta R. fyrir* veiþar. 3) *Adrir* suml saman, *Hafn.* sumblsamir. 4) *Adrir* saddir, *sem þydir sama, þvi þetta* saþr *eda* saþur *lat.* satur *mun vera undirstada gerdarordsins* seþia, *og* saþr sannr *á hèr ecki vid.* 5) *Adrir* biarnteitr, biarnleitr. 6) mega *St.* Mega *G. o. fl.* 7) *Kannske rèttara* mistorblinda? 8) Iþia *vildi Gunn. P.* i þvi *St. G.* 9) *Getgáta*

6. "Veiztu ef þiggiom
þann lavgvelli,
ef, vinr! vèlar
viþ giörvum til?,,
Fóro driúgom
dag þann framm
frá Asgarþi,
uns til Ægis [1]) qvomo.

7. Hirþi hann hafra
horn-gavfgasta,
hurfo at havllo,
er Hýmir átti:
mavgr fann ámo [2])
miög leiþa sèr,
hafþi havfþa
hundruþ nío.

8. En avnnor gècc
algullin framm,
brúnhvít bera
biórveig syni:
"áttniþr jötna!
ec viliac ycer
hugfulla tvâ
und hvera setia;

9. Er minn frí
mavrgo sinni
glavggr viþ gesti,
geyrr illz hugar."
En vâscapaþr
varþ síþbúinn
harþráþr Hýmir
heim af veiþom.

10. Gècc inn í sal,
glumþo jöclar,
var karls, er kom,
kinnscógr frörinn:
"Verþu heill, Hýmir!
í hugom góþom,
nú er sonr kominn
til sala þinna,

11. Sá er viþ vættom
af vegi laungom,
fylgir hânom
Hróþis [3]) andscoti,
vinr verlýþa,
Veorr heitir sá.

12. Sè þú hvar sitia
und salar gafli,
svâ forþa sèr,
stendr súl for."
Sundr stavcc súla
for sión jötuns,

R. fyrir. rúmbrugþinn, rúni brugþinn *eda* rúm brygdan. *Kannske* rambygþan *væri enn rèttara.* 1) Egis *Adrir.* Eigils *St. G. F.* 2) *R. fyrir* aumo. 3) *Adrir Hröþis*, *Hafn. hefir* Hróþrs.

en áþr í tvâ
áss brotnaþi.

13. Stucco átta,
en [1]) einn af þeim
hverr harþsleginn
heill, af þolli:
framm gèngo þeir,
en forn jötunn
siónom leiddi
sinn andscota.

14. Sagþi-t honom
hugr vel þá;
er hann sá gýgiar græti
á gólf kominn.
Þar vâro þiórar
þrír of-teknir,
baþ senn jötunn
sióþa gánga.

15. Hvern lèto þeir
havfþi skemra,
oc á seyþi
siþan báro:
át Sifiar verr,
áþr sofa gèngi,
einn meþ avllo
eyxn tvâ Hýmis.

16. Þótti három
Hrúngnis spialla
verþr Hlórriþa
vel fullmicill:
"munom at apni
avþrom verþa
viþ veiþi-mat
vèr þrír lifa."

17. Veorr qvaz vilia
á vâg róa,
ef ballr jötunn
beitor gæfi:
"hverfþu [2]) til hiarþar;
ef þú hug trúir,
briótr berg-dana!
beitor sockia.

18. Þess vænti ek;
at þèr muni
avgn af oxa
auþfeng vera."
Sveinn sýsliga
sveif til scógar,
þar er uxi stóþ
alsvartr for.

19. Braut af þióri
þurs-ráþ-bani
hátún ofan
horna tveggia.
"Verc þiccia þin
verri myclo,

1) sem *St. G. o. fl.* 2) Hverfo *St. G, en adrir* hverfdo

Kiola [1] valdi!
en þú kyrr sitir."

20. Baþ hlunngota
hafra-drottinn
áttrunn apa
utar fœra,
en sá jötunn
sína talþi
litla fýsi
at róa leingra.

21. Dró mœrr Hýmir
móþigr hvali
einn á aungli
upp senn tvâ,
en aptr í scut
Oþni sifiaþr
Veorr viþ vèlar
vaþ giörþi sèr.

22. Egndi á aungul
sá er avldom [2] bergr
orms einbani
uxa havfþi,
gein viþ agni
sú er goþ fiá
umgiörþ neþan
allra landa.

23. Dró diarfliga
dáþraccr Þórr
orm eiturfán
upp at borþi:
hamri knúþi
háfiall scarar
ofliótt ofan
úlfs hnit-bróþur

24. Hreingálcn hlumþo, [3]
en havlen þuto,
fór hin forna
fold avll saman,
savkþiz síþan
sá fiskr í mar:
óteitr iötunn,
er þeir aptr rèro,
svâ at ár [4] Hýmir
ecci mælti. [5]

25. Veifþi hann ræþi
veþurs annars til:
"mundo of-vinna
verk hálft viþ mic;
at þú heim hvali
haf til bœiar,
eþr flot-brúsa
festir occarn."

26. Gècc Hlórriþi,
greip á stafni,

1) kióla *St. G.* kiöla *Hafn, en þá ætti þad ad vera* kiala; *kannske* kiöl-ca *væri rèttara.* 2) avldo *St. G.* 3) hrutu *Hafn.* 4) œr *G.* or *St.*

vatt meþ austri
upp lög-fáki
einn meþ árom
ok meþ austscoto:
bar hann til bœiar
brimsvín iötuns,
ok holtriþa [1])
hver [2]) i gegnom.

27. Ok enn iötunn
um afrendi [3])
þrágirni vanr
viþ Þór senti:
qvaþ-at mann ramman,
þótt róa kynni
kravptugligan, [4])
nema kalc bryti.

28. En Hlórriþi,
er at havndom com,
brátt lèt bresta
brattstein í tvav:
sló hann sitjandi
súlor í gegnom;
báro þó heilan
for Hými siþan.

29. Unz þat iþ [5]) friþa
frilla kenndi
ástráþ mikit
eitt er vissi:
"Drep viþ haus Hýmis
hann er harþari
costmóþs iötuns
kalki hverio."

30. Harþr reis á kne
hafra drottinn,
fœrþiz allr [6])
í ásmegin,
heill var karli
hiálm-stofn ofan,
en vínferill
valr rifnaþor [7]).

31. "Mavrg veit ec mæti
mèr gengin frá,
er ec kalki sè
úr kniám hrundit."
Karl orþ um-qvaþ,
"kná-c-at ec segia
aptr ævagi:
þú ert, avldr! of heitt. [8])

32. Þat er til costar,
ef coma mættiþ

orþ *vildi Gunnar Pálss.* 5) *þannig skiptir G. erindum, og þykir þad næst meiningunni.* 1) holt riþa *Hafn.* hlotriþa, holtriþa *adrir.* 2) hrer *adrir.* 3) *kannske rèttara væri:* inn afrendi *edr* um aflendi? 4) *Flestar Eddubækr hafa* kravptorligan, *en St. G.* kravpturligann. 5) hin *Hafn. G.* 6) allra *St. G. o. fl. hvarvid Gunnar P. vildi undir-skilia* krapta. 7) *R. fyrir* rifnaþa *St.* rifnaþœ *F. G. á spáziunni.* rifnaþi *Eddubr. og Hafn.* 8) hæt *G. F. Eddubr.* het *St.* hæitt *Hafn.*

úfor oro
ölkiöl' hofi."
Týr leitaþi
tysvar hrœra
stóþ at hvâro
hverr kyrr for.

53. Faþir Móþa
fècc á bremi,
oc í gegnom steig [1])
gólf niþr í sal:
hóf sèr á havfsut
hver Sifiar ver,
en á hælom
hringar scullo.

54. Fóro-þ [2]) lengi,
áþr líta nam
aptr Oþins sonr
eino sinni:
sá hann ôr hreysom
meþ Hými austan
fólkdrótt fara
fiölþhöfþaþa.

55. Hóf hann sèr af herþom
hver standanda,
veifþi hann Miöllni
morþgiavrnom [3]) framm:
ok hraun-hvala [4])
hann alla drap,
[*er meþ Hými*
eptir fóro. [5])

56. Fóro-þ lengi,
áþr liggia nam
hafr Hlórriþa
hálfdauþr for:
var scær [6]) scavkuls
scaccr á banni,
en þvi hinn lævísi
Loki of-olli.

57. En èr heyrt hafiþ
(hverr kann um þat
goþmálugra
giörr at skilia?)
hver af hraun-búa
hann laun um-fècc,
er hann bæþi galt
börn sín for.

---

1) *þannig allar hèrverandi E. en Hafn.* stód *og strax* á sal. 2) *Getgáta Gunnars Pálss. sem 36. erindi sannar.* 3) *þannig St. G. F. og Eddubr.* mödgiörnum *Hafn.* 4) *þannig R. sem tekr þad fyrir gamla dhrifaending i margt. af* hraunhvalr *eins og* dala, vega *o. þv. fyrir* *hvali, dali, vegi eda vegu. Ennú segia Svíar i margt.* hvalar, dalar, vägar. *St. G. F. og Eddubr. hafa* hraunvala. *Hafn.* hraunhvali.
5) *St. G. F. og Eddubr. sleppa úti þessum tveimr linum, sem Hafn. hefir innfært úr pappirsbókum.* 6) *R. fyrir* skirt *sem Gunnar P. útleggr* skirrandiz (sköksulinn), *en þá ætti madr ad lesa* skiarr *o: styggr, ærdr, og þykir þad enþá ecki eiga vid hálfdauþan hafr, miklu einfaldara*

58. Þrór [1]) avflugr
kom á þíng goþa,
ok hafþi hver
þann's Hýmir átti

en vear hverian
vel scolo drecca
avlþr at Ægis
eitt havrmeitiþ. [2])

verdr: var skökuls-skær (ɔ: hafrim) skackr á banni. 1) *þannig St. G. F. og Eddúbr. en Hafn.* þrótt *eda* þrót-avflugr. 2) havrmetiþ *St. G. F.* harmeitiþ *Eddubr. adrir lesa*: horn meitiþ, harþmeitiþ, hörmeiti. *sú lesning, sem hèr er upptekin finnst í þeirri gömlu kálfsk. og i Hafn.*

LOKA-GLEPSA.

ÆGIS-DRECKA.

Ægir, er avþro nafni hèt Gýmir, hann hafþi búit Asom avl, þá er hann hafþi fengit ketil inn mycla, sem nú er sagt. Til þeirrar veizlo com Oþinn ok Frigg kona hans. Þórr kom eigi, þvíat hann var í Austrvegi; Sif var þar kona Þórs. Bragi ok Iþunn kona hans. Týr var þar, hann var einhendr; Fenrisúlfr sleit havnd af honom, þá er hann var bundinn. Þar var Niörþr ok kona hans Scaþi. Freyr ok Freya. Víþar son Oþins. Loki var þar, ok þiónustumenn Freys Beyggver ok Beyla. Margt var þar Asa ok Alfa.

Ægir átti tvâ þiónustumenn, Fimafengr ok Eldir. Þar var lýsigull haft fyrir eldzliós, siálft barsc þar avl, þar var griþastaþr micill. Menn lofoþo miöc hverso góþir þiónustomenn Ægis voro, Loki mátti eigi heyra þat, ok drap hann Fimafeng. Þá scóco Æsir sciöldo sína, ok œpþo at Loka, ok elto hann braut til scógar, en þeir fóro at drecca. Loki hvarf aptr, oc hitti úti Eldi, Loki qvaddi hann:

LOKAGLEPSA. 1)

1. Segþu þat, Eldir!
svâ 'at þú einugi
feti gángir framar:
hvat hèrinni hafa
at avlmálom
Sigtíva synir?

Eldir qvaþ:

2. Of vâpn sín dœma,

1) *Hiá ödrum* Lokasenna;

ok om vígrisni sina.
Sigtiva synir:
Asa ok Alfa,
er hèr inni ero,
mangi er þèr i orþi vinr.

Loki qvaþ:

3. Inn scal gánga
Ægis hallir í,
á þat sumbl at siá:
joll oc afo
fœri ek Asa sonom
oc blend en þeim svâ meini
mioþ.

Eldir qvaþ:

4. Veiztu ef þú inngengr
Ægis hallir í,
á þat sumbl at siá:
hrópi ok rógi
ef þú eyss á holl regin,
á þèr muno þau þerra
þat.

Loki qvaþ:

5. Veiztu þat, Eldir!
ef viþ einir sculom
sáryrþom sacaz;
auþigr verþa mun ec
i andsvörom,
ef þú mælir til margt.

Siþan gèck Loki inn í havllina, en er þeir sá, er fyrir-voro, hverr inn var kominn þavgnoþo þeir allir.

Loki qvaþ:

6. Þyrstr ec com
þessar hallar til
Loptr um lángan veg:
áso at biþia,
at mèr einn gefi
mæran drycc miaþar.

7. Hví þegit èr
svâ þrúngin goþ,
at þèr mæla nè megoþ?
sessa ok staþi
velit mèr sumbli at,
eþa heitiþ mik hèþan.

Bragi qvaþ:

8. Sessa ok staþi
velia þèr sumbli at
Æsir aldregi;
þvíat Æsir vito
hveim þeir alda sculo
gambansumbl um-geta.

Loki qvaþ:

9. Mantu þat, Oþinn!

er viþ i árdaga
blendom blóþi saman?
avlvi bergia
lèztu eigi mundo,
nema occr væri báþom borit.

Oþinn qvaþ:

10. Rístu þá, Víþarr!
ok lát úlfs favþur
sitia sumbli at;
síþr oss Loki qveþi
lasta stavfom
Ægis havllo í.

Þá stóþ Viþarr upp oc skencti Loca; en aþr hann drycci, qvaddi hann ásona.

11. Heilir æsir,
heilar ásynior,
ok avll ginnheilög goþ!
nema sá einn áss
er innar sitr
Bragi becciom á.

Bragi qvaþ:

12. Mar oc mæki
gef ec þèr míns fiár,
ok bœtir þèr svâ baugi Bragi!
síþr þú Asom
avfund um-gialdir,
gremþu eigi goþ at þèr

Loki qvaþ:

13. Jós ok armbauga
mundu æ vera
beggia vanr, Bragi!
Asa ok Alfa
er hèr inni ero
þú ert viþ víg varastr
oc sciarrastr viþ scot.

Bragi qvaþ:

14. Veit ec ef fyr utan værac,
svâ sem for innan emc
Ægis havll um-cominn;
havfuþ þitt bæra èc
í hendi mèr,
lyki [1]) èc þèr þat for lýgi.

Loki qvaþ:

15. Sniallr ertu í sessi,
scalatto svâ giöra
Bragi beccscrautuþr;
vega þú gacc,
ef þú reiþr sèr;
hyggz vætr hvatr fyrir.

Iþunn qvaþ:

16. Biþ ec, Bragi!
barna sifiar duga

1) *R.* *fyrir* lykt *St. G. F.* lit *G og F. á spáziunni; kannske madr gæti einnig lesid* lykti *af* lykia.

oc allra ósemaga,
at þú Loca qveþir-a
lasta stavfom
Ægis havllo í.

Loki qvaþ:

17. Þegi þú, Iþunn!
þic qveþ ec allra qvenna
vergiarnasta vera;
sitz þú arma þina
lagþir ítr-þvegna
um þinn bróþurbana.

Iþunn qvaþ:

18. Loca ec qveþca
lasta stavfom
Ægis havllo í:
Braga ec kyrri
biórreifan;
vilcat ec at iþ reiþir vegiz.

Gefion qvaþ:

19. Hví iþ Æsir tveir
sculoþ inni hèr
sáryrþom sacaz?
Loptki [1]) þat veit
at hann leikinn er,
ok. hann fiör-gavll [2]) fría.

Loki qvaþ:

20. Þegi þú, Gefion!
þess mun ec nú geta,
er þic glapþi at geþi-
sveinn inn hvíti,
er þic sigli gaf,
oc þú lagþir lær yfir.

Oþinn qvaþ:

21. Œrr ertu Loki
ok avrviti,
er þú fær þèr Gefion at
gremi;
því at aldar avrlavg
hygg ec hon avll um-viti
jafngiörla sem ec.

Loki qvaþ:

22. Þegi þú, Oþinn!
þú kunnir aldregi
deila víg meþ verom:
opt þú gaft
þeim er þú gefa skyldir-a
enom slævorom sigur.

Oþinn qvaþ:

23. Veiztu ef ec gaf
þeim er ec gefa nè scylda

---

1) *R. fyrir* Loptski *St. G. F.* Lopzki *G. á spáz. og Hafn. varla getr þad* (Lopzki) *verid samandregid fyrir* Loptr es (er) eigi, *því þetta* es (er) *á ecki vid, enda veit eg hvörgi annarstadar þess samandráttar dœmi; en* Loptki *er fyrir* Loptr-gi *einsog* mann-gi *fyrir* madr-gi. *og* úlfgi *fyrir* úlfr-gi 39. *erindi.* 2) *R. fyrir* fiörgvall *sem honum þykir eintóm pennavilla.* Gavll *sem er hvörugskyns í margtilanum er sama*

enom slævorom sigur:
átta vetur vartu
for jörþ neþan
kýr meólcandi ok kona,
oc hefir þú þar börn of-
borit [1]),
oc hugþa ec þat args aþal.

Loki qvaþ:

24. En þic síþa [2]) koþo
Sámseyio í,
oc draptu á vett sem vavlor:
vitca líci
fórtu verþióþ yfir,
oc hugþa ec þat args aþal.

Frigg qvaþ:

25. Avrlavgom ýcróm
scylit aldregi
segia seggiom frá,
hvat iþ' Æsir tveir
drýgþut í árdaga,
firriz æ forn ravc firar!

Loki qvaþ:

26. Þegi þú, Frigg!
þú ert Fiörgins mær,
oc hefir æ vergiörn verit,
er þá Vea oc Vilia
lèztu þèr Viþris qvæn
báþa í baþm [3]) um-tekit.

Frigg qvaþ:

27. Veiztu ef inni ættac
Ægis havllom í
Baldri lícan bur,
út þú nè qvomir [4])
frá Ása sonom,
oc væri þá at þèr reiþom
vegit

Loki qvaþ:

28. Enn vilt þú, Frigg!
at ec fleiri telia
mina meinstafi:
Ec því ræþ,
er þú ríþa sèr-at
síþan Baldr at savlom.

Freyia qvaþ:

29. Œrr ertu, Loki!
er þú yþra telr
lióta leiþ-stafi:
avrlavg Frigg
hygg ec at avll viti,
þótt hún siálfgi segi.

---

sem galli; *en* fiörgalli o: *daudi, eins og* ormsgalli o: *vetr o. þv.* 1) *R. eptir ordamúninum i Hafn. fyrir* oc hefir þú þar borit, *sem vantar annan hliódstafinn; siá ogsvo 33 erindi.* 2) *getgáta Gunnars Pálss. fyrir* siga *G. F. o. fl.* sig *St.* 3) o: barm, *á engil-saxnesku* bosm *eda* bosum. 4) *þannig St. G. F. og Eddubr. og mun þad rètt;* qvæmir *H.*

Loki qvaþ:

30. Þegi þú, Freyia!
þic kann ec fullgiörva,
er-a þèr vamma vant:
Asa oc Alfa,
er hèr inni ero,
hverr hefir þinn hórr verit.

Freyia qvaþ:

31. Flá er þèr túnga,
hygg ec at þèr fremr muni
ógott um-gala: [1]
reiþir 'ro þèr Æsir
ok Asynior,
hryggr muntu heimfara.

Loki qvaþ:

32. Þegi þú, Freyia!
þú ert fordœþa [2]
oc meini blandin miöc:
sítztu [3] at brœþr þinom
siþo bliþ regin,
oc mundir þú þá, Freyia! frata.

Njörþr qvaþ:

33. Þat er vâlítit,
þótt sèr varþkur [4] vers
fái hóss eþr hvars: [5]
hitt er undr
er áss ragr
er hèr inn of-kominn,
ok hefir sá börn of-borit.

Loki qvaþ:

34. Þegi þú, Njörþr!
þú vart austr hèþan
gisl um-sendr at goþom:
Hýmis meyiar havfþo
þic at hland-trogi,
oc þèr í munn migo.

Njörþr qvaþ:

35. Sú eromc lícn,
er ec varc lángt hèþan
gisl um-sendr at goþom;
þá ec mavg gat,
þann er manngi fjár,
oc þiccir sá Asa jaþarr.

Loki qvaþ:

36 Hættu nú, Njörþr!
hafþu á hófi þic,
munca

1) *Siá Háfam.* 30. 2) fordauþa *F. rèttara* fordæþa *af* dáþ 3) sítstu *St. G. F. Eddubr. Heldr vildi eg*: rèdstu at bræþr þinom siþa bliþ regin. *eda* sitz þic . . . siþo. *R.* 4) *þannig St. G. F. og mun þad rètt, eins og* frændkur *fyrir* frændkonur *o. fl.* varþir *G. og F. á spáz. einnig Hafn. en* vörd *sem qvennkent nafnord er mer ókunnugt og ætti, ef þad væri til, at heita* varþar *i margt. eptir þeirri gömlu hneigingu.* 5) hvarfa *G. og F. á. spáz.*

munca ec því leyna lengr:
viþ systor þinni
gaztu slikan mavg,
ok þera þó ono verr [1])

Týr qvaþ:

57. Freyr er beztr
allra ballriþa
Asa gavrþom í:
mey hann nè grætir,
nè mans kono,
oc leysir ór havptom hvern.

Loki qvaþ:

58. Þegi þú, Týr!
þú kunnir aldregi
bera tilt [2]) meþ tveim:
handar ennar hœgri
mun ec hinnar geta,
er þèr sleit Fenrir frá.

Týr qvaþ:

59. Handar em ec vanr,
en þú hróþrs-vitnis,
bavl er beggia þrá:
úlfgi hefir oc vel,
er í bavndom scal
bíþa ragna ravcrs.

Loki qvaþ:

40. Þegi þú, Týr!
þat varþ þinni cono
at hon átti mavg viþ mèr;
avln nè penníng
hafþir þú þess aldregi
vanrèttis vesall.

Freyr qvaþ:

41. Ulf sè ec liggia
árósi for,
unz riúfaz regin:
því mundo næzt,
nema þú nú þegir,
bundinn bavla-smiþr.

Loki qvaþ:

42. Gulli keypta
lètztu Gýmis dóttur,
oc seldir þitt svâ sverþ;
en er Muspels synir
riþa Myrcviþ yfir,
veizt-a þú þá, vesall! hve
þú vegr.

Beyggvir qvaþ:

43. Veiztu ef ec öþli ættac
sem Ingunnar Freyr

5

---

1) *R. vildi heldr.* ok era þó ono betri þar *ed hittþykir rángt, bædi i tilliti til meiníngar og hliódstafa.* 2) *Adrir* tylt titt *gæti þetta skilizt* fyrir sátt (*siá Hafn. bls:* 167. *m.*); *væri* þad *vissuliga miög svo hentugt.*

oc svâ sællict setr:
mergi [1]) smæra mavlþa [2]) èc
þá meincráco,
oc lemþa alla í liþo.

Loki qvaþ:

44. Hvat er þat iþ litla,
er ec þar [3]) lavgra sèc,
oc snapvíst snapir?
at eyrom Freys
mundo æ vera,
oc und kvernom klaca.

Beyggvir qvaþ:

45. Beyggvir eð heiti,
en mic bráþan qveþa
goþ avll oc gumar:
því em ec hèr hróþigr,
at drecca Hrópts megir
allir avl saman.

Loki qvaþ:

46. Þegi þú, Beyggvir!
þú kunnir aldregi
deila meþ mavnnom mat:
oc þic í fletz strá
finna nè máttu,
þá er vâgo verar.

Heimdallr qvaþ:

47. Avlr ertu, Loki!
svâ at þú ert avrviti,
hví nè lezt-a þú, Loki?
þvíat ofdryccia veldr
alda hveim,
er sína mælgi nè man-aþ.

Loki qvaþ:

48. Þegi þú, Heimdallr!
þèr var í árdaga
iþ lióta líf um-lagit:
aurgo baki
þú munt æ vera,
oc vaca vörþr goþa.

Skaþi qvaþ:

49. Lètt [4]) er þèr, Loki!
munattu leingi svâ
leica lausum hala;
þvíat þic á hjavrvi scolo
ins hrímcalda magar
görnom binda goþ:

Loki qvaþ:

50. Veiztu ef mic á hjörvi scolo
ens hrímcalda magar
görnom binda goþ,
fyrstr oc öfztr
var ec at fiörlagi,
þars vèr á Þiassa þrifom.

---

1) melgi *St. F. G. kannske rettast væri* meldi *eda* meldri. *St. útleggr* farre minus comminuerim. 2) *fyrir* melda. 3) *Þannig G. á spáz. hinar hafa* þer. 4) Lætt *Hafn. kannske rèttast. Sama ord finnz i Snorraeddu 5.* ginnúngagap var svâ hlætt *o. s. fr.*

Skaþi qvaþ:

51. Veiztu ef fyrstr oc öfztr
vartu at fiörlagi,
þá èr at þiassa þrifoþ:
frá mínom veom
oc vaungom [1]) scolo
þèr æ kavld ráþ koma.

Loki qvaþ:

52. Lèttari í málom
vartu viþ Laufeyiar son,
þá er þú lètz mèr á beþ
þinn boþit:
getiþ verþr oss slics,
ef vèr giörva scolom
telia vömmin vâr.

Þá gècc Beyla fram, oc byrlaþi Loca í hrímcalci mjavþ, oc mælti:

53. Heill ver þú nú, Loki!
oc tac viþ hrímcalci
fullom forns miaþar:
heldr hana eina
látir meþ Ása sonom
vammalausom vera.

Hann tóc vid horni oc dracc af.

54. Ein þú værir,
ef þú svâ værir
vavr oc gravm at veri:
einn ec veit,
svâ at ec vita þicciomc,
hór oc af Hlórriþa,
oc var þat sá inn lævísi Loki.

Beylá qvaþ:

55. Fiavll avll sciálfa,
hygg ec á favr vera
heiman Hlórriþa:
hann ræþr ró
þeim er rœgir hèr
goþ avll oc guma.

Loki qvaþ:

56. Þegi þú, Beyla!
þú ert Byggvis qvæn,
oc meini blandin miöc:
ókynian meira
com-a meþ Ása sonom,
avll ertu, deigia, dritin.

Þá com Þórr at oc qvaþ:

57. Þegi þú, ravg vættr!
þèr scal minn þrúþhamar
Miöllnir mál fornema:
herþa-klett drep ec
þèr hálsi af,
oc verþr þá þíno fiörvi umfarit.

1) *Þannig Eddubr. F. á spáz. og Hafn* (*þvi* vavgnom *er prentvilla*) frá rúnom veom ok vaungom *St. F.* frá rúuom veom ok vaungom minom *G.*

Loki qvaþ:

58. Jaiþar burr
er hèr nú innkominn,
hvi þrasir þú svâ, Þórr?
en þá þorir þú eigi,
er þú scalt viþ úlfinn vega;
oc svelgr hann allan Sigfavþr.

Þórr qvaþ:

59. Þegi þú, ravg vættr!
þèr scal minn þrúþh. o. s. fr.
upp oc þèr verp
oc á austr vega,
oc sèr þic manngi síþan.

Loki qvaþ:

60. Austr-favrom þínom
scaltu aldregi
segia seggiom frá:
sízt í hanzka þumlúngi
hnucþir þú einhèri;
oc þóttisca þú þá Þórr vera.

Þórr qvaþ:

61. Þegi þú, ravg vættr! o. s. fr.
hendi hinni hœgri
drep ec þic Hrúngnis-bana,
svâ at þèr brotnar beina hvat.

Loki qvaþ:

62. Lifa ætla ec mèr
lángan aldr;
þóttu heitir hamri mèr:
scarpar álar
þótto þèr Scrýmis vera;
oc máttira þú þá nesti ná,
oc svaltz þú þá húngri heill.

Þórr qvaþ:

63. Þegi þú, ravg vættr! o. s. fr.
Hrúngnis-bani
mun þèr í hel coma
for nágrindr neþan.

Loki qvaþ:

64. Kvaþ ec for Ásom,
kvaþ ec for Ása sonom
þaz mic hvatti hugr:
en for þèr einom
mun ec útgánga;
þvíat ec veit at þú vegr.

65. Avl giörþir þú, Ægir!
en þú aldri munt
síþan sumbl um-giöra:
eiga þín avll,
er hèr inni er,
leiki yfir logi!
oc brenni þèr á baki!

En eptir þetta falz Loki í Franángrs forsi í lax liki, þar tóco Æsir hann. Hann var bundinn meþ þavrm-

om sonar síns Nára, en Narfi sonr hans varþ at vargi. Scaþi tóc eitrorm, oc festi upp yfir andlit Loca; oc draup þar ôr eitr. Sigyn kona Loca sat þar, oc hélt munnlaug undir eitriþ, en er munnlaugin var full, bar hôn út eitriþ, en meþan draup eitriþ á Loca. Þá kiptiz hann svâ hart viþ, at þaþan af scalf jörþ avll: þat ero nú callaþir landsciálftar.

HAMARS-HEIMT. [1]

1. Reiþr var þá Vingþórr
er hann vacnaþi,
oc síns hamars
um-sacnaþi:
scegg nam at hrista,
scavr nam at dýja,
rèþ Jarþar burr
um at þreifaz.

2. Oc hann þat orþa
allz fyrst um qvaþ:
heyrþu nú, Loki!
hvat ec um-mæli,
er engi [2] veit
jarþar hvergi
nè upphimins:
áss er stolinn hamri!

3. Gèngo þeir fagra
Freyjo túna, [3]
ok hann þat orþ
allz fyrst um-qvaþ:
muntu mèr, Freyja!
fjaþrhams ljá,
ef ec minn hamar
mættac hitta?

Freyja qvaþ:

4. Þó munda èk gefa þèr
þótt ór gulli væri,
ok þó selja
at væri or silfri.

5. Fló þá Loki
fjaþrhamr dundi,
uns for utan kom
Ása garþa,
oc for innan com
Jötna heima.

6. Þrymr sat á haugi
Þursa drottinn,
greyjom sínom
gullbavnd snöri,
ok mavrom sínom
mavn jafnaþi.

Þrymr qvaþ:

---

1) *Adrir*: Þryms qviþa. 2) *Þannig Eddubr. St. G. F. og kálfsk. þótt hún hafi þad bundid, nfl.* eg *med strik yfir.* eigi *Hafn. en þá vantar höfudordid.* 3) til *bætir G. vid.*

7. Hvat er meþ Ásom?
Hvat er meþ Alfom?
hví ertu einn kominn
í Jötunheima?
8. Illt er meþ Ásom,
íllt er meþ Alfòm,
hefir þú Hlórriþa
hamar um-fólginn?
9. Ek hefi Hlórriþa
hamar um-fólginn
átta ravstom
for jörþ neþan:
hann engi maþr
aptr um-heimtir,
nema fœri mèr
Freyjo at qvæn.
10. Fló þá Loki,
fjaþrhamr [1]) dundi:
uns for utan kom
Jötna heima,
ok for innan kom
Ása garþa.
11. Mætti hann þór
miþra garþa,
ok hann þat orþa
allz fyrst um qvaþ:
12. Hefir þú erindi
sem erfiþi?
Segþu á lopti
laung tíþindi:
opt sitjanda
savgor um-fallaz,
oc liggjandi
lýgi um-bellir. [2])
13. Hefi èk erfiþi
ok örindi: [3])
Þrymr hefir þinn hamar
Þursa drottinn;
hann engi maþr
apr um-heimtir,
nema honom fœri
Freyjo at qvân.
14. Gánga þeir fagra
Freyjo at hitta,
ok hann þat orþa
allz fyrst um-qvaþ;
Bittu þic Freyja
brúþar líni,
viþ scolom aka tvav
í Jötunheima.
15. Reiþ varþ þá Freyja
oc fnasaþi,
allr ásasalr
undir bifþiz:

1) fiaþurhams *Eddubr. G. F.* 2) *þannig Hafn.* liggjanda l. umbeltir *St. F. G.* liggiandi lígi umbeltar *G. á spaz.* 2) Hefi ek örindi erfiþi ok *Eddbr. St.* erfidt ok *F.* ok erfiþi *G.*

stavcc þat iþ micla
menn brísínga:
"mic veiztu verþa
vergjarnasta,
ef ec ek meþ þèr
i Jötunheima.

16. Senn voro Æsir
alJir á þíngi,
ok Asynjor
allar á máli:
oc of þat rèþo
rikir tífar,
hve þeir Hlórriþa
hamar um-sætti.

17. Þá qvaþ þat Heimþallr
hvítastr ása;
vissi hann vel framm.
sem Vanir aþrir:
bindom vèr Þór þá
brúþar líni,
hafi [1]) hann iþ mikla
men Brísinga!

18. Látom und hânom
hrynja lucla,
oc kvenvâþir
um knè falla,
en á brjósti
breiþa steina,
oc hagliga
um havfuþ typpom!

19. Þá qvaþ þat Þórr
þrúþugr áss:
mic muno Æsir
argan kalla,
ef ec bindäz læt
brúþar líni.

20. Þá qvaþ þat Loki
Laufeyjar sonr
þegi þú, Þórr!
þeirra orþa:
þegar muno Jötnar
Asgarþ búa,
nema þú þinn hamar
þèr um-heimtir.

21. Bundo þeir Þór þá
brúþar líni,
ok eno mikla
meni Brísínga;
lèto und hânom
hrynja lucla,
oc kvenvâþir
um knè falla,
en á brjósti
breiþa steina,
oc hagliga

1) heþi. St. G.

um havfoþ typtò.

22. Þá qvaþ þat Loki
Laufeyjar sonr:
mun ec ok meþ þèr
ambótt vera,
viþ sculom aka tvav
í Jötunheima.

23. Senn voro hafrar
heim um-reknir,
scyndir at scavclom,
scyldo vel renna;
björg brotnoþo,
brann jörþ loga,
ók Oþins son
í Jötunheima.

24. Þá qvaþ þat Þrymr
Þursa drottinn:
standit upp, Jötnar!
ok stráiþ becci;
nú færit mèr
Freyjo at qvân
Njarþar dóttur
úr Nóatúnom.

25. Gánga hèr at garþi
gullhyrndar kýr,
öxn alsvartir
Jötni at gamni;
fiölþ á ec meiþma
fiölþ á ec menja
einnar mèr Freyjo
ávant þiccir.

26. Var þar at qveldi
um-comit snimma,
ok for Jötna
avl framborit:
einn át uxa,
átta laxa,
krásir allar,
þær er konor scyldo;
dracc Sifjar verr
sáld þrjú mjaþar.

27 Þá qvaþ þat Þrymr
Þursa drottin:
hvar sáttu brúþir
bíta hvassara?
sá-c-a èc brúþir
bíta breiþara,
nè inn meira mjöþ
mey um-drecka.

28. Sat in alsnotra
ambátt for,
er orþ um-fann
viþ Jötuns máli:
"át vætr Freyja
átta nottóm,

svâ var hôn óþfús
í Jötunheima."

29. Laut und lino
lysti at cyssa,
en hann útan stavcc
endlángan sal:
hvi ero avndótt
augo Freyjo?
þicci mèr ôr augom
eldr *) of-brenna.

30. Sat in alsnotra
ambótt for,
er orþ um-fann
viþ Jötuns máli:
"svaf vætr Freyja
átta nóttom,
svâ var hôn óþfús
í Jötunheima."

31. Inn com in arma
Jötna systir,
hin er brúþfjár
biþja þorþi:
"látto þèr af havndom
hringa rauþa,
ef þú avþlaz vill
ástir mínar,
ástir minar
alla hylli.

32. Þá qvaþ þat Þrymr
þursa drottin:
berit inn hamar,
bráþi at vigja;
leggit Mjöllni
í meyjar knè,
vigit ocr samman
Varar hendi!

33. Hló Hlórríþa
hugr í brjósti,
er harþhugaþr
hamar um-þecþi:
Þrym drap hann fyrstan
þursa drottin
ok ætt Jötuns
alla lamþi.

34. Drap hann ina avldno
Jötna systor,
hin er brúþfjar
ofbeþit hafþi:
hon scell um-hlaut
for skillínga,
en havgg hamars
for hrínga fjölþ:
svâ com Oþins son
endr at hamri.

*) *Þannig Sámsedda ein. hinar sleppa úti* eldr, *en bædi meining og bragarháttr útheimta Þad naudsynliga.*

HARBARZ-LJÓD.

Þórr fór ôr Austurvegi, ok kom at sundi eino, avþrom megom sundzins var ferjokarlinn meþ scipit. Þór callaþi:

1. Hver er sá sveinn sveina
er stendr for sundit handan?

Hann svarar:

2. Hverr er sá karl karla
er kallar um vâginn.

3. Ferþu mic um sundit,
fæþi èc þic á morgon;
meis hefi èc á baki
verþr-a matrinn betri.
At ec i hvild
áþr ec heiman fór
síldr oc hafra,
saþr em ec enn þess.

4. Arligom verkom
hrósar þú verþinom,
veiztatu for gjörla,
davpor ero þin heimkynni,
dauþ hygg ec at þín móþir
sè.

5. Þat segir þú nú
er hverjum þiccir
mest at vita,
at min móþir dauþ sè.

6. Þeigi er sem þú
þrjú bú góþ eigir,
berbeinn þú stendr
ok hefir brautinga gervi,
þatki at þú hafir brœkr þínar.

7. Stýrþu hingat eikjonni,
ek mun þèr stavþna kenna;
eþr' hverr á skipit
er þú heldr viþ landit?

8. Hildólfr sá heitir
er mic halda baþ
recer inn rádsvinni
er býr í Ráþseyjarsundi:
baþ-at hann hlennimenn
flytja
eþr hrossa þjófa,
góþa eina,

oc þá er ec gjörva kunna:
segþu til nafns þins,
ef þú vilt um sundit fara.

9. Segja mun ec til nafns míns,
þótt ec secr sjác,
ok til allz avþlis:
ec em Oþins sonr;
Meila bróþir,
en Magna faþir,
þrúþvaldr goþa,
viþ þór knáttu hèr dœma,
hins vil ec nú spyrja,
hvat þú heitir?

10. Harbarþr ec heiti,
hylc um nafn sjaldan.

11. Hvat skaltu of nafn hylja,
nema þú sacar eigir?

12. Enn þótt ec sacar eiga,
þá mun ec forþa
fjörvi mino
for slícom sem þú ert,
nema ec feigr sè.

13. harm ljótan mèr þiccir
í því at vaþa um vâginn til þín,
oc væta avgur minn;
scylda èc launa cavgorsveini þínom
kánginyrþi,
ef ec kömumc yfir sundit.

14. Hèr mun ec standa
oc þín hèþan bíþa;
fannt-a þû mann inn harþara
at Hrúngni dauþan.

15. Hins viltu nú geta
er viþ Hrúngnir deildom
sá inn storúþgi jötunn,
er or steini var höfuþit á:
þó lèt ec hann falla
oc for [1]) hniga,
hvat vantu þá meþan Harbarþr?

16. Var ec meþ Fjölvari
fimm vetur alla
í ey þeirri
er Algrœn heitir:
vega vèr þar knáttom
oc val fella,
margs at freista
mans [2]) at kosta.

17. Hverso snúnuþo yþr konor yþrar?

1) fur *Hafn. adrir* forhniga, *kannske rèttara*: fyrr hniga. 2) margs *G. á spáz.*

18. Sparkar átto vèr konor,
ef oss at spavkom yrþi;
horscar átto vèr konor
ef oss hollar væri:
þær ôr sandi
síma undo,
oc or dali djúpom
grund um-grófo.
Varþ ec þeim einn avllom
efri at ráþom;
hvíldac hjá þeim systrom
sjö,
oc hafþac geþ þeirra allt
oc gaman.
Hvat vantu þámeþan, Þórr?
19. Ek drap Þjassa
enn þrúngmóþga jötun,
upp ec varp augom
Allvalda sonar
á þann inn heiþa himin:
þau ero merki mest
minna verka,
þau er allir menn síþan
um-sjá.
Hvat vantu þá meþan, Harbarþr?
20. Miclar manvèlar ec
hafþa
viþ myrkriþor,
þáerec vælta þær frá verom:
hárþan jötun ec hugþa
Hlèbarþa vera,
gaf hann mèr gambantein,
en ec vælta hann ôr viti.
21. Illom huga launaþir
þú þá góþar gjafir.
22. Þat hefir eik
er af annari skefr;
um sic er hverr í slíco.
Hvat vantu þá meþan, Þorr?
23. Ec var austr
oc jötna barþac,
brúþir bavlvísar,
er til bjargs gèngo:
micil mundi ætt jötna,
ef allir lifþi;
vætr mundi manna
und Miþgarþi.
Hvat vantu þá meþan,
Harbarþr?
24. Var ec á Vallandi
oc vígom fylgþac,
atta ec jöfrom
en aldri sættac:
Oþinn á jarla
þá er í val falla,
en Þórr á þræla-kyn.

25. Ojafnt scipta, er þú mundir
meþ Ásom liþi,
ef þú ættir vilgi micils vald.

26. Þórr á afl œrit,
en ecci hjarta;
af hrœzlo oc hugbleyþi
þèr var i hanzca troþit: [1])
hvàrki þú þá þorþir
for hrœzlo þinni
hnjósa nè físa
svâ Fjalarr heyrþi.

27. Harbarþr inn ragi!
èc munda þic í hel drepa,
ef ec mætta seilaz um sundit.

28. Hvat scyldir þú um sund seilaz,
er sakir 'ro allz öngar?
Hvat vantu þa, Þórr?

29. Ec var austr,
oc ána varþac,
þá er mic sóttu
þeir Svarángrs synir:
grjóti þeir mic bavrþo,
gagni urþo þeir þó litt fegnir;
þó urþo þeir mic fyrri
friþar at biþja.
Hvat vantu þá meþan Harbarþr?

30. Ec var austr
oc viþ einhverja [2]) dœmþac,
lèc ec viþ ena linhvíto [3])
oc laung þíng háþac,
gladdac ena gullbjavrtu,
gamni mær undi.

31. Góþ áttu þèr mankynni þar þá.

32. Liþs þíns vâra èc þá þurfi,
Þórr! at ec hèldi
þeirri enni linhvíto mey.

33. Ec munda þat þá þèr veita
ef ec viþr of-komiz.

34. Ec munda þèr þá trúa,
nema þú mèr í trygþ væltir;
emkat ec sá hælbítr [4])
sem húþskór forn á var.
Hvat vantu meþan, Þórr?

35. Brúþir berserkja
barþac í Hlès-eyjo
þær havfþo verst unnit
vèlta þjóþ alla.

---

1) *R. fellir út þá línu:* oc þóttisca þú þá Þórr vera, *þykir hún innfærd úr Lokaglepsu* 60. *og truflar hèr erindit, sem annars er regluligt.*
2) einherja *St.* 3) lindhvito *St. G. F. Eddubr. og Hafn. sem þó hefir* linhvitu *í ordamuninum, og í* 32. *erindi lesa allir* linhvito. 4) *Þannig St. G. en Eddubr. og F. byrta hèr nytt erindi.*

36. Klæki vantu þá, Þórr!
er þú á konom barþir.
37. Vargynjor våro þat,
en varla konor;
scældo scip mitt,
er scorþat hafþac;
œgþo mèr járnlurki
en elto Þjálfa.
Hvát vantu þá meþan, Harbarþr?
38. Ec var í hernom
ok híngat gjörþiz
gnæfa gunnfána [1])
geir at rjóþa.
39. Þess viltu nú geta
er þú fórt oss ... inn [2]) at bjóþa.
40. Bæta scal þèr þat þá
munda [3]) baugi,
sem jafnendr unno
þeir er occr vilja sætta.
41. Hvar namtu þessi
en hnœfiligu orþ,
er ec heyrþa aldregi
hnœfiligri?

42. Nam ec at mönnom
þeim inom aldrœnom,
er búa í heimis skógom.
43. Þó gefr þú
gott nafn dysjum
at þú kallar þat heimis skóga.
44. Svâ dœmi ec
um slíct far!
45. Orþkríngi þín
mun þèr illa koma,
ef ec ræþ á våg at vaþa:
úlfi hœrra hygg ec
at þú œpa mynir,
ef þú hlytir af hamri havgg.
46. Sif á hó heima,
hans mundo fund vilja;
þann muntu þree drýgja,
þat er þèr scyldara.
47. Mælir þú at munns ráþi,
svâ at mèr scyldi verst þiccja,
halr enn hugblauþi!
hygg ec at þú ljúgir.
48. Satt hygg ec mic segja,
seinn ertu at för þinni,

---

1) *Þannig Eddubr.* gunnfiarta *St. G. F.* gunnfarra *G. F. á spáz.* 2) *Þannig Eddubr. F. einnig St. G. Þó án merkis ad nockud vanti* óliýfan *hefir Eddubrot á bókfelli í Khöfn, hvaref Hafn. hefir* óliúfan. *En* ölubann *Suhms-edda o. fl. sem Magnæus vildi gjöra ad* ölubann, *R. vildi heldr* forþarbann, fararbann, *eda* farbann. 3) niunda *G. á. spáz.*

lángt lá [1]) mundir þú nú
komînn, Þórr!
ef þú litom fœrir.

49. Harbarþr enn ragi!
heldr hefir þú mic nú dvald-
an.

50. Asaþórs hugþa èc
aldregi mundo
glepja fèhirþi farar.

51. Ráþ mun ec þèr nú ráþa,
róþu hingat bátinom,
hættom hættigi!
hittu favþur Magna!

52. Farþu firr sundi,
þèr scal fars synja.

53. Vísa þú mèr nú leiþina
allz þú vill mic eigi um
vâginn ferja.

54. Lítit er synja,
lángt er-at [2]) fara:
stund er til stocksins
avnnor til steinsins;
haltu svâ til vinstra vegsins
uns þú hittir Verland. [3])
Þar mun Fjörgyn
hitta Þór son sinn,
oc mun hon kenna honom
áttúnga brautir
til Oþins landa:

55. Mun ec taca heim
þángat í dag?

56. Taca viþ víl oc erfiþi
at uppverandi sólo,
er ec gekk þana [4])

57. Skamt mun nú mál
occat vera,
alz þú mèr skœtingo einni
svarar;
launa mun ec þèr farsynjon
ef viþ finnomc í sinn annat.

58. Farþu nú þars
þic hafi allan gramir!

SKIRN-

---

1) sá *Eddubr. en Hafn. fellir þad út.* 2) *þannig Gunn. en ecki á ad smeygja inn ei í fyrri linuna*, *því* synja *og* fara *eru her nafnord syn og lör í eignarendingu margtilùns.* 3) *Kannske* Virland, *sem er heradi Austurvegi.* 4) *þannig Eddubr. St. G. F. en St. útleggr:* cum ego inde abiissem. *Adrir lesa*: er ec get þána *Hafn. hefir.* er ec get þá ná.

SKIRNIS-FÖR.

Freyr sonr Njarþar hafþi setzc í Hliþskjálf, oc sá um heima alla; hann sá í Jötunheima oc sá þar mey fagra, þá er hôn gècc frá scála favþur sins til scemm-o: þar af fècc hann hugsótt micla. Scirnir hèt scó-sveinn Freys, Njörþr baþ hann qveþja Frey máls; þá mælti Scaþi:

1. Rístu nú, Skirnir!
oc gacc at beiþa
occarn mála mavg:
oc þess at fregna,
hveim enn fróþi sè
ofreiþi afi?

Scirnir qvaþ:

2. Illra orþa er mèr
vân at ykrom syni,
ef ec geng at mæla viþ
mavg:
oc þess at fregna,
hveim enn fróþi sè
ofreiþi afi.

3. Segþu þat, Freyr!
fólcvaldr goþa,
oc ec vilja vita:
hví þú einn sitr
ennlánga sali
minn drottinn um daga?

Freyr qvaþ:

4. Hví um-segjac þèr,
seggr enn úngi!
mikinn móþ-trega:
þvíat álfravþull lýsir
um alla daga,
oc þeigi at mínum munom

Skirnir qvaþ:

5. Muni þína hycca èc
svâ micla vera;
at þú mèr seggr nè segir;
þvíat úngir saman

6

vârom í árdaga,
vel mættim tveir trúasc.

Freyr qvaþ:

6. I Gýmis gavrþom
ec gánga sá
mèr tíþa mey:
armar lýsto,
en af þaþan [1])
allt lopt oc lavgr.

7. Mær er mèr tíþari
en manni hveim
úngom [2]) í árdaga;
Asa oc Alfa
þat vill eingi maþr
at viþ samt sèm.

Skirnir qvaþ:

8. Mar gefþu mèr þá,
þann er mic um myrqvan beri
vísan vafrloga:
oc þat sverþ,
er sjálft vegiz
viþ jötna ætt!

Freyr qvaþ:

9. Mar ec þèr þann gef,
er þic of myrqvan beri
vísan vafr-loga:
oc þat sverþ,
er sjálft mun vegaz,
ef sá er horscr er hefir.

Scirnir mælti viþ hestinn:

10. Myrct er úti,
mál qveþ ec ocr fara
úrig fjavll yfir,
þyrja þjóþ yfir:
báþir viþ comumc,
eþr ocr báþa tecr
sá inn ámáttci jötunn.

Skirner reiþ í Jötunheima til Gýmisgarþa, þar voro hundar ólmir oc bundnir for Skiþgarþs hliþi, þess er um sal Gerþar var. Hann reiþ at þar er fèhirþir sat á haugi, oc qvaddi hann:

11. Segþu þat, hirþir!
er þú á haugi sitr,
oc varþar alla vega:
hve èc at anspilli komic [3])
ens únga mans
for greyjom Gýmis?

Hirþir qvaþ:

12. Hvârt ertu feigr,

---

1) ol. þaþ G. á spáz. 2) aungvom Eddubr. St. G. F. getr þad kannske skilizt fyrir nockrum ödrum. 3) komumc Hafn.

eþr ertu framgenginn?
— — — —
anspillis vanr
þú skalt æ vera
góþrar meyjar Gýmis.

Skirnir qvaþ:

13. Kostir 'ro betri
heldr en at klavcqva sè
hveim er fúss er [1] fara
eino dœgri
mèr var aldr um-scapaþr
oc allt líf um-lagit.

Gerþr qvaþ:

14. Hvat er þat hlym
hlymja,
er ec hlymja [2] heyri nú til
ossom ravnnom i?
jörþ bifaz,
en allir for
scjálfa garþar Gýmis.

Ambótt qvaþ:

15. Maþr er hèr úti,
stiginn af mars baci,
oc lætr jó til jarþar taca.

Gerþr qvaþ:

16. Inn biþ-þu hann gánga,
í occarn sal,
oc drecca hinn mæra mjöþ;
þó ec hitt óumc
at hèr uti sè
minn bróþur-bani.

17. Hvat er þat Alfa,
nè Asa sona,
nè víssa Vana?
Hví þú einn um-comt
eikin-fur yfir,
or salkynni at sjá?

Skirnir qvaþ:

18. Emkat ec Alfa,
nè Asa sona,
nè víssa Vana:
þó ec einn um-comc
eikin-fur yfir,
yþor salkynni at sjá.

19. Epli ellefu
hèr hefic algullin
þau mun ec þèr, Gerþr!
gefa;
friþ at kaupa,
at þú þèr Frey qveþir
óleiþaztan at lifa.

Gerþr qvaþ:

---

1) fúsir *Eddubr. St. o. fl. getr þat og skilizt, ef* hveim *getr verid margt. en betra þykir* fúss *med eignarend.* fara *eda* farar. 2) *Eddubr. hefir* hlymi *fyrir* hlymja *á fyrri stadnum, en G. og F. á spaz.* hlymia *Kannske þetta hafi verid pennavilla, lagfærd á spáz. til* hlymja, *en*

20. Epli ellefu
ec þigg aldregi
at mannzcis munom:
nè við Freyr,
meðan okkart fjör lifir,
byggjom baþi saman.

Skirnir qvaþ:

21. Baug ec þèr þá gef,
er brendr var
meþ úngom Oþins syni:
átta ero jafnhavfgir,
er af-drjúpa
ina niunda hverja nótt.

Gerþr qvaþ:

22. Baug ec þiccat,
þó brendr sè
meþ úngom Oþins syni:
er-a mèr gullz vant
í gavrþom Gýmis,
at deila fè föþur.

Skirnir qvaþ:

23. Sèrþu þenna mæki,
mær!
mjófan, málfán,
er ec hefi í hendi hèr;
havtuþ havggva èc mun
þèr hálsi af,
nema þú mèr sætt segir.

Gerþr qvaþ:

24. Anauþ þola
èc vil aldregi
at mannzcis munom,
þó ec hins get,
ef iþ Gýmir finnizt
vígs ótrauþr [1]) at yccr vega
tiþi.

Skirnir qvaþ:

25. Sèrþu þenna mæki,
mær!
mjófan, málfán,
er ec hefi í hendi hèr:
for þessom eggjom
hnígr sá inn aldni jötunn
verþr þinn feigr faþir.

26. Tams vendi ec þic drep,
en ec þic temja mun,
mær, at minum munum,
þar scallu gánga
er þic gumna synir
siþan æva sè.

27. Ara þúfo á
scallu ár sitja,

---

sè sidan í ógáti innfært i adra linuna og þessvegna: hvat er þat hlym hlymja er ec heyri nú til *væri rèttara*; *þá yrdi önnur linan mátulíga laung.*. 1) ótrauþir *St. o. fl. en þad er venjuligt þar at ir stendr fyrir* r (ur).

horfa heimi or, [1]
snugga Heljar til:
matr sè þèr leiþari
en manna hveim
enn fráni ormr meþ firom.

28. At undr-sjónum þú verþir,
er þú útkömr,
á þic Hrímner hari [2])
á þic hôtvetna stari:
víþkunnari þú verþir
en vörþr meþ goþum,
gapi-þu girndom frá. [3])

29. Topi oc opi [4])
tjavsull oc óþoli,
vaxi þèr tár meþ trega.
Seztu niþr,
en ec mun segia þèr
svaran sús-breca,
oc tvennan trega:

30. Tramar gneypa
þic sculo gerstan dag
Jötna gavrþom í:
til Hrímþursa hallar,
þú scalt hverjan dag
kránga kosta laus,
kránga kosta vavn.

31. Grát at gamni
scaltu í gavgn hafa,
oc leiþa meþ tárom trega:
meþ þursi þríhavfþoþom
þú scalt æ nara,
eþr verlaus vera;

32. Þitt geþ grípi
þic morn morni!
Verþu sem þistill,
sá er þrúnginn var
í avnn ofanverþa.

33. Til holtz èc gècc
oc til hrás viþar,
gambantein at geta,
gambantein ec gat.

34. Reiþr er þèr Oþinn,
reiþr er þèr Asa-bragr,
þic scal Freyr fjásc:
enn fyrr in illa mær
en þú fengit hefir
gambanreiþi goþa.

35. Heyri Jötnar,
heyri Hrímþursar,

1) *Þannig Gunn. P. og Hafn. fyrir* horfa heim ok *sem annars finnst allstadar.* 2) hári *Eddubr.* 3) grindom fyrir *G. á spáz.* grindom frá *Hafn.* 4) œpi *G. á spáz.*

synir Suttúnga,
sjálfir Aslibar!
hve ec forbýþ,
hve ec forbanna
manna glaum mani,
manna nyt mani!

36. Hrímgrímr heitir þurs,
er þic hafa scal
for nágrindr neþan:
þar þèr vilmegir
á viþar rótom
geita hland gefi!

37. Æþri dryccja
fá-þu aldregi
mær at þínom munom,
mær af [1]) mínom munom.

38. þurs ríst ec þèr
oc þrjá stafi!
ergi oc æþi
oc óþola;
svâ ec þat af-ríst,
sem ec þat á-reist,
ef gjöraz þarfar þess.

Gerþr qvaþ:

39. Heill verþu nú heldr,
sveinn!
oc tac viþ hrímcalki
fullom forns mjaþar:
þó hafþa ec þaþ ætlaþ,
at myndac aldregi
unna Vaningja vel.

Skirnir qvaþ:

40. Erindi mín
vil ec avll vita,
áþr ec riþa heim hèþan:
nær þú anþíngi [2])
munt enom þrosca
nenna Njarþar syni.

Gerþr qvaþ:

41. Barri heitir,
er viþ bæþi vitom,
lundr lognfara: [3])
en ept nætr nio
þar mun Njarþar syni
Gerþr unna gamans.

Þá reiþ Skirnir heim, Freyr stóþ úti oc qvaddi hann, oc spurþi tíþinda:

42. Segþu mèr þat, Skirnir!

---

1) *þannig Eddubr. en St. F. og Hafn. hafa* af *í fyrri linu, og* at *í þessari, G. hefir á badum stödum* af, *en á spáz.* at.

2) *þannig Eddubr. St. G. F* á þingi *Hafn. en* anþingi *getr verit fyrir* andþingi ɔ: *stefna, eins og* anspilli, ennlángi *fyrir ofan*, at nenna einom andþingi *yrdi þá hèrumbil sama sem*: unna einum gamans. 3) Logafara *St. F. Eddubr. adrir lesa:* Lofafara. *Magnæus vildi* Lofafära.

áþr þú verpir savþli af mar,
oc þú stigir feti framar:
hvat þú árnaþir
í Jötunheima
þíns eþa míns munar?

Skirnir qvaþ:

43. Barri heitir,
er viþ báþir vitom,
lundr lognfara:
en ept nætr níu
þar mun Njarþar syni
Gerþr unna gamans.

Freyr qvaþ:

44. Laung er nótt,
lángar 'ro tvær,
hve um þreyjac þrjár?
opt mèr mánaþr
minni þótti
en sjá hálf hý-nótt.

HRAFNAGALDUR ÓDINS.[1]

FORSPJALLSLJÓÞ.

1. Alföþr orkar,
Alfar skilja,
Vanir vita,
visa nornir:
elr iviþja,
aldir bera,
þreyja þursar,
þrá [2]) valkyrjur.

2. Ætlun Æsir
illa [3]) gátu,
verpir [4]) viltu
vættar rúnom:
Oþhræris skyldi
Urþur [5]) geyma,
mátik at verja
mestum þorra.

3. Hverfr því Hugin [6])
himna [7]) leitar,
grunar guma
grand, ef dvelr:
þótti er þráins
þúnga draumr,
Dáins dulo
draumr þótti.

4. Dugir meþ dvergum
dvína, heimar
niþr á Ginnúngs
niþi savckva:
opt Alsviþr
ofan fellir [8])
opt of-favllnum
aptr safnar.

5. Stendr æva
strind nè ravþull
lopte meþ lævi
linnir ei straumi
mærum dylst
í Mimis brunni

---

1) eþur *bætir St. inn.* 2) þjá *St. G. F.* 3) þannig *Hafn.* alla *St. G. F.* 4) verpar *vildi Magn.* 5) *Geigáta Gunn. P. fyrir:* óþhrærir sk. Urþar g. 6) hugr *sem finast i öllum Eddub.* þykir *mislesid fyrir* hugin *bundid med þverstrik uppyfir i.* 7) himna, *sem er eins allment, þykir eins undirkomid.* 8) fellr *Geirsedda.*

vissa vera;
vitiþ enn, eþa hvat?

6. Dvelr í daylum
dis forvitin
Yggdrasils frá
aski hnigin:
Alfa ættar
Iþunni hèto,
Ivalds ellri
ýngsta barna.
7. Eirþi illa
ofankomo,
hár-baþms [1]) undir
haldin meiþi:
kunni sízt
at kundar Nörva,
vön at væri
vistom heima.
8. Sjá sigtývar
syrgja Navnna,
viggjar at veom
vargs-belg seldo;
lèt ífæraż,
lyndi breytti,
lèk at lævísi,
litom skipti.
9. Valdi Viþrir
vavrþ Bif-rastar
gjallár-sunnu-
gátt at frètta:
heims hvívetna
hvört er vissi?
Bragi ok Loptr
báro kviþu.
10. Galdur gólo,
gavndom riþo
Rögnir oc regin
at rann heimis:
hlustar Oþinn
Hliþscjálfo í
lèt braut vera
lánga vego.
11. Frá enn vitri
veiga-seljo
banda-burþa
oc brauta-sinna:
hlýrnis, heljar,
heims ef vissi
ártíþ [2]), æfi,
aldurtila.
12. Nè mun mælti,
nè mál knátti
gívom [3]) greiþa
nè glaum hjaldi:

1) harþ-baþms *St. G.* 2) o: *upphaf* 3) *Kannske rèttara væri* tívom.

tár af tínduz
tavrgom hjarnar, [1]
eljun feldin [2]
endur-rjóþa.

13. Eins [3] kemr austan
ôr Elivâgom
Þorn [4] af atri [5]
þurs hrímkalda;
hveim drepr dróttir
dáen [6] allar
mæran of Miþgarþ
meþ nátt hvör. [7]

14. Dofna þá dáþir,
detta hendr,
svífr of svimi
Sverþ-ás hvíta:
rennir örvit [8]
rýgjar-glýju,
sefa-sveiflom
sókn gjörvallri.

15. Jamt þótti Jórun
jólnom komin,
sollin sútum;
svars er ei gátu:
sóttu [9] því meir
at syn var fyrir,
mun þó miþr
mælgi dugþi. [10]

16. Fór frumqvavþull
fregnar brauta
hirþir at Herjans
horni gjallar:
Nálar nefa
nam til fylgis,
greppr Grímis [11]
grund varþveitti.

17. Vingólf tóko
Viþars [12] þegnar,
Fornjóts sefum
fluttir báþir:
iþar gánga,
Æsir kveþja
Yggjar þegar
viþ avlteiti.

18. Heilan Hángatý
hepnaztan ása
virt [13] avndvegis
valda báþo:

---

1) *Kannske rèttara* tjavrnom hjarna. 2) faldin *Hafn.* eljum fallin *vildi Gunn. P. kannske rettast væri*: elju feldinn *eda* eljunnar feldinn.
3) ok *bætir Hafn. inn.* 4) *Kannske* þórr? 5) *Adrir* öto; *Hafn.* atu.
6) þ*annig St. F.* dáenn *G.* 7) þ*annig St.* mid nátt hvör *Gunnars Pálssonar edta, og mun* þ*ad rèttast.* meþ nótt hvörri *G. Hafn.* 8) *Adrir* órunn, *sem og gæti verid náttarheiti af* svefnórum. 9) þ*annig Hafn.* sókte *St. G. F. og strax* at þeckja fyrir, *kannske rángsnúid af* at þögn var fyrir. 10) þ*annig Hafn.* dygþi *St. G. F.* 11) Grímnis *Hafn.*
12) *Mun eiga at vera* Viþris. 13) ɔ: *heidri*, *heraf. virtavinr.*

sæla at sumbli
sitja día,
æ med Yggjongi
yndi halda.
19. Beckjar sett
at [1]) Bavlverks ráþi
sjót Sæhrímni
saddiz rakna:
Skavgul at skutlom
skaptker Hnikars
mat af miþi
minnis [2]) hornom.
20. Margs of-frágo
máltíþ yfir
Heimdall há goþ
havrgar Loka:
spár eþa spakmál
sprund ef kendi
undorn ófravm, [3])
unz nam húma. [4])
21. Illa lèto
orþit hafa
erindisleyso
of lítil-fræga:
vant at væla
verþa myndi,
svâ at svanna
svars of-gæti.
22. Ansar Omi,
allir hlýddo:
Nótt skal nema
nýræþa til;
hugsi til myrgins
hver sem orkar,
ráþ til-leggja
rausnar-ásom!
23. Rann meþ ravstom
Rindar móþir
favþur Jarþar [5])
Fenris valla: [6])
gengo frá gildi,
goþin kvöddo
Hrópt ok Frigg
sem Hrímfaxa fór [7])
24. Dýrum settan
Dellíngs mavgr

---

1) er *St. G. F.* 2) Mimis *Hafn.* 3) *getg. Magn.* of-röm *vildi Gunn. P.* ofrám *Hafn. sem þykir meiningarrirt, þótt þad útleggist* sjóndeildarhringr, *en* ófravm *á ad heimfæra til* spak-mál. 4) *þannig R. sem dregr þad af* húm *ɔ: nótt. Adrir lesa* himia, hinna. 5) Larþur *F. St. á spáz.* larþar *G. á spáz.* Fódrlardr *Hafn.* 6) valda *St. G. F. á spáz. og Hafn. En meiningin synist ad vera þessi.* Jarþar móþir (*ɔ: nótt*) rann med Rindar röstum (*ɔ: fram úr austrvegi til*) fenris-födur (*ɔ: Loka ɔ: þryms, þjassa*) valla (*ɔ: yfir fjöllin.*) 7) *ɔ: leid.*

jó framkeyrþi
jorkna-steinom: [1])
mars of Mannheim
mavn af glóar,
dró leik Dvalins
drösull í reiþ.

25. Jórmungrundar
í jaþar [2]) nyrþra [3])
und rót yzto
aþal-þollar:
gèngo til reckjo
gýgjur ok þursar,
náir, dvergar
ok döck-álfar.

26. Riso racknar,
rann álfravþull,
norþr at Niflheim
njóla sótti:
upp rann [4]) árgjöll
Ulfrúnar niþr,
hornþyt-valdr
Himinbjarga.

---

1) rokna *eda* jokna *St. F. G.* jarknast. Hafn. *eingil saxn.* eorcnanstán.
2) þ*ennig R. fyrir* Jadyr *St. F. G.* jaþir *pro* jaþar *G. á spáz.*
3) neþra *St. G. F. á spáz.* 4) nam *St. F. G.*

VEGTAMSQVIDA.

1: Senn voro Æsir
allir á þingi,
ok Asynjor
allar á máli;
ok of þat rèþo
rikir tívar,
hví væri Baldri
bavlvísir [1] draumar.
2. Mjök var hapti
bavfugr blundr,
heillir i svefni
horfnar [2] sýndoz:
spurþo jötnar
spár framvísar,
ef þat mundi
avgrs vita.
3. Frèttir savgþo,
at feigr væri
Ullar sefi
einna þeckaztr:
fèck þat ángurs
Frigg ok Svâfni,
ravgnom avþrom;
ráþ sèr festo.
4. Ut skyldi senda
allar vættir
griþa at biþja,
granda ei Baldri:
vann allskonar
eiþ at vægja,
Frigg tók allar
festar ok særi.
5. Valfavþr uggir
van sè tekit,
hamingjor ætlar
horfnar mundo:
Æsi kallar,
afráþs krefr,
málstefno at
margt of-ræþiz.
6. Uppreis Oþinn
alda-Gautr,
ok hann á Sleipni
savþul um-lagþi:

1) baliir Hafn. 2) hverfar. G. á spáz.

reiþ hann niþr þaþan
Niflheljar til,
mætti hann hvelpi
þeim er or Heljo kom.
7. Seá var blóþigr
um brjóst framan,
kjapt vígfrekan
ok kjálka neþan:
gó hann á móti,
ok gein stórum,
galdurs-favþur,
gól um leingi.
8. Framm reiþ Oþinn,
foldvegr dundi,
uns at háfo kom [1])
Heljar ranni:
þá reiþ Yggr
fyrir austan dyr,
þar er hann vissi
vavlo leiþi.
9. Nam hann vitugri
valgaldur kveþa,
leit í norþur,
lagþi á stafi:
fræþi tok þylja,
frètta beiddi;
unz nauþic reis,
náss orþ of-kvaþ: [2])
10. Hvat er manna
mèr ókunnra,
er mèr hefir aukit
erfitt sinni?
var ek snifin [3]) snjófi,
ok slegin regni,
ok drifin davggo,
dauþ var ek leingi.
11. Vegtamr ek heiti,
Valtams em ek son;
segþu mèr ôr heljo,
ek man ôr heimi:
hveim ero bekkir
baugom stráþir, [4])
flet fagurlig
flóþ í gulli?
12. Hèr stendr Baldri
of brugginn mjavþr,
skírar veigar,
liggr skjöldr yfir:
en ás-mégir
í ofvæni, [5])
nauþik sagþak
nú mân ek þegja.

---

1) *þannig R. eptir Hamarsh.* 5, 10. uns kom at háfo *Eddubr. St. G. F.* han kom at háfu *Hafn.* 2) Unst nauþug rèþ nás orþ kveþa *hafa St. F. G: fyrst haft.* 3) sniúin *F. G. â spáz.* 4) *þannig St. F. G. Eddubr. á spáz. en i textanum* sánir. 5) *þannig Hafn.* ɔ: *i ofmikilli von (at Baldri sè nú óhult); þótt þad se útlagt eins og þad hefidi verit* orvæni

13. Þegi-at þú vala!
þik vil ek fregna,
uns allt kunnak,
vil ec enn vita:
hverr mun Baldri
at bana verþa,
ok Oþins son
aldri ræna?

14. Havþr ber háfan
hróþurbarm [1]) þinnig;
hann mun Baldri
at bana verþa,
ok Oþins son
aldri ræna;
nauþic sagþak
nú mân ek þegja.

15. Þegi-at þú vala!
þik vil ek fregna,
uns allt kunnak,
vil ek enn vita:
hverr mun hefnt Havþi
heipt of-vinna, [2])
eþr Baldurs bana
á bál vega?

16. Rindr ber son
í vestur-savlom [3])
sá mân Oþins son
einnættr vega:
havnd um-þvær-a,
nè havfut kembir,
áþr á bál um-ber
Baldurs andskota;
nauþik sagþak,
nú mân ek þegja.

17. Þegi-at þú vala!
þik vil ek fregna:
hverjar 'ro meyjar
er at muni gráta,
ok á himin verpa
hálsa skautom?
Segþu þat eina,
sefrattu fyrri!

18. Ertattu Vegtamr,
sem ek áþr hugþak,
heldr ertu Oþinn
alda Gautr.

19. Ertattu vala,
nè vís kona,
heldr ertu þriggja
þursa móþir.

20. Heim ríþ þú, Oþinn!
ok ver hróþigr;

(ɔ: *örvæntingu vegna þess yfirvofandi háska.*) 1) ɔ: *hróþrbarma.*
2) vinna eitthvat hefnt ɔ: *hefna.* 3) *Kannske rèttara* austur savlom; *því Rindr synist ad hafa verid gygr eins og Grídr, Gerdr o. fl.*

svâ komi-t [1] manna liþr úr bavndom,
mjer [2] aptr á vit, ok ragna ravk
unz [3] laus Loki rjúfendr koma.

1) Komir *St. G. F. Eddubr.* 2) *R. fyrir* meir *St. F. G. Eddubr.* mœir *Hafn. einnig gæti madr lesid* mær. 3) er *St. F. G. Eddubr.*

GRÓU-

GRÓU-GALDR.

ER HON GÓL SYNI SÍNOM DAUÞ.

1. Vaki þú, Gróa!
vaki þú, góþ kona!
vek ek þik dauþra dura:
ef þú þat mant
at þú þinn mavg bæþir
til kumbl-dysjar koma

2. Hvat er nú ant
mínom einka syni?
hverjo ertu nú bavlvi borinn?
er þú þá móþur kallar,
er til moldar er komin,
Ok ôr ljóþ-heimom liþin.

3. Ljóto leik-borþi [1])
skauztu for mik, hin lævísa
kona!
sú er faþmaþi minn favþr:
þar baþ hôn mik koma
er kveþki [2]) veit
móti men-glavþom.

4. Laung er för,
lángir 'ro farvegar,
lángir 'ró manna munir:
ef þat verþr
at þú þinn vilja bíþr,
ok skeikar þá skuld at skavp-
om.

5. Galdra þú mèr gal
þá er góþir ero,
bjarg þú móþir megi!
á vegom allr
hygg eþ at ek verþa muna;
þickjumz ek til úngr asi.

6. Þann gel ek þèr fyrstan,
þann qveþa fjöl-nýtan,
þann gól Rindr Ráni: [3])
at þú of öxl skjótir
því er þèr atalt þickir;
sjálfr leiþtu sjálfan þik.

7. Þann gel ek þer annan,
ef þú árna skalt
vilja-lauss á vegom:

1) leiksborþi *St. F. G.* 2) *Þannig allar hèrverandi Eddubækr, St. útlegg' þad svo:* när thu badh migh komma dit ingen viste och fåägodetar. 3) *Rani St. F. G.*

Urþar-lokur haldi þèr
avllom megom,
er þú á smán sèr.
8. Þann gel ek þèr inn
þriþja,
ef þèr þjóþár [1]
falla at fjörlotom:
Horn ok Ruþur [2]
snúiz til heljar meþan,
en þverri æ fyrir þèr.
9. Þann gel ek þèr inn fjórþa,
ef þik fjandor standa
gjörvir á gálg-vegi: [3]
hugr þeim hryggvi [4]
til handa þèr mætti,
ok snúiz þeim til sátta sefi.
10. Þann gel ek þèr enn 5.
ef þèr fjötur verþa
borin at bóglimom.
Leifnis elda [5] læt ek þèr
fyri legg of-qveþinn [6]
ok stöckr þá lás af limom
en af fótom fjöturr.
11. Þann gel ek þèr inn sètta,
ef þú á sjó kemr
meira en menn viti:
logn ok lögr gángi þèr
í lúþr saman,
ok ljái þèr æ friþ-drjúg-
rar farar.
12. Þann gel er þèr inn
sjönda,
ef þik sækja kynni [7]
frost á fjalli há.
hræva kuldi megit
þíno holdi fara,
ok haldit or [8] lík at liþom.
13. Þann gel ek þèr enn
átta,
ef þik úti nemr
nott á nifl-vegi:
at þý firr megiat [9]
þèr til meins gjöra
kristin dauþ kona.
14. Þann gel ek þèr inn
níunda,
ef þú viþ inn nadd-gavfga
orþom skiptir jötun:
máls ok mannvits
sè þèr á Mímis [10] hjartä
gnóga of-gefit.
15. Far þú nú æva

1) þjóþar *F.* þjóþir *St. Eddubr.* 2) Rúþur. *G.* 3) *Þannig Eddubr.* gagl-vegi *St. G. F.* 4) *Adrir:* hverfi, *sem er sömu meiningar, nfl. hugr þeirra snúist til þín fyrir mátt (krapt) galdrsins.* 5) *Þannig Eddubr.* eldu *St. F. G.* 6) *Adrir* of-qveþna. 7) kömr *Eddubr.* 8) *Eddubr. synist ad hafa* er. 9) *hannke rétt.* megni (at) þèr.

þar er [1]) forráþ þikkir!
ok standit [2]) þèr mein fyrí munom!
á jarþföstom steini
stóþ ek innan dyra,
meþan ek þèr galdra gól.

16. Móþur orþ ber þú
mavgr hèþan,
Ok lát þèr i brjósti búa:
þý nóga heill
skaltu of aldr hafa,
meþan þú mín orþ of-mant.

---

10) *þannig Eddubr.* minnis *hinor.*
2) standi *F.*

1) *Getg. R. fyrir* þer *eda* þar.

RÍGS-MÁL. [1]

Svâ segja menn í fornum sögum at einn-hverr af ásum, sá er Heimdallr hèt, fór ferþar sinnar ok framm meþ sjófarströndu nockurri: kom at einum húsabæ, ok nefndiz Rigr. Eptir þeirri sögu er kvæþi þetta.

1. Ar kvâþu gánga
grænar brautir
öflgan ok aldinn [2]
ás kunnigan,
ramman ok röskvan
Rig stíganda.

2. Geck hann meirr at þat
miþrar brautar,
kom hann at húsi,
hurþ var á gætti,
inn nam at ganga,
elldr var á gólfi:
hjón sátu þar
hár af árni, [3]
Ai ok Edda
aldin-falda.

3. Rigr kunni þeim
ráþ at segja,
meir settiz hann
miþra fletja,
en á hliþ hvâra
hjón-salkynna.

4. Þá tók Edda
ökum [4] leif,
þúngan ok þykkan
þrúnginn sáþum:
bar hôn meirr at þat
miþra skutla,
soþ var í bolla
setti á bjóþ,
var kálfr soþinn
krása beztr.

---

1) *Hjá ödrum* Rígs þáttr, Rígsþula, *þetta qvædi er útgefit á Islenzku í* Sandvigs *fornqvædum, einnig af Próf.* Sjöborg *í Lundi* 1801. *Þad finnst í aungri hèrverandi Eddubók nema í R. uppskrift af Orms-eddu, gæti þar fyrir og talizt til Snorra-eddu, en í sjálfri Orms-bókinni stendr þat á lausu blaþi, og þykir af hendingu komid þángat, eda fest vid af einhvörjum svo þad tyndist ecki, innihaldid á heldr hvorki vid Snorra-eddu nè Skáldu, en er mjög svo líkt Sæmundareddu qvædum; því hefi eg innfært þad hèr eptir Orms-eddu R. med þeim mest árídandi orda mun úr útgáfu hans Sjöborgar.* 2) alsæminn *Sj.* 3) havrd af earni *Sj. Heldr vildi èg* havrd af árni *eda* hár at (of) arni (ɔ: *vid eldstóna.*)
4) ókunn *Sj. Kannske rèttara* öskuhleif.

5. Reis hann upp þaþan,
rèþz at sofna,
Rígr kunni þeim
ráþ at segja:
meirr lagþiz hann
miþrar rekkju,
en á hliþ hvâra
hjón salkynna.

6. Þar var hann at þat
þrjár nætr saman,
gèkk hann meirr at þat
miþrar brautar,
liþu meirr at þat
mánuþir níu.

7. Jóþ ól Edda,
jósu vatni,
hörfi svartan
hètu þræl.

8. Hann nam at vaxa,
oc vel at dafna;
var þar á höndum
hrokkit skinn, [1])
kropnir knúar,
— — —
fingr digrir,
fúlligt andlit,
lotr hryggr,
lángir hælar.

9. Nam hann meirr at þat
magns um-kosta,
bast at binda,
byrþar gjörva,
bar hann heim at þat
hrís gjörstan dag.

10. Þar kom at garþi
gengil-beina,
ör var á iljum,
armr sólbrunninn,
niþrbjúgt var nef,
ok nefndiz Þýr.

11. Miþra fletja
meirr settiz hon,
sat hjá henni
sonr húss:
ræddu ok rýndu,
rekkju gjörþu
þræll ok Þyr
þrúngin dægr.

12. Börn ólu þau,
bjuggu ok undu,
hygg ec at hèti
Hreimr ok Fjösner,
Klúr ok Kleggi, [2])
Kefser, Fúlner,
Drumbr, Digraldi
Dröttr ok Hösner, [3])
Lútr ok Leggjaldi
lögþu garþa,

1) hrockinskinni. *Sj.* 2) Klöggr *Sj.* 3) Drottr *Sj.* Hosver *O.*

akra töddu,
unnu at svínum,
geita gættu,
ok grófu torf.

13. Dætr voru þær
Drumba ok Kumba,
Öckvinkálfa
ok Arin-nefja,
Ysja ok Ambátt,
Eikin-tjasna,
Tötrug-hypja
ok Trönu-þenja;
þaþan eru komnar
þræla ættir.

---

14. Gèck Rigr at þat
rèttar brautir,
kom hann at húsi,
hurþ var á skiþi: [1])
inn nam at ganga,
eldr var á gólfi,
hjón sátu þar,
hèldu á sýslu:

15. Maþr telgþi þar
meiþ til rifjar,
var skegg skapat,
skör var fyrir enni,
skyrtu þröngva,
skockr var á gólfi. [2])

16. Sat þar kona,
sveigþi rokk,
breiddi faþm,
bjó til vâþar:
sveigr var á höfþi,
smockr var á bringu,
dúkr var á hálsi,
dvergar á öxlum:
Afi ok Amma
áttu hús.

17. Rígr kunni þeim
ráþ at segja,
reis frá borþi,
rèþ at sofna:
meirr lagþiz hann
miþrar rekkju,
en á hliþ hvâra
hjón salkynna.

18. Þar var hann at þat
þrjár nætr saman,
liþu meir at þat
mánuþir níu:
jóþ ól Amma,
jósu vatni,
kölluþu Karl,
kona sveip ripti
rauþan ok rjóþan,

1) gætti *Sf*. 2) smockr á hálsi *Sf*.

riþuþu augu.
19. Hann nam at vaxa,
ok vel dafna,
öxn nam nam at temja,
arþr at gjörfa,
hús at timbra,
ok hlöþur smíþa,
karta at gjörva,
ok keyra plóg.
20. Heim óku þá
hángin-luklu
geita-kyrtlu
giptu Karli:
Snör heitir sú,
settiz undir ripti,
bjuggu hjón,
bauga deildu,
breiddu blæjur,
ok bú gjörþu.
21. Börn ólu þau
bjuggu ok undu,
hèt Halr ok Drengr,
Havldr, Þegn ok Smiþr
Breidr-bóndi,
Bundin-skeggi,
Búi ok Boddi,
Bratt-skeggr ok Seggr.
22. Enn hètu svâ
öþrum nöfnum:
Snót, Brúþr, Svanni,
Svarri, Sprakki,
Fljóþ, Sprund ok Vif,
Feimâ, Ristill;
þaþan eru komnar
karla ættir.

23. Gekk Rígr þaþan
rèttar brautir,
kom hann at sal,
suþr horfþu dyr;
var hurþ hnigin,
hríngr var í gætti.
24. Gèkk hann inn at þat;
gólf var stráþ;
sátu hjón,
sáz í augu,
Faþir ok Móþir
fingrum at leika.
25. Sat húsgumi
ok sneri streng,
álm of-bendi,
örvar skepti:
en húskona
hugþi at örmum,
strauk of ripti,
sterkti [1]) ermar.
26. Keisti fald,
kinga [2]) var á bríngu,

síþar slæþur,
serk bláfáan:
brún bjartari
brjóst ljósara
háls hvitari
hreinni mjöllu.

27. Rígr kunni þeim
ráþ at segja,
meir settiz hann
miþra fletja,
en á hliþ hvára
hjón salkynna.

28. Þá tók Móþir
merktan dúk,
hvítan af hörvi,
huldi bjóþ:
hon tók at þat
hleifa þunna,
hvíta af hveiti,
ok huldi dúk.

29. Framm setti hon
fulla skutla
silfri-varþa á bjóþ,
— — — —
fán ok fleski
ok fugla steikta,
vín var í könnu,
varþer kálkar,
drukku ok dæmdu,
dagr var á sinnum.

30. [Rígr kunni þeim
ráþ at segja, [3]]
reis Rígr at þat
rekkju gjörþi,
þar var hann at þat
þrjár nætr saman.
Gèkk hann meirr at þat
miþrar brautar;
liþu meirr at þat
mánuþir níu:

31. Svein ól Móþir,
silki vafþi;
jósu vatni,
Jarl lètu heita.
Bleikt var hár,
bjartir vángar,
ötul voru augu,
sem í yrmlingi:

32. Upp óx þar
Jarl á fletjum,
lind nam at skelfa,
leggja strengi:
álm at beygja,
flein at fleygja,
örvar skepta,
frökkur dýja,

1) *Svo segja ennþá Sviar fyrir:* draga á líntygi (strugja) *og* stifa; *einnig* stärkelso *fyrir* stífelsi. 2) ringa *Sj.* 3) *Þetta væri kannske rèttast í burtu.*

hestum riþa,
hundum verpa,
sverþum bregþa,
sund at fremja.

33. Kom þar at ranni
Rígr gángandi,
Rígr gángandi
rúnar kendi:
sitt gaf heiti,
son kveþz eiga;
þann baþ hann eignaz
óþalvöllu,
óþalvöllu,
aldnar bygþir.

34. Reiþ hann meir þaþan
myrkan veg,
hèlug fjöll,
unz at höllu kom:
skapt nam at dýja,
skelfþi lind,
hesti hleypti,
ok hjörvi brá:
víg nam at vekja,
völl nam at rjóþa,
val nam at fella,
vâ til landa.

35. Rèþ hann einn at þat
átján búum,
auþ nam at skipta,
öllum veita
meiþma ok mœsma,
mara sváng-rifja;
hríngum hreytti,
hjó sundr baug.

36. Oku mærir
úrgar brautir,
komu at höllu
þar ér Hersir bjó:
mætti hann
mjófin-garþi [1])
hvítri ok horskri,
hètu [2]) Erna.

37. Báþu hennar
ok heim óku,
giptu Jarli,
gèkk hon und líni:
saman bjuggu þau
ok sèr undu,
ættir jóku,
ok aldrs nutu.

38. Burr var hinn ellzti
en Barn annat,
Jóþ ok Aþal,
Arfi, Mögr,
Niþr ok Niþjúngr
námu leika,

1) *Kannske rèttara væri* Mjófin-gerþi. 2) *R. vildi heldr:* hèt sú.

Sonr ok Sveinn
sund oc tafl,
Kundr hèt einn,
Konr var hinn ýngzti.

39. Uppóxu þar
Jarli bornir,
hesta tömdu,
hlífar bendu,
skeyti skófu,
skelfþu aska.

40. En Konr úngi
kunni rúnar,
æfin-rúnar,
ok alldr-rúnar:
meirr kunni hann
mönnum bjarga,
eggjar deyfa,
ægi lægja.

41. Klök nam fugla,
kyrra ellda,
sæva of-svefja, [1])
sorgir lægja:
afl ok eljun
átta manna.

42. Hann viþ Ríg jarl
rúnar deildi,
brögþum beitti,
ok betr kunni:
þá öþlaþiz,
ok þá eiga gat
Rígr at heita,
rúnar kunna.

43. Reiþ Konr úngr
kjörr ok skóga,
kólfi fleygþi,
kyrþi fugla.

44. Þá kvaþ þat kráka,
sat kvisti á:
hvat skalltu, Konr úngr!
kyrra fugla?
Helldr mætti þèr
— — — — [2])
hestum ríþa
ok her fella!

45. á-a Danr ok Danpr
dýrar hallir,
æþra óþal
en þèr hafit;
þeir kunnu vel
kjöl at riþa,
egg at kenna,
undir rjúfa.

---

1) *R. fyrir* ok svefja. 2) *kanske* magns of-kosta, *R.*

FJÖLSVINNS-MÁL.

1. Utan garþa
hann sà upp um-koma
þursa þjóþar sjót:
"úrgar brautir
árnaþu aptr hèþan;
áttattu hèr verndar-vanr [1]
vero!

2. Hvat er þat flagþa,
er stendr for forgörþum,
oc hvarflar um hættan loga?
hvers þú leitar,
eþa hvers þú á leitom ert;
eþa hvat villtu vinlaus vita?"

3. Hvat er þat flagþa,
er stendr for forgarþi,
oc býþr-at líþöndum löþ?
sæmdar-orþa-laus
hefir þú seggr of-lifat
oc haltu heim hèþan?

4. Fjölsviþr ek heiti,
en ek á fróþan sefa
þeigi em ec míns mildr
matar:
Innan garþa
þú kemr hèr aldregi,
oc drífþu nú vargr af vegi. [2]

5. Augna gamans
fýsir aptr fán,
hvars hann getr svast at sjá:
garþar glóa mèr þikkja
of gullna sali,
hèr munda èk eþli una.

6. Segþu mèr hverjom
ertu sveinn of-borinn,
eþa hverra ertu manna
mavgr?

7. Vindkaldr ec heiti,
Vàrkaldr hèt mín faþir,
þess var Fjölkaldr faþir.

8. Segþu mèr þat, Fjölsviþr!
er ec þic fregna mun,
oc ec vilja vita:
hver hèr ræþr,

1) *þannig allar hèrverandi Eddubækr*; vernadar vanr *Hafn.* 2) at vegi *Hafn.*

oc ríki hefir,
eign oc auþsavlum.

9. Menglöþ of-heitir,
en hana móþir of-gat
viþ Svafr-þorins syni:
hòn hèr ræþr,
ok ríki hefir,
eign oc auþsavlum.

10. Segþu mèr þat, Fjölsviþr!
er ec þic fregna mun,
oc ec vilja vita:
hvat sú grind heitir,
er meþ goþom sá-at [1])
menn hit meira forat?

11. Þrymgjöll hôn heitir,
en hana þrír gjörþo
Sólblinda synir;
fjöturr [2]) fastr verþr
viþ faranda hvern,
er hana hefr frá hliþi.

12. Segþu mèr þat, Fj. *o. s. fr.*
hvat sá garþr heitir,
er meþ goþom sjá-at [3])
menn iþ meira forat?

13. Gast-ropnir heitir,
en ec hann gjörvan hefk
ôr Leir-brímis limom:
svâ hefic studdan,
at standa mun
æ meþan avld lifir.

14. Segþu mèr þat Fj. *o. s. fr.*
hvat þeir garmar heíta,
er Gifur rekar
gjörþa fyrir löndin lim? [4])

15. Gifur heitir annar,
en Geri annar,
ef þú vilt þat vita:
varþir [5]) ellifo,
er þeir varþa,
unz rjúfaz regin.

16. Segþu mèr þat Fj. *o. s. fr.*
hvert þat sè manna nockut,
þat er megi innkoma,
meþan sókn-djarfir sofa?

17. Missvefni mikit
var þeim mjöc of-lagit
siþan þeim var varþsla vituþ:
annarr of nætr sefr,
en annar of daga,
oc kemz [6]) þá vettur, ef
þá kom.

18. Segþu mèr þat Fj. *o. s. fr.*

---

1) *Adrir* sjá-at. 2) þannig *Hafn. fyrir* fjötrar. 3) sáat *Hafn.* 4) þannig *Eddubr. F. G.* lim *St.* gjörþu fyri löndin lim *Hafn.* 5) *R. vildi heldr* varþir 'ro. 6) þannig *Súhmsedda*; komt *Eddubr.* kemt *St. F. G. og strax.* of þá kom.

hvârt sè matar nockut,
þat er menn hafi,
oc laupi inn meþan þeir eta?
19. Vegn-bráþir [1]) tvær
liggja í Viþolnis liþom,
ef þú vilt þat vita:
þat eitt er svâ matar,
at þeim menn of-gefi,
oc laupa inn meþan þeir eta.
20. Segþu mèr þat *Fj. o. s. fr.*
hvat þat barr heitir
er breiþaz um
lönd öll oc limar?
21. Míma-meiþr hann heitir,
enn [2]) þat fáir vita
af hverjom rótom rennr,
viþ þat hann fellr
er fæstan varir,
flær-at hann eldr nè járn.
22. Segþu mèr þat *Fj o. s fr.*
hvat af mœþi [3]) verþr
þess ins mœra viþar,
ef hann flærat eld nè járn?
23. Utaf hans aldni
skal á eld bera,
fyrir keli sjúkar konor:
utar hverfa
þess þeir innar skyli,
sá er hann meþ mavnnom
mjötuþr.
24. Segþu mèr þat *Fj. o. s. fr.*
hvat sá hani heitir,
er sitr í hinom háfa viþi,
allr hann viþ gull glóir.
25. Viþofnir hann heitir,
enn hann stendr veþr-glasi
á meiþs kvistum Mima:
einom ecka þrúngr
hann óróf saman
Surtr sinn [4]) maytu
26. Segþu mèr þat *Fj. o. s. fr.*
hvârt sè vâpna nockut,
þat er knegi Viþofnir for
hníga á Heljar sjót.
27. Hævateinn heitir hann,
en hann gjörþi Loptr rúinn,
fyrir nágrindr neþan;
í Sægjarns keri [5]) liggr hann
hjá Sin-mœru,
oc halda njarþlásar níu.
28. Segþu mèr þat *Fj. o. s. fr.*
hvert aptr kemr

---

1) Vengbráþir *Hafn. eptir Geirseddu.* 2) Menn *Hafn. eptir getgátu.*
3) þannig *F. G.* af moþi *Eddubr. Hafn,* á móþi *St.* 4) Surtar sem *St.* Surtar sinn *F.* Surtur sem *G.* Surtar sinn mantu *Eddubr.* 5) þannig *Eddubr.* Segjarns *St. F. G.* sæg járnkeri *Hafn.*

sá er eptir ferr
oc vill þann tein taca?
29. Aptr mun koma
sá er eptir ferr,
oc vill þann tein taca:
ef þat fœrir,
sem fáir eigu,
eiri avrglasis. 1)
30. Segþu mèr þat Fj. *o.s.fr.*
hvert þat sè mæta nockut,
þat er menn hafi,
oc verþr því hin fölva
gýgr fegin?
31. Ljósan ljá
skaltu í lúþr bera,
þann er liggr í Víþofnis
völum:
Sin-mœru at selja,
áþr hôn sœm teliz
vâpn til vígs at ljá.
32. Segþu mèr þat Fj. *o.s.fr.*
hvat sá salr heitir,
er slúnginn er
vísom vafurloga?
33. Hyr hann heitir,
enn hann leingi mun
á Brodds oddi bifaz:
auþrans þess
muno um aldur hafa
frètt eina fírar.
34. Segþu mèr þat, Fj. *o.s.fr.*
hver þat gjörþi,
er ec fyrir garþ sák 2)
innan ásmaga?
35. Uni oc Iri,
Bari oc Ori,
Varr oc Veg-drasill:
Dori 3) oc Uri,
Dellingr oc var þar 4)
liþski álfr Loki.
36. Segþu mèr þat. Fj. *o.s.fr.*
hvat þat bjarg heitir,
er ec sè bruþi á
þjóþ-mæra þruma?
37. Hyfvja berg 5) þat heitir;
en þat hefir leingi verit
svikom 6) oc sári gaman:
heill verþr hver,
þótt hafi árs sótt,
ef þat klífr kona.
38. Segþu mèr þat, Fj. *o.s.fr.*
hvat þær meyjar heita

---

1) Avrglassis *St. Eddubr. F. G.* 2) sók *G. F.* sök *St. Eddubr.* 3) Dorri *Hafn.* Döri *Eddubr.* 3) at varþar *St. G.* at var þar *F.* At-varþar *Hafn.* 5) Hyfvia ber *St. G. F* Hyfiaberg *Hafn.* 6) þannig *Sühm-edda* svik *Hafn.* sink *St, F. Eddubr.* siúk *G.*

er for Menglaþar knjám
sýngja sáttar saman?
39. Hlíf heitir,
avnnur Hlífþursa,
þriþja þjóþvarta:
Björt oc Blíþ,
Blíþur, Fríþ,
Eir oc Avrboþa.
40. Segþu mèr þat, Fj. *o. s. fr.*
hvert þær bjarga
þeim er blóta þær,
ef gjöraz þarfir þess?
41. Sumur hvèr,
er menn blóta þær
á stallhelgum staþ:
ei svâ hátt forrat
kemr at havlda sonom,
hvern þær or [1]) nauþom
nema.
42. Segþu mèr þat, Fj. *o. s. fr.*
hvert sè manna nockut,
þat er knegi á Menglaþar
svasom armi sofa.
43. Vætr er þat manna,
er knegi á Menglaþar
svasom armi sofa:
nema Svipdagr einn;
honom var sú in sólbjarta
brúþr at kvân of-kveþin.
44. Hrittu á hurþir,
láttu hliþ rúm;
hèr máttu Svipdag sjá;
en þó vita fár [2])
ef vilja muni
Menglöþ mitt gaman.
45. Heyrþu, Menglavþ!
hèr er maþr kominn,
gackþu á gest-sjá:
hundar fagna,
hús hefir upplokiz,
hygg ek at Svipdagr sè.
46. Horskir hrafnar skulo
þèr
á hám gálga
slíta sjónir ór:
ef þú þat lýgr,
at hèr sè lángt kominn
mavgr til minna sala.
47. Hvaþan þú fórt,
hvaþan þú för gjörþir,
hve þic hètu hjú?
at ætt oc nafni
skal ec jarteikn vita,
ef ec var þèr kván of-kveþin.

---

1) *St. F. G. sleppa ési or.* 2) *fár St. F. G.*

48. Svipdagr ec heiti,
Sólbjartr hèt minn faþir,
þaþan rákumz vindar kalda vego:
Urþar orþi
qveþr eingi maþr,
þótt þat sè viþ lavst [1]) lagit.

49. Vel þú nú kominn!
hefi èc minn vilja beþit,
fylgja skal kveþjo koss:
forkunnar sýn
mun flestan glaþa,
hvers hefir viþ annan ást.

50. Lengi ec sat
ljúfo bergi á,
beiþ ec þín dægr ok daga;
nú þat varþ
er ec vætt hefir,
at þú ert aptr kominn
mavgr til minna sala.

51. þrár hafþar, er ec hefi
til þíns gamans,
en þú til míns munar;
nú er þat satt
er viþ slíta skulom
ævi oc aldri saman.

1) viþ-láust Hafn.

HYND-

HYNDLU-LJÓD.[1]

1. Vaki mær meyja,
vaki mín vina,
Hyndla systir,
er í helli býr:
nú er ravk ravkra,
ríþa viþ skulom
Valhallar til
oc vess heilags.
2. Biþjom Herjafavþr
í hugom sitja;
hann gefr oc geldr
gull verþigom:
gaf hann Hermóþi
heálm oc brynjo,
en Sigmundi
sverþ at þiggja.
3. Gefr hann sigur sonom,
en sumom aura,
mælsko mavrom
ok mannvit firom;
byri bravgnom
en brag skáldom,
gefr mannsemi[2]
mörgum rekki.
4. Þór mân hôn[3] blóta,
þess mân hôn biþja,
at hann ey viþr þik
einart láti;
þó er honom ótítt,
viþ jötuns brúþir.
5. Nú taktu úlf þinn
einn[3] af stalli,
lát hann renna
meþ rúna múlom:
seinn er göltur þinn
goþ-veg[4] troþa,
vil ec mar minn
mætan hleþa.
6. Flá ertu, Freyja!
er þú freistar mín

1) *Annars* Völuspá hin skamma. 2) mansemi *F. G. og St. er ütleggt* þad: möarnes kärlek. 3) man hann *Eddubr.* má hôn *St. G. F.*
3) ein *St. G.*

vísar þú augom
á oss þannig,
er þú hefir ver þinn
í valsinni,
Ottari únga
Innsteins bur.

7. Dulin ertu, Hyndla!
draums ætlig þèr,
er þú qveþr ver minn
í valsinni:
þar er gavltr glóar
Gullinbursti,
Hildisvíni,
er mèr hagir gerþo
dvergar tveir
Dáinn ok Nabbi.

8. Sennom viþ ór savþlom,
sitja viþ skulom,
oc um jöfra
ættir dœma:
guma þeirra,
er frá goþom komo,
þeirr hafa veþjat
vala málmi
Ottarr úngi
oc Angantýr.

9. Skylt er at veita,
svá at skati enn úngi
savþurleifþ hafi
eptir frændr sína;

10. Havrg hann mèr gerþi
hlaþinn steinom,
nú er grjót þat
at gleri orþit:
rauþ hann í nýjo
nauta blóþi,
ey trúþi Ottarr
á ásynjor.

11. Nú láttu forna
niþja talda,
oc uppbornar
ættir manna:
hvat er Skjöldúnga?
hvat er Skilfínga?
Hvat er Avþlinga? [1])
hvat er Ylfínga?
hvat er havldborit,
hvat er hersborit
mest mannaval
und Miþgarþi?

12. Þú ert, Ottarr!
borinn Innsteini,
enn Innsteinn var
Alf enom gamla:
Alfr var Ulfi,
Ulfr Sæfara,

1) Þannig Sühmsedda, allar hèrverandi fella út þessa línu.

en Sæfari
Svan enom rauþa.
13. Móþor átti faþir þinn
menjom gavfga,
hygg ec at hôn hèti
Hledís gyþja:
Fróþi var faþir þeirrar
enn Ferant [1]) móþir,
avll þótti ætt sú
meþ yfirmavnnom.
14. Ali var áþr
avflgastr manna,
Hálfdan fyrri
hæstr Skjöldúnga:
fræg voro fólkvíg,
þau er framir gerþo,
hvarfla þótto hans verk
meþ himinskautom.
15. Efldiz hann viþ Eymund
æztan manna,
enn vá Sigtrygg
meþ savlom eggjom:
eiga gécc Almveig
æzta kvinno,
ólo þau oc áttö
átján sono.
16. Þaþan ero Skjöldúngar,
þaþan Skilfingar,
þaþan Avþlingar,
þaþan Ynglingar:
þaþan havldborit,
þaþan hersborit
mest manna val
und Miþgarþi;
allt er þat ætt þín,
Ottar heimski!
17. Var Hildigunn
hennar móþir
Svafo [2]) borin
oc Sækonúngi;
allt er þat ætt þín
Ottar heimski,
varþi at viti svâ,
viltu en lengra? [3])
18. Dagr átti Þóro
drengja móþor,
óloz í ætt þar
æztir kappar:
Fraþmar [4]) ok Gyrþr
ok Frekar báþir,
Amr oc Jöfur, Már, [5])
Alfr inn gamli,
varþar at viti svâ
viltu enn lengra?

1) Frîant *Hafn.* 2) Svöfo *Hafn. R. vildi heldr* Svâlo. 3) viltu þulu lengri *Hafn.* 4) Fróþmar *Súhmtedda, annars* Franmar. 5) *Getg. Magn. fyrir* Avnur oc Josur Már.

19. Ketill hèt vinr þeirra
Klyps arfþegi,
var hann móþurfaþir
móþur þinnar:
þar var Fróþi
fyrr enn Kári [1])
inn eldri var
Alfr um-getinn.

20. Nanna var næst þar
Nökkva dóttir,
var mavgr hennar
mágr þins favþurs:
fyrnd er sú mægþ,
framm tel ec lengra;
kunna ec báþa
Brodd oc Havrfi,
allt er þat ætt þín;
Ottarr heimski!

21. Isólfr, Asólfr
Avlmóþs synir
oc Skúrhildar
Skekkils dóttur:
skaltu til telja
skatna marga;
allt er þat ætt þín,
Ottarr heimski!

22. Gunnarr Bàlkr,
Grímr, Arþ-skavi,
Járnskjöldr, Þórir;
Ulfr ginandi,
Búi ok Brami,
Barri oc Reifnir
Tindr, oc Tyrfingr,
tveir Haddingjar;
allt er þat ætt þín,
Ottar heimski!

23. Ani, Omi
oro bornir
Arngrims synir
oc Eyfuro:
Braukun [2]) berserkja
bavls margskonar
um lavnd oc um lög
sem logi færi;
allt er þat ætt þín,
Ottar heimski!

24. Kunna ec báþa
Brodd oc Havrfi,
voro þeir i hirþ
Hrólfs ins gamla:
allir bornir
fra Jórmunreki
Sigurþar mági,
hlýþ-þu savgo minni!
Fólk vini grams [3])

---

1) Kárli *G.* 2) *Þannig Hafn.* brankini *Eddubr.* brankim *St. G. F.*
3) *Þannig St. G. og F. á spáz.* fólkum grams *Eddubr. og F.* fólkum grims *Hafn.*

þess er Fáfni vâ.
25. Sá var vísir
frá Vavlsúngi,
ok Hjördís
frá Hrauþúngi,
en Eylimi
frá Avþlíngum;
allt er þat ætt þín,
Ottarr heimski!
26. Gunnarr oc Havgni
Gjúka arfar,
oc iþ sama Goþrún
systir þeirra:
ecki [1]) var Guttormr
Gjúka ættar,
þó var hann bróþir
beggja þeirra;
allt er þat ætt þín,
Ottarr heimski!
27. Haraldr Hilditavnn
borinn Hræreki
slaungvanbauga,
sonr var han Auþar,
Auþar djúpauþgu
Ivars dóttur, [2])
enn Ráþbarþr
var Randves faþir:
þeir voro gumnar
goþom signaþir;
allt er þat ætt þín,
Ottarr heimski!
28. Vâro ellifo
Æsir taldir,
Baldur er hnè
at banaþúfo:
þess lèzt Vali
verþr at hefna,
hann síns bróþurs sló [3])
havfut-bana;
allt er þat ætt þín,
Ottar heimski!
29. Var Baldurs faþir
Burs arfþegi,
Freyr átti Gerþi,
hôn var Gýmis dóttir
jötna ættar
oc Avrboþo:
þó var Þjassi
þeirra frœndi
skrautgjarn [4]) jötunn,
hans var Skaþi dóttir.
30. Margt segjom þèr
oc munom fleira;
vörunzt at viti svâ,

1) *þannig Hafn. hinar hafa* einn. 2) *þannig St.* Auþur djúpauþga Ivars dóttir *Hafn.* 3) *R. fyrir* síns br. sl. hann. *Hafn. hefir* sins ofbróþur sló han handbana. 4) *þannig Hafn. fyrir* skautg.

viltu enn lengra?

31. Haki var Hveþnu
hóti [1] bestr sona,
enn Hveþnu var
Hjörvarþr faþir;
Heiþr oc Hrossþjófr
Hrimnis kindar.

32. Eru vavlur allar
frá Viþólfi,
vitkar allir
frá Vilmeiþi,
seiþ-berendr
frá Svarthavfþa,
jötnar allir
frá Ymi komnir.

33. Margt segjom þèr
ok munom fleira;
vörunzt at viti svâ,
viltu enn lengra?

34. Varþ einn borinn
i árdaga
ramm-aukinn mjök
Ravgna kindar;
nío báro þann
naþ-gavfgan mann
jötna meyjar
viþ jarþar þravm. [2]

35. Hann Gjálp of-bar,
hann Greip of-bar,
of hann bar Elgja
oc Angeyja,
Hann bar Ulfrún
oc Avrgjafa,
Sindur oc Atla
oc Járnsaxa.

36. Sá var burr aukinn
jarþar megni,
svalkavldom sæ
oc sónar-dreyra.
Margt segjom þèr
oc munom fleira;
vörunzt at viti,
viltu enn lengra?

37. Ol úlf Loki
viþ Avgurboþu, [3]
enn Sleipni gat
viþ Svaþilfara:
eitt þótti skars
allra feiknazt,
þat var bróþr frá
Býleizts komit.

38. Loki af hjarta
lyndi brendo,
fann hann hálfsviþinn
hugstein konu [4]:

---

1) þanig *Hafn. fyrir* hôn. 2) *Hafn. sleppir úti stefiau hèr af því þad mundi trubla samheingid.* 3) þannig *Eddubr.* Avgurboþa *St. F. G.* Angurboþu *Hafn.* 4) *Hafn. fyrir* konu.

varþ Loptr kyndugr
af kono illri,
þaþan er á foldo
flagþ hvert komit.
39. Haf gengr hriþom
viþ himin sjálfan,
líþr lavnd yfir
en lopt bilar:
þaþan koma snjófar
oc snarir vindar,
þá er í ráþi
at regn um-þrjóti.
40. Varþ einn borinn
avllom meiri,
sá var aukinn burr
jarþar megni,
þann kveþa stilli
stórauþgaztan
sif sifjaþan
sjótom [1]) gjörvavllom.
41. Þá kemr annarr
enn máttkari,
þó þori èc eigi
þann at nefna:
fáir sjá muno
framm um lengra,
en Oþinn mân
úlfi mæta.
42. Berþu minnis-avl
mínom gesti,
svâ hann avll muni
orþ at tína
þessar [2]) ræþo
at þriþja morni,
þá er þeir Angantýr
ættir rekja.
43. Snúþu braut hèþan
sofa lystir mic,
fær þú fátt af mèr
fróþra [3]) kosta;
hleypr þú eldvina
úti á nóttom,
sem meþ havfrom
Heiþrún fari.
44. Rant at æþi
ey-þreyjandi,
skutuz þeir fleiri
und fyrir-skyrto:
hleypr þú eldvina
úti á nóttom,
sem meþ havfrom
Heiþrún fari.
45. Ec slæ eldi
of [4]) lviþju,

1) sjólom *Hafn. meiníngin virdist mèr þessi*: sèm lifdi í fridi vid allar þjodir; *eingilsaxn.* sib ɔ: *fridr.* 2) *þannig Hafn. fyrir* þessa.
3) friþra *Hafn.* 4) *þannig Hafn. eptir getg. fyirr* af.

svâ at þú eigi kemz
á burt hèþan:
hleypr þú eldvina
úti á nátlom,
sem meþ havfrom
Heiþrún fari.
46. Hyr sè ec brenna
en Hauþur loga,
verþa þá flestir
fjörlausn þola;
ber-þu Ottari
bjór at hendi
eitri blandinn mjöþ [1])
illo heilli.
47. Orþheill þín
skal engo ráþa,
þóttu brúþr jötuns
bavlvi heitir;
hann skal drecka
dýrar veigar,
biþ ec Ottari
avll goþ duga.

1) þannig *Eddubr. F.* mjök *St. G.*

VIÞBÆTIR.

SÓLAR-LJÓD.

1. Fè ok fjörvi
rænti firþa kind
sá hinn grimmi greppr:
yfir þá gavtu,
er hann varþaþi,
náþi eingi kvikr komaz.
2. Einn hann át
opt harþla,
alldri bauþ hann manni til matar:
áþr enn móþr
ok megin-lítill
gestr gángandi
af gavtu kom.
3. Drycks of-þurfi
hinn dæsti maþr,
ok lèzt vanmettr vera:
hræddu [1] hjarta
hann lèzt trúa
þeim er áþr hafþi vâlyndr verit.
4. Mat ok dryckju veitti hann
þeim er móþr var,
allt af heilum hug:
guþs hann gáþi,
góþu honum beindi;
því hann hugþiz vâligr [2] vera.
5. Upp hinn stóþ
íllt hann hugþi,
ei var þarfsamliga þegit:
synd hans svall,
sofandi myrþi
fróþan, ſjölvaran.
6. Himna-guþ
baþ hann hjálpa sèr,
þá hann veginn vaknaþi:
enn sá gat

1) *Þannig Hafn.* hrædu *F.* hræþu *eda* hræþo *St. G.; kannske rèttara væri*
traupu hjarta
hann lèzt trúa þeim,
er áþr hafþi vâlyndr verit.

2) vællegr *Idun 4:da hefti. hvar Sólarljod eru útgefin med svenskri útleggingu eptir Eddubroti, sem þykir vera sama sem í Hafn. kallast* codex anonymus.

viþ syndum taka,
er hann hafþi saklausan
svikit.

7. Helgir englar
komu úr himnum ofan,
ok tóku sál hans til sín:
í hreinu lífi
hún skal æ lifa
meþ almátkum guþi.

8. Auþ nè heilsu
ræþr engi maþr,
þó honum gángi greitt;
margan þat sækir
er minst of-varir;
engi ræþr sættum sjálfr.

9. Ecki þeir hugþu
Unar ok Sævaldi
at þeim mundi heill hrapa;
naktir þeir urþu,
ok næmir hvivetna, [1])
okrunnusem vargartilviþar.

10. Munaþar riki
hefir margan tregat,
optverþrkvalræþiafkonum:
meingár þær urþu,
þó hinn máttki guþ
skapti skirliga.

11. Sáttir þeir voru
Svafaþr ok Skart-hèþinn,
hvergi mátti annars án-vera
fyrr enn þeir ædduz
fyrir einni konu;
hún var þeim til lýta lagin.

12. Hverkis þeir gáþu
fyrir þá hvítu mey
leiks nè ljósra daga:
aungvan hlut máttu þeir
annan muna
enn þat it [2]) ljósa lík.

13. Daprar þeim urþu
hinar dymmu nætr,
aungvan máttu þeir sætan
sofa:
enn af þeim harmi
rann heipt saman
millum virtar vina.

14. Fádæmi verþa
í flestum stavþum
goldin grimmliga:
á hólm þeir gèngu
fyrir hiþ horska vif,
ok fengu báþir bana.

15. Ofmetnaþ drýgja
skyldi engi maþr,
þat hefic sannliga sèt;

1) hvervetna *Id.* 4. *o. fl.* 2) Þannig *G. á spáz. hinar sleppa úti* it

því at þeir hverba,
er honum fylgja,
flestir guþi frá.
16. Rík þau voru
Ráþey ok Vebogi,
ok hugþuz gott eitt gera;
nú þau sitja
ok sárum snúa
ýmsum eldi til.
17. A sik þau trúþu,
oc þóttuz ein vera
allri þjóþ yfir;
enn þó leitz
þeirra hagr
annan veg almáttkum guþi.
18. Munaþ þau drýgþu
á marga vegu,
ok havfþu gull fyrir gamni;
nú er þeim goldit,
er þau gánga skulu
milli frosts ok funa.

---

19. Ovinum þínum
trúþu aldregi;
þó þèr fagurt mæli fyrir;
góþu þú heit,
gott er annars
víti at hafa fyrir varnaþi.
20. Svo honum gafz
Sörla hinum góþráþa,
þá er hann lagþi á vald
hans Vígólfs;
tryggliga hann trúþi
(enn hinn at tálum varþ)
sínum bóþur-bana.
21. Griþ hann þeim seldi
af goþum hug,
enn þeir hètu honom gulli
í gegn:
sáttir lètuz,
meþan saman drucku,
enn þó komu flærþir fram.
22. Enn þá eptir
á avþrum degi,
er þeir havfþu í Rýgjardal
riþit,
sverþum þeir meiddu
þann er saklaus var,
ok lètu hans fjörvi farit.
23. Lík hans þeir dróu
á leyni-gavtu,
ok brytjuþu í brunn niþr:
dylja þeir vildu,
en drottin sá
heilagr himnum af.
24. Sál hans baþ
hinn sanni guþ
í sinn favgnuþ fara:

savku-dólgar hygg ek
siþla muni
kallaþir frá kvavlum.

---

25. Dísir biþ-þu þèr
drottins mála
vera hollar í hugum:
viku eptir
mun þèr vilja þíns
allt at auþnn gá.

26. Reiþi-verk,
þau þú vunnit [1]) hefir,
bæt-þu eigi illu yfir:
grættan gala [2]) skaltu
meþ góþum hlutum;
þat kveþa [3]) sálu sama.

27. Á guþ skal heita
til góþra luta,
þann er hefir skatna skapat:
mjök fyrir-verþr
manna hver,
er sinn fjóna favþur [4]).

28. Æsta þikir
einkum vandliga [5]),
þess er þikir vant vera:
alls áni [6]) verþr
sá er einskis biþr;
fár hyggr þegjanda þörf.

29. Síþla ec kom
snemma kallaþr
til dómvalds dyra:
þángat ek ætlumz,
þvi [7]) mèr heitit var,
sá hefir krás er krefr.

30. Syndir því valda
at vèr syrgir [8]) favrum
ægis-heimi úr:
engi óttaz
nema íllt gjöri,
gott er vammalausum vera.

31. Ulfum líkir
þikja allir þeir,
sem eiga hverban hug:
svo mun gefaz
þeim er gánga skal
þær ena glæddu gavtur.

32. Vinsamlig ráþ
ok viti bundin
kenni ek þèr sjav saman;

---

1) þannig *Hafn. fyrir* unnit *eptir hljódstöfunum.* 2) þannig *Hafn. fyrir* hala *St. F. G.* galla *Id.* 4., *gala á þá ad vera sama og gæla.*
3) *St. F. G. Id.* 4. *fella út* kveda. 4) þannig *Hafn. fyrir* er seinti þjóna favdur *St. F. G.* er sèr finna favþur *Id.* 4. *Kannske betra væri í* 4. *l.* fyrir-gerir *edr í* 5. hveim. 5) varliga *St. F. G.* 6) þan. *Hafn. fyrir* ami *St. F. G.* á væl *Id.* 4. 7) þan. *Id.* 4. þviat *hinar.* 8) þan. *Hafn. eptir hljódstöfunum fyrir* hryggvir.

gjörla þú nem,
ok glata aldregi,
avll eru þau nýt at nema!

55. Frá því er at segja
hvaþ sæll ek var
ægis-heimi í:
ok hinu avþru
hve ẏta synir
verþa nauþgir at nám.

54. Vil ok dul
tælir virþa sonu,
þá er fikjaz á fè:
ljósir aurar
verþa at laungum trega;
margan hefi auþr apat.

55. Glaþr at mavrgu
þótti èk gumnum vera,
þvíat èk vissa fátt fyrir;
dvalar-heim
hefir drottinn skapat
munafullan mjök.

56. Lútr ek sat,
lengi ek hölluþumz,
mjök var ek þá lystr at
lifa:
enn sá rèþ
sem ríkr var;
framm eru feigs gavtur.

57. Heljar reip
komu harþliga
sveigþ at síþum mèr:
slíta ek vildi,
enn þau sterk voru,
lètt er laus at fara.

58. Einn ek vissi
hversu alla vega
sullu sútir mèr:
Heljar meyjar
mèr hrolla buþu
heim â hverju kveldi.

29. Sól ek sá
sanna dag-stjavrnu
drjúpa dyn-heimum í:
en Heljar-grind
heyrþa èc á annan veg
þjóta þúngliga.

40. Sól ec sá
setta dreyrstavfum,
mjök var ek þá úr heimi
hallr
máttug hún leitz
á marga vegu
frá því sem fyrri var.

41. Sól ek sá,
svo þótti mèr
sem ek sæi gavfgan guþ:

henni ek laut
hinnsta sinni
alda-heimi í.

42. Sól ec sá,
svo hûn geislaþi
at ek þóttiz vættki vita:
enn Gilvar straumar
grenjuþu annan veg,
blandnir mjök viþ blóþ.

43. Sól ec sá
á sjónum skjálfandi
hræþslufullr ok hnipinn:
þvi hjarta mitt
var heldr mjök
runnit sundr í siga. [1]

44. Sól ec sá
sjaldan hryggvari,
mjök var ec þá úr heimi hallr:
túnga min,
var till très metin,
ok kólnat [2]) at fyrir-utan.

45. Sól ec sá
siþan aldrei
eptir þann dapra dag:
þvíat fjalla-vavtn luktuz
fyrir mèr saman
en ek hvarf kallaþr frá
kvölum.

46. Vonarstjarna flaug
þá var ek fæddr,
burt frá brjósti mèr:
hátt at hûn fló,
hvergi settiz,
svo hûn mætti hvíld hafa.

47. Avllum lengri
var sú eina nótt,
er ek lá stirþr á strám,
þá merkir
þat guþ-mæli: [3])
maþr er moldu samr. [4])

48. Virþi þat ok viti
sà inn virki guþ,
er sköp hauþr ok himin:
hversu einmana [5])
margir fara,
þó viþ skylda skili.

49. Sinna verka
nýtr seggja hverr;
sæll er sá er gott gjörir:
auþi frá
er mèr ætluþ var
sandi [6]) orpin sæng.

---

1) seva *Id.* 4. *adrir* sega. 2) kólnud *Id* 4. klofnat *St.* 3) mælti *St. F. G.* mælti ádr *Id.* 4. 4) moldar samr *eda* saur *St. F. G.* 5) munadar lausir *Id.* 4. 6) i sandi *Id.* 4.

50. Havrundar húngr
tælir havlda opt,
hann hefir margr til mikinn:
lauga [1]) vatn
er mèr leiþast var
eitt allra hluta.

51. Á norna stóli sat ek
níu daga,
þaþan var ek á hest hafinn:
gýgjar sól
er skein [2]) grimmliga
úr ský-drypnis skýum. [3])

52. Utan ok innan
þóttumz ek alla fara
sigur-heima sjav:
uppi ok niþri
leitaþi ek æþra vegar,
hvar mèr væri greiþastar
gavtur.

---

53. Frá þvi er at ségja,
hvaþ ek fyrst um-sá,
þá ek var í kvöl-heima
kominn:
sviþnir fuglar,
er sálir voru,
flugu svo margir sem mý.

54. Vestan [4]) sá ek fljúga
vonar dreka,
ok fèll á [5]) glævalls götu:
vængi þeir skóku,
svo víþa þótti mèr
springa hauþur ok himinn.

55. Sólar hjavrt leit ek
sunnan fara,
hann teymdu tveir saman:
fætr hans stóþu
foldu á,
en toku horn til himins.

56. Norþan sá ek ríþa
niþja sonu,
ok voru sjav saman:
hornum fullum drucku
þeir
hinn hreina mjavþ
úr brunni baug-regins. [6])

57. Vindr þagþi,
vavtn stavþvaþi,
þá heyrþa èk grimmligan
gný:
sinum mönnum
svipvísar konur
möluþu mold til matar.

---

1) lánga *Id.* 4. 2) Giarsólir skinu *Id.* 4. 3) skirmi *St. F. G. en Hafn.* skydrupnis skyjom, *adrir* skiþrofnis, *Jón Olafson frá Grunnavik vildi* sky-rofnis. 4) vitar *Id.* 4. 5) folla *Hafn.* 6) baugreirs *Id.* 4.

58. Dreyrga steina
þær einar davckvu konur
dróu daprliga:
blóþug hjavrtu hèngu þeim
fyrir brjósti utan,
mædd meþ miklum trega.
59. Margan mann sá ek
meiddan fara
á hinum glæddu gavtum:
andlit þeirra
þóttu mèr avll vera
rýgjar blóþi roþinn.
60. Marga menn sá ek
moldar geingna,
þá er ei máttu þjónustu ná:
heiþnar [1]) stjörnur stóþu
yfir höfþi þeim
fáþar feikn-stavfum.
61. Menn sá ek þá,
er mjök ala
avfund um annars hagi:
blóþgar rúnir
voru á brjósti þeim
merktar meinliga.
62. Menn sá ek þar
marga ófegna,
þeir voru [2]) villir vega:
þat kaupir sá,
er þessa heims
apaz at óheillum.
63. Menn sá ek þá,
er mavrgum hlutum
væltu um annars eign:
flockum þeir fóru
til Fègjarns borgar,
ok havfþu byrþir af blýi.
64. Menn sá ek þá,
er margan havfþu
fè ok fjörvi rænt:
brjóst í gegnum
rendu bravgnum þeim
avflugir eitur-drekar.
65. Menn sá ek þá,
er minst vildu
halda helga daga:
hendr þeirra voro
á heitum steinum
negldar nauþliga.
66. Menn sá ek þá,
er af mikillæti
virþuz vonum framar:
klæþi þeirra voru
kýmiliga [3])
eldi umslegin.
67. Menn sá ek þá,
er

1) heidvar *Id. 4.* 2) þannig *Id. 4. hinar smeygja inn* allir.
3) *Adrir*: kynliga.

er margt havfþu
orþ á annan logit:
heljar-hrafnar
úr havfþi þeim
harþliga sjónir slitu.

68. Allar ógnir
fær þú ei vitaþ,
sem helgengnir hafa:
sætar syndir verþa
at sárum bótum;
æ koma mein eptir munuþ.

---

69. Menn sá ek þá,
er margt [1]) havfþu
gefit at guþs lavgum:
hreinir kyndlar voru
yfir havfþi þeim
brendir bjartliga.

70. Menn sá ek þá,
er af miklum hug
veittu fátækum frama:
lásu englar
helgar bækr
yfir havfþi þeim

71. Menn sá ek þá,
er mjök havfþu
húngri farit hörund:
englar guþs
lutu avllum þeim;
þat er æþsta unaþ [2])

72. Menn sá ek þá,
er m'þur havfþu
látit mat í munn;
hvílur þeirra voru
á himin-geislum
hafþar hagliga.

73. Helgar meyjar
havfþu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeirra,
er á mavrgum degi
pína sjálfa sik.

74. Hávar reiþar [3]) sá ek
meþ himnum fara,
þær eiga gavtur til guþs:
menn þeim stýra,
er myrþir eru
alls fyrir aungvar sakir.

75. Hinn máttki faþir,
mesti sonr,
heilagr andi himins!
þik biþ ek skilja,
er skapat hefir,
oss alla eymdum frá.

---

1) þannig *Hdfn. Id.* 4. mark *St. F. G.* 2) *fyrir* unuþ, *sem og svo finst í einni bók, er hèr qvennkent.* 3) hár reiþir *St. F. G.*

76. Bjúgvavr ok Listvavr
sitja í herþis dyrum
organs stóli á:
járna [1]) dreyri fellr
úr nösum þeim,
sá vekr fjón meþ fírum.

77. Oþins kvon
rær á jarþar skipi,
móþug á munaþ: [2])
seglum hennar
verþr síþhlaþit,
þeimer á þráreipum þruma.

78. Arfi! faþir
einn þèr ráþit hefi
ok þeir Sólkavtlu synir
hjartar horn,
þat er úr haugi bar
hinn vitki [3]) Víg-dvalinn.

79. Her 'rorúnir,
er ristit hafa
Njarþar-dætr níu:
Ráþveig [4]) in ellzta
ok Kreppvavr in ýngsta
ok þeirra systur sjav.

80. Hverju þeir
hafa bellt
Svafr ok Svafr-logi:
blóþ þeir vöktu
oc benjar sugu
undir avllum eyvana. [5])

81. Kvæþi þetta,
er ek þèr kent hefi,
skaltu fyrir kvikum kveþa:
Sólarljóþ,
er sýnast munu
minst at mavrgu login.

82. Hèr viþ skiljumz,
ok hittaz munum
á fegins degi fíra: [6])
drottinn minn
gefi dauþum ró,
hinum líkn er lifa!

83. Dásamligt fræþi
var þèr í draumi kvadt,
en þú sátt iþ sanna:
fyrþa eingi var
svâ fróþr um-skapaþr,
er áþr heyrþi Sólar-ljóþs
savgu. [7])

1) jarn *Id.* 4. earna *adrir*, *kannske* norna *edr* enn ná-? 2) i móþugum munaþ. *Id.* 4. 3) Þ*annig Id.* 4. *hinar* vitri. 4) Þ*annig Id.* 4. *hinar* Baugveig *og strax* Krippvör. 5) *Adrir*: illum eivana. 6) Þ*annig Hafn.* á feigins d. funa *Id.* 4. 7) Þ*etta erindi vantar i St. F. G. Id.* 4. *en synist þó eiga vel vid.*

II. PARTR

SÆMUNDAR-EDDU.

VÖLUNDAR-QVIDA.

Niþvþr hèt konúngr í Svíþjóþ, hann átti två sono ok eina dóttor, hôn hèt Bavþvildr. Brœþor þrir synir Finnakonúngs hèt einn Slagfiþr, annar Egill, þriþi Völundr, þeir skriþo ok veiddo dýr. Þeir qvomo í Ulfdali, ok gerþo sèr þar hús, þar er vatn er heitir Ulfsjár. Snemma of morgon fundo þeir á vazstravndo konor þrjár, ok spunno lín, þar voro hjá þeim álptarhamir þeirra, þat voro Valkyrjor. Þar voro tvær dœttor Lavþvess konongs. Hlaþguþur svanhvít ok Hervör alvitur, en þriþja var Avlrún Kjárs-dóttir af Vallandi. Þeir höfþo þær heim til skála meþ sèr. Fèck Egill Avlrúnar, en Slagfiþr Svanhvítrar, en Völundr Alvitrar. Þau bjuggo sjav vetur, þá flugo þær at vitja víga, ok qvomo eigi aptr, þá skreiþ Egill at leita Avlrúnar, en Slagfiþr leitaþi Svanhvítrar, en Völundr sat í Ulfdavlom, hann var hagastr maþr svâ at menn viti í fornom savgom. Niþvþr konongr lèt hann havndom taka, svâ sem hèr er umqveþit.

1. Meyar flugo [1]) sunnan
Myrkviþ [2]) ígögnom,
Alvitur únga
örlög drýgja:
þær á sævar-stravnd
settuz at hvílaz,
drósir suþrœnar
dýrt lín spunno.

1) *Aðrir* fóro 2) in Holsatia *St. á spáz.*

2. Ein nam þeirra
Egil at verja
favgor mær fira
faþmi ljósom;
önnor var Svanhvít,
svanfjaþrar dró;
enn en þriþja
þeirra systir
varþi hvítan
háls Völundar. [1])
3. Sáto siþan
sjö vetr at þat,
en inn átta
allan þráþo,
en enn níonda
navþr um-skildi;
meyjar fýstoz
á myrqvan viþ,
Alvitur únga
örlög drýgja.
4. Kom þar af veiþi
ve-þreygr [2]) skyti,
Slagfiþr ok Egill
sali fundo auþa:
gèngo út ok inn
ok um sáz;
austr skreiþ Egill
at Avlrúno,
en suþr Slagfiþr
at Svanhvito.
5. En einn Völundr
sat í Ulfdavlom,
hann sló gull rautt
viþ gim fastann,
lukþi hann alla
lind-bauga vel:
svâ beiþ hann
sinnar ljósrar
qvânar, ef hon
koma gerþi.
6. Þat spyrr Niþuþr
Njara drottinn,
at einn Völundr
sat í Ulfdavlom:
nóttom [3]) fóro [4]) seggir,
negldar voro brynjor,
skildir bliko þeirra
viþ en skarþa mána.
7. Stigo ór savþlom
at salar gafli,
gèngo inn þaþan
endlángan sal:
sá þeir á bast

1) Önundar *G. á spáz.* Onondar *F.* Önondar *St.* 2) *R. fyrir* vegreigr, *hann dregr* þad *af* ve ɔ: *hús, heimili og* þreyja *eda* þrá ɔ: *leingjast, lánga. Sjá S. erindi.* 3) *Kannske rèttara* nótt um-foro. 4) voro *synist ad vera pennavilla.*

bauga dregna
sjav hundruþ allra,
er sá seggr átti.
8. Ok þeir af-tóko,
ok þeir á-lèto,
for einn utan,
er þeir af-lèto:
kom þar af veiþi
ve-þreygr skyti,
Völundr líþandi
um lángan veg.
9. Gèck at brenni [1])
bero-hold steikja,
hár brann hrisi,
all-þur fura,
viþr enn vind-þurri
for Vavlundi.
10. Sat á ber-fjalli,
bauga taldi
Alfa ljóþi,
eins saknaþi:
hugþi hann at hefþi
Hlavþvis dóttir,
Alvitur únga,
væri hûn aptrkomin.
11. Sat hann svâ lengi
at hann sofnaþi,
ok hann vaknaþi
vilja-lauss:
vissi sèr á havndom
havfgar nauþir,
enn á fótom
fjötor om-spenntan.
12. Hverir 'ro jöfrir [2])
þeir er á-lögþo
besti byr sima [3])
ok mik bundo?
13. Kallaþi nú Niþaþr
Njara drottinn:
hvar gaztu, Völundr!
vísi Alfa
vâra aura
í Ulfdavlom?
14. Gull var þar eigi
á Grana leiþo,
fjarri hugþi ok vârt land
fjöllom Rínar:
man ek at vèr meiri
mæti áttom,
er vèr heil hjú
heima vârom.
15. Hlaþguþr ok Hervör
borin var Hlavþve,
kunn var Avlrún

1) brunni *G. á spáz. adrir* brúni *sem kannske á ad vera* brimi. 2) jöfrar *G. á spáz. enn* jöfrir *er fornra eins og* hafrir *fyrir* hafrar *Haustl.* 2. *sjá Skáldu* 17. 3) synja *G.* sinja *F.*

Kjárs [1]) dóttir,
hon inn um gèck
endlángan sal,
stóþ á gólfi,
stillti ravddo;
era sá nú hýrr
er ôr holti ferr.

Niþaþr konongr gaf dóttor sinni Bavþvildi gullríng, þann er hann tók af bastino at Völundar; enn hann sjálfr bar sverþit, er Völundr átti; en drottníng qvaþ:

16. Tenn honom teygjaz,
er honom er tèþ sverþ,
ok hann Bavþvildar
baug um-þeckir,
ámon ero augo
ormi þeim enom frána;
sníþit èr hann
sina magni,
ok setiþ hann siþan
í Sævar-staþ.

Svá var gjört, at skornar voro sinar í knès-bótom [2]), ok settr í hólm einn, er þar var for landi, er hèt Sævar-stavþ [3]). Þar smíþaþi hann konongi allz-kyns gersimar. Engi maþr þorþi at fara til hans nema konongr einn. Völundr qvaþ:

17. Skinn Niþaþi
sverþ á linda,
þat er ek hvesta
sem ek hagazt kunna,
ok ek herþac
sem mèr hœgst þótti:
sá er mèr frán mækir
æ fjarri borinn,
[sècka èk þann Völundi
til smiþjo borinn. [4])

18. Nú berr Bavþvildr
brúþar mìnnar
(biþka èk þess bót)
bavga rauþa.
Sathann nè hann svaf ávallt,
ok hann sló hamri;
vèl gjördi hann heldr
hvatt Niþaþi. [5])

19. Drifo úngir tveir

---

1) Kjalars *F.* 2) þ*annig G.* knès-fótom *F. St.* 3) Sæfarstaþir *St.* Sævarstaþr. *G. á spáz.* 4) *vantar í St. F.* 5) ok hann sló hamri vel, gj. h. h: hvat Niþaþi *St. er útleggr:* men han slog väl med hamren, och arbetad alls skiöns åt Niduder.

á dyr at sjá [1])
synir Niþaþar
í Sævar-stavþ:
komo þeir til kisto,
kravfþo lukla;
opin var ill-úþ
er þeir í-sá.

20. Fjölþ var þar menja,
er þeim mavgom sýndiz
at væri gull raut
ok gersimar.
"Komiþ einir tveir,
komiþ annars dags;
yckur læt ek þat gull
um-gefit verþa.

21. Segit-a meyjom
nè sal-þjóþom,
manni aungom
at iþ mik fundit."
Snemma kallaþi
seggr annan,
bróþir á bróþr,
"göngom baug sjá!"

22. Komo til kisto,
kravfþo lukla;
opin var ill-úþ,
er þeir í-lito;
sneiþ af havfuþ
húna þeirra,
ok undir fen fjöturs
fœtr un-lagþi.

23. En þær skálar,
er und skavrom voro,
sveip hann utan silfri,
seldi Niþaþi:
en ôr augom
jarena-steina
sendi hann kunnigri
kvân [2]) Niþaþar.

24. En ôr tönnom
tveggja þeirra
sló hann brjóst-krínglor
sendi Bavþvildi:
þá nam Bavlvildr
baugi at hrósa,
bar hann Völundi,
er brotiþ hafþi:
"þoriga èk at segja
nema þèr einom."
Völundr qvaþ:

25. Ek bœti svâ
brest á gulli,
at feþr þínom
fegri þickir,
ok móþor þinni.

1) Þannig *G.* ɔ: *heiman at sjánum*; á dyr sjá *edr* adyr sjá *St.* 2) *G.* á *spáz. hinar hafa* kono.

miklo betri,
ok sjálfri þèr
at sama hófi.

26. Bar hann hana bjóri,
þviat hann betr kunni,
svâ at hon í sessi
um-sofnaþi.
"Nú hefi èk hefnt
harma minna
allra nema einna [1])
iviþ granra.

27. Vel ek, qvaþ Völundr,
verþa èk á fitjom,
þeim er mik Niþaþar
námo reckar:
hlæjandi Völundr
hofz at lopti,
grátandi Bavþvildr
gèck ór eyjo;
tregþi favr friþils
ok favþur reiþi.

28. Uti stendr kunnig
qvân Niþaþar,
ok hon inn om-gèck
endlángan sal:
(en hann á sal-garþ
settiz at hvilaz)
"vaki [2]) þú Niþuþr!
Njara drottinn."

29. Vaki èk ávallt,
vilja ek lauss sofna,
ek minniz sízt
mína sono dauþa:
kell mik í havfuþ,
kavld ero mèr ráþ þín;
vilnome ek þess nú
at ek viþ Völund doema.

30. Segþu mèr þat Völundr
vísi Alfa,
af heilom hvat varþ
húnom [3]) mínom?

31. Eiþa skalltu mer áþr
alla vinna;
at skips borþi,
ok at skjaldar rönd,
at mars boegi,
ok at mækis egg.

31. At þú qveljat
qvân Völundar,
ne brúþi minni
at bana verþir;
þótt vèr qvân egim
þá er þèr kunniþ,
edr jóþ eigim
innan hallar.

---

1) *F. og St. sleppa* einna. *Adrir lesa i næstu linu* gjarnra.
2) Vakir *G. á spáz.* 3) *R. fyrir.* sonum *eptir hljódstöfunum; sjá einnig 32. er.*

32. Gack þú til smiþjo,
þeirrar er þú gerþir,
þar fiþr þú belgi
blóþi stockna:
sneiþ ek af havfuþ
húna þinna,
ok undir fen fjöturs
fœtr um-lagþac.

33. En þær skálar
er und skavrom voro
sveip ek utan silfri,
seldac Niþaþi:
en ôr augom
jarcna-steina
senda èk kunnigri
qvân Niþaþar.

34. En ôr tönnom
tveggja þeirra
sló èk brjóst-kringlor,
senda èk Bavþvildi:
nú gengr Bavþvildr
barni aukin
enga dóttir
yckor [1]) beggja.

35. Mæltira þú þat mál
er mik meirr tregi,
nè èk þik vilja Völundr
verr um-níta: [2])
era svâ maþr hárr
at þik af hesti taki,
nè svâ avflugr
at þik neþan [3]) skjóti,
þar er þú skollir
viþ ský uppi.

36. Hlæjandi Völundr
hófz at lopti,
en ókátr Niþuþr
sat þá eptir.

37. Upprístu, þakráþr!
þræll minn inn bezti,
biþ-þu Bavþvildi
meyna bráhvito [4])
gánga fagr-variþ
viþ favþur ræþa.

38. Er þat satt, Bavþvildr!
er savgþo mèr,
sátuþ iþ Völundr
saman í hólmi?

39. Satt er þat, Niþaþr!
er sagþi þèr,
sáto viþ Völundr
saman í hólmi
eina avgur-stund,
æva skyldi;
ek vætr honom vinna kunnac,
ek vætr honom vinna máttac.

---

1) yckar *St.* 2) *Kannske rèttara* um-vita *ɔ: hefna, straffa, R.* 3) *Kannske rèttara* ofan. *R.* 4) *Adrir*: manit bráhvita.

HELGA-QVIDA
HATÍNGA-SKAÞA. [1])

Hjörvarþr hèt konúngr, hann átti fjórar konor: ein hèt Alfhildr, son þeirra hèt Hèþinn, önnor hèt Særeiþr, þeirra son hèt Humlúngr, in þriþja hèt Sinrjóþ, þeirra son hèt Hymlingr. Hjörvarþr konúngr hafþi þess heit strengt, at eiga þá kono er hann vissi vænsta. Hann spurþi at Svafnir konúngr átti dóttor qvena allra fegursta [2]), sú hèt Sigurlinn. Iþmundr hèt jarl hans, Atli var hans son, er fór at biþja Sigurlinnar til handa konúngi. Hann dvaldiz vetrlángt meþr Svafni konúngi, Franmarr hèt þar jarl, hann var fóstri Sigurlinnar, dóttir hans hèt Alöf. Jarlinn rèþ at meyjar var synjat, ok fór Atli heim. Atli jarls son stóþ einn dag viþ lund nokkorn, enn fugl sat í limonom uppi yfir hánom, ok hafþi heyrt til at hans menn kavlloþo vænstar konor þær, er Hjörvarþr konúngr átti. Fuglinn qvakaþi, en Atli hlýddi hvat hann sagþi, hann qvaþ:

1. Sáttu Sigurlinn
Svafnis dóttor,
meyna fegursto
i munar-heimi:
þó ero hagligar
Hjörvarþz konor,
gumnom þickja
At Glasis-lundi.

1) þannig *St. F. í textanum* Haddínga-skata *á spáz, sja* 12. *erindi o. flg.*
2) *R fyrir* væna allra fegursta.

2. Mundo viþ Atla
Iþmundar-son,
fugl fróþ-hugaþr!
fleira mæla?
Mun ek, ef mik buþlúngr
blóta vildi,
ok kýss ek þaz ek vil
ôr konúngs garþi.

3. Kjósattu Hjörvarþ
nè hans sono,
ne inar favgro
ſylkis brúþir:
eigi brúþir þær
er buþlúngr á,
kaupom vel saman,
þat er vina kynni!

4. Hof mun ek kjósa,
havrga marga,
gull-hyrndar kýr
frá grams búi;
ef honom Sigurlinn
sefr á armi,
ok ónauþig
jöfri fylgir.

Þetta var áþr Atli fœri, en er hann kom heim, ok konúngr spurþi hann tíþinda, qvaþ hann:

5. Havfom erfiþi
ok ecki erindi,
mara þraut ossa
á megin-fjalli:
urþom siþan,
Sæmorn vaþa:
þá var oss synjat
Svafnis dóttor,
hríngom gæddrar,
er vèr hafa vildom.

Konúngr baþ, at þeir skyldo fara annat sinn, fór hann sjálfr. En er þeir qvâmo uppá fjall, ok sá á Svafaland lanz bruna ok jóreyki stóra, reiþ konúngr af fjallino fram í landit, ok tók náttból viþ á eina. Atli hèlt vörþ, ok fór yfir ána; hann fann eitt hús, fugl mikill sat á húsino, ok gætti, ok var sofnaþr. Atli skaut spjóti fuglinn til bana; enn í húsino fann hann Sigurlinn konúngs-dóttor, ok Alofo jarls-dóttor, ok hafþi þær báþar braut meþ sèr. Franmarr jarl hafþi hamaz í arnar-líki, ok varit þær for hernom meþ fjölkýngi. Hróþmarr hèt

konúngr, biþill Sigurlinnar, hann drap Svava-konúng, ok hafþi rænt ok brent landit. Hjörvarþr konúngr fèck Sigurlinnar, en Atli Olofar: Hjörvarþr oc Sigurlinn átto son mikinn ok vænan, hann var þavgull, ecki nafn festiz viþ hann. Hann sat á haugi, hann sá ríþa valkyrjor nio, ok var ein gavfugligust, hon qvaþ:

6. Siþ mundu Helgi!
hringom ráþa,
ríkr róg-apaldr!
nè Ravþuls völlom;
avrn gól árla,
ef þú æ þegir,
þóttu harþan hug
hilmis [1]) gjaldir.

7. Hvat lætr þú fylgja
Helga nafni,
brúþr bjart-lituþ!
alls þú bjóþa ræþr.
Hygg þú for avllom
atqvæþom vel;
þigg ek eigi þat,
nema èk þik hafa.

8. Sverþ veit ek liggja
í Sigars-hólmi
fjórum færa
enn fimm togo;
eitt er þeirra
avllom betra,
víg-nesta bavl,
ok varit [2]) gulli.

9. Hríngr er í hjalti,
hugr er í miþjo,
ógn er í oddi,
þeim er eiga getr;
liggr meþ eggjo
ormr dreyr-fáþr,
en á val-bavsto
verpr naþr hala.

Eylimi hèt konúngr, dóttir hans var Svava, hon var Valkyrja ok reiþ lopt ok lög. Hon gaf Helga nafn þetta, ok hlífþi honum opt síþan í orrostom. Helgi qvaþ:

10. Ertattu, Hjörvarþr!
heilráþr konúngr
fólks oddvíti,
þóttu frægr sèr;
lèztu eld eta

1) hilmir *F.* 2) vafiþ *G*, *á spáz.*

jöfra bygþir,
en þeir ángr viþ þik
ecki görþo.

11. En Hróþmarr skal
hríngom ráþa,
þeim er átto
orir niþjar:
sá sèz fylkir
fæst at lífi,
hygz aldauþra
arfi at ráþa.

Hjörvarþr svarar, at hann mundi fá liþ Helga, ef hann vill hefna móþur-favþor síns; þá sótti Helgi sverþit, er Svava vísaþi honom til, þá fór hann ok Atli ok feldo Hróþmar ok unno mörg þrekvirki. Hann drap Hata jötun, er hann sat á bergi nockoro. Helgi ok Atli lágo skipom í Hata-firþi. Atli hèlt vörþ inn fyrra lut næturinnar. Hrímgerþur Hatadóttir qvaþ:

12. Hverir 'ro havldar
í Hatafirþi?
skjöldom er tjaldat
á skipom yþrom, [1])
frœknliga látiþ,
fátt hygg ek yþr sjázc;
kennit mèr nafn konúngs.

Atli qvaþ:

13. Helgi hann heitir,
enn þú hvergi mátt
vinna grand grami:
járn-borgir 'ro
um avþlíngs flota,
knegoþ oss fálur fara.

14. Hve þik heitir (qvaþ Hrímgerþr)
halr inn ámátki,
hve þik kalla konir?
fylkir þèr trúir,
er þik í favgrom lætr
beiz stafni búa.

15. Atli èk heiti
atall skal ek þèr vera,
mjök em ek gífrom gramastr:
úrgan stafn
hefi èk opt búit,
ok qvaldar qveldriþor.

16. Hve þú heitir
Hála [2]) ná-gráþug?
nefndu þinn, fála! favþor,

1) *R vildi heldr* Skjöldom er tjaldat á skipom. 2) *Þannig G.* Hala *St. F.*

nio ravstom
er þú skyldir neþarr vera,
ok vaxi þèr á baþmi barr.

17. Hrimgerþr ek heiti,
Hati hèt minn faþir,
þann vissa ek ámátkastan jötun:
margar brúþir hann lèt
frá búi teknar,
unz hann Helgi hjó.

18. Þú vart, Hála!
fór hildíngs skipom,
ok látt [1]) í fjarþar mynni
for ræsis recka,
er þú vilþir Rán gefa,
ef þèr komi-þ [2]) í þverz þvari.

19. Duliþr ertu nú, Atli!
draums qveþ ek þèr vera,
síga lætr þú brýn for brár:
móþir mín lá
for mildíngs skipom,
ek drekþa Hlavþvers sonom í hafi.

20. Gneggja mundir þú Atli!
ef þú geldr nè værir,
brettir sinn Hrímgerþr hala:
aptarla hjarta
hygg ek at þitt, Atli! sè
þóttu hafir hreina rödd.

21. Remi [3]) mun ek þèr þickja
ef þú reyna knátt,
ok stíga ek á land af legi:
avll muntu lemjaz,
ef mèr er alhugat,
ok sveigja þinn hala Hrimgerþr.

22. Atli! gack þú á land,
ef þú afli treystir;
ok hittomk í vík Varins:
rifja rètti,
er þú munt reckr fá,
ef þú mèr í krymmor kömr.

23. Munka èk gánga,
aþr gumnar vakna,
ok halda of vísa vörþ:
era mèr örvænt,
nær oro kemr
skass upp undir skipi.

24. Vaki þú Helgi!
ok bœt viþ Hrímgerþi,
er þú lèzt höggvinn Hata,
eina nótt kná hôn
hjá jöfri sofa,

þá

1) *R. vildi heldr* flautt. 2) ɔ: kæmi-t; *G. hefir á spáz.* kæmi.
2) *Þannig G. á spáz. hinar* renn; remmi.

þá hefir hon bavlva bœtur.
25. Loþinn heitir er þik skal
leiþ ertu mannkyni, (eiga,
sá býrr í Þolleyo þurs:
hund-víss jötunn,
hraun-búa verstr,
sá er þèr makligr maþr.

26. Hina vildo heldr, Helgi!
er rèþ hafnir skoþa
fyrri nótt meþ firom:
margullinn mær,
mèr þótti afli bera,
hèr stè hon land af lægi,
ok festi svâ yþarn flota:
hon ein því veldr
er ek eigi mác
buþlúngs mönnom bana.

27. Heyrþu nú, Hrímgerþr!
ef ek bœti harma þèr,
segþu gjörr grami:
var sú ein vættr,
er barg avþlíngs skipom,
eþr fóro þær fleiri saman?

28. Þrennar níundir [1]) meyia,
þó reiþ ein for
hvít und hjálmi mær:
marir hristuz,
stóþ af mavnom þeirra
davgg í djúpa dala,
hagl í háfa viþo,
þaþan kömr meþ avlþom ár,
allt var mèr þat leitt, er ek
leitk.

29. Austrlittu nú, Hrímgerþr!
ef þik lostna hefir
Helgi hel-stavfom:
á landi ok á vatni
borgit er avþlíngs flota,
ok siklings mönnom iþsama.

30. Dagr er nú, Hrímgerþr!
en þik dvalþa hefir
Atli til aldr-laga:
hafnar-mark þickir
hlægligt vera,
þars þú í steins-líki stendr.

Helgi konúngr var all-mikill hermaþr, hann kom til Eylima konúngs, ok baþ Svavo dóttor hans. Þau Helgi ok Svava veittuz varar, ok unnoz furþo mikit. Svava var heima meþ favþr sínom, en Helgi í hernaþi. Var Svava valkyrja enn sem fyrr. Hèþinn var heima

1) mundir F. og G. á spáz.

10

meþ favþr sínom Hjörvarþi konúngi í Noregi. Hèþinn fór einnsaman heim ôr skógi jóla-aptan, ok fann tröllkono, sú reiþ vargi, ok halþ-i orma at taumom, ok bauþ fylgþ sína Hèþni. Nei sagþi hann. Hon sagþi: þess skaltu gjalda at bragarfulli. Um qveldit oro heitstrengingar; var framleiddr sónar-gavltr, lögþo menn þar á hendr sínar, ok strengþo menn þá heit, at bragarfulli, Hèþinn strengþi heit til Svavo Eylima dóttor unnosto Helga bróþr síns, ok iþraþiz svâ mjök at hann gèck á braut villi-stigo suþr á lönd, ok fann Helga bróþor sinn. Helgi qvaþ:

51. Kom-þu heill, Hèþinn!
hvat kantu segja
nýrra spjalla
ôr Noregi?
hví er þèr, stillir!
steykt ôr landi,
ok ert einn kominn
oss at finna?

52. Mik hefir miklo glœpr
meiri sóttan,
ek hefi kerna [1])
ena konúng-borno
brúþi þina
at bragarfulli.

53. Sakaz eigi þú;
savnn muno verþa
avlmál, Hèþinn!
ockar beggja;
mèr hefir stillir
steykt [2]) til eyrar;
þriggja nátta
skylac þar koma:
if er mèr á þvi
at ek aptr koma,
þá má at góþo
gjöraz slíkt, ef skal.

54. Sagþir þú Helgi!
at Hèþinn væri
góþs verþr frá þèr
ok gjafa stórra:
þèr er sœmra
sverþ at rjóþa,
enn friþ gefa
fjandom þínom.

---

1) ɔ: *kjörna*, *kosna*. 2) *kannske rèttara* steint.

Þat qvaþ Helgi, þvíat hann grunaþi um feigþ sína, ok þat at fylgjor hans havfþo vitjaþ Hèþins, þá er hann sá konona ríþa varginom. Alfr hét konúngr, son Hróþmars, er Helga hafþi völl haslaþan á Sigarsvelli á þriggja náttafresti. Þá qvaþ Helgi:

35. Reiþ á vargi,
er rekviþ var [1]),
fljóþ eitt, er hann [2])
fylgjo beiddi:
hôn vissi þat
at veginn mundi
Sigurlinnar sonr
á Sigarsvöllum.

Þar var orosta mikil, ok fèck þar Helgi banasár.

36. Sendi Helgi
Sigar at ríþa
eptir Eylima
einga dóttor:
biþr brálliga
búna verþa,
ef hôn vill finna
fylki qvikvan.

37. "Mik hefir Helgi
híngat sendan,
viþ þik, Svava!
sjálfa at mæla:
þik qvaþz hilmir
hitta vilja,
áþr ítr-borinn
avndo týndi."

38. Hvat varþ Helga
Hjörvarþz syni?
mèr er harþliga
harma leitat:
ef hann sær [3]) um-lèk,
eþr sverþ um-beit,
þeim skal ek gumna
grand um-vinna!

39. Fèll hèr í morgon
at Freka-steini
buþlúngr sá er var
baztr und sólo:
Alfr mun sigri
avllom ráþa,
þótt þetta sinn
þavrf-gi væri.

40. Heil verþu, Svava!

---

1) rek viþ *G. og á spáz.* rekk viþ *Meiníngin mun vera:* röckvit ɔ: myrkt.
2) *Er bundit i F. og mun rèttara* Hèþin *R.* 3) *R. vildi heldr* sár.

hug skaltu deila,
sjá mun í heimi
hinnztr [1]) fundr vera:
tjá buþlúngi
blœþa undir,
mèr hefir hjörr komit
hjarta iþ næzta.

41. Biþ ek þik, Svava!
brúþr grátatto,
ef þú vilt míno
máli lýþa:
at þú Hèþni
hvílo gjörvir,
ok jöfur úngan
ástum leiþir.

42. Mælt hafþa èk þat
í munar-heimi,
þá er mèr Helgi
hrínga valdi,
mundiga èk lostig
at liþinn fylki
jöfor ókunnan,
armi verja.

43. Kystu mik, Svava!
Kem ek eigi áþr
róg-heims á vit
nè Ravþuls-valla, [2])
áþr ek hefnt hefik
Hjörvarþs sonar,
þess er buþlúngr var
baztr und sólo.

Helgi ok Svava er sagt
at væri endrborin.

---

1) sinnztr *F.* sinnstr *St. kannske fyrir* seinstr *ef svo gerr sagzt.*
2) *Hèr hafa St. F. G.* Ravþulsfjalla. *Sjá 6. erindi og Helgaqv. Hundingsb. I. S. erindi.*

HELGA-QVIDA

HUNDÍNGS-BANA

EN FYRRI.[1]

1. Ar var alda
þat [2]) er arar gullo,
hnigo heilög vötn
af himin-fjöllom:
þá hafþi Helga
inn hugom stóra
Borghildr borit
í Brálundi.

2. Nótt var [3]) í bœ,
nornir qvâmo,
þær er avþlingi
aldr um-skópo:
þann báþo fylki
frœgstan verþa,
ok buþlúnga
beztan þikkja.

3. Snero þær af afli
avrlavg-þátto,
þá er borgir bravt
í Brálundi:
þær um-greiddo
gullin-símo,
ok und mána-sal
miþjan festo.

4. Þær austr ok vestr
enda fálo,
þar átti lofþúngr
land á milli:
brá nipt Nera
á norþr-vega
einni festi,
ey baþ hon halda.

5. Eitt var at ángri
ylfinga niþ
ok [4]) þeirri meyjo
er munuþ fœddi:
hrafn qvaþ at hrafni,
sat á hám meiþi
andvanr áto,
ek veit nokkoþ.

---

1) *St. og F. sleppa* en fyrri. 2) þá *G. á spáz.* 3) varþ *G. á spaz. hinar allar* var. 4) er *G. á spáz.*

6. Stendr í brynjo
burr Sigmundar
dœgurs eins gamall,
nú er dagr kominn:
hvessir augo
sem hildíngar,
sá er varga vinr,
viþ skulom teitir.

7. Drótt þótti sá
davglíngr vera,
qváþo meþ gumnom
(Grím)ar kominn;
sjálfr gèck vísi
or víg-þrymo,
úngom fœra
ítur-lauk grami.

8. Gaf hann Helga nafn
ok Hríngstaþi,
Sólfjavll, Snæfjavll
ok Sigarsvavllo.
Hríngstavþ [1]), Hátún
ok Himin-vánga,
blóþ-orm búinn
brœþr [2]) Sinfjötla.

9. Þá nam at vaxa
for vina brjósti
álmr ítr-borinn
yndis ljóma:
hann gallt ok gaf
gull verþúngo,
sparþi eigi hilmir
hodd bráþ-þrekinn.

10. Skamt lèt vísir
vígs at bíþa,
þá er fylkir var
fimtán vetra:
ok hann harþan lèt
Hundíng veginn,
þann er lengi rèþ
lavndom ok þegnom.

11. Qváþo [3]) siþan
Sigmundar bur
auþs ok hrínga
Hundíngs-synir;
þvíat þeir átto
jöfri at gjalda
fjár-nám mikit
ok favþur dauþa.

12. Lèt-aþ buþlúngr
bœtor uppi,
nè niþja in [4]) heldr
nef-gjavld fá:
vân qvaþ hann mundo
veþurs ens mikla

1) Hríngstaþ *St.* 2) bróþir *St.* 3) *R. vildi heldr* qvöddo. 4) ins *G. en St. sleppir þvi ordi.*

grára [1]) geira
ok gremi Oþins.
13. Fara hildíngar
hjör-stefno til,
þeirrar er lavgþo
at Loga-fjöllom:
sleit Fróþa friþ
fjanda á milli,
fara Viþris-grey
val-gjörn um ey.
14. Settiz vísi,
þá er vegit hafþi
Alf ok Eyjólf,
und ara-steini,
Hjörvarþ ok Hávarþ
Hundíngs-sono;
farit hafþi hann allri
ætt Geir-mímis.
15. Þá brá ljóma
af Loga-fjavllom,
enn af þeim ljómom
leyptrir [2]) qvomo.
Þá var und hjálmom
á himin-vánga,
brynjor voro þeirra
blóþi stocknar;
en af geirom
geislar stóþo.
16 Frá árliga
ôr úlf-iþi [3])
davglíngr at því
dísir suþrœnar:
ef þær vildo heim
meþ hildíngom
þá nótt fara;
þrymr var álma. [4])
17. Enn [5]) af hesti
Havgna dóttir,
lýddi randa-rym,
ræsi sagþi:
hygg ek at vèr eigim
aþrar sýslor,
enn meþ baug-brota
bjór at drecka:
18. Hefir minn faþir
meyjo sinni
grimmom heitit
Grannmars syni;
en ek hefi, Helgi!
Havþbrodd qveþinn
konúng óneisan
sem Kattar [6]) son.

1) *fyrir* grárra, *eins og* fæ>ra *fyrir* færra, þori *fyrir* þorri *o. þv. eptir málysku austfirdinga.* 2) leiptur *G. á spáz.* 3) Ulfvidi *G. á spáz. annars gæti madr skilid* iþi *fyrir* hidi, *eda fyrir* inni. 4) *Adrir:* viþ álma, var alfa. 5) Ein *G. á spáz.* 6) ɔ: jötuns.

19. Þá [1]) kömr fylkir
fára nátta,
nema þú honom vísir
val-stefno til,
eþr mey nemir
frá mildíngi.

20. Uggi eigi þú
Isúngs-bana;
fyrr mun dólga-dynr
nema èk dauþr sják.

21. Sendi áro
alvaldr þaþan
of lopt ok um lög
leiþar at biþja:
iþ-gnógan
ógnar-ljóma
brögnom bjóþa
ok burom þeirra.

22. Biþit skjótliga
til skipa gánga,
ok ôr Brandeyjo
búna verþa.
þaþan beiþ þengill,
unz þingat qvomo
halir hund-margir
ôr Hèþins-eyjo.

23. Ok þar af ströndom
ôr stafns-nesi
beit [2]) her út skriþu,
ok búinn gulli;
spurþi Helgi
Hjörleif at því:
hefir þú kannaþa
koni óneisa?

24. En úngr konúngr
öþrum sagþi,
seint qvaþ at telja
af Travno-eyri
láng-havfþuþ skip
und líþondom,
þau er í Örva-sund
utan fóro.

25. Tólf hundroþ
tryggra manna,
þó er í Hátúnom
hálfo fleira
vígliþ konúngs,
vân erom rómo.

26. Svâ brá stýrir
stafn-tjöldom af,
at mildínga
mengi vakþi,
ok davglíngar

---

1) *R. vildi heldr sá.* 2) beit *þydir skip og er hvörugskyns, sjá Helga qv. Hat.* 14. *en G. hefir á spáz.* hann *fyrir* her.

dags-brún sjá,
ok siklíngar
snero upp viþ trè
vef-nistingom
í Varins-firþi.

27. Varþ ára ymr
ok járna glymr,
brast ravnd viþ ravnd,
rero víkingar:
eisandi gèck
und avþlíngom
lofþúngs floti
lavndom fjarri.

28. Svâ var at heyra,
er saman qvomo
Kólgo-systir
ok kilir lángir,
sem björg eþr brim
brotna mundi.

29. Draga baþ Helgi
há segl ofarr,
varþ-at hravnnom
hravnn þing-loga;
þá er ógorlig
Ægis-dóttir
stag-stjórn-mavrom
steypa vildi.

30. en þeim sjálfom
Sigrún ofan
fólkdjörf um-barg
ok fari þeirra:
snöriz ramliga
Rán ôr hendi
gjálfr-dýr koníngs
at Gnípa-lundi.

31. Sat þar um aptan
í Una-vâgom,
flaust fagrbúin
flúta [1]) knátto:
en þeir sjálfir
frá Svarins-haugi
meþ hermþar [2]) hug
her kavnnoþo.

32. Frá goþ-borinn
Goþmundr at því:
hverr er landreki
sá er liþi stýrir,
ok hann feikna-liþ
fœrir at landi?

33. Sinfjötli qvaþ
(slaung upp viþ rá
rauþom skildi,
ravnd var ôr gulli:
þar var sund-vörþr

---

1) flita *St. kannske* flyta *fyrir* fljóta *sem enn þá er mályska i Sviþjódu.*
2) *Kannske rèttara* hemndar?

sá er svara kunni,
ok viþ avþlinga
orþom skipta!

54. Segþu þat í aptan,
er svínom gefr,
ok tíkr yþrar
teygir at solli:
at sè Ylfingar
austan komnir
gunnar-gjarnir
frá [1]) Gnípa-lundi.

55. Þar mun Havþbroddr
Helga finna
flavg-trauþan gram
í flota miþjom:
sá er opt hefir
örno sadda,
meþan þú á kvernom
kystir þýgjar.

56. Fátt mantu, fylkir!
fornra spjalla,
er þú avþlíngom
ósavnno bregþr:
þú hefir etnar
úlfa krásir
ok bróþr þínom
at bana orþit:
opt sár sogín
svavlom munni,
hefir i hreysi
hvar-leiþr skriþit.

57. Þú vart vavlva
í Varins-eyjo,
skollvís [2]) kona,
bartu skravk saman;
qvaztu engi mann
eiga vilja
segg brynjaþan
nema Sinfjötla.

38. Þú vart, en skæþa qvân!
skass valkyrja
avtul, ámátlig
at Allavþur:
mundo einherjar
allir berjaz,
snævís [3]) kona!
um sakar þínar.
Nio áttu viþ
á nesi Sago
úlfa alna
ek var einn faþir þeirra.

39. Faþir varattu
fenris-úlfa

[1]) *R. vildi heldr* at *eda* for. [2]) skavllvís *G. á spáz. og i næstu linu* skraut. [3]) svevís *G. kannske rèttara* skævís?

avllom ellri,
svâ at ec muna;
sízt þik geldo
for Gnípa-lundi
þursa meyjar
á þórs-nesi.
40. Stjúpr vartu Siggeirs
látt und stavþom heima
varg-ljóþom vanr
á viþom úti:
komo þèr ógavgn
avll at hendi,
þá er bravþr þínom
brjóst raufaþir.
görþir þik frægjan
af firni-verkom [1])
41. Þú vart brúþr Grána
á Brávelli,
gull-bitluþ vart
gjör til rásar:
hafþa èk þèr móþri
mart skeiþ riþit
svángri und savþli
simul forbergis.
42. Sveinn þóttir þú
siþlauss vera,
þá er þú Gullnis [2])
geitr mjólkaþir,
enn í annat sinn
Imþar dóttir
Tavtrig-hypja,
vill-þu tavlo lengri?
43. Fyrr vilda èk
at Frekasteini
hrafna seþja
á hræom þínom;
enn tikr yþrar
teygja at solli,
eþr gefa gâvltom;
deili gravm viþ þik!
44. Væri yckr, Sinfjötli!
(qvaþ Helgi [3])
sœmra myklo
gunni at heyja
ok glaþa örno:
enn sè ónýtom
orþom at bregþaz;
þótt hríng-brotar [4])
heiptir deili.
45. þickjat mèr góþir
Granmars synir,
þó dugir siklíngom
satt at mæla:
þeir hafa markat

1) *Adrir:* fyrni verkom, firin verkom. 2) Gullins *G. á spáz. og strax* Ymþar *G.* 3) *R. fyrir.* Væri yckr qvaþ Sinfjötli. 4) brjótar *G. á spáz.*

á Móins-heiþom [1])
at hug hafa
hjörjom [2]) at bregþa.
46. Þeir af riki
renna lèto
S.ipuþ ok Svegjoþ [3])
Sólheima til
dala davggótta,
davkqvar hliþir;
skalf Mistar marr
hvar megir fóro.
47. Mætto þeir tiggja
í tún-hliþi,
savgþo striþliga
stilli qváino:
úti stóþ Havþbroddr
hjálmi-faldinn,
hugþi hann jóreiþ
ættar sinnar:
hví er hermþar litr
á Hniflúngum?
48. Snúaz hèr at landi
snæfgir kjölar [4]),
racka-hirtir
ok rár lángar,
skildir margir,
skafnar árar,
gavfugt liþ Gylfa,
glaþir Ylfíngar.
49. Gánga fimtán
fólk upp á land,
þó er í sogn út
sjav þúsundir:
liggja hèr í grindom [5])
for Gnipa-lundi
brim-dýr blásvört
ok búin gulli:
þar er miklo mest
mengi þeirra,
muna nú Helgi
hjör-þíng dvala.
50. Renni ravkn bitloþ
til regin-þinga,
en Spor-vitnir [6])
at Sparins-heiþi,
Melnir ok Mylnir
til Myrk-viþar:
látiþ engi mann
eptir sitja,
þeirra er ben-logom
beita [7]) kunni!
51. Bjóþi þèr Havgna
ok Hríngs sonom,

1) á Móins heimþir *St.* í Móins heimþir *F. og G. á spáz.* 2) hirjom *St.* hjorom *G.* 3) Segjoþ *G. á spáz.* 4) *Svo segja ennþá Sviar fyrir* kilir. 5) grendom *G. á spáz.* gindom *St.* 6) Spor-vitur *St.* Spavrvitnir *F.* 7) bregþa *St.*

Atla ok Yngva,
Alf [1]) enom gamla;
þeir 'ro gjarnir
gunni at heyja,
látom Völsúnga
viþr-nám fá!

52. Svipr einn var þat,
er saman qvomo
favlvir oddar
at Freka-steini;
ey var Helgi
Hundings-bani
fremstr í flocki
þar er fírar bavrþuz:
œstr [2]) á ímo,
al-travþr flugar,
sá hafþi hilmir
hart móþ-akarn.

53. Kom þar ôr himni
hjálm-vitr ofan,
óx geira-gnýrr,
þær er grami hlífþo:
þá qvaþ þat Sigrún
sár-vitr fluga
at havlda sker
af [3]) hugins barri.

54. Heill skaltu, vísi!
virþa njóta,
át-stafr yngva
ok una lífi:
er þú fellt hefir
inn flugar-trauþa
jöfur þann er olli
Ægis [4]) dauþa:
ok þèr, buþlúngr!
samir bæþi vel
rauþir baugar
ok in ríka mær.

55. Heill skaltu, buþlúngr!
bæþi njóta
Havgna dóttor
ok Hríng-staþa
sigurs ok landa,
þá er sókn lokit.

---

1) þannig G. á spáz. hinar Ölf. 2) austr St. 3) at St. F. bati G. á spáz. 4) þad er ad skilja Isúngs. R.

HELGA-QVIDA

HUNDÍŃGS-BANA

ÖNNOR. 1)

FRA VÖLSUNGOM.

Sigmundr konúngr Vavlsúngsson átti Borghildi af Brálundi, þau hèto son sinn Helga ok eptir Helga Hjörvarþssyni, Helga fóstraþi Hagall. Hundíngr hèt ríkr konúngr, viþ hann er Hundland kent. Hann var hermaþr mikill, ok átti marga sono, þá er í hernaþi voro. Ofriþer ok dylgjor voro ámillí þeirra Hundings konúngs ok Sigmundar konúngs, drápo hvárir annarra frœndr. Sigmundr konúngr ok hans ættmenn hèto Vavlsúngar ok Ylfíngar. Helgi fór ok njósnaþi til hirþar Hundíngs konúngs á laun, Hæmíngr son Hundíngs konúngs var heima; en er Helgi fór í braut, þá hitti hann hjarþarsvein ok qvaþ:

1. Segþu Hemíngi
at Helgi man,
hvern í brynjo
bragnar felþo:
er úlf grán
inni havfþot,
þar er Hamal hugþi
Hundíngr konúngr.

Hamall hèt son Hagals. Hundíngr konúngr sendi menn til Hagals at leita Helga, en Helgi mátti eigi forþaz annan veg, enn hann tók klæþi ambáttar ok gèck at mala, þeir leitoþo Helga ok fundo eigi: þá qvaþ Blindr inn bavlvísi.

2. Hvavss ero augo

1) F. hefir þessa fyrirsögn á spáz. med seinni hendi.

í Hagals þýjo,
era þat karls ætt
er á kvernom stendor;
steinar rifna,
steykr lúþr fyrir:
nú hefir havrþ doemi
hildíngr þegit,
er vísi skal
val-bygg mala:
heldr er soemri
hendi þeirri
meþal-kafli
enn mavndul-trè.

Hagall svarar ok qvaþ:

3. Þat er litil vâ,
þótt lúþr þrumi,
er mær konongs
mavndul hroerir:
hon skævaþi
skýjom efri,
ok vega þorþi
sem víkíngar,
áþr hana Helgi
havpto gjörþi,
systir er hon þeirra
Sigars ok Havgna;
því hefir avtul augo
ylfinga man.

Undan komz Helgi, ok fór á herskip. Hann feldi Hunding konúng, ok var síþan kallaþr *Helgi Hundíngs-bani.* Hann lá meþ her sinn í Brunavâgom [1]), ok havfþo þar strandhavgg ok áto rátt. Havgni hèt konúngr, hans dóttir var Sigrún, hon var Valkyrja ok reiþ lopt ok lavg, hon var Svava endr-borin. Sigrún reiþ at skipom Helga, ok qvaþ:

4. Hverir láta fljóta
fley viþ backa,
hvar her-megir
heima eiguþ,
hvers biþit èr
í Bruna-vágom,
hvert lystir yþr
leiþ at kanna?

5. Hamall lætr fljóta
fley viþ backa,
eigom heima
í Hless-eyjo,
bíþom byrjar
í Bruna-vâgom;

1) Brunna vâgom *G. á spáz. eins og seinna.*

austr lystir oss
leiþ at kanna.

6. Hvar hefir þú, hilmir!
hildi vakþa,
eþr gavgl alin
Gunna systra,
hví er brynja þín
blóþi stockin,
hví skal und hjálmom
hrátt kjöt eta?

7. Þat vann næzt nýss [1])
niþr Ylfinga,
for vestan ver,
ef þik vita lystir:
er ek björno tók
í Braga-lundi, [2])
ok ætt ara
oddom saddac:
nú er sagt, mær!
hvaþan sakar gjörþuz,
því var á lægi
lítt steikt etiþ.

8. Víg lýsir þú,
varþ for Helga
Hundíngr konúngr
hniga at velli:
bar sókn saman
er seva hefndoþ,
ok busti blóþ
á brímis eggjar.

9. Hvat vissir þú
at þeir sè,
snót svinn-huguþ!
er sefa hefndom
margir 'ro hvassir
hildings synir
ok ámunir
ossom niþjom.

10. Varka èk fjarri,
Fólks oddviti!
ger á mörgom
grams aldr-lokom:
þó tel ek slægjan
Sigmundar bur,
er í val-rúnom
víg-spjavll segir.

11. Leit ek þik um sinn
fyrr á lángskipom,
þá er þú bygþir
blóþga stafna,
ok úrsvalar
unnir lèko:
nú vill dyljaz
davglíngr for mèr,
en Havgna mær
hann um-kennir.

1) nys G. á spáz. 2) Brálundi G. á spáz.

VÖLSUNGA-

VÖLSÚNGA-QVIDA

HIN FORNA.[1]

Granmarr hèt ríkr konúngr, er bjó at Svarinshaugi [2]), hann átti marga sono: einn hèt Havþbroddr, annarr Goþmundr, þriþi Starkaþr. Havþbroddr var í konúngastefno [3]), hann fastnaþi sèr Sigrúno Havgnadóttur; en er hon spurþi þat, þá reiþ hon meþ valkyrjor um lopt ok lavg at leita Helga. Helgi var þá at Logafjöllom, ok hafþi barizt viþ Hundíngssono, þar feldi hann þá Alf ok Eyjólf, Hjörvarþ ok Hervarþ, ok var hann allvígmóþr, ok sat undir ara-steini; þar hitti Sigrún hann, ok rann á háls honom, ok kysti hann, ok sagþi honom erindi sitt, svâ sem segir í Völsúngaqviþo inni forno.

1. Sótti Sigrún
sikling glaþan
(heim) nam hon Helga
havnd at sœkja:
kysti ok qvaddi
konúng und hjálmi.

2. Þá varþ hilmi
hugr á vífi;
fyrr lètz unna
af avllom hug
syni Sigmundar
enn hon sèþ hafþi.

1) *Þannig St. og þykir þat rètt, eptir ordum textans í nidurlagi formálans fyrir þessu qvædi; í F. er seinna tilsett á spáz.* Völs. kv. *en G. telr þetta allt til* Helga qviþu Hundingsb. 2. *og hefir hèr aungva fyrirsögn nè adgreining. Getr líka verid ad næst undanfarna qvædi* (Helga-qvida Hundinsb. önnur) *se einúngis byrjan af* Völsúngaqvidu, *svo þad ætti ecki ad vera nema ein* Helgaqvida Hundingsb. 2) Svatnishaugi *G. á spáz.* 3) kaupstefnu *sst.*

3 Var ek Havþbroddi
i her favstnuþ,
en jöfur annan
eiga vilþak:
þó sjámk, fylkir!
frænda reiþi,
hefi ek mins favþor
munráþ [1]) brotiþ.

4. Nam-a Havgna mær
of hug mæla,
hafa qvaz hon Helga
hylli skyldo.

5. Hirþ eigi þú
Havgna reiþi,
nè illan hug
áttar þinnar!
þú skallt, mær úng!
at mèr [2]) lifa
ætt áttu, in góþa!
er ek sjámk.

Helgi samnaþi þá miklom skipa-her, ok fór til Freka-steins ok fengo í hafi ofviþri mannhætt; þá qvâmo leiptr yfir þá, ok stóþu geislar í skipin, þeir sá í loptino at valkyrjor nío riþo, ok kendo þeir Sigrúno: þá lægþi storminn, ok qvomo þeir til landz. Granmars-synir sáto á bjargi nockoro, er skipin sigldo at landi. Goþmundr hljóp á hest, ok reiþ á njósn á bergit viþ havfnina, þá hlóþo Völsúngar seglom. Þá qvaþ Goþmundr svâ sem fyrr er ritaþ í Helga-qviþo: [3])

Hverr er fylkir sá
er flota stýrir,
ok hann feikna-liþ
fœrir at landi? [4])

Þetta qvaþ Goþmundr Granmars-son:

6. Hverr er skjöldúngr sá,
er skipom stýrir,
lætr gunn-fána

---

1) munnrád *St.* 2) at mín *eda* meþ mèr *væri kannske rèttara R.*
3) *Sjá Helgaqv. Hundingsb.* 1. *erindi* 32. 4) *St. hefir hernæst:* Sinfjötli Sigmundarson svarar ok er þat enn ritat, *þar eptir* Goþmundr reiþ heim meþ hersögu *o. s. fr.* 12-16. *er. Þar næst* þetta qvaþ Goþmundr Granmarsson *o. s. fr.* 6-11. *er. og loksins* Helgi fèck Sigrúnar *o. s. fr. í sömu röd sem hèr. Einnig G. og F. Þó er í þeim bádum eptir ordin* ok er þat enn ritat *vísad til erindanna* 7-11, *sem og augljósliga eiga hèr ad innfærast, en þá þótti mèr rèttast ad flytja einnig* 6, *sem á vel vid hèr, enn ámilli* 16 *og* 17 *mundi öldungis trubla samheingid.*

gullinn fyrir stafni?
þickja mèr friþ
í farar-broddi,
verpr víg-roþa
um víkínga.

Sinfjötli Sigmundar-son svarar, ok er þat enn ritat:

7. Hèr má Havþbroddr
Helga kenna,
flótta-trauþan
i flota miþjom:
hann hefir eþli [1])
ættar þinnar,
arf fjörsúnga
und sik þrúngit!

8. Því firr [2]) skulo
at Freka-steini
sáttir saman
um sakar doema!
mál er Havþbrodd
hefnd at vinna,
ef vèr lægra lut;
lengi bárom.

9. Fyrr mundu Goþmundr
geitr um-halda,
ok bergskorar
brattar klífa:
hafa þèr í hendi
heslikylfo,
þat er þèr blíþara
enn brímis dómar!

10. Þèr er, Sinfjötli!
soemra miklo
gunni at heyja,
ok glaþa avrno:
enn ónýtom
orþom at bregþa; [3])
þótt hildíngar
heiptir deili.

11. Þickjat mèr góþir
Granmars-synir,
þó dugir siklíngom
satt at mæla:
þeir merkþ hafa
á Móins-heiþom
at hug hafa
hjörvom at bregþa;
ero hildíngar
havllzti snjallir.

Goþmundr reiþ heim meþ hersavgo, þá savmnoþo Granmars-synir her;

---

1) *Synist hèr ad þyda land, födurleifd, eingilsaxn,* æþel. 2) *Getgáta R. fyrir* furr, fur *meiníngin virdist þessi: því sidr skulu menn (vid) tala hèr sáttir saman umþvílik mál, heldr skal nu sverfa til stáls med ockr.* 3) bregþaz *F. á spáz,* bregþaz (deila) *G. á spáz en þetta erindi synist Helgi ad eiga.*

komo þar margir konúngar: þar var Havgni faþir Sigrúnar, synir hans Bragi ok Dagr. þar var orosta mikil, ok fèllo allir Granmars synir, ok allir þeirra hölþingjar, nema Dagr Havgnason fèck griþ, ok vann eiþa Vavlsúngom. Sigrún gèck í valinn, ok hitti Havþbrodd at-kominn dauþa, hon qvaþ:

12. Mun-a þèr Sigrún
frá Seva-fiöllom,
Havþbroddr konúngr!
hníga at armi:
liþin er ævi,
opt náir hreifa
gran-stóþ Griþar
Granmars-sonom.

þá hitti hôn Helga, ok varþ all-fegin, Helgi qvaþ:

13. Er-at þèr at avllo
alvitr! gefit,
þó qveþ ek nöcqvi
nornir valda:
fèllo í morgon
at Freka-steini
Bragi ok Havgni,
varþ ek bani þeirra.

14. En at Styrkleifom
Starkaþr konúngr,
en at Hlèbjörgom
Hrollaugs-synir:
þann sá ek Gylfa
grimm-úþgastan,
er barþiz bolr
var á brott havfuþ.

15. Liggja at Jórdán [1])
allra flestir
niþjar þinir
at nám orþnir:
vanntattu vígi,
var þèr þat skapaþ,
at þú-at rógi
rík-menni vart [2]).

þá grèt Sigrún, hann qvaþ:

16. Huggaztu, Sigrún!
Hildr hefir þú oss veriþ,
vinnat skjöldúngar skavpom.
Lifna munda ek nú kjósa
er liþnir ero,
ok knætta èk þèr þó í faþmi
felaz.

Helgi fèck Sigrúnar, ok átto þau sono, varþ Helgi eigi gamall; Dagr Havgna-

1) *Kannske rèttara* jördu. 2) Rík-mær vart *St. F. G.*

son blótaþi Oþin til favþorhefnda; Oþinn lèþi Dag geirs síns. Dagr fann Helga mág sinn þar sem heitir at Fjöturlundi, hann lagþi ígögnom Helga meþ geirnom, þar fèll Helgi, en Dagr reiþ til Seva-fjalla ok sagþi Sigrúno tíþindi.

17. Trauþr em ek, systir!
trega þèr at segja,
þvíat ec hefi nauþigr
nipti grætta:
fèll í morgon
und Fjötur-lundi
buþlúngr sá er var
beztr í heimi,
ok hildíngom
á hálsi stóþ.

18. Þik skyli allir
eiþar bíta,
þeir er Helga
hafþir unna:
at eno ljósa
leiptrar vatni,
ok at úrsvölom
unnar steini.

19. Skríþi-a þat skip,
er und þèr skriþi;
þótt óska-byrr
eptir leggiz:
renni-a sá marr,
er und þèr renni;
þóttu fjandr þína
forþaz eigir.

20. Biti-a þèr þat sverþ,
er þú bregþr,
nema sjálfom þèr
sýngvi um havfþi:
þá væri þèr hefnt
Helga dauþa,
ef þú værir vargr
á viþom úti,
auþs andvani
ok allz gamans,
hefþir eigi mat,
nema á hræjum sprýngir.

Dagr qvaþ:

21. Œr ertu, systir!
ok ervita,
er þú brœþr þínom
biþr forskapa:
einn veldr Oþinn
avllu bavlvi,
þvíat meþ sifjúngom
sakrúnar bar.

22. Þèr býþr bróþir
bauga rauþa,

avll Vandils-vé
ok Víg-dali;
hafþu hálfan heim
harms at gjavldom,
brúþr baugvariþ!
ok burir þínir.

23. Sitka ek svâ sæl
at Seva-fjavllom
ár nè um nætr,
at ek una lifi:
nema at liþi lofþúngs
ljóma bregþi,
renni und vísa
víg-blær þinnig
gull-bitli vanr,
knega ek grami fagna.

24. Svâ hafþi Helgi
hrædda gjörva
fjandr sína alla
ok frændr þeirra,
sem for úlfi
óþar rynni
geitr af fjalli
geiska-fullar.

25. Svâ bar Helgi
af hildíngom
sem ítr-skapaþr
askr af þyrni:
eþa sá dýr-kálfr
davggo slúnginn,
er öfri ferr
avllom dýrom,
ok horn glóa
viþ himin sjálfan.

Haugr var gjörr eptir Helga, enn er hann kom til Valhallar, þá bauþ Oþinn honom avllo at ráþa meþ sèr. Helgi qvaþ:

26. Þú skalt, Hundingr!
hverjom manni
fót-laug geta
ok funa kynda,
hunda binda,
hesta gæta,
svínom soþ gefa,
áþr sofa gángir.

Ambót Sigrúnar gèck um aptan hjá haugi Helga, ok sá at Helgi reiþ til haugsins meþ marga menn. Ambót qvaþ:

27. Hvârt ero þat svik ein,
er ek sjá þickjomz,
eþr ragna-ravk
ríþa menn dauþir?
er jóa yþra
oddom keyrit,

eþr er hildíngom
heimför gefin?

28. Er-a þat svik ein,
er þú *sjá* þickiz,
nè aldar-rof,
þóttu oss lítir;
þótt vèr jóa ora
oddom keyrim,
nè er hildíngom
heimför gefin

Heim gèck ambót, ok sagþi Sigrúno.

29. Ut gack þú Sigrún!
frá Seva-fjöllom,
ef þik fólks-jaþar
finna lystir:
upp er haugr lokinn,
Helgi er kominn,
dólgspor dreyra,
davglíngr baþ þik,
at þú sár-dropa
svefja skyldir.

Sigrún gèck í hauginn til Helga, ok qvaþ:

30. Nú em ek svâ fegin
fundi ockrom,
sem át-frekir
Oþins haukar;
er val vito,
varmar bráþir,
eþr davgg-litir
dags-brún sjá.

31. Fyrr vil ek kyssa
konúng ólifþan,
enn þú blóþugri
brynjo kastir:
hár er þitt, Helgi!
hèlo þrúngit,
allr er víþi
val-davgg sleginn;
hendr úr-svalar
Havgna mági:
hve skal ek þèr, buþlúngr!
þess bót of-vinna?

32. Ein veldr þú Sigrún
frá Sevafjöllom,
er Helgi er
harm-davgg [1]) sleginn;
grætr þú gull-variþ
grimmom tárom,
sólbjört, suþrœn
aþr þú sofa gángir;
hvert [2]) fèlt blóþugt
á brjóst grami

1) *Kannske* hvarm-davgg; *meiningin er, þú syrgir mig of mikid, annars gildti þat allt einu.* 2) *nefal.* tár, *enn* fèlt *er fyrir* fèll, *Danir segja* faldt.

úrsvalt, innfjálgt,
ecka þrúngit.

33. Vel skulom drecka
dýrar veigar,
þótt mist hafim
munar ok landa:
skal engi maþr
ángrljóþ qveþa,
þótt mèr á brjósti
benjar líti:
nú ero brúþir
byrgþar í haugi,
lofþa-dísir
hjá oss liþnom.

Sigrun bjó sæingí hauginom.

34. Hèr hefi èk þèr Helgi
hvílo görva
ángr-lausa mjök
ylfinga niþr:
vil ek þèr í faþmi,
fylkir! sofna,
sem ek lofþúngi
lifþom myndac.

35. Nú qveþ ek einskis
örvænt vera
síþ nè snimma
at Seva-fjöllom:
er þú á armi
ólifþom sefr
hvít i haugi
Havgna-dóttir,
ok ertu qvik
in konúng-borna.

36. Mál er mèr at ríþa
roþnar brautir,
láta favlvan jó
flug-stig troþa;
skal ek for vestan
vind-hjálms brúar,
áþr salgofnir
sigr-þjóþ veki.

Þeir Helgi riþo leiþ sína, en þær fóro heim til bœjar. Annan aptan lèt Sigrún ambót halda vörþ á hauginom; en at dagsetri, er Sigrún kom til haugsins, qvaþ hôn:

37. Kominn væri nú,
ef koma hygþi,
Sigmundar burr
frá savlom Oþins:
qveþ ek grams þinnig
grennaz [1]) vânir,
er á ask-limom
ernir sitja

1) grænast G, á spáz.

ok drífr drótt avll
draum-þínga til.
38. Ver-þú eigi svâ oer
at ein farir,
dís skjöldúnga!

draug-húsa til;
verþa avflgari
allir á nóttom
dauþir dólgar, mær! [1])
enn um daga ljósa.

Sigrún varþ skammlíf af harmi ok trega. Þat var trúa í forneskjo, at menn væri endrbornir, en þat er nú kavllnþ kerlínga villa. Helgi ok Sigrún er kallat at væri endrborin, hèt hann þá [2]) Helgi Haddíngaskaþi [3]) en hôn Kára Hálfdanar-dóttir. Svâ sem qveþit er í Káru-ljóþom, ok var hôn valkyrja.

1) *G. sl. úti* mær. 2) ɔ: *hid fyrra sinn.* 3) skati *G. á spáz.*

SINFJÖTLA-LOK.

Sigmundr Vavlsúngs-son var konúngr á Fracklandi; Sinfjötli var ellztr hans sona, annarr Helgi, þriþi Hamdir [1]) Borghildr kona Sigmundar átti bróþor er hèt Gunnarr, en Sinfjötli stjúpsonr hennar ok hann báþo einnar kono báþir, ok for þá sök drap Sinfjötli hann. En er hann kom heim, þá baþ Borghildr hann fara á braut; en Sigmundr bauþ henni fèbætr, ok þat varþ hon at þiggja, en at erfino bar Borghildr avl, hon tók eitr mikit horn fullt, oc bar Sinfjötla, enn er hann sá í hornit, skildi hann at eitr var í, ok mælti til Sigmundar gjöróttr er dryckrinn. Sigmundr tók hornit ok drack af. Svâ er sagt at Sigmundr var harþgjörr at hvârki mátti hânom eitr granda utan nè innan, en allir synir hans stóþuzc eitr á havrund utan. Borghildr bar annat horn Sinfjötla, ok baþ drecka, ok fór allt sem fyrr. Ok enn iþ þriþja sinn bar hon hânom hornit, ok þó ámælis-orþ meþ, ef hann drycki eigi af. Hann mælti enn sem fyrr viþ Sigmund, en hann sagþi: láttu grön sía þá, sonr! Sinfjötli drack, ok var þegar dauþr. Sigmundr bar hann lángar leiþir í fángi sèr, ok kom at firþi einom mjófom ok laungom, ok var þar skip eitt lítiþ ok maþr einn á. Hann bauþ Sigmundi far of fjörþinn: en er Sigmundr bar líkit út

1 Hámundr *St.*

á skipit, þá var bátrinn hlaþinn, karl mælti at Sigmundr skyldi fara for innan fjörþinn. Karl hratt út skipino, ok hvarf þegar. Sigmundr konúngr dvaldiz lengi í Danmörk í ríki Borghildar, síþan er hann fèck hennar. Fór Sigmundr þá suþr í Frackland til þess ríkis er hann átti þar. Þá fèck hann Hjördísar Eylimadóttor. Þeirra son var Sigurþr. Sigmundr konúngr fèll í orosto for Hundíngs sonom, en Hjördís giptiz þá Alfi syni Hjálpreks, óx Sigurþr þar upp í barnæsku. Sigmundr ok allir synir hans voro lángt umfram alla menn aþra um afl ok vöxt ok hug ok alla atgervi, Sigurþr var þó allra framastr, ok hann kalla allir menn í fornfrœþom um alla menn fram ok gavfgastan herkonúnga.

SIGURDAR-QVIDA

FAFNIS-BANA FYRSTA.

GRIPIS-SPÁ.

Gripir hèt son Eylima, bróþir Hjördísar, hann rèþ löndom, ok var allra manna vitrastr ok framvíss. Sigurþr reiþ einn saman, ok kom til hallar Gripis. Sigurþr var auþkendr, hann hitti mann at máli úti for havllinni, sá nefndiz Geitir. Þá qvaddi Sigurþr hann máls, ok spyrr:

1. Hverr byggir hèr
borgir þessar,
hvat þann þjóþ-konúng
þegnar nefna?
Gripir heitir
gumna stjóri,
sá er fastri ræþr
fold ok þegnom.

2. Er horskr konúngr
heima i landi,
mun sà gramr viþ mik
gánga at mæla?
máls er þurfi
maþr ókuþr,
vil ek fljótliga
finna Gripi.

3. Þess mun glaþr konúngr
Geiti spyrja,
hverr sá maþr sè
er máls qveþr Gripi?
Sigurþr ek heiti
borinn Sigmundi,
en Hjördís er
hilmis móþir.

4. Þá gèck Geitir
Gripi at segja:
Hèr er maþr úti
ókuþr kominn,
hann er ítarligr
at áliti,
sá vill, fylkir!
fund þinn hafa.

5. Gengr ôr skála
skatna drottinn,
ok heilsar vel
hilmi komnom:
þigg-þu hèr, Sigurþr!
væri sœmra fyrr,
en þú Geitir tak
viþ Grana sjálfom.

6. Mæla námo
ok mart hjala,
þá er ráþ-spakir
reckar funduz.
"Segþu mèr, ef þú veizt,
móþur-bróþir!
hve mun Sigurþi
snúna æfi?"

7. Þú munt maþr verþa
mœztr [1]) und sólo,
ok hæztr borinn
hverjom jöfri:
gjöfull af gulli
en gleygr flugar,
ítr áliti
ok í orþom spakr.

8. Segþu, gegn konúngr!
gerr enn ek spyrja
snotr Sigurþi,
ef þú sjá þickiz:
hvat mun fyrst göraz
til farnaþar,
þá er ôr garþi emk
genginn þínom?

9. Fyrst muntu, fylkir!
favþur um-hefna,
ok Eylima
allz harms reka:
þú munt harþa
Hundíngs-sono
snjalla fella,
mundu sigr hafa.

10. Segþu, ítr konúngr!
ættingi mèr [2])
heldr horskliga,
er viþ hugat mælom:
sèrþu Sigurþar
snör bravgþ for,
þau er hæzt fara
und himin-skautom.

11. Mundu einn vega
orminn frána,
þann er gráþigr liggr
á Gníta-heiþi:
þú munt báþom
at bana verþa

---

1) ɔ: mæztr mærstr, *eda* mestr. 2) *Kannske* mér ɔ: meir, *eins og* hélagt *fyrir* heilagt, réþr *fyrir* reiþr *i Kóngsbókinni af Sáldu.*

Regin ok Fâfni,
rètt segir Gripir.

12. Auþr mun œrinn,
ef ek eſlik svâ
víg meþ virþom,
sem þú víst segir:
leiþ at huga
ok lengr [1]) seg,
hvat mun enn vera
æfi minnar?

13. Þú munt finna
Fâfnis bœli,
ok upp-taka
Auþ inn fagra:
gulli hlæþa
á Grana bógo,
riþr þú til Gjúka
gramr víg-risinn.

14. Enn skaltu hilmi
í hugaz ræþo,
fram-lyndr jöfr!
fleira segja:
gestr em ek Gjúka
ok ek geng þaþan,
hvat mun enn vera
æfi minnar?

15. Sefr á fjalli
ſylkis dóttir
björt í brynjo
eptir bana Helga:
þú munt havggva
hvösso sverþi,
brynjo rista
meþ bana Fâfnis.

16. Brotin er brynja,
brúþr mæla tekr,
er vaknaþi
víf ôr svefni:
hvat mun snót at heldr
viþ Sigurþ mæla,
þat er at farnaþi,
ſylkir! verþi?

17. Hôn mun ríkjom þèr
rúnar kenna,
allar þær er aldir
eignaz skyldo:
ok á mannz túngo
mæla hverja,
lif meþ lækníng;
lifþu heill, konúngr!

18. Nú er því lokiþ, [2])
numin ero frœþi,
ok em braut þaþan
búinn at riþa:
leiþ at huga,

---

1) *R. fyrir* lengi *sjá* 18. *erindi.* 2) *R. fyrir* þá er því lokinn, *er, spillir bædi skaldskap og meiningu.*

ok lengra seg,
hvat mun meirr vera
minnar æfi?

19. Þú munt hitta
Heimis bygþir,
ok glaþr vera
gestr þjóþ-konúngs:
farit er, Sigurþr!
þaz [1]) ek for-vissak;
skal-a fremr enn svâ
fregna Gripir.

20. Nú fœr mèr ecka
orþ þaz þú mæltir,
þviat þú fram um-sèr,
fylkir! lengra:
veiztu of mikit
ángr Sigurþi,
því þú Gripir þat
görra segja.

21. Lá mèr um œsko
æfi þinnar
ljósast for
líta eptir:
rètt em ek eigi [2])
ráþ-spakr taliþr,
nè in heldr framvíss;
farit þatz ek vissak.

22. Mann veit ek engi
for mold ofan,
þann er fleira sè
framm enn þú, Gripir!
skalattu leyna,
þótt ljótt sè,
eþr mein [3]) gjöriz
á mínom hag.

23. Er-a [4]) meþ lavstom
lavgþ æfi þèr,
láttu inn ítri þat
avþlíngr nemaz:
þvíat uppi mun,
meþan avld lifir,
naþ-èls- [5]) boþi!
nafn þitt vera.

24. Verst hyggjom þat;
verþr at skiljaz
Sigurþr viþ fylki
at svâ göro:
leiþ vísa þú,
lagt er alt for;
mœrr mèr ef þú vilt,
móþor-bróþir!

25. Nú skal Sigurþi
segja görva,
allz þengill mik

1) *R. fyrir þess.* 2) *þannig G. allar hinar sleppa* eigi. 3) ef meir *St. F.* 4) er *allar hinar.* 5) Nafals *St.*

til þess neyþir;
mundu víst vita
at vætki lýgr:
dœgr eitt er þèr
dauþi ætlaþr.

26. Vilkat ek reiþi
ríks þjóþ-konúngs,
góþ ráþ at heldr
Gripi segja: [1])
nú vilc [2]) víst vita,
þótt vilkit sè,
hvat ásýnt Sigurþi
sè [3]) for havndom.

27. Fljóþ er at Heimis
fagurt álitom,
hana Brynhildi
bragnar nefna:
dóttir Buþla,
en dýrr konúngr
harþ-úþigt man
Heimir fœþir

28. Hvat er mik at því,
þótt mær sè
fögur áliti
fœdd at Heimis?
þat skaltu, Gripir!
görva segja;
þvíat þú avll um-sèr
örlög for.

29. Hôn firrir þik
flezto gamni,
favgur áliti
fóstra Heimis:
svefn þú nè sefr,
nè um sakar dœmir,
gár-a þú manna,
nema þú mey sèr.

30. Hvat mun til líkna
lagt Sigurþi?
segþu, Gripir! þat,
ef þú sjá þickiz:
mun ek mey ná
mundi kaupa,
þá ina favgro
fylkis dóttor?

31. Iþ munuþ alla
eiþa vinna
full-fastliga,
fá munuþ halda:
veriþ hefir-þu Gjúka
gestr eina nótt;
mantattu horska
Heimis fóstro.

32. Hvârt

---

1) *Getgáta R.* o: *ek vil at heldr (láta) Gripi segja (mèr) góð rád*; goþ-ráþz at h. Gripis segja. *St. F. G.* Gripi segja *G. á spáz. kannske enn rèttara væri* Gripis þiggja. 2) *Getgáta R. fyrir* vill. 3) *ùr G. á spáz.*

52. Hvârt er þá, Gripir!
get þú þess for mèr,
sèr þú geþleysi
í grams skapi;
er ek skal viþ mey þá
málom slíta,
er ek allz-hugar
unna þóttome?

53. þú verþr, siklíngr!
for svikom annars,
mundo Grímhildar
gjalda ráþa:
mun bjóþa þèr
bjart-haddat man
dóttor sína,
dregr hôn vèl at gram.

54. Mun ek viþ þá Gunnar
görva hleyti;
ok Goþrúno
gánga at eiga:
full-qvæni þá
fylkir væri,
ef mein-tregar
mèr ángraþit.

55. þik mun Grímhildr
görva vèla,
mun hôn Brynhildar
biþja fýsa
Gunnari til handa
gotna drottni,
heitir þú fljótliga för
fylkis móþor.

36. Mein ero for havndom,
má ek líta þat,
rafar görliga
ráþ Sigurþar:
ef ek skal mœrrar
meyjar biþja
avþrom til handa,
þeirrar ek unna vel.

37. Er munoþ allir
eiþa vinna
Gunnarr ok Havgni
ok þú gramr þriþi:
því at litom víxla,
er á leiþ eroþ,
Gunnarr ok þú,
Gripir lýgr eigi!

38. Hvi gegnir þat,
hví skulom skipta
litom ok látom,
er á leiþ erom?
þar mun flároeþi
fylgja annat
atallt meþ avllo;
enn segþu, Gripir!

59. Lit hefir þú Gunnars
ok læti hans,
mælsko þína
ok megin-hyggjor:
mundu fastna þèr
framlundaþa
fóstro Heimis,
sèr vætr for því!

40. Verst hyggjom,
vândr munk heitinn
Sigurþr meþ seggjom
at svâ göro:
vilda èk eigi
vèlom beita
jöfra brúþi,
er ek œzta veitk.

41. Þú munt hvíla
hers oddviti,
mærr hjá meyjo
sem þin móþir sè:
því mun uppi
meþan avld lifir,
þjóþar-þengill!
þitt nafn vera.

42. Saman muno brullaup
bæþi druckin
Sigurþar ok Gunnars
í savlom Gjúka:
þá haymom víxlit,
er it heim komit,
hefir hverr for því,
hyggjo sina.

43. Mun góþa qvân
Gunnarr eiga
mærr meþ mönnom,
mèr segþu, Gripir?
þó-at hafi þrjár nætr
þegns brúþr hjá mèr
snar-lynd sofit,
sliks ero-þ dœmi!

44. Hve mun at yndi
eptir verþa
mægþ meþ mönnom,
mèr segþu, Gripir!
mun Gunnari
til gamans ráþit
síþr verþa,
eþa sjálfom mèr?

45. Minnir þik eiþa,
máttu þegja,
þó antu Goþrúno
góþra ráþa:
en Brynhildur þickiz
brúþr vargefin,
snót fiþr vèlar
sèr at hefndom.

46. Hvat mun at bótom
brúþr sú taka,

er vèlar vèr
vísi gerþom?
hefir snót af mèr
svarna eiþa
enga efnda
en unnat lítit. [1]
47. Mun hon Gunnari
görva segja
at þú eigi vel
eiþom þyrmdir,
þá er ítr konúngr
af avllom hug
Gjúka arsi
á gram trúþi.
48. Hvat er þá, Gripir!
get þú þess for mèr,
mun ek saþr vera
at savgo þeirri:
eþa lýgr á mik
lof-sæl kona,
ok á sjálfa sik;
segþu, Gripir! þat.
49. Mun for reiþi
rik brúþr viþ þik
nè af ofstrega
allvel skipa:
viþr þú góþri
grand aldregi,
þó èr vif konúngs
vèlom beittuþ.
50. Mun horskr Gunnarr
at hvöton hennar
Gnttormr ok Havgni
gánga síþan?
munu synir Gjúka
á sifjoþom [2] mèr
eggjar rjóþa,
enn segþu, Gripir!
51. þá er Goþrúno
grimt um hjarta,
brœþr hennar
þèr til bana ráþa:
at öngo verþr
yndi síþan
vitro vísi,
veldr því Grimhildr.
52. Því skal hugga þik,
hers-oddviti!
sjá mun gipt lagiþ
á grams æfi:
mun-at mætri maþr
á mold koma,
und sólar sjót
enn þú, Sigurþr! þickir.
53. Skiljomk heilir!
mun-at skavpom vinna,
nú hefir þú, Gripir!
gjört, sem ek beidda:
fljótt myndir þú
fríþri segja
mína æfi,
ef þú mættir þat.

1) *Kannske rèttara* unat *sem nafnord hvörugskyns; sjá Sólarlj. 71. hvar þat getr verid sama kyns.* 2) *þannig G. á spáz. hinar:* sifjugom, sifvigom.

SIGURDAR-QVIDA

FAFNIS-BANA

AVNNOR.

Sigurþr gèck til stóþs Hjálpreks, ok kaus sèr af hest einn, er Grani var kallaþr siþan; þá var kominn Reginn til Hjálpreks sonr Hreiþmars, hann var hverjom manni hagari ok dvergr at vexti. Hann var vitur, grimmr ok fjöl-kunnigr. Reginn veitti Sigurþi fóstr ok kenzlo, ok elskaþi hann mjök; hann sagþi Sigurþi frá forellri síno ok þeim atburþom, at Oþinn ok Hœnir ok Loki havfþo komit til Andvara-fors, í þeim forsi var fjöldi fiska, einn dvergr hèt Andvari, hann var laungom í forsinom í geddo líki, ok fèck sèr þar matar. Otur hèt bróþir vârr, qvaþ Reginn, er opt fór í forsinn í oturs líki, hann hafþi tekit einn lax, ok sat á ár-backanom, ok át blundandi. Loki laust hann meþ steini til bana, þóttuz Æsir mjök hepnir verit hafa, flógo belg af otrinom. Þat sama qveld sótto þeir gistíng til Hreiþmars, ok sýndo veiþi sina; þá tóko vèr þá havndom, ok lavgþom þeim fjörlausnir, at fylla oturbelginn meþ gulli, ok hylja utan meþ rauþo gulli. Þá sendo þeir Loka at afla gullsins, hann kom til Ránar, ok fèck net hennar, ok fór þá til Andvara-fors, ok kastaþi netino for gedduna, en hón hljop í netit, þá mælti Loki:

1. Hvat er þat fiska,
er renn flóþi í,
kann-at sèr viþ víti varaz?
havfut þitt leysto
heljo ôr,
finn mèr linnar loga!

2. Andvari èk heiti,
Oinn hèt minn faþir,
margan hefi èk fors umfarit:
aumlig norn
skóp oss í árdaga,
at ek skylda í vatni vaþa.

3. Segþu þat, Andvari!
(qvaþ Loki)
ef þú eiga vill
lif í lýþa savlom:
hver gjöld fá
gumna synir,
ef þeir havggvaz orþom á?

4. Ofr-gjöld fá
gumna synir,
þeir er vaþ-gelmi vaþa:
ó-saþra orþa
hver er á annan lýgr
of-lengi leiþa [1]) limar.

Loki sá allt gull, þat er Andvari átti; en er hann hafþi framreitt gullit, þá hafþi hann eptir einn hríng, ok tók Loki þann af hânom. Dvergrinn gèck í steininn, ok mælti:

5. Þat skal gull,
er Gustr átti,
brœþrom [2]) tveim
at bana verþa:
ok avþlingom
átta at rógi,
mun mins fjár
mangi njóta!

Æsir reiddo Hreiþmari fèit, ok tráþo upp oturbelginn, ok reisto á fætr; þá skyldo æsirnir hlaþa upp gullino ok hylja, en er þat var gjört, gèck Hreiþmarr fram, ok sá eitt grana-hár ok baþ hylja. Þá dró Oþinn fram hrínginn Andvaranaut, ok huldi hárit.

6. Gull er þèr nú (qvaþ Loki),
en þú gjöld hefir
mikil mins havfuþs,
syni þinom verþr-a
sæla skavpuþ,
þat verþr yckar beggja bani.

1) leika *G. á spáz.* 2) ættingom *St. G. F.*

Hreiþmarr segir:

7. Gjafar þú gaft
gaft-at-tu ást-gjafar,
gaft-at-tu' af heilom hug:
fjörvi yþro skyldut èr
firþir vera,
ef ec vissa' þat fár [1]) for.

8. Enn er verra,
þat vita þickjómk
niþja stríþ um nept,
jöfra óborna
hygg ek þá enn vera,
er þat er til haturs hugat.

9. Rauþo gulli [2])
hygg ek mik ráþa muno,
svâ lengi sem ek lifi:
hót þín
hræþomk ecki lyf,
ok haldit heim hèþan!

Fafnir ok Reginn kravfþo Hreiþmar niþ-gjalda eptir Otr bróþur sinn, hann qvaþ nei viþ, en Fafnir lagþi sverþi Hreiþmar favþur sinn sofanda. Hreiþmarr kallar á doetur sínar:

10. Lýngheiþr ok Lofnheiþr!
vitit míno lífi farit,
margt er þat er þavrf þjár!

Lýngheiþr svarar:

Fár mun systir,
þótt favþor missi,
hefna hlýra harms.

11. Al þú dóttr, (qvaþ: Hreiþmarr)
dís úlf-huguþ!
ef þú getr-aþ son
viþ siklíngi:
fáþu mey mann
í megin-þarfar,
þá mun þeirrar sonr
þín's harms reka.

Þá dó Hreiþmarr, en Fafnir tók gullit allt, þá beiddiz Reginn at hafa favþur-arf sinn, en Fâfnir gallt þar nei viþ. Þá leitaþi Reginn ráþa viþ Lýngheiþi systur sína, hvernig hann skyldi heimta favþur-arf sinn. Hôn qvaþ:

12. Bróþur [3]) qveþja
skaltu bliþliga
arfs ok æþra hugar:

---

1) þannig G. á spáz. þá fær hinar. 2) kvaþ hann bætir G. vid á spáz. 3) brúþar St. F. G.

er-a þat hæft
at þú hjörvi skylir
qveþja Fafni fjár.

Þessa luti sagþi Reginn Sigurþi. Einn dag er hann kom til húsa Regins, var honom vel fagnat, Reginn qvaþ:

13. Kominn er híngat
konr Sigmundar,
seggr inn snar-ráþi
til salar vârra:
móþ hefir meira
enn maþr gamall,
ok er mèr fángs von
af frekom úlfi.

14. Ek mun fœþa
fólk-djarfan gram,
nú er Yngva konr
meþ oss kominn:
sjá mun ræsir
ríkstr und sólo,
þrymr um öll lönd
örlög-símo.

Sigurþr var þá jafnan meþ Regin, ok sagþi hann Sigurþi at Fáfnir lá á Gnitaheiþi, ok var í orms líki; hann átti ægis hjálm, er avll qvikqvendi hræddaz viþ. Reginn gerþi Sigurþi sverþ, þat er Gramr hèt; þat var svâ hvast, at hann brá því ofan í Rín, ok lèt reka ullar-lagþ for straumi, ok tók í sundr lagþinn sem vatniþ; því sverþi klauf Sigurþr í sundr steþja Regins. Eptir þat eggjaþi Reginn Sigurþ at vega Fáfni hann segir:

15. Hátt muno hlæja
Hundings synir,
þeir er Eylima
aldurs synjoþo,
ef meirr tiggja
munar at sækja
hrínga rauþa
enn hefna favþur.

Hjálprekr konúngr fèck Sigurþi skipa-liþ til favþorhefnda, þeir fengo storm mikinn ok beitto for bergsnavs nacqvara. Maþr einn stóþ á bergino ok qvaþ:

16. Hverir riþa þar
Rævils hestom
háfar unnir

haf glymjanda:
segl-vigg ero
sveita stockin,
mun-at vâg-marar
vind om-standaz.

Reginn svarar:

17. Hèr erom vèr Sigurþr
á sæ-trjám, [1]
er oss byrr gefinn
viþ bana sjálfan:
fellr brattr breki
bravndom hærri,
hlunn-vigg hraþa,
hverr spyrr at þvi?

18. Hnikár hèto mik,
þá er huginn gladdak,
Vavlsúngr úngi!
ok vegit hafþac:
nú mátto kalla
karl af bjargi,
Feng eþa Fjölni,
far vil ek þiggja.

Þeir víko at landi, gèck karl á skip, ok lægþi þá veþrit.

19. Segþu mèr þat, Hnikarr!
allz þú hvârtveggja veitz
goþa heill ok guma;
hver bavzt ero,
ef berjaz skal,
heill at sverþa svipon?

Hnikarr qvaþ:

20. Mavrg ero góþ,
ef gumnar vissi,
heill at sverþa svipon:
dyggja fylgjo hygg ek
ens deyqva vera
at hrotta-meiþi hrafns.

21. Þat er annat,
ef þú ert út um-kominn
ok ert á braut búinn,
tvâ þú litr
á tái standa
hróþr-fúsa hali.

22. Þat er iþ þriþja,
ef þú þjóta heyrir,
úlf und ask-limom:
heilla auþit verþr þèr
af hjálm-stavfom, [2]
ef þú sèr þá fyrri fara.

23. Engi skal gumna
i gögn vega
sí-skinandi
systor mána;
þeir sigur hafa
er sjá kunno

1) á sæ komnir G. á spáz. og 7. l. hrapa 2) hilm stavfom G. á spáz.

hjör-leiks-hvatir,
eþr hamalt fylkja.

54. þat er făr mikit,
ef þú fœti drepr,
þars þú at vígi veþr:
tálar-dísir standa
þěr á tvær hliþar,
ok vilja þik sáran sjá.

25. Kemþr ok þveginn
skal kœnna hverr,
ok at morgni mettr:
þvíat ósynt er
hvar at aptni kömr,
ílt er for heill at hrapa.

Sigurþr átti orosto mikla vi Lýngva Hundingsson ok brœþur hans, þar fèll Lýngvi ok þeir þrir brœþor. Eptir orosto qvaþ Reginn.

26. Nú er blóþigr avrn
bitrom hjörvi
bana Sigmundar
á baki ristinn:
öngr er fremri
sá er fold ryþi [1])
hilmis arfi,
ok hugin gladdi.

Heim fór Sigurþr til Hjálpreks; þá eggjaþi Reginn Sigurþ at vega Fafni.

---

1) riþi *St. F. G.*

FAFNIS-MÁL.[1])

Sigurþr ok Reginn fóro á Gnítaheiþi, ok hitto þar slóþ Fafnis, þá er hann skreiþ til vatz. Þar gerþi Sigurþr gröf mikla á veginom, ok gèck Sigurþr þar i; en er Fafnir skreiþ af gullino, blès hann eitri, ok hraut þat for ofan havfut Sigurþi; en er Fafnir skreiþ yfir gröfina, þá lagþi Sigurþr hann meþ sverþi til hjarta. Fáfnir hristi sik ok barþi havfþi ok sporþi. Sigurþr hljóp or gröfinni, ok sá þá hvârr annan, Fafnir qvaþ:

1. Sveinn ok sveinn!
hverjom ertu sveini umborinn,
hverra ertu manna mavgr?
er þú á Fafni rautt
þinn inn frána mæki,
stöndomc til hjarta hjörr.

Sigurþr dulþi nafns síns; for því at þat var trúa þeirra í forneskjo, at orþ feigs manns mætti mikit, ef hann bavlvaþi óvin sínom meþ nafni. Hann qvaþ:

2. Gavfugt dýr ek heiti,
en ek gengit hefc
inn móþur-lausi mavgr:
favþr ek ácka
sem fira synir,
geng ek einn saman.

3. Veiztu ef favþor nè áttaþ
sem fira synir,
af hverjo vartu undri alinn?

4. Ælterni mitt
qveþ ek þèr ókunnict vera,
ok mik sjálfan iþ sama:
Sigurþr ek heiti

---

1) *St. F. G. kalla þetta qvædi einnig* Sigurþarqviþu Fofnisbana þriþju, *en þad þykir R. rángt, þykir honum þad brot, er fylgir næst eptir* Sigurdrifumál *og segir frá dauda Sigurdar rèttara eiga þetta nafn. Allar hèrverandi Eddubækr telja og formálann fyrir Fafnismálum til Sigurþarqviþu 2.; en R. hefir skipt honum eptir því sem efnid virdist ad útheimta.*

(Sigmundr hèt minn faþir)
er hefk þik vâpnom vegit.

5. Hverr þik hvatti,
hví hvetjaz lèzt
míno fjörvi at fara?
inn fráneygi sveinn,
þú áttir favþor bitran,
(ok var) óbornom skjór á skeiþ. [1])

6. Hugr mik hvatti,
hendr mèr full-týþo
ok minn inn hvassi hjörr:
fár er hvatr,
er hrörna [2]) tekr,
ef í barnæsko' er blauþr.

7. Veit ek ef þú vaxa næþir
for þinna vina brjósti,
sæi maþr þik reiþan vega:
nú ertu haptr
ok her-numinn,
æ qveþa bandingja bifaz.

8. Hví bregþr þú mèr Fafnir,
at ek til fjarri sják
minom feþor-munom:
eigi em ek haptr,
þótt ek væra hernomi;
þú fant at ek lauss lifi.

9. Heiptyrþi ein
telr þú þèr í hvívetna,
en ek þèr satt eitt segik:
iþ gjalla gull
ok iþ glóþ-rauþa fè
þeir verþa þèr baugar at bana.

10. Fè ráþa vill
fyrþa hverr,
æ til ins eina dags;
þvíat eino sinni
skal alda hverr
fara til heljar hèþan.

11. Norna dóm þú mun
for nesjom [3]) hafa,
ok ósvinnz apa:
í vatni þú druknar
ef í vindi rær, [4])
allt er feigs foraþ.

12. Segþu mèr, Fafnir!
allz þik fróþan qveþa
ok vel mart vita:
hverjar 'ro þær nornir,
er ná-gaunglar [5]) 'ro
ok kjósa mœþr frá mavgom?

13. Sundr-bornar mjök

1) *Getgáta R.* ɔ: *Þad var mikill fugl yfir skipi þinu, jafnvel fyri fædinguna. Adrir lesa:* aborno scjor ásceiþ; á brenno (brunno) skjor á skeiþ *o. þv, þykir þad allt meiningar-vírt.* 2) *Getgáta R. fyrir* hröþass. 3) nefjom *St.* 4) fer *St. F.* 5) naugaunglar *St. F.*

hygg ek at nornir sé,
eigo-þ þær ætt saman:
sumar ero ás-kungar,
sumar álf-kungar,
sumar dœtr Dvalins.

14. Segþu mér þat, Fafnir!
allz þik fróþan qveþa
ok vel mart vita:
hve sá hólmr heitir,
er blanda hjör-legi
Surtr ok æsir saman.

15. Oskopnir hann heitir,
en þar avll skulo
geirom leika goþ:
Bif-ravst brotnar, [1])
er þeir á braut fara,
ok svima í móþo marir.

16. Ægis-hjálm bar ek
um alda sonom
meþan ek um menjom lág:
einn rammari
hugþome avilom vera,
fanka ek marga mavgo.

17. Ægishjálm bergr
einugi,
hvars skulo reiþir vega:
þá þat finnr
er meþ fleirom kömr,
at engi er einna hvatastr.

18. eitri ek fnæsta,
er ek á arfi lá,
miklom míns favþor.

19. Inn fráni [2]) ormr!
þú görþir fræs mikla,
ok gatz harþan hug:
heipt at meiri verþr
havlda sonom,
at þann hjálm hafi.

20. Ræþ ek þér nú, Sigurþr!
enn þú ráþ nemir,
ok ríþ heim heþan:
iþ gjalla gull
ok iþ glóþ-rauþa fé
þeir verþa þér baugar at bana.

21. Ráþ er þér ráþit,
en ek ríþa mun,
til þess gullz er í lýngvi liggr:
en þú Fafnir ligg
í fjör-brotom,
þar er þik hel hafi.

22. Reginn mik rèþ,
hann þik ráþa mun,
hann mun ockr verþa báþom at bana:
fjör sitt láta

---

1) *R. fyrir* bilravst. 2) rammi *St. F. G.* Þykir einberpennavilla í byrjun.

hygg ek at Fafnir myni;
þitt varþ nú meira megin.

Reginn var á braut horfinn, meþan Sigurþr vá Fafni, ok kom þá aptr er Sigurþr strauk blóþ af sverþino. Reginn qvaþ:

23. Heill þú nú Sigurþr!
nú hefir þú sigur vegit,
ok Fafni um-farit:
manna þeirra
er mold troþa
þik qveþ ek óblauþaztan alinn.

24. Þat er óvíst at vita,
þá er komom allir saman
sigtíva synir:
hverr óblauþastr er alinn:
margr er sá hvatr,
er hjör nè rýþr [1]
annars brjóstom í.

25. Glaþr ertu nú, Sigurþr!
ok gagni feginn,
er þú þerrir Gram á grasi:
bróþur minn
hefir þú benjaþan,
ok veld ek þó sjálfr sumo.

26. Þú því rètt,
er ek ríþa skyldac
heilög fjöll hinnig:
fè ok fjörvi rèþi
sá inn fráni ormr,
nema þú frýþir mèr hvats hugar.

Þá gèck Reginn at Fafni, ok skar hjarta òr hânom meþ sverþi því er Riþill heitir, ok þá drack hann blóþ úr undinni eptir.

27. Sittu nú, Sigurþr!
en ek mun sofa gánga,
ok halt Fafnis hjarta viþ funa:
œiscavld ek vil
etinn láta
eptir þenna dreyra dryck.

28. Fjarri þú gekt,
meþan ek á Fafni rauþk
minn inn' hvassa hjör:
afli mino átta ek
viþ orms megin,
meþan þú i lýngvi látt.

29. Lengi liggja
lètirþu lýngvi í
þann inn aldna jötun: [2]
ef sverþz nè nytir

1) *Cetg. R. fyrir.* ryfr. 2) *R. fyrir* þú þaun l. i inn aldna j.

þess er ek sjálfr görþa
ok þíns ins hvassa hjörs.

30. Hugr er betri
enn sè hjörs megin,
hvars reiþir skulo vega:
þvíat hvatan mann
ek sè hvarliga vega
meþ slævo sverþi sigr.

31. Hvavtom er betra
enn sè óhvavtom
í hildi-leik hafaz:
glavþom er betra
enn sè glúpnanda,
hvat sem at hendi kömr.

Sigurþr tók Fafnis hjarta, ok steikti á teini, en er hann hugþi at fullsteikt væri, ok freyddi sveitinn ôr hjartano, þá tók hann á fingri sínom, ok skynjaþi hvârt fullsteikt væri. Hann brann, ok brá fíngrinom í munn sèr, en er hjartblóþ Fafnis kom á tungo honom, skildi hann fugla rödd: hann heyrþi at igþor klavkoþo á hrísinom, igþan qvaþ:

32. Þar sitr Sigurþr
sveita stockinn,
Fafnis hjarta
viþ funa steikir:
spakr þótti [1]) mèr
spillir bauga,
ef hann fjörsega
fránan æti.

33. Þar liggr Reginn,
ræþr um viþ sik,
vill tæla mavg,
þann er trúir hânom:
berr af reiþi
raung orþ saman,
vill bavlva-smiþr
bróþur hefna.

34. Havfþi skemra láti hann
inn hára þul
fara til heljar heþan:
avllo gulli þá
kná hann einn ráþa,
fjölþ þvi er und Fafni lá.

35. Horskr þótti [1]) mèr,
ef hafa kynni
ást-ráþ mikit
yþvar systra:
hygþi hann um sik
ok hugin gleddi;
þar er mèr úlfs von

1) þætti G. á spáz., en þotti er sama eptir fornri málysku.

er ek eyro sèk.
56. Er-at svâ horskr
hildi-meiþr,
sem ek hers-jaþar
hyggja myndak;
ef hann bróþur lætr
á brott komaz,
enn hann avþrom hefir
aldurs of-synjat.
57. Mjök er ósviþr,
ef hann enn sparir
fjanda inn fólk-ská;
þar er Reginn liggr,
er hann ráþinn hefir,
kannat hann viþ sliko at sjá.
58. Havfþiskemra láti hann
þann inn hrímkalda jötun,
ok af baugom búa:
þá mundu fjár þess,
er Fafnir rèþ,
ein-valdi vera!

Sigurþr qvaþ: [1])

39. Verþa-t svâ rik skavp,
at Reginn skyli
mitt ban-orþ bera:
þvíat þeir báþir brœþr
skulo brálliga
fara til heljar hèþan.

Sigurþr hjó havfuþ af Regin, ok þá át hann Fafnis hjarta, ok drack blóþ þeirra beggja Regins ok Fafnis; þá heyrþi Sigurþr hvar igþur mælto:

40. Bitt þú Sigurþr!
bauga rauþa,
er-a konúnglict
qviþa mavrgo:
mey veit ek eina
myklo fegursta
gulli gœdda,
ef þú geta mættir.
41. Liggja til Gjúka
grœnar brautir,
fram vísa skavp
fók-líþöndom:
þar hefir dýrr konúngr
dóttur alna,
þá mundu Sigurþr
mundi kaupa.
42. Salr er á há
Hindar-fjalli,
allr er hann utan
eldi sveipinn:
þann hafa horskir
halir um-görvan

1) G. á spáz. en hinar sleppa Þvi.

ôr ódavckvom
Ognar-ljóma.

45. Veit ek á fjalli
fólk-vitr sofa,
ok leikr yfir
lindar-vâþi:
Yggr stack þorni
aþr á feldi
havr-Gefu hali,
er hafa vildi.

44. Kn'ttu, mavgr! sjá
mey und hjálmi,
þá er frá vígi
Vịg-skornir reiþ:
má-at Sigrdrífar
svefni bregþa
skjöldúnga niþr
for skavpom norna.

Sigurþr reiþ eptir slóþ Fafnis til bœlis hans, ok fann þat opit, ok hurþir af járni (ok) á gætti, af járni voro ok allir timburstockar í húsino, en fèit grafit í jörþ niþr: þar fann Sigurþr stór-mikit gull, ok fyldi þar tvær kistor. þar tók hann ægis-hjálm ok gull-brynjo oc sverþit Hrotta ok marga dýrgripi, ok klyfjaþi þar meþ Grana, enn hestrinn vildi eigi framgánga, fyrr enn Sigurþr steig á bak hânom.

BRYN-

I

BRYNHILDAR-QVIDA

BUÞLA-DÓTTUR FYRSTA.

SIGURDRÍFO-MÁL.

Sigurþr reiþ upp á Hindarfjall, ok stefndi suþr til Fracklanz: á fjallino sá hann ljós mikit, svâ sem eldr brynni, ok ljómaþi af til himins. En er hann kom at, þá stóþ þar skjaldborg ok uppôr merki. Sigurþr gèck í skjaldborgina, ok sá at þar lá maþr ok svaf meþ avllom hervâpnom. Hann tók fyrst hjálminn af havfþi honom, þá sá hann at þat var kona. Brynjan var favst, sem hôn væri hold-gróinn, þá reist hann meþ Gram frá havfuþ-smát brynjona niþr ígögnom ok svâ út ígögnom báþar ermar; þá tók hann brynjo af henni, en hôn vaknaþi ok settiz upp, ok sá Sigurþ ok mælti:

1. Hvat beit brynjo,
hví brá ek svefni,
hverr feldi af mèr
favlvar nauþir?

Hann svarar:
Sigmundar burr
sleit for skömmo
hrafns hrælundir
hjörr Sigurþar.

Hôn qvaþ:

2. Lengi ek svaf!
lengi ek sofnuþ var,
laung ero lýþa læ
Oþinn því veldr
er ek eigi máttak
bregþa blund-stavfom.

Sigurþr settiz niþr ok spurþi hana nafns, hôn tók þá horn fullt mjaþar, ok gaf hânom minnis-veig.

3. Heill dagr,
heilir dags synir,
heil nôtt ok nipt!
óreiþom augom
litiþ ockr þinnig
ok gefit sitjondom sigur.

4. Heilir æsir,
heilar ásynjor,
heil sú in fjöl-nýta fold!
mál ok mannvit
gefit ockor mærom tveim
ok læknis-hendur meþan
lifom!

Hôn nefndiz Sigurdrífa, ok var valkyrja. Hôn segir at tveir konúngar bavrþoz: hèt annarr Hjálmgunnarr, hann var þá gamall, ok inn mezti hermaþr, ok hafþi Oþinn hânom sigri heitiþ, en annarr hèt Agnarr Havþo bróþir, er vætr engi vildi þiggja. Sigurdrífa feldi Hjálmgunnar í orostunni, en Oþinn stack hana svefnþorni í hefnd þess, ok qvaþ hana aldrei síþan skyldo sigur vega í orostom, qvaþ hana giptaz skyldo. "En ek sagþak hânom at ek strengþak heit þar í mót at giptaz öngom þeim manni er hræþaz kynni. Hann svarar ok biþr hana kenna sèr speki, ef hon vissi tíþindí ôr öllom heimom Sigurdrífa qvaþ:

5. Bjór fœri èk þèr,
bryn-þíngs-apaldr!
magni blandinn
ok megin-tíri:
fullr er hann ljóþa
ok líkn-stafa,
góþra galdra
ok gaman-rúna.

6. Sig-rúnar skaltu kunna,
ef þú vilt sigr hafa,
ok rísta á hjallti hjörs;
sumar á vetrimom,
sumar á val-bavstom,
ok nefna tvisvar Tý.

7. Öl-rúnar skaltu kunna,
ef þú vill annars qvæn
vælit þik í trygþ, ef þú trúir:
á horni skal þær rista
ok á handar-baki,
ok merkja á nagli Nauþ.

8. Full skal signa,
ok viþ fári sjá,
ok verpa lauki í lavg:
þá veit ek þat,
þèr verþr aldrei
mein-blandinn mjöþr. [1])

9. Bjarg-rúnar skaltu kunna,
ef þú bjarga vill,
ok leysa kind frá konom:
á lófa skal þær rísta
ok of liþo spenna,
ok biþja þá dísir duga.

10. Brim-rúnar skaltu kunna,
ef þú vilt borgit hafa
á sundi segl-mavrom:
á stafni skal þær rísta
ok á stjórnar-blaþi,
ok leggja eld í ár:
era svâ brattr breki
nè svâ blár unnir,
þó kömztu heill af hafi.

11. Lim-rúnar skaltu kunna
ef þú vill læknir vera,
ok kunna sár at sjá:
á berki skal þær rísta
ok á baþmi viþar,
þeim er lúta austr limar.

12. Mál-rúnar skaltu kunna
ef, þú vill at mangi þèr
heiptom gjaldi harm:
þær um-vindr,
þær um-vefr,
þær um-setr allar saman
á því þíngi,
er þjóþir skulo
í fulla dóma fara.

13. Hug-rúnar skaltu kunna,
ef þú vilt hverjom vera
gèþ-svinnari guma:
þær of-rèþ,
þær of-reist,
þær of-hugþi Hroptr:

14. Af þeim legi,
er lekiþ hafþi
ôr hausi Heiþdraupnis
ok ôr horni Hoddropnis;
á bjargi stóþ
meþ brimis eggjar,
halþi sèr á havfþi hjálm:

15. Þá mælti Mímis havfuþ
fróþlict iþ fyrsta orþ,
ok sagþi sanna stafi:
á skildi qvaþ ristnar,
þeim er stendr for skínanda goþi,

16. A eyra Arvakurs,

---

1) *G. á spáz. og þar hja:* Sig. s. Fafn. b. kap. 29, *en hinar sleppa þessum 3 linum.*

ok á Alsvinns hófi,
á því hveli er snýz
undir reiþ Ravgnis,
á Sleipnis tavnnom [1])
ok á slèþa fjötrom,
17. Á bjarnar hrammi
ok á Braga túngo,
á úlfs klóm
ok á arnar nefi,
á blóþgom vængjom
ok á brúar sporþi,
á lausnar lófa
ok á líknar spori,
18. Á gleri ok á gulli
ok á gumna heillom,
í vini ok í virtri
ok vavlu [2]) sessi,
á Gúngnis oddi
ok á Grana brjósti,
á nornar nagli
ok á nefi ugló.
19. Allar voro afskafnar
þær er voro áristnar,
ok hverfþar viþ inn helga
ok sendar á víþa vega: (mjöþ,
þær 'ro meþ ásom,
þær 'ro meþ álfom,
sumar meþ vísom vavnom,
sumar hafa menzkir menn.
20. Þat ero bók-rúnar
þat ero bjarg-runar,
ok allar avl-rúnar,
ok mætar megin-rúnar:
hveim þær kná óviltar
ok óspiltar
sèr at heillom hafa,
njóttu ef þú namt,
unz rjúfaz regin!
21. Nú skaltu kjósa,
allz þèrer kostr um-boþinn,
hvassa-vâpna-hlýnr!
savgn eþr þavgn
hafþu þèr sjálfr í hug
avll ero mein of-metin.
22. Munka èk flýja,
þótt mik feigan vitir;
emka èk meþ bleyþi borinn:
ást-ráþ þin
ek vil avll hafa
svâ lengi sem ek lifi.
23. Þat ræþ ek þèr iþ fyrsta,
at þú viþ frœndr þína
vammalaust verir,
síþr þú hefnir
þótt þèr sakar göri,
þat qveþa dauþom duga.

1) taumom (Dn. Hallgr.) *G. á spáz.* 2) vili *G. á spáz.*

24. Þat ræþ ek þèr annat,
at þú eiþ ne sverir,
nema þann er saþr sè:
grimmar simar
gánga at trygþ-rofi,
armr er vara vargr!

25. Þat ræþ ek þèr iþ þriþja,
at þú þingi á
deilit viþ heimska hali;
þviat ósviþr maþr
lætr opt qveþin
verri orþ enn viti.

26. Allt er vant,
ef þú viþ þegir;
þá þickir þú meþ bleyþi
eþr sönno sagþr; (borinn,
hættr er heimis kviþr,
nema sèr góþan geti!
annars dags
láttu hans avndo farit,
ok launa svâ lýþom lýgi. [1])

27. Þat ræþ ek þèr iþ fjórþa,
ef býr fordæþa
vamma-full á vegi:
gánga er betra
enn gista sè,
þótt þik nótt um nemi.

28. For-njósnar augo
þurfo fira synir,
hvars skulo reiþir vega:
opt bavlvísar konor
sitja brauto nær,
þær er deyfa sverþ ok sefa.

29. Þat ræþ ek þèr it fimta,
þóttu fagrar sèr
brúþir beckjom á:
sifja silfur lát-at-tu
þínom svefni ráþa,
teyg-at-tu þèr at kossi
konor. [2])

1) *Sjá Loþfáfnism. 15. og 16. erindi.* 2) *Eptirfylgjandi 9 erindi hefir R. eignazt á Islandi hjá Hra. Hallgrími Scheving, kennara vid Bessastada skóla. Þeim fylgdi einnig þessi formáli:* Fáein erindi af því er vantar í Sigurdrifumál, fundin á treim pappírseddum: var önnur med hendi Hallþórs klausturhaldara á Reinsstad, Bjarnarsonar syslumanns á Þíngeyrum, en hina hafdi átt Gunnar Pálsson fyrrum skólameistari á Hólum. *Þau finnast og á lausum blödum i Eddur. hèr; enn Fg. St. F. G. hafa istadin fyrir þau eptirfylgjandi greinir i sundurlausri rædu, þótt St. og G. skipti þeim í erindi eins og skáldskap:* Ef þú heyrir heimsklig orþ drukkinna manna, deil ei viþ þá, er vindrucknir ero, ok tapa viti sino, slikir hlutir verþa mavrgom at miklom móþtrega eþa bana. — Berst heldur viþ óvini þina enn þú sèrt brendr, ok sver eigi rángan eiþ, þvíat grimm hefnd fylgir griþrofi. — Gjör rækiliga viþ dauþa menn: sótdauþa ok sædauþa, bú þú vandliga um lik þeirra. — Gleym ok ekki þeim, er þú hefir feldann fyrir farþor eþr bróþor eþr annara frænda; þótt úngr sè; opt er

30. Þat ræþ ek þèr it sètta,
þótt meþ seggjom fari
avldur-mál [1]) til avfug:
of druckinn [2]) deila
scalattu viþ dólg-viþo;
margan stelr viti vín.

31. Sœngr ok avl
hefir seggjom verit
mörgom at móþtregą. [3])
sumum at bana,
sumum at bölstöfom
fjöld er þat er tregr fira.

32. Þat ræþ ek þèr it sjöunda,
ef þú sakar deilir [4])
viþ hugfulla hali;
berjaz er betra
enn brenna sè
inni auþ-stöfom.

33. Þat ræþ ek þèr it átta,
at þú skalt viþ íllo sjá,
ok firraz flærþar-stafi:
mey þú teygi-at,
nè mannz kono,
nè eggi-a of-gamans.

34. Þat ræþ ek þèr it níunda,
at þú náum bjargir,
hvars þú á foldu finnr:
hvârt ero sótt-dauþir,
eþa sæ-dauþir,
eþa 'ro vâpn-dauþir verar.

35. Haug skal gjöra
hveim er liþinn er
þvo hendur ok höfut;
kemba ok þerra
áþr í kistu fari,
ok biþja sælan sova.

36. Þat ræþ ek þèr it tíunda,
at þú trúir aldrei
vasom [5]) vargdropa,
hvers þú er bróþr-bani,
eþr hafir þú feldan favþr;
úlfr er í úngom syni,
þó hann sè gulli gladdr.

37. Sakar ok [6]) heiptir
hygg-at-tu [7]) svefngar vera,

úlfr í úngum syni. — Sjá vandliga viþ vielráþum vina þinna; enn lítt megom vèr sjá fyrir um yþart líf; enn eigi skyldi mágahatur á þik koma. *Þó héfir G. tvær línur af 30. erindi; sem sídan eru utstrikadar, ok á spáz. er teiknad hjá:* al. exempl. *Þykir mèr þat ásamt med innri merkjum sanna ad brotid* (30.–38.) *sè ekta.*

1) *R. fyrir* avldrum. 2) *R. fyrir* öfugdr. 3) mörgom atnnom móþtregi *hin.* 4) at þú sacar nè deilir, *adr.* 5) *Adr.* varom. 6) *R. fyrir* Saner. 7) *R. fyrir* hyggr at.

nè harm inn heldr:
vitz oc vâpna
vant er jöfri at fá,
þeim er skál fremztr meþ
firum.

38. Þat ræþ ek þer it ellifta,
at þú viþ illu sjáir
hvorn veg at vegi:
langt líf þickjumz ec
lofþúngs vita;
römm ero róg of-risin.

Sigurþr mælti: engi finz þèr vitrari maþr, ok þess sver ek at þik skal ek eiga, ok þú ert viþ mitt æþi. Hôn svarar: þik vil ek helzt eiga, þótt ek kjósi um alla menn; ok þetta bundo þau eiþom meþ sèr.

SIGURDAR-QVIDA.

FAFNIS-BANA ÞRIÞJA,

UPPFYLLÍNG. 1)

Nú ríþr Sigurþr brott af Hindarfjalli, ok þar til hann kemr at bæ Heimis, sem átti Beckhildi, systur Brynhildar. Alsviþr hèt sonr Heimis, hann var at leikum er Sigurþr kom at garþi, hann fagnaþi Sigurþi vel ok bauþ honom med sèr at vera; þaþ þá Sigurþr, ok var þar um hríþ. Brynhildr var þá at Heimis, ok óf á gullborþa frægþarverk Sigurþar.

Einn dag, er Sigurþr kom af skógi, flaug haukr hanns at ljóra þeim, er Brynhildr sat viþ ok var at vefa, Sigurþr rann eptir honom, leit konona, ok þykir umverdt hennar handverk ok feguiþ. Degi siþar gèck Sigurþr í skemmu hennar, en Alsviþr stóþ for dyrom úti, ok skepti avrvar. Sigurþr mælti: Sit heil, frú! eþr hversu megi þèr? Hôn segir: vel megom vèr; frændr ok vinir lifa, enn hættung er í hverja giptu menn bera til sins endadags. Hann settiz niþr hjá henni. Brynhildr mælti: þetta sæti mun fáom veitt, nema faþir minn komi. Sigurþr mælti: nú er þat fram komiþ er þèr hètoþ oss. Hòn segir: þèr skuloþ hèr velkomnir. Síþan reis hôn opp ok fjórar meyjar meþ henni, ok gèck for hann meþ gullker, ok baþ hann drekka, hann

1) Hèr brast í Sæmundareddu, ok er sá brestr hèr; uppfyldr sem varþ af Sögu þætti Sigurþar Fafnisbana a cap. 20. usqve ad 30. *Sr. G. F. á spaz. þær hafa allar þessa uppfylling, og allar med sama formála.*

rèttir mót hendina ok tók om hönd hennar meþ kerino, ok setti hana hjá sèr; hann tók om háls henni ok kyssti hana, ok mælti: engin kona er þèr fegri alin. Hôn mælti: ei er viturligt aþ leggja trúnaþ sinn á konor; þvi þær rjúfa jafnan sín heit. Hann mælti: sá kemr beztr dagr yfir oss, aþ vèr mættum njótast. Brynhildr mælti: ei er þaþ skapaþ, aþ viþ skulom saman búa; þvi ek em Skjaldmær. Sigurþr mælti: þá frömunst vèr mest, er saman búom, ok meira er aþ þola þann harm, ef her skulo áleggjast eno hvösso vapn [1]). Brynhildr mælti: ek mon kallast liþ hermanna, en þú munt eiga Goþrúnu Gjúkadóttur. Sigurþr segir: ei tælir mik ein konúngsdóttir, ok ekke lær mèr tveggja huga om þetta, ok þaþ sver ek við guþina [2]), aþ ek skal þik eiga eþr aungva kono ella. Hôn mælti slíkt. Sigurþr þakkaþi henni þessi ummæli, ok gaf henni gullhring, var Sigurþr þar om hriþ í miklom blóma.

Sigurþr reiþ nú i brott af bæ Heimis meþ gulliþ mikla, ok þar til hann kom aþ höllu Gjúka konúngs, kona hans hèt Grímhildr, þaù átto þrjá sono: Gunnar, Högna ok Guttorm, Goþrún hèt dóttir þeirra. Gjúki konúngr bauþ Sigurþi þar aþ vera, ok þar var hann om hriþ allir voro láir hjá Sigurþi. Om aptan einn reis Grímhildr enfjölkunniga opp, ok bar Sigurþi horn ok mælti: fögnuþr er oss aþ þinne hèrvist, ok allt gott viljum vèr til yþar leggja, tak hèr viþ horni ok drekk. Hann tók viþ ok drakk, ok viþ þann drykk gleymdi hann ást ok ommælom sínom

1) *Kannske*: ef hèr skulo áleggjast en hvösso vopn
2) Gviþina *St. F.*

viþ Brynhildi. Eptir þetta vælti Grímhildr hann svâ hann gèck at eiga Goþrúno, ok festo þeir allir trygþir viþ Sigurþ, ok bundo þaþ meþ eiþom. Sigurþr gaf Goþrúno at eta af Fafnis hjarta, ok varþ hôn siþan miklo grimmari. Sigmundr hèt sonr þérra.

Grímhildr rèþi nú Gunnari syni sínum at biþja Brynhildar, ok fengo þau Sigurþ í fylgi at því máli. Brynhildr hafþi streingt at eiga þann einn er riþi eld brennanda, er sleginn var um sal hennar. Þeir finna salinn, ok brann eldr om utan. Gunnar reiþ Gota, enn Högni Hölkni. Gunnar keyrir hestinn, at eldinom, enn hann hopar. Sigurþr mælti: hví hopar þú Gunnar? Gunnar svarar, ei vill hestrinn hlaupa þenna eld" ok biþr Sigurþ ljá sèr Grána. Heimilt er þaþ segir Sigurþr. Gunnar riþr nú at eldinom, ok vill Gráni eigi gánga; skipto þeir þá litom. Sigurþr ríþr ok hefir Gram í hendi, ok gullspora á fótom. Gráni hleypr framm at eldinom, er hann kendi sporanna, varþ nú gnýr mikill, sem segir: [1])

1. Eldr tók æsaz
en jörþ skjálfa,
hár stóþ logi
viþ himin sjálfan: [2])
fár treystiz þar
fylkir rekka
eld at ríþa
nè yfirstíga.

2. Sigurþr Grána
sverþi keyrþi,
eldr sloknaþi
for avþlíngi:
logi lægþiz
for lofsgjavrnom
blikom reiþa
er rök atti. [3])

1) *St. og G. telja þetta erindi þad 35. o. s. fr. eins og þad væri allt framhald af Brynhildarqviþu I.; en miklu hentugra þykir ad gera þad ad qvæþi fyrir sig, og gefa því nafn af Sigurþarqviþu Fafnisbana 3. samqvæmt ordunum næst framan fyrir 4. erindi, og nidurlagi brotsins í sjálfri Eddu:* Hèr segir svâ i þessi qviþu frá dauþa Sigurþar *o. s. fr.*
2) Gnæfi *St. F.* 3) rauk âtti *G.* rök átti *St.*

Brynhildr sat á stóli, er Sigurþr kom inn, hôn spyr hve manna hann væri, en hann nefndist Gunnar Gjúkason, "ertu ok avtluþ mín kona meþ jáyrþi favþor þins, hef ek riþiþ á þinn vafurloga meþ yþar atqvæþi. Hôn mælti: ei veit ek gjörla hverso ek skal þesso svara. Sigurþr stóþ rètt á gólfino, ok studdist á sverþshjöltin. Hôn stè meþ áhyggjo af síno sæti, sem álpt á báro, ok hefir sverþ í hendi, hjálm á höfþi ok var í brynju. Gunnar! segir hon, ræþ ekki slíkt viþ mik, nema þú sèrt hverjum manni fremri, ók þá skaltu drepa er mín hafa beþiþ, ef þú hefir traust til. Sigurþr mælti: minnizt nú á heit yþar, at þèr munduþ meþ þeim manni gánga, er riþi yþar vafurloga. Hôn finnr nú sönn svör ok merki, stendr nú upp ok fagnar honom vel, þar dvelst hann þrjár nætr, ok byggþo eina rekkjo. Hann tekr sverþit Gram, ok leggr millum þeirra bert. Hôn spyr, hví þaþ átti? Hann qvaþ sèr þaþ skipaþ, at svo gjörþi hann brúþkaup til kono sinnar, ella feingi hann bana. Hann tók þá af henni hrínginn Andvaranaut, enn gaf henni aptr annan hríng af Fafnis-arfi. Eptir þad reiþ hann brott om þann sama eld til sinna fèlaga, skipto þeirr Gunnar aptr litom ok ríþa heim síþan.

Brynhildr tjáþi Heimir fóstra sínum af trúnaþi frá þessu, ok segir: kóngr sá er Gunnar nefndist reiþ minn vafurloga, ok kom síþan til ráþa viþ mik, enn ek kvaþ Sigurþ einn þaþ gjöra mundi, er ek vann eiþ á Hindarfjalli, ok er hann einn maþr. Heimir qvaþ svå búiþ nú blifa verþa. Brynhildr mælti: dóttur okkar Aslaugu

skaltu hèr uppala meþ þèr. Fer Brynhildr nú til favþur sins, kom Buþli kóngr til hallar Gjúka kóngs meþ Brynhildi dóttur sína: var siþan veizla haldin; þá mintist Sigurþr allra eiþa viþ Brynhildi, ok lætr þó vera kyrt. Brynhildr ok Gunnar sátu viþ dryckju ok drucku vín.

Einn dag geingu þær til árinnar Rín Brynhildor ok Goþrún, ok óþ Brynhildr leingra út á ána. Goþrún spyr, hví hún þaþ gjörþi? Brynhildr svarar: hví skäl ek um þetta jafnast viþ þik heldr enn um annaþ. Ek hugþi at minn faþir var ríkari enn þinn, og minn maþr unnit meira snildarverk ok riþit eld brennanda: þinn bóndi var þræll Hjálpreks kóngs. Goþrún segir meþ reiþi: þá værir þú vísari, ef þú þyrþir (ei) at lasta mann minn, er þaþ allra manna mál, at eingi hafi slíkr komiþ i veröldina for hvervetna sakir, ok ei sómir þèr at lasta hann; þvi hann er þinn frumver, ok drap hann Fafni ok reiþ logann, er þú hugþir Gunnar kóng, ok hann lá hjá þèr, ok tók af þèr bringinn Andrara-naut, ok máttu hann hèr kenna. Brynhildr sèr nú þennan hring, ok kennir, þá fölnar hún sem hún dauþ væri. Brynhildr var mjök fá þann aptan. Goþrún spyr Sigurþ, því Brynhildr væri svá fá? Hann latti hana mjok at fregna þess, kvaþ annars brátt lýsast mundi.

At morgni sátu þær í skemmo sinni, þá mælti Goþrún: ver kát, Brynhildr! eþa hvat stendr þèr fyrir gamni? Brynhildr svarar: íllt geingr þèr til þessa, ok hefir þú grimt hjarta. Virþ ei svá, segir Goþrún. Brynhildr mælir: spyr þú þess eina at betr sè þú vitir, því

þaþ sómir ríkum qvonum! ok er gott góþu at vera, er yþr geingr allt at óskom. Goþrún mælir: snemt er því enn at hæla, ok er þetta nokkur forspá, eþa hvaþ reki þèr at oss? Brynhildr mælti: þess skaltu gjalda, er þú átt Sigurþ; því ek ann þèr ei hanns at njóta. Goþrún mælir: ei vissum vèr yþar einmæli: Brynhildr mælti: ei höfum vèr launmæli mælt, ok þó höfum vèr eiþa svariþ, ok visso þèr at þèr væltoþ mik, ok þess skal ek hefna. Goþrún mælti: þú ert betr gefin enn maklígt er, ok þinn ofsi mun illa sjatna. Una mundum vèr, segir Brynhildr, ef þú ættir ei göfugri mann enn ek. Goþrún segir: áttu svâ göfgan mann, ok er óvíst hvor meiri kóngr er. Brynhildr mællti: Sigurþr vann Fafni, ok er þaþ meira verdt enn allt ríki Gunnars, svâ sem kveþit er.

3. *Sigurþr vá't ormi,*
enn þaþ síþan mân
aungvum fyrnaz,
meþan avlþ lifir:
enn hlýri þinn
hvergi þorþi
eld at ríþa,
nè yfirstíga.

Goþrún segir: Gráni rann ei eld undir Gunnari kóngi, enn hann þorþi at ríþa. Brynhildr segir: deilunst ei viþ, ek hygg Grímhildi ei vel. Goþrún mælir: ámæl henni ei, því henni er til þín sem til dóttur sinnar. Brynhildr segir: hôn er upphaf alls böls, sem oss bítr; hôn bar Sigurþi grimt öl, svâ hann mundi ei mik. Goþrún segir: margt rángt orþ mælir þú ok mikil lýgi er slíkt. Brynhildr mælti: njóti þèr svâ Sigurþar, sem þèr hafiþ mik ei svikiþ, ok gángi yþr sem ek hygg! Goþrún qvaþ: betr mun ek njóta enn þú munt vilja, ok eingin gat þess, hann ætti ofgott viþ mik eitt sinn.

Brynhildr mælti: illa mælir þú; ok er af þèr rennt muntu iþrast, leggjom niþr heityrþi ok hendum ei ónýtt hjal; eg þagþi leingi yfir mínum harmi, er mèr bjó í brjósti, ok ann ek þínum bróþur at einu, ok tökum annaþ tal. Goþrún segir: lángt sèr hugr þinn umframm.

Nú legst Brynhildr í rekkju, ok kom Gunnar konúngr aþ máli viþ hana, ok baþ hana uppstanda ok harmi hrinda, enn hún vildi ei, á þaþ hlýþast. Síþan báþo þau Sigurþ, at hann hitti Brynhildi, ok vita ef sefast mætti sorgir hennar: mintust þau þá enn bæþi eiþa sinna, ok hvörnin þau hefþi bæþi svikin veriþ, ok svâ kom at Sigurþr bauþst at eiga hana ok fyrirláta Goþrúno, enn hon vildi þaþ ei þekkjast.. Sigurþr gèkk or salnum, en svâ fèkkz honum mikils um þennan harm, at brynjuhríngarnir brustu sundr af hans siþum, sem segir í Sigurþarqviþo:

4. Ut gèkk Sigurþr	svâ at gánga nam
anspelli frá	gunnar-fúsom
í höll lofþa	sundr of síþur
ok lniphaþi:	serkr járnofinn.

Síþan eggjaþi Brynhildr Gunnar at drepa Sigurþ, qvaþ hann vælt hafa þau bæþi ok brugþit eiþa sína. Gunnar kom at máli viþ Högna, ok birti honum þessi ummæli. Högni latti mjök þessa verks sökum eiþa þeirra. Gunnar qvaþz ráþ til-sjá: eggjom til Guttorm bróþur okkar; hann er úngr ok fáz viti, ok er fór utan alla eiþa, qvaþ ok gilda banasök at hafa tekit meydóm Brynhildar. Þeir tóko orm einn ok vargs hold, ok lèto sjóþa ok gáfo honum at eta, buþu honum gull ok mikiþ riki, at vinna verk þetta sem segir:

Sviþo fisk viþar
tóku vitnis hræ,
skipþo sumir [1])
gull Guttormi:

gafu gera-hold
viþ munngáti,
ok marga luti
aþra í-dýfþo.

Viþ þessa fæþu varþ hann svá æfr, at hann vildi sem fyrst vinna þetta verk. Hèrum segir svá í Sigurþar-qviþo [2]), er þau mæltost viþ Gunnar ok Brynhildr;

5. Hví ertu Brynhildr
Buþla dóttir
bölvi blandin
ok banaráþom?
hvat hefir Sigurþr
til [3]) saka unnit,
er þú frœknan vill
fjörvi nema?

6. Mèr hefir Sigurþr
selda eiþa,
eiþa selda
alla logna:
þá vælt' hann mik,
er hann vera skylþi
allra eiþa
einn full-trúi. — —

7. Þik hefir Brynhildr
bavl at gerva
heiptar hvattan
harm at vinna:
for-man hôn Goþrúno
góþra ráþa,
en síþan þèr
sín at njóta.

8. Sumir úlf sviþo,
sumir orm sniþo, [4])
sumir Guttormi
af gera deildo:
áþr þeir mætti
meins um-lystir
horskom hal
hendor um-leggja.

9. Uti stóþ Goþrún
Gjúka-dóttir,
ok hôn þat orþa
allz fyrst um-qvaþ:
hvar er nú Sigurþr

1) *Kannske* gumar? *en skáldskaprinn verþr eigi sá bezti hèr hvört ed er, og þykır þetta erindi rángsnúid af* 8. Sumir úlf sviþo. *o. s. fr.*
2) *R. fyrir* Brynhildarqviþo, *samqvæmt 4 erindi og nidurlaginu i sundrlausri ræ:u; einnig synist þeta ómöguliga ad geta talizt til Brynhildarqv. I. sem er þvi mjög svo fráleit og yrdi þá heldr laung, en miklu sidr til Brynhildarqv. 2., sem kemr strax á eptir og sem ecki vantár i.* 3) *Hèr tekr vid aptr Edda sjálf.* 4) Sviþo *G. Fg.*

seggja drottinn,
er frœndur mínir
fyrri ríþa?
10. Einn því Havgni
andsvör veitti:
sundr havfom Sigurþ
sverþi havgginn
gnapir æ grár jór
yfir gram dauþom.
11. Þá qvaþ þat Brynhildr
Buþla-dóttir:
vel skulot njóta
vâpna ok landa:
einn mundi Sigurþr
avllo ráþa,
ef hann lengr litlo
lífi hèldi.
12. Væri-a þat sæmt,
at hann svâ rèþi
Gjúka arfi
ok gota mengi:
er hann fimm sono
at fólkroþi
Gunnar-fúsa
getna hafþi.
13. Hló þá Brynhildr,
bœr allr dundi,
eino sinni
af avllom hug:
vel skulot njóta
landa ok þegna,
er þer frœknan gram
falla lètoþ.
14. Þá qvâþ þat Goþrún
Gjúka-dóttir:
mjök mælir þú
miklar firnar:
gramir hafi Gunnar
gavtvaþ Sigurþar, [1])
heiptr-gjarns hugar
hefnt skal verþa.
15. Soltinn varþ Sigurþr
sunnan Rínar,
hrafn at meiþi
hátt kallaþi:
yckor mun Atli
eggjar rjóþa,
muno víg-ská
of-viþa eiþar:
16. Framm var qvelda,
fjölþ var druckit,
var þá hvívetna
vilmál taliþ:
sofnoþo allir
er í sæing qvomo,
einn vakti Gunnarr
avllom

1) sigurþi *St. F. G.*

avllom lengr.

17. Föt nám at hræra
fjölþ nam at spjalla,
hitt her-glavtuþr
hyggja tæþi:
hvat þér í bavþvi
báþir savgþo
hrafn ey ok örn,
er þeir heim riþo.

18. Vaknaþi Brynhildr
Buþla dóttir
dis skjöldúnga
for dag litlo:
hvetiþ mik eþa letiþ mik,
harmr er unninn,
sorg at segja
eþr svâ láta?

19. Þavgþo allir
viþ því orþi,
fár kunni þeim
fljóþa látom:
er hon grátandi
görþist at segja,
þat er hlæjandi,
havlda beiddi.

20. Hugþa ek mèr, Gunnarr!
grimt í svefni,
svalt allt í sal,
ættak sæing kalda:
en þú gramr riþir
glaums and-vani
fjötri fatlaþr
í fjanda liþ;
svâ mun avll yþor
ætt niflúnga
Afli gengin,
eroþ eiþ-rofa!

21. Mantattu, Gunnar!
til görva þat,
er þit blóþi í spor
báþir rendut:
nú hefir þú honom þat allt
illo launat,
er hann fremstan sik
finna vildi.

22. Þá reyndi þat,
er riþit hafþi
móþigr á vit
mín at biþja:
hve her-glavtuþr
hafþi fyrri
eiþom haldit
viþ enn únga gram.

23. Ben-vönd of-lèt
brugþinn gulli

marg-dýrr konúngr
á meþal ockar:
eldi voro eggjar
utan gjörvar,
en eitr-dropom
innan fáþar.

Hèr segir svâ í þessi qviþo frá dauþa Sigurþar, ok vikr hèr svâ til, sem þeir dræpi hann úti, en sumir segja svâ at þeir dræpi hann inni í reckjo sinni sofanda. En þýþverskir menn segja svâ, at þeir dræpi hann úti í skógi, ok svâ segir í Goþrúnar-qviþo inni forno, at Sigurþr ok Gjúka synir hefþi til þíngs riþit, þá er hann var drepinn. En þat segja allir einnig at þeir sviko hann í trygþ, ok vogo at honom liggjanda ok óbúnom.

GODRÚNAR - QVIDA

EN FYRSTA.

Goþrún sat yfir Sigurþi dáuþom, hôn grèt eigi sem aþrar konor, en hôn var búin til at springa af harmi. Til gèngo bæþi konor ok karlar at hugga hana, en þat vat eigi auþvelt. Þat er savgn manna, at Goþrún hefþi etiþ af Fafnis hjarta, ok hôn skildi því fugls ravdd. Þetta er enn qveþit um Goþrúno.

1. Ar var þatz Goþrún
görþiz at deyja,
er hôn sat sorgfull
yfir Sigurþi:
gerþit hôn hjúfra
nè havndom slá,
nè qveina om,
sem konor aþrar.

2. Gèngo jarlar
al-snotrir fram,
þeir er harþz hugar
hana lavtto:
þeygi Goþrún
gráta mátti,
svâ var hôn móþug;
mundi hôn springa,

3. Sáto ítrar
jarla brúþir
gulli búnar
for Goþrúno:
hver sagþi þeirra
sinn of-trega,
þann er bitrastan
um-beþit hafþi

4. Þá qvaþ þat Gjaflaug
Gjúka systir:
mik veit ek á moldo
munarlausasta;
hefi ek fimm verą
forspell beþit,
tveggja dœtra,
þriggja systra;

átta brœþra,
þó ek ein lifi.

5. Þeygi Goþrún
gráta mátti,
svâ var hôn móþug
at mavg dauþan
ok harþ-huguþ
um hrær fylkis.

6. Þá qvaþ þat Herborg
Húnalandz drottning:
hefi ek harþara
harm at segja;
mínir sjav synir
sunnanlandz
ok verr inn átti
í val fèllo.

7. Faþir ok móþir
fjórir brœþr,
þau á vâgi
vindr of-lèk:
barþi bára
viþ borþ-þili.

8. Sjálf skyldak gavfga,
sjálf skyldak gavtva,
sjálf skyldak havndla
hel-för þeirra:
þat ek allt umbeiþ
ein misseri
svâ at mèr maþr engi
munar leitaþi.

9. Þá varþ ek hapta
ok her-numa
sams misseris
siþr verþa:
skylda èk skreyta
ok skúa binda
hersis qvân
hverjan morgin.

10. Hôn ægþi mèr
af afbryþi
ok havrþom mik
havggom keyrþi:
fann ek hús-guma
hvergi enn betra,
nè húsfreyjo
hvergi verri.

11. Þeygi Goþrún
gráta mátti,
svâ var hôn móþug
at mavg dauþan
ok harþ-huguþ
um hrœr fylkis.

12. Þá qvaþ þat Gullrönd
Gjúka-dóttir:
fá kantu fóstra!
þótt þú fróþ sèr,
úngo: vifi
annspjöll bera,

varaþi hon at hylja
um hrœr fylkis.

13. Svipti hon blæjo
af Sigurþi,
ok vatt vengi
for vífs knjám:
líttu á ljúfan,
legþu munn viþ grön,
sem þú hálsaþir
heilan stilli.

14. A-leit Goþrún
eino sinni,
sá hon davglíngs skavr
dreyra runna,
fránar sjónir
fylkis liþnar,
hug-borg jöfurs
hjörvi skorna.

15. Þá hnè Goþrún
havll viþ bólstri,
haddr losnaþi,
hlýr roþnaþi,
en regns dropi
rann niþr um knè.

16. Þá grèt Goþrún
Gjúka-dóttir;
svâ at tár flugo
tresk [1]) í gögnom,

ok gullo viþ
gæss í túni,
mœrir fuglar
er mær átti.

17. Þá qvaþ þat Gullrönd
Gjúka-dóttir
yckar vissa ek
ástir meştar
manna allra
for mold ofan
undir þú hvârki
úti nè inni,
systir mín!
nema hjá Sigurþi.

18. Þá qvaþ þat Goþrún
Gjúka-dóttir:
svâ var minn Sigurþr
hjá sonom Gjúka,
sem væri geir-laukr
ôr grasi vaxinn,
eþa væri bjartr steinn
á band dreginn,
jarkna steinn
yfir avþlíngom.

19. Ek þóttak ok
þjóþans reckom
hverri hœrri
herjans dísi:

1) *Adrir skrífa*: treisk, treysk.

nú em ek svâ litil
sem lauf sè,
opt í avlstrom [1])
at jöfr dauþan.

20. Sakna èk í sessi
ok í sæingo
míns mál-vinar,
valda megir Gjúka:
valda megir Gjúka
míno bavlvi,
ok systur sinnar
sârom gráti.

21. Svâ èr um lýþa
landi eyþit,
sem èr um-unnoþ
eiþa svarþa:
mân-a þú Gunnarr
gulls um-njóta,
þeir muno þèr baugar
at bana verþa,
er þú Sigurþi
svarþir eiþa

22. Opt var í túni
teiti meiri,
þá er minn Sigurþr
savþlaþi Grána,
ok þèr Brynhildar
biþja fóro,
armrar vættar
íllo heilli.

23. Þá qvaþ þat Brynhildr
Buþla dóttir:
vavn sè sú vættr
vers ok barna,
er þik, Goþrún!
gráts um-beiddi,
ok þèr í morgon
mál-rúnar gaf!

24. Þá qvaþ þat Gullrönd
Gjúka-dóttir:
þegi þú þjóþ-leiþ
þeirra orþa;
urþr avþlínga
hefir þú æ verit,
rekr þik alda hverr
illrar skepno
sorg sára
sjav konúnga
ok vin spell
vífa mest.

25. Þá qvaþ þat Brynhildr
Buþla dóttir:
veldr einn Atli
avllo bavlvi,
of-borinn Buþla,
bróþir minn.

1) ölstraum G á spáz.

26. Þá er viþ í havll
húnskrar þjóþar
eld á jöfri
orm-beþs lítom,
þess hefi ek gángs
goldit síþan,
þeirrar sýnar
sámk ey.

27. Stóþ hôn und stoþ,
strengþi hôn elri,
brann Brynhildi
Buþla-dóttor
eldr ôr augom,
eitri fnæsti,
er hôn sár-um-leit
á Sigurþi.

Goþrún gèck þá þaþan á braut til skógar á eyþimerkur, ok for allt til Danmarkar, ok var þar meþ Þóro Hákonar-dóttor sjö misseri. Brynhildr vildi eigi lifa eptir Sigurþ; hôn lèt drepa þræla sína átta ok fimm ambóttir, þá lagþi hôn sik sverþi til bana, svâ sem segir í Sigurþar-qviþo inni skömmo.

BRYNHILDAR-QVIDA

AVNNUR [1]

1. Ar var þaz Sigurþr
sótti Gjúka
vavlsúngr úngi,
er vegit hafþi:
tók viþ trygþom
tveggja brœþra,
selduz eiþa
eljun frœknir.

2. Mey buþo hânom
ok meiþma fjölþ,
Goþrúno úngo
Gjúka-dóttor:
drucko ok dœmdo
dœgr mart saman
Sigurþr úngi
ok synir Gjúka.

3. Unz þeir Brynhildar
biþja fóro,
svâ at þeim Sigurþr
reiþ í sinni:
vavlsúngr úngi
ok vega-kunni
hana um-ætti,
ef hann eiga knætti.

4. Sigurþr inn suþrœni
lagþi sverþ necqviþ
mæki málfann
á meþal þeirra:
nè hann kono
kyssa gerþi,
nè húnskr konúngr
hefja sèr at armi,
mey frum-únga
fal hann megi Gjúka.

5. Hôn sèr at lifi
lavst nè vissi
ok at aldr-lagi [2]
ecki grand,
vamm þat er væri [3]
eþr vera hygþi.

6. Gèngo þess á milli
grimmar urþir,
ein sat hôn úti
aptan dags,

1) eþa Sigurþarqviþa en skamma *G á sjáz.* 2) né at aldurtafi *G. St. F.*
3) verri *þær somu.*

nam hón svá bert orþ
um at mælaz:
hafa skal ek Sigurþ
eþr þó svelta,
mavg frum-úngan
mèr á arm'.

7. Orþ mæltak nú
iþromk eptir þess;
qvân er hans Goþrún
en ek Gunnars,
ljótar nornir
skópo oss lánga þrá.

8. Opt gengr hón innan
illz um-fylld
ísa ok jökla
aptan hvern,
er þau Goþrún
gánga á beþ
oc hana Sigurþr
sveipr í ripti,
konúngr inn húnski [1])
qvân fria sjám:

9. Vön geng ek vilja
vers oc beggja,
verþ ek mik gœla
af grimmom hug.

10. Nam af þeim heiptom
hvetjaz at vígi:
þú skalt Gunnar
gerst um-láta
mino landi
ok mèr sjálfri,
mun ek una aldri
meþ avþlíngi:

11. Mun ek aptr fara
þars ek áþan varc
meþ ná-bornom
niþjom minom:
þar mun ek sitja
ok sofa lifi,
nema þú Sigurþ
svelta látir,
ok jöfor avþrom
œþri verþir.

12. Látom son fara
feþr í sinni,
skal-at úlf ala
úngan lengi:
hveim verþr havlda [2])
hefnd lèttari
siþr til sátta
at sonr lifi?

13. Reiþr varþ Gunnar
ok hnipuadi,
sveip sínom hug,
sat um allan dag:

---

1) R. *vildi heldr*: konúng inn húnska. 2) hana. *F. G.-St.*

hann vissi þat
vilgi görla,
hvat hânom væri
vinna sœmst,
eþr hânom væri
vinna bezt:
allz sic vavlsúng
vissi firþan,
ok at Sigurþi
söknoþ mikinn.

14. Ymist hann hugþi
jafn-lánga stund,
þat var eigi
arar ¹) titt,
at frá konúngdóm
qvânir gengo:
nam hann sèr Havgna
heita at rúnom,
þar átti hann
allz fulltrúa.

15. Ein er mèr Brynhildr
avllom betri,
um-borin Buþla,
hôn er bragr qvenna:
fyrr skal ek míno
fjörvi láta,
en þeirrar meyjar
meiþmom týna.

16. Viltu ockr fylki
til fjár vèla?
gott er at ráþa
rínar málmi,
ok unandi
auþi styra,
ok sitjandi
sælo njóta.

17. Eino því Havgni
andsvör veitti:
sómir ei ockr
slikt at vinna,
sverþi rofna
svarna eiþa,
eiþa svarna,
unnar trygþir.

18. Vitom-a viþ á moldo
menn in sælli,
meþan fjórir vèr
fólki ráþom,
ok sá inn húnski
her-baldr lifir:
nè in mœtri
mœgþ á foldo,
ef vèr fimm sono
fœþom lengi,
áttom góþa
æxla knættim.

1) *kannske rectara* áþr *edr* afar *R.*

19. Ek veit görla
hvaþan vegir standa:
ero Brynhildar
brek of-mikil.
20. Viþ skulum Guttorm
görva at vígi
ýngra bróþor
ófróþara:
hann var for utan
eiþa svarna,
eiþa svarna,
unnar trygþir.
21. Dælt var at eggja
obilgjarnan,
stóþ til hjarta
hjörr Sigurþi.
22. Rèþ til hefnda
her-gjarn í sal,
ok eptir varp
obilgjörnom:
fló til Gutthorms
grams rammliga [1])
kyn-birt járn
ôr konúngs hendi.
23. Hnè hans um-dólgr
til hluta tveggja:
hendur ok havfuþ
hnè á annan veg,
en fóta-lutr
fèll aptr í staþ.
24. Sofnuþ var Goþrún
í sæingo
sorgalaus
hjá Sigurþi:
en hôn vaknaþi
vilja firþ,
er hôn Freys vinar
flaut í dreyra.
25. Svâ sló hôn svarar
sínar hendr,
at ramm-hugaþr
reis upp viþ beþ:
grát-a þú Goþrún
svâ grimmliga,
brúþr frum-únga!
þèr brœþr lifa.
26. A ek til úngan
arfi-nytja, [2])
kann-at hann firraz
ôr fjand-garþi:
þér sèr hafa
svart ok dátt
enn nær numit
nýlig [3]) ráþ
27. Riþr-a þeim síþr,
þótt sjö alir,

1) Gramr ramliga, *vildi R.* 2) erfi nytja *G.* 3) nylia *F.* nylja *St. G.*

systor-sonor
slikor at þíngi:
ek veit görla
hví gegnir nú,
ein veldr Brynhildur
avllo bavlvi:

28. Mèr unni mær
yfir mann hvern,
en viþ Gunnar
grand ecki vank:
þyrmþa èk sifjom
svörnom eiþom;
síþr varak heitinn
hans qvânar vinr.

29. Kona varþ avndo
en konúngr fjörvi,
svâ sló hôn svaran [1]
sinni hendi,
at qválo viþ
kalkar í vâ, [2]
ok gullo viþ
gæss í túni.

30. Hló þá Brynhildur
Buþla-dóttir
eino sinni
af avllom hug:
er hôn til hvilo
heyra knátti
gjallan grát
Gjúka-dóttor.

31. Hitt qvaþ þá Gunnarr
gramr haukstalda:
hlær-a þú af því
heipt-gjörn [3] kona
glavþ á gólfi
at þèr góþs viti.
Hví hafnar þú
inom hvíta lit,
feikna fœþir?
hygg ek at feig sèr.

32. Þú værir þess
verþust qvenna
at for augom þèr
Atla hjöggim,
sæir bróþur þínom
blóþugt sár,
undir dreyrgar
knættir yfir binda.

33. [Þá qvaþ þat Brynhildr
Buþla-dóttir: [4]
frýr-a maþr þèr
hefir-þu full-vegit:
litt sèzc Atli

---

1) *R. fyrir* svarar; *kannske enn rèttara væri* svarar sinar hendr *eins og 25. erindi.* 2) *kannske* rá *R.* 3) hlæja þú af þvi heipt býr undir gjörn kona *o. s. fr. St. G. F.* 4) *vantar i St. F. G.*

övo [1]) þína;
hann [2]) mun yckar
önd síþari,
ók æ vera
afl it meira:
34. Segja mun ek þèr, Gunnarr!
sjálfr veizto görla,
hve èr yþr snemma
til saka rèþot:
varþ ek til úng
nè of-þrúngin
full-gœdd fè
á fleti bróþor.
35. Nè ek vilda þat
at mik verr ætti,
aþr þèr Gjúkúngar
riþot at garþi
þrír á hestom
þjóþ-konúngar,
en þeirra fõr-
þavrf-gi væri.
36. Þeim hètomc þá
þjóþ-konúngi,
er meþ gulli sat
á Grána bógom:
var-at hann í augo
yþr um-líkr,
nè á engi lút
at álitom,
þó þickiz èr
þjóþ-konúngar!
37. Ok mèr þat Atli
einni sagþi,
at hvârki lèz
havfnom deila
gull nè jarþir,
nema èk gefaz lètak:
ok eingi lut
auþins fjár,
þá er mèr jóþ-úngri
eiga seldi [3])
ok mèr jóþ-úngri
aura taldi.
38. Þá var á hvörfom
hugr minn um þat,
hvârt ek skylda vega
eþr val fella
bavll í brynjo
um bróþur savk:
þat mundi þá
þjóþ-kunt vera
mavrgom manni
at munar stríþi.
39. Lètom síga
sáttmál okkor,
lèk mèr meirr í mun

1) oyo þær, s. *kannske ófó edr áfá* 2) *kannske hans.* 3) seldak *F. G. St.*

meiþmar þiggja,
bauga rauþa
burar Sigmundar:
nè ek annars manns
aura vildak,
unna einom
nè ýmisom;
bjó-at um hverfan
hug men-skavgul.

40. allt mun þat Atli
eptir finna,
er hann mína spyrr
morþ-för görva:
at þeygi skal
þunngeþ kona
annarrar ver
aldri leiþa,
þá mun á hefndom
harma minna.

41. Ypp-reis Gunnarr
gramr verþúngar,
ok om háls kono
hendr umlagþi:
gèngo allir
ok þó ýmisir
af heilom hug
hana at letja.

42. Hratt af hálsi
heim þar sèr;
lèt-a mann sik letja
lángrar gaungo.

43. Nam hann sèr Havgna
hvetja at rúnom:
seggi vil ek alla
í sal kalla [1])
þína meþ mínom,
nú er þavrf mikil;
vita ef meini
morþ-för kono,
unz af mæli
enn mein komi;
þá látom því
þarfar ráþa.

44. Eino því Havgni
andsvör veitti:
leti-a maþr hana
lángrar gaungo,
þars hôn aptr-borin
aldri verþi;
hôn kraung of-kom
for knè móþor
hôn æ borin
óvilja til,
mörgom manni
at móþ-trega.

45. Hvarf sèr óhróþigt

1) gánga St. F. G.

andspilli frá,
þar er mavrk menja
meiþmom deildi:
leit [1] hôn um alla
eigo sína
soltnar þýjar
ok sal-konor:
gull-brynjo smó, [2]
var-a gott í hug,
áþr sik miþlaþi
mækis eggjom.

46. Hnè viþ bólstri
hôn á annan veg,
ok hjör-undoþ
hugþi at ráþom:
nú skulo gánga
þér er gull vili,
ok minna því
at mèr þiggja:
ek gef hverri
um-hroþit sigli
bók ok blæjo,
bjartar vâþir.

47. þavgþo allir,
hugþo at ráþom,
ok allir senn
andsvör veitto:
ærnar soltnar!
munum enn lífa;
verþa sal-konor
sœmdir at vinna.

48. Unz af hyggjandi
havr-skrýdd kona
úng at aldri
orþ viþr um-qvaþ:
vilkat ek mann trauþan
nè torbœnan
um ora savk
aldri týna.

49. Þó mun á beinom
brenna yþrom
fœri eyrir,
þá èr fram-komiþ
neit menjo [3] góþ
mín at vitja.

50. Seztu niþr, Gunnarr!
mun ek segja þèr
lífs ör-væna
ljósa brúþi:
mun-a yþvart far
allt í sundri,
þótt ek hafa
avndo látiþ.

51. Sátt munoþ iþ Goþrún
snemmr enn þú hyggr,
hefir kunn kona

1) feck *F. G. St.* 2) skirto þær. *s. en smá gętr verid af* smyg *eins og slé af slyg.* 3) meyjo goþ *F. G. St.*

viþ konúngi
daprar minjár
at dauþan ver;
þar er mær-borin
móþir fœþir,
sú mun hvítari
enn inn heiþi dagr
Svanhildur vera
sólar geisla.
52. Gefa mundo Goþrúno
góþra nockurom
skeyti skeþa
skatna mengi:
mun-at at vilja
ver-sæl [1]) gefin,
hana mun Atli
eiga gánga
ol-borínn Buþla
bróþir minn.
53. Margs á ek minnaz
hve viþ mik fóro,
þá er mik síra
svikna havfþut,
vaþin at vilja
vark meþan ek lifþak.
54. Muntu Oddrúno
eiga vilia,
en þik Atli
mun eigi láta:
iþ munoþ lúta
á laun saman,
hôn mun þèr unna
sem ek skyldak,
ef ockor góþ úm-skavp
gerþi verþa.
55. Þik mun Atli
illo beita,
mun þú í öngan
orm-garþ lagiþr:
þat mun ok verþa
því vígit lengra,
at Atli mun
avndo týna,
sælo sinni
ok sofa lifi.
56. Þvíat hânom Goþrún
grimm á beþ
snörpom eggjom
af sárom hug —
57. Sæmri væri Goþrún
systir ockor
frum-ver sínom
at fylgja dauþom,
ef henni gæfi
góþra ráþ,

eþr

[1]) versól þær sömu

eþr ætti hôn hug
oss um líkan.

58. Oavrt mæli ek nú,
en hôn eigi mun
of ora savk
aldri týna:
hana muno hefja
hávar báror
til Jónakurs
óþal-torfo,
ero í vâ-ráþum
Jónakurs synir. [1])

59. Mun hôn Svanhildi
senda af landi,
sína mey
ok Sigurþar,
hana muno bíta
Bicka ráþ,
þvíat Jörmunrekr [2])
óþarft lifir:
þá er avll farin
ætt Sigurþar,
ero Goþrúnar
grœti at fleiri.

60. Biþja mun ek þik
bónar einnar,
sú mun í heimi
hinzt bœn vera:
láttu svâ breiþa
borg á velli,
at undir oss avllom
jafn-rúmt sè,
þeim er sulto
meþ Sigurþi.

61. Tjaldi þar um þá borg
tjölþom ok skjöldom,
vala-ript vel fáþri,
of [3]) vala mengi,
brenni mèr inn húnska
á hliþ aþra.

62. Brenni enom húnska
á hliþ aþra
mína þjóna
menjom gavfga,
tvâ at havfþom
ok tvâ hauka; [4])
þá er avllo skipt
til jafnaþar.

63. Liggi ockar enn í milli [5])
málmr hríng-variþr,
egghvast járn;
svâ endr lagit,

15

[1]) *Getgáta R. fyrir* ero í varúþom Jónakurs sonom. [2]) Jörmunreckur *F. St.* [3]) *Getg. R. fyrir* fáþir ok. [4]) *R. fyrir* haukar. [5]) *R. vildi ad* enn *væri i burtu; því bæþi verdr þessi lina heldr laung og líka segist hid sama i 4. linu.*

þá er viþ bæþi
beþ einn stigom,
ok hètom þá
hjóna nafni.

64. Hrynja hânom þá
á hæl þeygi
hlunn-blik hallar
hríngi litkoþ:
ef hânom fylgir
ferþ mín hèþan,
þeygi mun vâr för
aumlig þickja.

65. Þviat hânom fylgja
fimm ambóttir,
átta þjónar
eþlom góþir,
fóstr-man mitt
ok faþerni,
þat er Buþli gaf
barni síno.

66. Margt sagþa èk,
munda èk fleira,
er meirr mjötuþr
mál-rúm gæfi:
ómun þverr,
undir svella,
satt eitt sagþak,
svâ mun ek láta.

HELREID BRYNHILDAR

EÞA

GÝGJARQVIÞA.

Eptir dauþa Brynhildar voro gör bál tvav, annat Sigurþi, ok brann þat fyrr, en Brynhildur var siþan brend, ok var hôn í reiþ þérri er guþ-vefjom var tjöldoþ. Svâ er sagt at Brynhildur ók meþ reiþinni á helveg, ok fór um tún þar er gýgur nockur bjó. Gýgurin qvaþ:

1. Skaltu í gögnom
gánga eigi
grjóti studda
garþa mína:
betr sæmdi þèr
borþa at rekja,
heldr enn vitja
vers annarar.

2. Hvat skaltu vitja
af Val-landi
hvàr-fúst [1]) havfuþ
húsa minna?
þú hefir var [2]) gullz,
ef þik vita lystir,
mild af havndom
mannz blóþ þvegit.

3. Bregþu eigi mèr
brúþr ôr steini,
þótt ek værak
í víkingo:
ek mun ockar
œþri þickja,
hvars menn eþli
ockart kunna.

4. Þú vart Brynhildur
Buþla dóttir!
heilli versto
í heim borin;
þú hefir Gjúka
um-glatat börnom,

1) hverflyndt *G. einnig F. á spáz.* 2) ɔ: Vör *R.*

ok búi þérra
brugþit góþo.
5. Ek man segja þèr
svinn ôr reiþo
vitlavssi mjök,
ef þik vita lystir,
hve gjörþo mik
Gjúka arfar
ásta-lausa
ok eiþ-rofa.
6. Lèt hami vâra
hugfullr konúngr
átta systra
und eik borit:
var ek vetra tólf,
ef þik vita lystir,
er ek úngom gram
eiþa seldak.
7. Hèto mik allir
í Hlymdavlom
Hildi und hjálmi,
hverr er kunni:
8. Þá lèt ek gamlan
á Goþ-þjóþo
Hjálmgunnar næst
heljar gánga:
gaf ek úngom sigur
Auþo bróþor,
þar varþ mèr Oþinn
ofreiþr um þat.
9. Lauk hann mik skjöldom
í skata lundi
rauþom ok hvítom,
randir snurto:
þann baþ hann slíta
svefni mik lom,
er hvergi landz
hrœþaz kynni.
10. Lèt hann um sal minn
sunnan-verþan,
hávan brenna
her [1]) allz viþar:
þar baþ hann einn þegn
yfir at ríþa,
þannz mèr fœrþi gull,
þatz und Fafni lá.
11. Reiþ góþr Grána
gull-miþlandi,
þars fóstri minn
fletjom stýrþi:
einn þótti hann þar
öllom betri
víkíngr Dana
í verþúngo.

---

1) *R. vildi heldr* hyr *edn* erjanda viþar.

12. Sváfo viþ ok undom
í sæing einni,
sem hann bróþir minn
um-borinn væri:
hvártki knátti
hönd yfir annat
átta nóttom
ockart leggja.
13. Því brá mèr Goþrún
Gjúka-dóttir,
at ek Sigurþi
svæfak á armi;
þar varþ ek þess vís,
er ek vildigak,
at þau vèlto mik
í ver-fángi.
14. Muno viþ of-stríþ
allz til lengi
konor ok karlar
qvikvir fœþaz:
viþ skulom ockrom
aldri slíta
Sigurþr saman;
seykstu gýgjar-kyn.

GODRÚNAR-HARMR.

NIFLÚNGA-LOK.

Gunnarr ok Havgni tóko þá gullit allt, Fafnis-arf. Ofriþr var ámillum Gjúkúnga ok Atla; kendi hann Gjúkúngom vavld um andlát Brynhildar: þat var til sætta, at þeir skyldo gipta hánom Goþrúno; þeir gáfu henni óminnisveig at drecka, áþr hôn játti at giptaz Atla. Synir Atla voru þeir Erpr ok Eitill, en Svanhildr var Sigurþar dóttir ok Goþrúnar. Atli konúngr bauþ heim Gunnari ok Havgna, ok sendi Vínga eþr Knefranþann. Goþrún vissi vèlar, ok sendi meþ rúnom orþ at þeir skyldo eigi koma, ok til jartékna sendi hôn Havgna hrínginn Andvaranaut, ok knýtti i vargshár. Gunnarr halþi beþit Oddrúnar systur Atla, ok gat eigi. Þá fèck hann Glaumvarar, en Havgni átti Kostbero, þeirra synir voro þeir Sólarr ok Snævarr ok Gjúki. En er Gjúkúngar komo til Atla, þá baþ Goþrún sono sína at þeir bæþi Gjúkúngom lífs, en þeir vildo eigi. Hjarta var skorit úr Havgna, en Gunnarr settr í ormgarþ, hann sló hörpo ok svæfþi ormana, en naþra stack hann til lifrar. Þjóþrekr konúngr var meþ Atla, ok halþi þar látiþ flestalla menn sína. Þjóþrekr ok Goþrún kærþo harma sín á milli, hôn sagþi hânom ok qvaþ:

1. Mær var ek meyja,
móþir mik fœddi
bjavrt í búri,
unna èk vel brœþrom:
unz mik Gjúki
gulli reifþi,

gulli reifþi
gaf Sigurþi.

2. Svâ bar Sigurþr
af sonom Gjúka
sem væri grœnn laukr
ôr grasi vaxinn,
eþr hjörtor hábeinn
um hvössom dýrom,
eþr gull glóþ-rautt
af grá silfri.

3. Unz mèr formunþo
mínir brœþur,
at ek ætta ver
avllom fremra:
sofa þeir nè máttoþ,
nè of sakar dœma,
áþr þér Sigurþ
svelta lètoþ.

4. Gráni rann at þingi,
gnýr var at heyra,
enn þá Sigurþr
sjálfr eigi kom:
avll vâro savþul-dýr
sveita stockin,
ok of-vaniþ vâsi
af vegöndom.

5. Gèck ek grátandi
viþ Grána ræþa,
úrug-hlýra
jó frá ek spjalla:
hnipnaþi Gráni þá,
drap i gras havfþi;
jór þat vissi
eigendr nè lifþut.

6. Lengi hvarfak, [1])
lengi hugir deildoz
áþr ek of-frægac
fólk-vörþ at gram.

7. Hnipnaþi Gunnarr,
sagþi mèr Havgni
frá Sigurþar
sárom dauþa:
liggr of-höggvinn
for handan ver
Guttorms bani,
ok gefinn úlfom.

8. Líttu þar Sigurþ
á suþr-vega,
þá heyrir þú
hrafna gjalla,
örno gjalla
æzli fegna,
varga þjóta
um veri þínom.

9. Hvi þú mèr, Havgni!
harma slika

1) *þannig G. St.* hvarfaþ *F.*

vilja-lavssi
vill um-segja?
þitt skyli hjarta
hrafnar slíta
víþ lavnd yfir,
enn þú vitir manna.
10. Svaraþi Havgni
sinni eino
trauþr góþs hugar
af trega stórom:
þess áttu, Goþrún!
grœti at fleiri,
at hjarta mitt
hrafnar slíti.
11. Hvarf ek ein þaþan
andspilli frá
á viþ-lœsar
varga leifar:
görþiga ek hjúfra,
nè havndom slá,
nè qveina om,
sem konor aþrar,
þá ek sat soltin
um Sigurþi.
12. Nótt þótti mèr
niþ-myrkr vera,
er ek sárla [1]) sato
yfir Sigurþi;
úlfar þóttuz [2])
avllo betri,
ef þeir lèti mik
lifi týna,
eþa brendi mik
sem birkinn viþ.
13. Fór ek af fjalli
fimm dœgr taliþ,
unz ek havll Hálfs
háva þekþak:
sat ek meþ þóro
sjav misseri
dóttor Hákonar
i Danmörko.
14. Hôn mèr at gamni
gull-bókaþi
sali suþrœna
ok svani danska.
15. Havíþo viþ á skriptom
þat er skatar lèko,
ok á hannyrþom
hilmis þegna;
randir rauþar
recka Húna,
hjör-drótt, hjálm-drótt,
hilmis fylgjo.
16. Skip Sigmundar
skriþo frá landi

1) i árla *F. G. St.* 2) ɔ: *þættu mèr*.

gyltar grímor
grafnir stafnar:
byrþo viþ á borþa
þat er þeir börþuz
Sígarr ok Siggeirr
suþr á Fívi.

17. Þá frá Grímhildr
gotnesk kona,
hvat ek væra
hyggjoþ — —
hôn brá borþa,
ok buri heimti
þrágjarnliga
þess at spyrja:
hverr vildi son
systor bœta,
eþa ver veginn
vildi gjalda.

18. Gerr lètz Gunnarr [1])
gull at bjóþa,
sakar at bœta
ok iþ sama Havgni:
hôn frètti at því
hverr fara vildi
vigg at savþla,
vagu at beita,
hesti ríþa,
hauki fleygja,
avrom at skjóta
af [2]) ý-boga.

19. Valdarr Davnom
meþ Jarizleifi,
Eymóþr þrír [3])
meþ Jarizscari:
inn-gèngo þá
jöfrom likir
Láng-barz liþar,
havfþo loþa rauþa;
skreyttar brynjor,
steypta hjálma,
skálmom girþir,
havfþo skarar jarpar.

20. Hverr vildi mèr
hnossir velja,
hnossir velja
ok hugat mæla:
ef þeir mætti mèr
margra súta
trygþir vinna,
ef ec trúa gerþac.

21. Fœrþi mèr Grímhildr
full at drecka
svalt ok sárliet,
nè ek sakar mundak:
þat var um-aukit
urþar magni

1) gerþo Goþrúno F. St. 2) as F. St. 3) a: þriþi R.

sárkavldom [1]) sæ
ok Sónar dreyra.
22. Voro í horni
hverskyns stafir
ristnir ok roþnir,
ráþa èk nè máttac:
lýng-fiskr lángr
landz [2]) Haþingja,
ax óskorit;
innleiþ dýra.
23. Voro þeim bjóri
bavl mörg saman,
urt allz viþar
ok ákarnin:
umdögg arins,
iþrar blótnar,
svíns-lifur soþin;
þvíat hôn sakar deyfþi.
24. En þá gleymdo
er getit havfþo
avll jöfurs [3])
jór bjúg i sal:
qvámo konúngar
for knè þrennir,
áþr hôn sjálfa mik
sótti at máli.
25. Gef ek þèr Goþrún
gull at þiggja,
fjölþ allz fjár
at þinn favþr dauþan:
hrínga rauþa,
Hlavþves sali,
ár-sal allan
at jöfor fallinn.
26. Húnskar meyjar
þær er hlaþà skjöldom,
ok gjöra gull fagurt,
svâ at þèr gaman þicki:
ein skaltu ráþa
auþi Buþla,
gulli gavfguþ
ok gefin Atla.
27. Vilc eigi èk
meþ veri gánga,
nè Brynhildar
bróþor eiga;
samir eigi mèr
viþ son Buþla
ætt at auka,
nè una lifi.
28. Hirþ-a þú havldom
heiptir gjalda,
því at vèr havfom
valdit fyrri:
svâ skaltu láta
sem þeir lifi báþir

[1]) *R. fyrir* svalk. [2]) land *G. og á spáz.* Haddíngja. [3]) *Hér synist vanta ord.*

Sigurþr ok Sigmundr,
ef þú son fœþir.
29. Máka èk, Grímhildur!
glaumi bella,
nè víg-risins
vânir telja:
sízt Sigurþar
sárla drucko
hræ-gifr, huginn
hjart-blóþ saman.
30. Þann hefi èk allra
ætt-gavfgastan
fylki fundit
ok framarst necqvi:
hann skaltu eiga,
unz þik aldur viþr, [1]
ver-lavs vera
nema þú vilir þenna.
31. Hirþ-a þú bjóþa
bavlva fullar
þrágjarnliga
þær kindir mèr:
hann mun Gunnar
grandi beita,
ok ôr Havgna
hjarta slíta.
32. Munkat ek letjaz [2]
aþr lífs-hvatan
egg-leiks-hvötuþ
aldri nemik.
33. Grátandi Grimhildur
greip viþ orþi,
er burom sínom
bavlva vætti, [3]
ok mavgom sínom
meina stórra:
lönd gef ek enn þèr,
lýþa sinni,
Vinbjörg Valbjörg,
ef þú vill þiggja;
eigþu um aldur þat
ok uni, dóttir!
34. Þann mun ek kjósa
af konongom,
ok þó af niþjom
nauþig hafa:
verþr eigi mèr
verr at yndi,
nè bavl brœþra
at bura skjóli.
35. Senn var á hesti
hverr drengr litinn,
en víf valnesk
hafin í vagna:
vèr sjav daga
svalt land riþom,

1) viþar *St. F. G.* 2) *R. fyrir* letja. 3) vættik *F. St.*

en aþra sjav
unnir kníþom,
en ina þriþjo sjav
þurt land stigom.

36. Þar hliþ-verþir
hárrar borgàr
grind uppluko,
áþr i garþ riþom.

37. Vakþi mik Atli,
en ek vera þóttumz
full illz hugar
at frœndr dauþa:
svâ mik nýliga
nornir vekjà,
vil-sinnis [1]) spá
vildi at ek rèþa.

38. Hugþa èk þik, Goþrún
Gjúka dóttir!
læ-blavndnom hjör
leggja mik i gögnom.

39. Þat er for eldi
er járn dreyma,
for dul ok vil
drósar reiþi:
mun ek þik viþ bavlvì
brenna gánga,
líkna ok lækna,
þótt mèr leiþr ser.

40. Hugþa èk hèr í túni
teina fallna,
þá er ek vildigak
vaxna láta:
rifnir meþ rótom,
roþnir i blóþi,
bornir á becki,
bæþit mik at tyggva.

41. Hugþa èk mèr af hendi
hauka fljúga
bráþa-lausa
bavl-ranna til:
hjörto hugþa èk þérra
viþ hunáng tuggin
sorg-móþs sefa
sollin blóþi.

42. Hugþa èk mèr af hendi
hvelpa losna,
glaums andvana
gulli [2]) báþir:
hold hugþa èk þeirra
at hræom orþit,
nauþigr á ná
nýta èk skyldak.

43. Þar muno seggir
um sæing [3]) dœma,
ok hvitinga
havfþi nema:

1) vel synnis *F. St.* 2) o: gylli *edr* gyllo *af* gjalla. 3) *R. vildi* sæfaung.

þeir muna feigir
fára nátta,
for dag lítlo
drótt om-bergja.

44. Læga èk síþr,
nè ek sofa vildak,
þrágjarn í kavr,
þat man ek görva.

Herkja hèt ambótt Atla, hôn hafþi veriþ frilla hans, hôn sagþi Atla at hôn hefþi sèþ þjóþrek ok Goþrúno bæþi saman; Atli var þá all-ókátr. Þá qvaþ Goþrún:

45. Hvat er þèr, Atli!
æ, Buþla sonr!
er þèr hrygt í hug
hví hlær þú æva?
hitt mundi œþra
jörlom þikkja,
at viþ menn mæltir
ok mik sæir.

46. Tregr mik þat, Goþrún
Gjúka dóttir!
mèr í havllo
Herkja sagþi,
at þit þjóþrekr
undir þaki svæfit,
ok lèttliga
líni verþit.

47. Þèr mun ek [1]) allz þess
eiþa vinna
at enom hvíta
helga steini:
at ek viþ þjóþrek [2])
þatki áttak,
er vörþr [3]) nè verr
vinna knátti.

48. Nema èk hálsaþa
herja stilli
jöfur óneisinn
eino sinni:
aþrar voro
ockrar spekjor,
er viþ hörmug tvav
hnigom at rúnom:

49. Hèr kom þjóþrekr
meþ þrjá tigo,
lifa þeir nè einir
þriggja tego manna:
hrincto mik at brœþrom
ok at brynjoþom,
hrincto mik at avllom
höfuþ-niþjom.

50. Sentu at Saxa

1) ecki *bata St. F. inn.* 2) *þannig G.* þjóþmar *St. F.* 3) verþit *F.* ver þitt *St, en* vörþr *synist ad vera konuheiti sjá* Völuspá 38. *og* Lokasl. 33.

Sunn-manna gram,
hann kann helga
hver vellanda.
Sjav hundroþ manna
í sal gèngo,
áþr kvæn konúngs
í ketil tæki.

51. Kemra nú Gunnarr,
kalliga èk Havgna,
sècka èk síþr
svasa brœþr:
sverþi mundi Havgni
sliks harms reka,
nú verþ ek sjálf for mik
synja lýta.

52. Brá hôn til botz
björtom lófa,
ok hôn upp um-tók
jarkna-steina:
sè nú seggir,
sýkn em ek orþin
heilagliga,
hve sjá hverr velli.

53. Hló þá Atla
hugr í brjósti,
er hann heilar sá
hendr Goþrúnar:
nú skal Herkja
til hvers gánga,
sú er Goþrúno
grandi vænti.

54. Sá-at maþr armlict
hverr er þat sá-at,
hve þar á Herkjo
hendr sviþnoþo:
leiddo þá mey
í mýri fúla,
svâ rak [1]) þá Goþrún
sinna harma.

1) *St. F. sleppa úti* rak.

ODDRÚNAR-GRÁTR

FRÁ BORGNÝJO OK ODDRÚNO.

Heiþrekr hèt maþr, dóttir hans hèt Borgný, Vilmundr hèt sá er var friþill hennar, Hôn mátti engi börn fœþa, áþr til-kom Oddrún Atla systir, hôn hafþi verit unnusta Gunnars Gjúka-sonar. Um þessa savgo er hèr qveþit:

1. Heyrþa èk segja
í savgom fornom
hve mær um-kom
til Morna-landz:
engi mátti
for jörþ ofan
Heiþreks dóttor
hjálpir vinna.

2. Þat frá Oddrún
Atla systir,
at sú mær hafþi
miklar sóttir:
brá hôn af stalli
stjórn-bitloþom,
ok á svartan
savþul of-lagþi.

3. Lèt hôn mar fara
moldveg slèttan,
unz at hárri kom
havll standandi:
svipti hôn savþli
af svaungom jó,
ok hôn inn um-gèck
endlángan sal,

4. Ok hôn þat orþa
allz fyrst um-qvaþ:
hvat er frægst
hèr á foldo, [1])
eþa hvat er hlæz [2])
Húna-landz?
Hèr liggr Borgný
of-borin verkjom

1) St. F. sl. hèr. 2) Adrir hles.

vina þín, Oddrún!
vittu ef þú hjálpir.
5. Hverr hefir vísir
vamms um-leitat,
hví ero Borgnýjar
bráþar sóttir?
Vilmundr heitir
vinr hauk-stalda,
hann varþi mey
varmri blæjo
fimm vetr alla,
svâ at hôn sinn favþur leyndi.
6. Þær hyck mælto [1])
því-gi [2]) fleira;
gèck mild for knè
meyjo at sitja:
ríkt gól Oddrún,
ramt gól Oddrún
bitra galdra
at Borgnýjo.
7. Knátti mær ok mavgr
moldveg sporna,
börn þau in bliþo
viþ bana Havgna.
Þat nam at mæla
mær fjör-sjúka,
svâ at hôn ecki qvaþ
orþ iþ fyrra:

8. Svâ hjálpi þèr
hollar vættir
Frigg ok Freyja
ok fleiri goþ,
sem þú feldir mèr
fár af havndom!
9. Hnèk-aþ ek af því
til hjálpar þèr,
at þú værir þess
verþ aldregi:
hèt ek ok efndak,
er ek hinnig mælta,
at ek hvívetna
hjálpa skyldak,
þá er avþlingar
arfi skipto.
10. Œr ertu, Oddrún!
ok orvita,
er þú mèr af fári
flest orþ umqvaþ:
en ek fylgdak þèr
á fjörgynjo,
sem viþ brœþrom tveim
of-borin [3]) værim.
11. Man ek hvat þú
mæltir enn um aptan,
þá er ek Gunnari
gerþak

1) miklo *St. F. G.* 2) *R. fyrir* þvígit. 3) *R. vildi heldr.* of-bornar.

gerþak drecko:
slíks dœmi qvaþatto
síþr mundo
meyjo verþa,
nema mèr einni.

12. Þá nam at setjaz [1])
sorg-móþ kona,
at telja bavl
af trega stórom:
var ek upp-alin
í jöfra sal
flestom [2]) fagnaþi
at fira ráþi.

13. Unda èk aldri
ok eigu favþor,
fimm vetr eina
svâ at minn faþír lifþi:
þat nam at mæla
mál iþ efsta
sjá móþr konúngr,
áþr hann sylti.

14. Mik baþ hann gæþa
gulli rauþo,
ok suþr gefa
syni Grímhildar:
qvaþ-a hann mann æþra [3])
aldan [4]) mundo
mey í heimi,
nema mjötuþr spilti.

15. Brynhildor í búri
borþa rakþi,
hafþi hôn lýþi
ok lönd um sik:
jörþ dúsaþi
ok upp-himinn,
þá er bani Fafnis
borg um-þatti.

16. Þá var víg vegit
völsko sverþi,
ok borg brotin
sú er Brynhildur átti:
var-a lángt af því
heldr vâ lítit,
unz þær vèlar
vissi allar.

17. Þess lèt hôn harþar
hefndir verþa,
svâ at vèr avll havfom
ærnar raunir:
þat mun á havlda
hvert land fara,
er hôn lèt sveltaz
at Sigurþi.

[1]) *St. F. G. smeygja* 12-14. *erindi inn á milli* 9. *og* 10. *en þat þykir spilla samheinginu.* 2) *þannig G. á spáz.* flesto *St. F. G.* flestr *F. G. á spáz.* 3) *þannig G.* kveþa hann iþ æþra *St. F.* 4) *R. fyrir* aldna *G.* alna *F. St. en* aldan *er sama sem* aliun *í áhrifaendingunni.*

18. En ek Gunnari
gatc at unna,
bauga-deili,
sem Brynhildr skyldi:
en hann Brynhildi
baþ hjálni geta,
hana qvaþ hann óskmey
verþa skyldo..

19. Buþo þeir Atla [1])
bauga rauþa
ok bróþor mínom
bœtur ósmár:
bauþ hann enn viþ mèr
bú fimtán,
hlíþ-farm Grána,
ef hann hafa vildi.

20. En Atli qvaz
eigi vilja
mund aldregi
at megi Gjúka:
þeygi viþ máttom
viþ munom vinna,
nema èk hèlt havlþi
viþ hríng-brota.

21. Mælto margir
mínir niþjar
qvàþuz ockr hafa
orþit bæþi:
en mik Atli qvaþ
eigi myndo
lýti ráþa
nè lavst göra.

22. En sliks skyli
synja aldri
maþr for annan,
þar er munùþ deilir.

23. Sendi Atli
áro sína
um myrkvan viþ
mín at freista:
ok þeir qvâmo þar,
er þeir koma nè skyldo-þ
þá er breiddo viþ
blæjo eina.

24. Buþo viþ þegnom
bauga rauþa,
at þeir eigi
til Atla segþi:
en þeir ólliga [2])
Atla savgþo,
ok hvatliga
heim skundoþo.

25. En þeir Guþrúno
görla leyndo,
þóat hôn heldr vita

1) þannig G. á spáz. árla hinar. 2) R. fyrir óliga.

hálfo skyldi.
26. Hlymr var at heyra
hóf-gullinna,
þá er í garþ riþo
Gjúka arfar:
þeir ôr Havgna
hjarta skáro,
en í orm-garþ
annan lavgþo.
27. Var ek enn farin
eino sinni
til Geirmundar
görva dryckjo:
nam horskor konúngr
havrpo svegja,
þvíat hann hugþi mik
til hjálpar sèr
kyn-ríkr konúngr
of-koma mundo.
28. Nam ek at heyra
úr Hlez-eyjo,
hve þar af stríþom
strengir gullo.
29. Baþ ek ambóttir
búnar verþa,
vilda ek fylkis
fjörvi bjarga:
lètom fljóta
far sund [1]) yfir,
unz ek alla sák
Atla garþa.
30. Þá kom inn arma
út skævandi
móþir Atla,
hôn skyli morna!
ok Gunnari
gróf til hjarta,
svâ at ek máttigak
mœrom bjarga.
31. Opt undromk þat
hví ek eptir mák
linn-vengis Bil
lífi halda:
er ek ógn-hvötom
unna þóttunz
sverþa-deili
sem sjálfri mèr.
32. Sattu ok hlýddir,
meþan ek sagþac þèr
mörg ill um-skavp
mín ok þeirra:
maþr hverr lifir
at munom sínom.
Nú er um-genginn
grátr Oddrúnar.

1) *R. fyrir* lund.

GODRÚNAR-HEFNA.[1])

Goþrún Gjúka-dóttir hefndi brœþra sinna svâ sem frœgt er orþit: hôn drap fyrst sono Atla, en eptir þat drap hôn Atla, ok brendi havllina ok hirþina alla. Um þetta er sjá qviþa ort.

1. Atli sendi
ár til Gunnars
kunnan segg at ríþa,
Knefruþr var sá heitinn:
at gavrþom kom hann Gjúka
ok at Gunnars havllo,
beckjom aringreypom
ok at bjóri svasom.

2. Drucko þar drótt-megir,
en dyljendor þavgþo,
vín í val-havllo,
reiþi sáz þar Húna:
kallaþi þá Knefravþr
kaldri raddo,
seggr inn suþrœni,
sat hann á beck hám:

3. Atli mik hingatsendi
ríþa örindi
mar inom mèl-greypa
Myrk-viþ inn ókunna:
at biþja yþr, Gunnarr!
at iþ á beck komit
meþ hjálmom aringreypom
at sœkja heim Atla.

4. Skjöldo knegot þat velja
ok skafna aska,
hjálma gull-roþna
ok Húna mengi:
silfr-gylt savþul-klæþi
serki val-rauþa,
dafar darraþar,
dravsla mèl-greypa.

5. Vavll lèz yckr mundo gefa
viþrar Gníta-heiþar
af geiri gjallanda
ok af gyltom stavfnom;
stórar meiþmar
ok staþi Danpar

1) *Aðrir*: Atlaqviþa en grœnlenzka.

hrís þat ìþ mœra,
er meþr Myrkviþ kalla.
6. Havfþi vatt þá Gunnarr
ok Havgna til-sagþi:
hvat ræþr þú ockr, seggr
inn öri!
allz viþ slíkt heyrom:
gull vissa èk ecki
á Gníta-heiþi,
þat er viþ ættim-a
annat slikt.
7. Sjav eigo viþ sal-hús
sverþa full,
hverjo ero þeirra
hjölt ôr gulli:
minn veit ec mar beztan
en mæki hvassastan,
boga beck sæma
en brynjor ôr gulli:
hjálm ok skjöld hvítastan
kominn ôr havll Kjárs,
einn er minn betri
en sè allra Húna.
8. Hvat hyggr þú brúþi benda
þá er hôn ockr baug sendi
varinn vâþom heiþingja?
hygg ek at hôn vörnoþ býþi:
hár fann ek heiþingja
riþit í hríng rauþom,
ylfstor er vegr ockarr
at ríþa örindi.
9. Niþjar hvötto Gunnar
nè náongor annarr,
rýnendr nè ráþendr
nè þeir er ríkir voro:
kvaddi þá Gunnarr
sem konúngr skyldi
mœrr í mjöþ-ranni
af móþi storom:
10. Ristu nú Fjörnir,
láttu á flet vaþa
greppa gull-skálir
meþ gumna höndom.
11. Ulfr mun ráþa
arfi Niflúnga,
gamlar gran-verþir
ef Gunnars missir:
birnir blak-fjallar
bíta þref tavnnom,
gamna [2]) grey-stóþi
ef Gunnarr nè komr-aþ.
12. Leiddo land-ravgni
lýþar óneisir
grátendr gunn-hvata
ôr garþi Húna:
þá qvaþ þat inn öri
erfi-vörþr Havgna:
heilir farit nú ok horskir,

hvars yckr hugr teygir!
13. Fetom lèto frœknir
um fjöll at þyrja
marina mèl-greypo
Myrkviþ inn ókunna:
hristiz avll Hún-mörk,
þar er harþ-móþgir fóro,
ráko þeir vann-styggva
vavllo al-grœna.
14. Land sá þeir Atla
ok liþ-skjálfar djúpa,
Bicka greppar standa
á borg inni há;
sal um suþr-þjóþom
sleginn sess-meiþom,
bundnom ravndom,
bleikom skjöldom.:
15. Dafa darraþir, 3)
en þar drack Atli
vín í val-havllo,
verþir sáto. úti
at varþa þeim Gunnari,
ef þeir hèr vitja qvæmi,
meþ geiri gjallanda
at vekja gram hildi.
16. Systir fann þeirra snemst
at þeir í sal qvomo,
brœþr hennar báþir
bjóri var hôn lítt druckin:
ráþin ertu nú, Gunnarr!
hvat muntu rikr vinna
viþ Húna harm-bravgþom?
havll gack-þu ôr snemma.
17. Betr hefþir þú bróþir,
at þú í brynjo fœrir,
sem hjálmom aringreypom
at sjá heim Atla:
sætir þú í savþlom
sól-heiþa daga,
nái nauþ-favlva
lètir nornir gráta.
18. Húna skjald-meyjar
hervi kanna,
en Atla sjálfan lètir þú
i orm-garþ koma:
nú er sá orm-garþr
yckr um-fólginn!
19. Seinaþ er nú, systir!
at samna Niflúngom,
lángt er at leita
lýþa sinnis til,
of rosmo-fjavll Rínar
recka óneissa.
20. fengo þeir Gunnar
ok i fjötor setto
vinir Borgunda
ok bundo fastla.
21. Sjav hjó Havgni

2) *Kannske* glamma, gamma? 3) darraþar darraþ *G. á spáz.*

sverþi hvavsso,
en enom átta
hratt hann í eld heitan:
svâ skal frœkn
fjandom verjaz!

22. Havgni varþi
hendor Gunnari,
frágo frœknan,
ef fjör vildi
Gotna þjóþan
gulli kaupa.

23. Hjarta skal mèr Havgna
í hendi liggja
blóþugt ôr brjósti
skorit bald-riþa
saxi slíþr-beito [4])
syni þjóþans.

24. Skáro þeir hjarta
Hjalla ôr brjósti,
blóþuct þat á bjóþ lavgþo
ok báro for Gunnar.

25. Þá qvaþ þat Gunnarr
gumna drottinn:
hèr hefi èk hjarta
Hjalla ins blauþa,
ólíkt hjarta
Havgna ins frœkna,
er mjök bifaz
er á bjóþi liggr,
bifþiz hálfo meirr
er í brjósti lá.

26. Hló þá Havgni,
er til hjarta skáro
kvicqvan kumbla-smiþ,
klecqva hann sízt hugþi:
blóþugt þat á bjóþ lavgþo
ok báro for Gunnar.

27. Mærr qvaþ þat Gunnar
geir-niflúngr:
hèr hefi èk hjarta
Havgna ins frœkna,
ólíkt hjarta
Hjalla ins blauþa;
er litt bifaz
er á bjóþi liggr,
bifþiz svâgi mjök
er í brjósti lá.

28. Svâ skaltu, Atli!
augom fjarri,
sem þú munt
menjom verþa:
er unt einom mèr
avll um fólgin
hodd Niflúnga,
lifir-a nú Havgni.

29. Ey var mèr týja
meþan viþ tveir lifþom,

4) sagþi og slíþrbeitto G. á spáz.

nú er mèr engi
er ek einn lifik:
Rín skal ráþa
róg-málmi skatna,
svinn ás-kunna
arfi Niflúnga.

30. I veltanda vatni
lýsaz val-bavgar,
heldr enn á havndom gull
skíni Húna börnom,
ykviþ er hvel-vögnom,
haptr er nú í bavndom

31. Atli inn ríki
reiþ glaum-mavnom,
sleginn róg-þornom
sifjúngr þeirra.

— — —

Goþrún sigtífa
varnaþi viþ tárom
vaþin í þys-havllo.

32. Svâ gángi þèr, Atli!
sem þú viþ Gunnar áttir
eiþa opt um-svarþa
ok ár of-nefnda:
at sólinni suþr-havllo
ok at Sigtýs bergi,
hulqvi hvil-beþjar
ok at hríngi Ullar
ok meirr þaþan
men-vörþ [5]) bituls
dólg-ravgni dró
til dauþs skokr.

33. Lifanda gram
lagþi i garþ þann,
er skriþinn var
skatna mengi:
innan ormom,
en einn Gunnarr
heipt-móþr havrpo
hendi kniþi.

34. Glumdo strengir:
svâ skal gulli
frœkn hríng-drifi
viþ fíra halda!

35. Atli lèt
landz síns á vit
jó eyr-skán
aptr frá morþi:
dynr var í garþi,
dravslom of-þrúngit,
vâpn-saungr virþa,
vâro af heiþi komnir.

36. Ut gèck þá Goþrún
Atla í gögn
meþ gyltom kalki
at reifa gjöld ravgnis:
þiggja knáttu, þengill!
í þinni havllo

glaþr at Goþrúno
gnadda nifl-farna.

37. Umdo avl-skálir
Atla vín-havfgar,
þá er í havll saman
Húnar tavlþuz.

38. Gumar gran-síþir
gèngo inn hvatir,
skævaþi þá in skírleita
veigar þeim at bera:
af-kár dís jöfrom
ok avl-krásir valdi
nauþug nef-favlom,
en níþ sagþi Atla.

39. Sona hefir þinna,
sverþa deilir!
hjörto hræ-dreyrog
viþ hunáng of-tuggin:
melta knáttu móþigr
manna val-bráþir,
eta at avl-krásom
ok í avndugi at senda.

40. Kallar-a þú siþr
til knjá þinna
Erp nè Eitil
avl-reifa tvâ:
sèr-a þú siþr
í sæti miþjo
gullz miþlendr
geira skepta,
manar meita
nè mara kéyra.

41. Ymr varþ á beckjom,
af-kárr saungr virþa,
gnýr und guþ-vefjom,
grèto börn Húna:
nema ein Goþrún
er hôn æva grèt
brœþr sína ber-harþa
ok buri svasa,
únga, ófróþa,
þá er hôn viþ Atla gat.

42. Gulli seri
in gagl-bjarta,
hríngom rauþom
reifþi hôn húskarla:
skavp lèt hôn vaxa
en skíran málm vaþa,
æva fljóþ ecki
gáþi fjarg-húsa.

43. Ölr var [6] Atli,
móþan hafþi hann sik druckit,
vápn hafþi hann ecki,
varnaþit hann viþ Goþrúno:
opt var sá leikr betri,
þá er þau lint skyldo

5) menvörþr *F. G. St.* meinvörþ *G. â spáz.* 6) œrr *F. St.*

optarr umfaþmaz
for avþlingom.
44. Hôn beþ broddi
gaf blóþ at drecka,
hendi hel-fússi,
ok hvelpa leysti:
hratt for hallar dyr
ok húskarla vakþi
brandi brúþur heitom,
þau lèt hôn brœþra gjöld.
45. Eldi gaf hôn þá alla
er inni voro,
ok frá morþi þérra Gunnars
komnir voro ôr myrkheimi:
forn timbur fèllo,
fjarg-hús ruko
bær buþlúnga,
brunno ok skjald-meyjar
inni aldr-stamar,
hnigo í eld heitan.
46. Full-ræt er um þetta,
fèrr engi svâ síþr
brúþr í brynjo
brœþra at hefna:
hôn hefir þriggja
þjóþ-konúnga
bana-orþ borit
björt áþr sylti.

Enn segir gleggra í Atla-málom enom grœnlenzkom.

ATLA-MÁL.

EN GRŒNLENZKO.

1. Frètt hefir avld ofo þá
er endr um-görþo
seggir samkundo,
sú var nýtt festom:
æxto einmæli,
yggr var þeim liþr [1])
ok iþ sama sonom Gjúka,
er voro sann-ráþnir.

2. Skavp œrto skjöldúnga
skyldo at fegir,
illa rèz Atla,
átti hann þó hyggjo:
feldi stoþ stóra,
stríddi sèr harþla,
af bragþi boþ sendi
at qvomi brátt mágar.

3. Horsk var húsfreyja,
hugþi at mannviti,
lag heyrþi hôn orþa,
hvat þeir á laun mælto:
þá var vant vitri,
vildi hôn þeim hjálpa;
skyldo um sæ sigla,
en sjálf nè komscat.

4. Rúnar nam at rísta,
rengþi þær Víngi;
fárs var hann flýtandi,
áþr hann framm-seldi:
fóro þá siþr
sendimenn Atla
um fjörþ Lima,
þar er frœknir bjoggo.

5. Avl-værir urþo
ok elda kyndo,
hugþo vætr fela
er þeir voro komnir:
tóko þeir fórnir [2])
er þeim fríþr sendi,
hengþo á súlo,
hugdo-þ þat varþa.

6. Kom þá Kostbera,
qvæn var hôn Havgna,
kona kapps-gálig,
ok qvaddi þá báþa:

1) *v: uggr var þeim linr, litill, edr: Odinn var þeim reidr.* 2) feinir *F.*

glavþ var ok Glaumvör
er Gunnarr átti,
fèllzcat saþr sviþri,
sýsti um þavrí gesta.

7. Buþo þeir heim Havgna
ef hann þá heldr fœri,
sýn var svipvísi
ef þeir sín geþi:
hèt þá Gunnarr
ef Havgni vildi,
Havgni því nítti
er hinn um-ræþi.

8. Báro mjöþ mærar,
margs var kavns [1] beini,
fór þar fjölþ horna,
unz þótti full-druckit.

9. Hjón [2] görþo hvílo
sem þeim hœgst þótti,
kend var Kostbera,
kunni hôn skil rúna:
inti orþ-stafi
at eldi ljósom,
gæta vàrþ hôn tángo
í góma báþa,
vàro svà viltar
at var vant at ráþa.

10. Sæing fóro siþr
sina þau Havgni,
dreymdi drótt-láta
duldi þess vætki:
sagþi horsk hilmi,
þegars hôn rèþ vakna.

11. Heiman göriz þú Havgni,
hygþu at ráþom,
fár er full-rýninn,
far-þu í sinn annat!

12. Rèþ ek þær rúnar,
er reist þín systir,
björt hefir þèr eigi
boþit i sinn þetta:
eitt ek mest undromk
mákaþ ek enn hyggja,
hvat þá varþ vitri
er skyldi vilt rista.

13. Þvíat svâ var ávísat [3]
sem undir væri
bani yckarr beggja,
ef iþ brálla qvæmiþ;
vant er stafs vifi,
eþa valda aþrir.

14. Allar 'ro ill-úþgar
(qvaþ Havgni)
ácka èk þess kýnni,
vilka èk þess leita
nema launa eigim:
ockr mun gramr gulli
reifa glóþrauþo,

1) *R. vildi heldr* margr var kons *edr* margs var kyns. Kauns *getr annars og skiliqt fyrir* kœns, kæns. 2) *R. fyrir* hjó. 3) amsat *F. St.*

óumk ek aldregi,
þótt vèr ógn fregnim.
15. Stopalt munoþ gánga,
ef iþ stundit þángat;
yckr mun ást-kynni
eigi í sinn þetta;
dreymþi mik, Havgni!
dyljomk þat eigi,
gánga mun yckr and-æris
eþr ella hrœþomk:
16. Blæjo hugþa èk þína
brenna í eldi,
hryti hár logi
hús mín í gögnom.
17. Liggja hèr lín-klæþi,
þau er litt rækit,
þau muno brátt brenna,
þar er þú blæjo sátt.
18. Björn hugþa èk hèr
inn kominn,
bryti upp stocka,
hristi svâ hramma,
at vèr hrœdd yrþim:
munni oss mörg hefþi,
svâ at vèr mættim ecki,
þar var ok þravmmun
þeigi svâ lítil.
19. Veþr mun þar vaxa,
verþa ótt snemma,
hvita-björn hugþir,
þar mun hregg austan.
20. Avrn hugþa èk hèr
inn fljúga
at endlavngo húsi,
þat mun oss drjúgt deila:
dreifþi hann oss avll blóþi,
hugþa èk af heitom
at væri hamr Atla.
21. Slátrom sýsliga,
sjám þá róþro,
opt er þat for öxnom,
er avrno dreymir:
heill er hugr Atla
hvatki er þik dreymir;
lokit því lèto,
líþr hver ræþa.
22. Vöknoþo vel-borin
var þar sams dœmi,
gettiz þess Glaumvör
at væri grand svefna,
frábægt viþ Gunnar
at fá tvær leiþir.
23. Gavrvan hugþa èk þèr
gálga,
gèngir þú at hánga,
æti þik ormar,
yrþa èk þik qviqvan,
görþiz ravk ragna:

ráþ þú hvat þat væri.
24. Blóþgan hugþa èk mæki
borinn ôr serk þínom,
íllt er svefn slíkan
at segja nauþ-manni:
geir hugþa èk standa
í gögnom þik miþjan,
emjoþo úlfar
á endom báþom.
25. Rackar þar renna
ráþaz mjök geyja,
opt verþr glaumr hunda
for geira flugom.
26. Á hugþa èk hèr inn
at endlaungo húsi, (renna
þyti af þjósti,
þeystiz uf becki:
bryti fœtr yekra
brœþra hèr tveggja,
gerþi-t vatn vægja,
vera mun þat for neqvo.
27. Konor hugþak dauþar
koma í nótt híngat,
væri-t vart búnar
vildi þik kjósa:
byþi þèr brálliga
til beckja sinna,
ek qveþ af-synja [1])
orþnar þèr dísir.
28. Seinat er at segja,
svâ er nú ráþit,
forþumk-a för þá,
allz þó er fara ætlaþ:
margt er mjök glíkligt
at munim skam-æir.
29. Lito er lýsti,
lètoz þeir fúsir,
allir upp-rísa,
avnnor þau lavtto:
fóro fimm saman,
fleiri til-vâro
hálfo húskarlar,
hugat var þat illa.
30. Snævarr ok Sólarr,
synir voro þeir Havgna,
Orkníng þann héto
er þeim enn fylgdi,
blíþr var bavrr skjaldar
bróþir hans qvânar.
31. Fóro fagr-búnar,
unz þau fjörþr skildi;
lavtto ávalt ljósar,
lèto-at heldr segjaz.
32. Glaumvavr qvaþ at orþi,
er Gunnarr átti,
mælti hôn viþ Vínga

1) þannig St. F. G. adrir: atsinia, aflima kannske rèttast væri afundnar.

sem henni vert þótti:
veitka [1]) èk hvart verþlauniþ
at vilja ossom,
glæpr er gestz qvâma,
ef í-göriz nacqvaþ.

33. Sór þá Víngi
sèr rèþ hann lítt eira:
eigi hann jötnar
ef hann at yþr lygi,
gálgi görvallan
ef hann á griþ hygþi.

34. Bera qvaþ at orþi
bliþ i hug sinom:
sigli þèr sælir
ok sigr árniþ,
fari sem ek formælik,
fæst eigi því níta.

35. Havgni svaraþi,
hugþi gott nánom:
huggizk iþ horskar,
hvegi er þat görviz!
mæla þat margir,
missir þó stórom:
mörgom rèþ litlo
hve varþ [2]) leiddr heiman.

36. Sásk til síþr
áþr í sundr hyrfi,
þá hygg ek skavp skipto
skildoz vegir þérra.

37. Róa námo ríkir, [3])
rifo kjöl hálfan,
beysto bak-favllom,
brugþuz heldr reiþir:
havmlor slitnoþo,
háir brotnoþo,
gerþu-t far festa,
áþr þeir frá-hyrfi.

38. Litlo ok [4]) lengra
(lok mun ek þess segja),
bœ sá þeir standa,
er Buþli átti;
hátt hrikþo [5]) grindor,
er Havgni kníþi.

39. Orþ qvaþ þá Víngi,
þatz án-veri:
farit firr húsa,
flátt er til sœkja,
brátt hefi ek yckor brenda,
bragþz skavluþ havgnir,
fagurt baþ ek yckr qvâmo
flátt var þó undir,
ella hèþr [6]) bíþit,
meþan ek heygg yþr gálga.

40. Orþ qvaþ hitt Havgni,

---

1) vét ek *F. G. St.* 2) *R. fyrir* verþ. 3) *þannig G. hinar* ríki. 4) *Adrir* ek; *kannske rèttara væri* liþo enn lengra. *R.* 5) krikþo *St.* krifþo *F.* 6) *Annars* hèþra, *sv.* hära.

hugþi lítt vægja,
varr at vættugi,
er varþ at reyna:
hirþ-a þú oss hrœþa,
hafþu þat fram sjaldan;
ef þú eykr orþi,
íllt mundi þèr lengja.
41. Hrundo þeir Vínga
ok í hel drápo,
exi at lavgþo,
meþan í avnd hixti.
42. Flykþoz þeir Atli
ok fóro í brynjor,
gèngo svâ görvir
at var garþur milli,
urpuz á orþom
allir senn reiþir:
fyrr vârom fullráþir
at firra yþr lífi.
43. Á sèr þat illa,
ef havfþot áþr ráþit,
en eroþ óbúnir,
ok havfom einn feldan,
lamþan til heljar,
liþs var sá yþars.
44. Oþir þá urþo,
er þat orþ heyrþo,
forþoþo fíngrom
ok fengo í snæri,
skuto skarpliga
ok skjöldom hlífþoz.
45. Inn kom þá ann-spilli
hvat úti drýgþo,
hátt for havllo
heyrþo þræl segja.
46. Avtul var þá Goþrún
er hôn ecka heyrþi,
hlaþin háls-menjom
hreytti hôn þeim görvöllom,
sleyngþi svâ silfri
at í sundr hruto baugar
47. Ut gèck hôn siþr,
ypþi-t lítt hurþom,
fór-a fælt þeygi
ok fagnaþi komnom:
hvarf til Niflúnga
sú var hinzt qveþja,
fylgþi saþr [1]) sliko,
sagþi hôn mon fleira.
48. Leitaþa èk í líkna
at letja yckr heiman:
skavpom viþr mangi,
ok skuloþ þó hèr komnir:
mælti af mann-viti,
ef mundo sættaz,
ecki

1) ɔ: sannr, *meiningin er: sem brátt reyndist.*

ecki at-rèþuz,
allir ní qváþo.
49. Sá þá sæl-borin
at þér sárt lèko,
hugþi á harþ-ræþi,
ok hrauþsc ôr skickjo:
neykþan tók hôn mæki
ok niþja fjör varþî,
heg var at hjaldri,
hvars hôn hendor festi.
50. Dóttir lèt Gjúka
drengi tvâ hníga:
bróþr hjó hôn Atla,
bera varþ þann síþr
skapþi hôn svâ sköro
skeldi fót undan;
annan rèþ hôn havggva
svâ at sá upp reis-at,
í heljo hôn þann hafþí,
þeygi henni hendor skulfo.
51. Þjörko þar gjörþo
þérri var viþ-brugþit,
þat brá um allt annat
er unno börn Gjúka:
svâ qváþo Niflúnga,
meþan sjálfir lifþo,
skapa sókn sverþom
slitaz af brynnior;
havggva svâ hjálma;
sem þeim hugr dygþi.
52. Morgin mest vâgo
unz miþjan dag,
liddi ótto alla
ok öndurþan dag:
fyrr var full-vegit
flóþi völlr blóþi,
átján áþr fèllo,
efri þeir urþo
Bero tveir sveinar
ok bróþir hennar.
53. Ravskr tók at ræþa;
þótt hann reiþr væri:
íllt er um-litaz
yþr er þat kenna,
vârom þrjá-tígi
þegnar vígligir:
eptir lifom ellifo, [1]
ôr er þar brunnit
54. Brœþr vârom fimm
er Buþla mistom,
hefir nú Hel hálfa,
havgnir tveir liggja.
55. Mægþ gat ek mikla;
mákak því leyna,
kona vâliga,
knáka ek þess njóta;

[1]) niu *F. St. 6.*

hljótt áttom [1]) sjaldan
sízt komt í hendur ossar,
síþan mik frœndom,
fæ opt svikinn,
sendot systor heljo,
slíks ec mest kennomk.
56. Getr þú þess, Atli!
gerþir svâ fyrri,
móþor tókt mína
ok myrþir til hnossa,
svinna systrúngo
sveltir þú í helli:
hlœglict mèr þat þickir
er þú þinn harm tínir,
goþom ec þat þacka
er þèr gengz illa.
57. Eggja èk yþr jarlar
auka harm stóran
vífs ins vegliga
villia èk þat líta:
kostit svâ keppa
at kleyceqvi Goþrún,
sjá ek þat mættac
at hôn sèr nè yndi-t.
58. Takit èr Havgna
ok hyldit meþ knífi,
skerit ôr hjarta,
skoloþ þess görvir:
Gunnar grimm-úþgan
á gálga festit,
bellit því bragþi
bjóþit til ormom.
Havgni qvaþ:
59. Gör sem til-lystir,
glaþr munc þess bíþa,
ravskr mun þá reynaz,
reynt hefi èk fyrr bjartara: [2])
hölþut hnecking
meþan heilir vârom,
nú erom svâ sárir
at þú mâtt sjálfr valda.
60. Beiti þat mælti,
bryti var hann Atla,
tavkom vèr Hjalla,
en Havgna forþom:
havggom vèr hálft yrkjom [3])
hann er skap-dauþi,
lifir svâ lengi
layskr mun hann æ heitinn.
61. Hrœddr var hver-gætir,
hèlt-a in lengr rúmi;
kunni kleckr verþa,
kleif í rá hverja:
vesall lèz vígs þèrra,
er skyldi vas gjalda,
ok sinn dag dapran

1) átom *F. G. St.* 2) brattara *St. G.* 3) havgom v. hálfyrkjum *Eddubr.*

at deyja frá svínom,
allri örkosto,
er hann áþr hafþi.
62. Tóko þeir bras Buþla
ok brugþo til knifi,
œpþi ill þræ,
áþr oddz kendi:
tóm lèz at eiga
teþja vel garþa,
vinna iþ vergasta,
ef hann viþ rètti;
feginn lèz þó Hjalli
at hann fjör þægi.
63. Gettiz þess Havgni,
gerva svâ færi,
at árna ánauþgom
at undan-gengi:
fyrir qveþ ek mèr minna
at fremja leik þenna,
hví mynim hèr vilja
heyra á þá skræktun.
64. Þrifo þeir þjóþ-góþan,
þá var kostr engi
reckom racklátom
ráþ enn lengr dvelja:
hló þá Havgni,
heyrþo dag-megir,
keppa hann svâ kunni,
qvöl hann vel þoldi.
65. Havrpo tók Gunnarr,
hrœrþi il-qvistom,
slá hann svâ kunni
at snótir grèto:
klucko þeir karlar
er kunno görst heyra,
ríkri ráþ sagþi,
raptar sundr brusto.
66. Dó þar dýrir,
dags var heldr snemma,
lèto þeir á lesti
lifa íþrótta.
67. Stórr þóttiz Atli,
stè hann um þá báþa,
horskri harm sagþi
ok rèþ heldr at bregþa:
morginn er nú, Goþrún!
mist hefir þú þèr hollra,
sums ertu sjálf-skapa
at hafi svâ gengit.
68. Feginn ertu, Atli!
ferr þú víg lýsa,
á muno þèr iþrar,
ef þú allt reynir:
sú mun erfþ eptir
ek kann þèr segja,
íllz gengz þèr aldri,
nema èk ok deyja.
69. Kann ek slíks synja,
sè ek til ráþ annat,
hálfo hógligra

havfnom opt góþo:
mani mun ek þik hugga,
mætom ágætom,
silfri snæ-hvíto,
sem þú sjálf vilir.

70. On er þess engin, [1])
ek vil því níta;
sleit ek þá sáttir,
er voro sakar minni:
af-kár ek áþr þótta,
á mun nú gæþa,
hræfþa èk um hvevetna
meþan Havgni lifþi.

71. Alin viþ upp vorom
í eino húsi,
lèkom leik margan
ok í lundi óxom,
gæddi ockr Grímhildur
gulli ok háls-menjom:
bana mundo mèr broeþra
bœta aldregi,
nè vinna þess ecki
at mèr vel þicki.

72. Kostom drepr qvenna
karla ofríki,
í knè gengr [2]) hnefi
ef qvistir þverra,
trè tekr at hníga
ef heyggor tág undan:
nú máttu einn, Atli!
avllo hèr ráþa.

73. Gnótt var grunn-ýþgi,
er gramr því trúþi,
sýn var sveipvísi
ef hann sín gæþi:
kravpp var þá Goþrún,
kunni um hug mæla,
lètt hôn sèr gerþi,
lèk hôn tveim skjöldom.

74. Æxti hôn avl-dryckjor
at erfa broeþr sína,
samr lèzk ok Atli
at sína görva.

75. Lokit því lèto,
lagat var dryckjo,
sú var samkunda
viþ svörfon of mikla:
straung var stór-huguþ,
stríddi hôn ætt Buþla,
vildi hôn ver sínom
vinna ofor-hefndir.

76. Lockaþi hôn litla
ok lagþi viþ stocki,
glúpnoþo grimmir
ok grèto þeygi:
fóro í faþm móþor,

1) *R. fyrir* engja, 2) ok knegendr *F. St.*

frètto hvat þá skyldi.
77. Spyrit lítt eptir,
spilla ætla èk báþom,
lyst vàrumk þess lengi
at lyfja yckr elli.
78. Blótt sem vilt börnom
bannar þat manngi,
skavmm mun ró reiþi,
ef þú reynir görva
bráþa barnæsko
bræþra [1]) inn kapp-svinna
skiptiz skapliga,
skar hôn á háls báþa.
79. Enn frètti Atli,
hvert farnir væri
sveinar hans leika,
er hann sá þá hvergi.
80. Yfir ráþomc gánga
Atla til-segja,
dylja munk þik eigi
dóttir Grímhildar:
glaþa mun þik minzt, Atli!
ef þú gerva reynir,
vakþir vâ mikla,
er þú vât brœþr mína.
81. Svaf ek mjök sjaldan
síþan þeir fèllo,
hèt ek þèr havrþo
hefi èk þik nú mintan:
morgin mèr sagþir,
man ek þann gerva;
nú er ok aptan,
átto slíkt at frètta.
82. Maga hefir-þu þinna
mist, sem þú sízt skyldir;
hausa veitz þú þeirra
hafþa at avl-skálom,
drýgþa èk þèr svâ dryckjo
dreyra blett ek þeirra.
83. Tók ek þeirra hjörto
ok á teini steiktak,
selda èk þèr síþan
sagþak at kálfs væri:
einn þú því ollir,
ecki rèttu leifa,
tavgto tíþliga;
tavgto vel jöxlom.
84. Barna veizto þinna;
bíþr sèr fár verra,
hlut veld ek mínom,
hælomk þó ecki.
85. Grimm vartu, Goþrún!
er þú gera svâ máttir,
barna þinna blóþi
at blanda mèr dryckjo:
snýtt hefir þú sifjúngom

1) *Adrir* bróþor, brœþr *en eitthvad mun hèr rángt; kannske* bráþri barnæska bræþir inn kappsvinna *edr* brœþra in k.

sem þú sízt skyldir,
mèr lætr þú ok sjálfom
millom íllz litiþ.

86. Vili minn enn væri
at vega þik sjálfan,
fátt er full-illa
farit viþ gram slikan:
drýgt þú fyrr hafþir
þá er menn dœmi visso-þ
til heimsko harþ-ræþis
í heimi þessom:

87. Nú hefir þú enn aukit
þat er nú áþan frágom, [1]
greipt glœp stóran,
gert hefir þú þitt erfi.

88. Brend mundu á báli
ok bariþ grjóti áþr,
þá hefir þú árnat
þaztu æ beiþiz.

89. Seg þèr slikar
sorgir á morgin,
friþra vel ek dauþa
fara í ljos annat.

90. Sáto samtýnis,
senduz fár-hugi,
henduz heipt-yrþi,
hvártki sèr undi:
heipt óx Hniflúngi
hugþi á stórræþi,
gat for Goþrúno
at hann væri grimmr Atla.

91. Komo í hug henni
Havgna viþfarar,
taldi happ hánom
ef hann hefnt ynni:
veginn var þá Atli
var þess skamt bíþa,
sonr vâ Havgna
ok sjálf Goþrún.

92. Ravskr tók at ræþa,
rakþiz ór svefni,
kendi brátt benja,
bandzqvaþ hann þavrf önga:
segit iþ sannasta
hverr vâ son Buþla,
emk litt leikinn
lífs tel ek von aunga.

93. Dylja mun þik eigi
dóttir Grimhildar,
látomk því valda
er liþr þína æfi:
en sumo sonor Havgna,
er þik sár mæþa.

94. Vaþit hefir þú at vígi
þótt væri-t skaplict,
illt er um-vèla

1) tragóm *F. G. St.*

þannz þèr vel trúir,
beiþr fór ek heiman
at biþja þín, Goþrún.

95. Leifþ var þú eckja,
lèto stórráþa
var þá vanlygi
er vèr om-reyndom:
fórto heim híngat
fylgdo oss herr manna,
allt var ítarlict
um orar ferþir.

96. Margs var allz sómi
manna tíginna,
naut oro ærin
nutom af stórom,
þar var fjöld fjár
fengo til margir.

97. Mund galt ek mœrri
meiþma fjölþ þiggja,
þræla þrjátýgi,
þýjar sjav góþar,
sæmd var at sliko,
silfur var þó meira.

98. Lèztu þèr allt þickja
sem ecki væri,
meþan lavnd þau lágo,
er mèr leifþi Buþli:
gróftu svâ undir
gerþit hlut þiggja.

99. Sværo lèztó þína
sitja opt grátna,
fann ek í hug heilom
hjóna vætr siþan.

100. Lýgr þú nú, Atli!
þótt ek þat lítt rekja,
heldr var eg hœg sjaldan,
hostu þó stórom:
börþuz èr brœþr úngir,
báruz róg milli,
hálft gèck til heljar
ôr húsi þíno,
hroldi hotvetna
þat er til hags skyldi.

101. Þrjú vorom systkin
þóttom óvægin;
fórom af landi
fylgdom Sigurþi:
skæva vèr lètom,
skipi hvert vârt stýrþi,
avrkoþum at auþno
unz vèr austr komom.

102. Konúng drápom fyrstan
kurom land þaþra,
hersar oss á hönd gèngo
hrœzlo þat vissi:
vâgom ôr skógi
þanz vildom sýknan,
settum þann sælan

er sèr nè átti-þ.
103. Dauþr varþ inn húnski,
drap þá brátt kosti,
strángt var ángr úngri
eckjo nam hljóta:
qvöl þótti qvikri
at koma í hús Atla,
átti áþr kappi,
illr var sá missir.
104. Komt-a þú af því þíngi
er vèr þat frægim,
at þú savk sóttir,
nè slekþir aþra:
vildir ávalt vægja
en vætki halda,
kyrt um því láta
— — —
105. Lýgr þú nú, Goþrún!
lítt mun viþ-bœtaz
hluti hvârigra, [1])
höfom avll skarþan:
görþu nú Goþrún,
af gœzko þinni
ockor til ágætis,
er mik út-hefja.
106. Knavr mun ek kaupa
ok kisto steinda,
vexa vel blæjo
at verja þitt líki,
hyggja á þavrf hverja
sem viþ holl værim.
107. Nár varþ þá Atli
niþjom stríþ æxti,
efndi itúrborin.
allt þatz rèþ heita:
fróþ vildi Goþrún
fara sèr at spilla,
urþo dvöl dœgra,
dó hôn í sinn annaþ.
108. Sæll er hverr siþr
er slikt getr fœþa
jóþ at afreki
sems ól Gjúki:
lifa mun þat eptir
á landi hverjo
þérra þrá-mæli,
hvargi er þjóþ heyrir.

1) hvarigi *F. G. Sc.*

GODRÚNAR-HVATA.[1])

Goþrún gèck þá til sævar, er hôn hafþi drepit Atla, gèck hôn út á sæinn, ok vildi fara sèr, hôn mátti eigi savcqva; rak hana yfir fjörþinn á land Jónakurs konúngs. Hann fèck hennar: þeirra synir voro þeir Savrli ok Erpr ok Hamþir. Þar fœddiz upp Svanhildr Sigurþar-dóttir, hôn var gipt Jórmunrek enom ríka, meþ hânom var Bicki, hann rèþ þat at Randver konúngs son skyldi taka hana, þat sagþi Bicki konúngi. Konúngr lèt hengja Randve, en troþa Svanhildi undir hesta fótom; en er þat spurþi Goþrún, þá qvaddi hôn sono sína.

1. Þá frá ek senno
sliþr-fengligsta,
trauþ-mál taliþ
af tregà stórom:
er harþ-úþug
hvatti at vígi
grimmom orþom
Goþrún sono.
2. Hví sitit èr,
hví sofit lífi,
hví tregr-aþ yckr
teiti at mæla?
er Jórmunrekr
yþra systor
únga at aldri
jóm of-traddi
hvítom ok svörtom
á her-vegi,[2])
grám, gáng-tavmom
gotna hrossom.
3. Urþu-a iþ glíkir
þeim Gunnari,

1) *Hjá ödrum* Goþrúnarhvöt. 2) helvegi *F. G. Sto*

nè inn heldr hugþir
sem var Havgni:
hennar mundo iþ
hefna leita,
ef iþ móþ ættiþ
minna brœþra,
eþr harþan hug
Hún-konúnga.

4. Þá qvaþ þat Hamþir
inn hugom-stóri:
litt mundir þú
leyfa dáþ Havgna,
þá er Sigurþ vavkþo
svefni ôr:
bækor voro þínar
enar blá-hvíto
roþnar í vers dreyra
fólgnar í val-bloþi.

5. Urþo þèr bráþar
brœþra hefndir,
sliþrar ok sárar
er þú sono myrþir:
knættim úngrar
á Jórmunreki
samhyggjendr
systor hefna.

6. Beriþ hnossir fram
Hún-konúnga,
hefir þú ockr hvatta
at hjör-þíngi.

7. Hlæjandi Goþrún
hvarf til skemmo,
kumbl konúnga
ôr kerom valdi
síþar brynjor
ok sonom fœrþi,
hlóþuz móþgir
á mara bógo.

8. Þá qvaþ þat Hamþir
inn hugom-stóri:
svâ komaz meirr aptr
móþur at vitja
geir-njörþr hníginn
á Goþ-þjóþo,
at þú erfi
at avll oss dryckir,
at Svanhildi
ok sono þína.

9. Goþrún grátandi
Gjúka dóttir
gèck hôn tregliga
á tái sitja,
ok at telja
tárok hlýra
móþug spjöll
á margan veg.

10. Þrjá vissa èk elda
þrjá vissa èk arna

var ek þrimr verom
vegin at húsi:
einn var mèr Sigurþr
avllom betri,
er broeþr mínir
at bana urþo.

11. Svara sára
saknaþ ek nè kunnom, [1]
mœrir þóttuz
mèr um-stríþa,
er mik avþlingar
Atla gáfo:

12. Húna hvassa
lèt ek mèr at rúnom,
máttigac bölva
bœtur um-vinna,
aþr ek hnóf
höfuþ af niflúngom.

13. Gèck ek til strandar,
gravm vark nornom,
vilda èk hrinda
stríþ-griþ þérra:
hófo mik, nè drekþo
hávar báror,
því ek land um-stèk
at lifa skyldak.

14. Gèck ek á beþ,
hugþak mèr for betra,
þriþja sinni
þjóþ-konúngi:
ól ek mèr jóþ
erfi-vörþo,
erfi-vörþo,
Jónakurs sonom [2])

15. En um Svanhildi
sáto þýjar,
henne [3]) minna barna
bazt full-hugþak:
svâ var Svanhildor
í sal mínom
sem væri sæmleitr
sólar geisli.

16. Gœdda èk gulli
ok guþ-vefjom,
áþr ek gæfak
Goþ-þjóþar til:
þat er mèr harþazt
harma minna,
of [4]) þann inn hvíta
hadd Svanhildar,
auri tröddo
und jóa fótom:

17. En sá sárastr,
er þeir Sigurþ minn
sigri rœntan
í sæing vâgo:

1) *R. fyrir* sakaþ ek ne kunna, kunnom. 2) *R. vildi heldr* Jónakri sono.
3) *R. fyrir* enn ek. 3) *kannske rettara* en

en sá grimmastr,
er þeir Gunnari
fránir ormar
til fjörs skriþo:
en sá hvassastr
er til hjarta fló,
konúng óblauþan
qvikvan skáro.

18. Fjölþ man ek bavlva
fjölþ man ek harma:
beitto Sigurþ [1]
enn blacka mar,
hest inn hraþfœra
láttu hinnig renna:
sitr eigi hèr
snór nè dóttir,
sú er Goþrúno
gefi hnossir.

19. Minztu, Sigurþr!
hvat viþ mæltom,
þá er viþ á beþ
bæþi sátom:
at þú myndir mín
móþigr vitja
halor ôr heljo,
en ek þín ôr heimi?

20. Hlaþit èr jarlar
eiki-kavstinn,
látiþ hann und himni [2]
hæstan verþa:
megi brenna brjóst
bavla-fullt,
eldr um hjarta
þyþni sorgir.

21. Jörlom avllom
óþal batni,
snótom avllom
sorg at minni,
at þetta treg-rof
um-taliþ væri.

1) *Rettara mundi* Sigurþr! 2) hilmi *F. G. St.*



HAMDIS-MÁL.

1. Sprutto á tái
tregnar iþir,
græti álfa
in glý-stavmo:
ár var morgin [1])
manna bavlva
sútir hverjar
sorg um qveyqva. [2])

2. Var-a þat nú
nè í gær,
þat hefir lángt
liþit síþan:
er fátt fornara
fremr var þat hálfo,
er hvatti Goþrún
Gjúka borin
sono sína únga
at hefna Svanhildar.

3. Systir var yckur
Svanhildur um-heitin,
sú er Jórmunrekr
jóm um-traddi
hvítom ok svörtom
á her-vegi [3]),
grám, gáng-tavmom
gotna hrossom.

4. Eptir er yckr þrúngit
þjóþ-konúnga,
lifit einir èr
þátta ættar minnar.

5. Einstöþ em ek orþin
sem avsp í holti,
fallin at frœndom
sem fura at qvisti,
vaþin at vilja
sem viþr at laufi,
þá er in qvist-skæþa
kemr um dag varman.

6. Hitt qvaþ þá Hamþir
inn hugom-stóri:
litt myndir þú Goþrún
leyfa dáþ Havgna,
er þeir Sigurþ
svefni ór vökþo,
sattu á beþ
en banar hlógo.

7. Bækor oro þínar
inar blá-hvíto

1) *R.* *vildi* morgins. 2) kveykvar *F. G.St.* 3) helvegi *F. St.*

ofnar vavlondom,
fluto í vers dreyra:
svalt þá Sigurþr,
sattu yfir-dau om,
glýja þú nè gáþir,
Gunnarr þèr svâ vildi.

8. Atla þóttiz þú stríþa
at Erps morþi
ok at Eitils
aldr-lagi,
þat var þèr sjálfri [1]) verra!
svâ skyldi hverr
avþrom verja
til aldr-laga
sverþi sár-beitto,
at sèr nè stríddi-t.

9. Hitt qvaþ þá Savrli,
svinna hafþi hann hyggjo:
vilk-at ek viþ móþor
málom skipta:
orz þickir enn vant
yckar [2]) hvâro,
hvers biþr þú nú, Goþrún!
er þú at gráti nè fœr-at.

10. Brœþr grát þú þína
ok buri svasa,
niþja ná-borna
leiþa nær rógi:
ockor skaltu ok, Goþrún!
gráta báþa,
er hèr sitjom fegir á mavrom;
fjarri munom deyja.

11. Gèngo ôr garþi
görvir at eiskra,
liþo þá úngir
yfir úrig fjöll
mavrom húnlenzkom,
morþz at hefna.

12. Þá qvaþ þat Erpr
eino sinni,
mærr um-lèk
á mars baki:
íllt er blauþom hal
brautir kenna,
koþo harþan mjök
hornúng vera.

13. Fundo á stræti
stór-bravgþóttan:
hve mun Jarp-skamr 3)
ockr fulltíngja?

14. Svaraþi Erpr
inn sundrmœþri,
svâ qvaz vitur
veita mundo
fullting frœndom
sem fótor avþrom,

1) *R. fyrir* enn. 2) *R. fyrir* yckra. 3) ɔ: Jarpskömmin?

eþr holdgróin
havnd annarri. [1]

15. Hvat megi fótr
fóti veita,
nè hold-gróin
havnd annarri?

16. Drógo þeir ôr skíþi
skíþi-járn,
mækis eggjar
at mun flagþi:
þverþo þeir þrótt sinn
at þriþjúngi,
lèto mavg úngan
til moldar hníga.

17. Skóko loþa,
skálmir festo,
góþ-bornir smugo
í guþ-vefi.

18. Fram lágo brautir
fundo vâ-stigo
ok systor son
sáran á meiþi,
varg-trè vind-kavld
vestan bœjar
trýtti æ travno hvöt
titt var-at biþja.

19. Glaumr var í havllo,
halir avl-reifir,
ok til gota [2]) ecki
geiþo-t heyra,
áþr halr hugfullr
í horn um-þaut.

20. Segja fóro
Jórmunreki,
at sènir vâro
seggir und hjálmom:
ræþit èr um ráþ
ríkir ero komnir,
for mátkom haliþèr mavnnom
mey um-tradda!

21. Hló þá Jórmunrekr,
hendi drap á kampa,
beiddiz at bravngo,
bavþvaþiz [3]) at víni:
skók hann skavr jarpa,
sá á skjöld hvitan,
lèt hann sèr í hendi
hvarfa ker gullit.

22. Sæll ek þá þættumc,
ef ek sjá knætta
Hamþi ok Savrla
í havllo minni:

---

1) *þannig G. St. hinar sleppa úti*: Erpr, vitur, *og þeim tveimr sídustu línunum; þat sem eptir er, verdr þá einúngis hálfi erindi, og þó heldr ólidugt.* 2) gœta *F. G. St.*. 3) brúþvaþiz *F. G. St. en* böðvaþist *synist ad vera sama sem* hreyktist, vard hugfyllri.

munda èk þá binda
meþ boga strengjom;
góþ börn Gjúka
á gálga festa.

23. Hitt qvaþ þá Hróþrglavþ, [1]
stóþ uf [2]) hleþom,
mefingr [3]) mælti
viþ mavg þenna;
þvíat þat hetta [4])
at hlýþigi myni:
mega tveir menn einir
tio hundroþ gotna
binda eþa berja
í borg inni há?

24. Styrr varþ í ranni
stucko avl-skálir,
í blóþi bragnar lágo
komno ôr brjósti gotna.

25. Hitt qvaþ þá Hamþir
inn hugom-stóri;
æstir Jórmunrekr
ockrar qvâmo,
brœþra sam-mæþra
innan borgar þinnar?
fætr sèr þú þína — —
havndom sèr þú þínom,
Jórmunrekr! orpit
í eld heitan.

26. Þá hraut viþ
inn regin-kungi
baldur í brynnio,
sem björn hryti:
grýtiþ èr á gumna
allz geirar nè bíta
eggjar nè járn
Jónakurs sono.

27. Hitt qvaþ þá Hamþir
inn hugom-stóri:
bavl vantu bróþir,
er þú þann belg leystir;
opt ôr þeim belg
bavll [5]) ráþ qvomo.

28. Hug hefþir þú Hamþir
ef þú hefþir hyggjandi,
mikils er á mann hvern vant,
er mannvitz er!

29. Af væri nú havfut
ef Erpr lifþi,
bróþir ockarr inn bavþfrœkni,
er viþ á braut vâgom:
varr inn víg-frœkni [6])
hvöttomk

---

1) Hróþanglöd *F. G. St.* 2) af þær *sömu.* 3) *R. vildi* mæringr *F. G. St. hafa* mæla. 4) heita. *F. G. St. kannske* hèlt-a.
5) bravll *F. G. St.* 6) *R. fyrir* viþfrœkni.

hvöttomk at dísir,
gumi inn gunn-helgi
görþunz at vígi.
50. Ecki hyggek ockr [1]) vera
úlfa dœmi,
at viþ mynim sjálfir umsakaz,
sem grey norna,
þau er gráþug ero
á auþno' um-alin.
51. Vel havfom viþ vegit,
stöndom [2]) á val gotna
ofan egg-móþom
sem ernir á qvisti:
góþs havfom tirar [3]) fengit
þótt skylim nú eþr i gor [4])
deyja;
qveld lifir maþr ecki
eptir qviþ norna.
52. Þar fèll Savrli
at salar gafli,
en Hamþir hnè
at hús-baki.

Þetta ero kavlloþ Hamþis-mál in forno.

---

1) *Getgáta R., allar herverandi Edd. hafa* ýckr, *en þá ætti madr ad lesa* iþ mynit *lin* 3. *og væri þad máske rèttara.* 2) stundum *F. G. St.*
3) geþs höfum fírar þær *sömu.* 4) ɔ: igær. *Danir og Sviar segja svo enn.*

VIÞBÆTIR

GUNNARS-SLAGR[1]).

1. Ar var þat er Gunnarr
görþiz at deyja
Gjúka sonr
at Grábaks sölum:
fætr vorn lansir
á fylkis niþ,
en hendr heptar
hörþum fjötri.

2. Fengin var harpa
fólk-djörfum gram,
íþrótt sýndi
il-qvisto hrærþi:
steig hóglega
hörpu-strengi,
var-a sú list leikin
nema lofþúngs kundi.

3. Saung þá Gunnarr
svo mælandi,
fèck mál harpa
sem maþr væri,
en eigi sætara
þó svanr væri,
glumdi orma salr
viþ gullnum strengjum:

4. Mína veit ek systur
manni verst gefna,
ok Niflúnga
níþíngi festa:
heim bauþ Atli
Havgna ok Gunnari
mágum sínum,
en myrþi báþa.

5. Víg lèt þá
fyrir veizlu taka,
ok örrustu
fyrir öl-teiti:
þat mân æ uppi
meþan öld lifir,
lèk-a svo viþ mága
mangi forþum.

6. Hví þú svo, Atli!
heiptir rækir?
sjálf olli Brynhildr
sínum dauþa,
ok Sigurþar
sárum bana;
hví vildir Guþrúno
grætta láta?

---

1) *Þetta qvædi, sem R. eignadist á Islandi, finnst í eingri Eddubók herverandi, ok mun þad ort af Sra. Gunnari Pálssyni um nafna hans, eins og alment er haldit á Islandi; enn skáldskaprinn er so ágætr, og innihaldid á so vel vid Niflúnga soguna at flestir lesendr munu heldr sjá þad enn ecki.*

7. Sagþi Hnginu forþum
á h'm meiþi
ossar ófarir
at mög danþan:
sagþi mèr Brynhildr
Buþla dóttir
hve Atli mundi
oss um-vèla.

8. Gat þess ok Glaumvör,
er viþ gistom bæþi
hinnsta sinni
í hvílu einni,
minni voru mála
megnir draumar:
far-at-tu, Gunnarr!
flár er þèr nú Atli.

9. Dör sá ek þinn
dreyra roþinn,
gálga görvan
Gjúka syni:
hugþa èk þèr d'sir
heimboþ göra,
muno yckr bræþrum
búin vèlræþi.

10. Qvaþ ok Kostbera
qvon var hon Högna
rúnar vilit ristnar
ok ráþna drauma,
snoturt var hjarta
í sikl'nga brjósti,
hvergi 1) knátti hræþaz
harþan dauþa.

11. Oss hafa nornir
aldur om-lagit
örfum Gjúka
at Oþins vilja,
má viþ örlögum
mangi sjá,
nè heillum horfinn
hugum treysta.

12. Hlær 2) mik þat, Atli!
at þú hefir eigi
hringa rauþa,
sem 3) Hreiþmarr átti:
einn veit ek hvar fè þat
fólgit liggr,
s'þan þèr Högna
til hjarta skárut.

13. Hlær 2) mik þat, Atli!
at þèr Húna kindir
hlægjandi 4) Havgna
til hjarta skáruþ:
hnipnaþi-t Hniflúngr
viþ hol-undo,
nè sèr viþ-brá
sáran dauþa.

14. Hlær 2) mik þat, Atli!
at þú hefir l'tna
menn þína marga,
er mæztir voru,
for ossom sverþom,
áþr svelta fengir,
hefir or mær systir
meiddan þinn bróþur.

1) ɔ: hvorugr. 2) *rèttara* hlægir *R.* 3) *rèttara* er. 4) *rèttara* hlæjanda.

15. Skal-at enn Gunnar
æþru mæla,
Gjúka sonr
at Grafvitnis bóli;
nè hryggr koma
til Herja-föþur;
hefir fyrr Buþlúngr
böþvi vanizt.

16. Fyrr skal mèr Góinn
grafa til hjarta,
ok Níþ-höggr
nýra sjúga,
Linnr ok Lángbakþ
lifrar slíta,
enn ek minni hafni
hugar-prýþi.

17. þess mun Guþrún
grálega reka,
er ockr lèt
Atli svikna:
hún mun þèr
hjörtu gefa
húna þinna
heit at qveld-verþi.

18. Ok blandinn mjöþ
blóþi þeirra
dreckr þú úr skálum
skarar-fjalla:
sú mun þik hugraun
harþast bíta,
er þèr Guþrún bregþr
glæpum slíkum.

19. Skömm mun þín æfi
at skjöldúnga liþna,
færþu illan enda
af orum sif-spellum:
er þèr slík máklig,
af umsýslan vorrar
systur, sár-neyddrar
svik at gjalda.

20. Mun þik Guþrún
geiri leggja,
ok Niflúngr
nærri standa:
leika mun þín höll
í loga rauþum
síþan muntu á náströndum
Níþ-höggvi gefinn.

21. Sofinn er nú Grábakþ
ok Grafvitnir,
Góinn ok Móinn
ok Grávöllubr, [1])
Ofnir ok Svafnir
eitur-fánir,
Naþr ok Níþhöggr
ok nöþrur allar,
Hríngr, Höggvarþr,
fyrir hörpu-slætti.

22. Ein vakir uppi
Atla móþir [2])
hefr sú mik hol-grafit
at hjarta-rótum:

---

[1]) *Rèttara* Grá-fjölludr og *þykir þetta merki medal annara sanna at Gunnar Pálsson eigi þessa qviþu.* [2]) *þetta ordatiltæki er tekid úr Oddrúnargr. 30. en þad mun eflaust rángt þótt þad finist í öllum*

lifur um-sýgr
ok lúngu sl'tr,
er-at lengr l'ft
lofþúngs kundi.

23. Hættu nú, harpa!
hèþan mun ek l'þa
ok Val-höllu
víþa byggja:
drecka meþ Asum
dýrar veigar,
seþjaz Sæhr'mni
at sumblum Oþins.

24. Nú er Gunnars slagr
görva qveþinn,
hef ek höldom skemt
hinnsta sinni:
fárr mun enn s'þan
fylkir il-qvistum
hljóþ-fagra svegja
hörpu-strengi.

Eddubókum og mun eiga ad vera móþir allra, þar ed Oddrún, systir Atla, gat ómöguliga kallad nödru Atlamóþur.

Registur

ýfir nöfnin í

SÆMUNDAR-EDDU.

Aſi 102.
Agnar (Geirröþarson) 39; 47.
Agnar (Hauþobróþir.) 194.
Agnar (Hravþúngss.) 39.
Ai (dvergr) 2. 3.
Ai (madr Eddu) 100.
Alda-foþr (Odin) 31. 38,
gautr 93. 95.
Alfar 8. 28. 30. 40. 49-51. 59-61. 71. 82. 83. 88. 89. 196.
Alfa-ljóþi,-visi (Volundr) 135. 138.
Alf-heimr 40.
Alf-hildr 140.
Alfr (dvergr) 3.
Alfr inn gamli 114-116. 157.
Alfr (Hjálprekss.) 171.
Alfr (Hróþmarss.) 147.
Alfr (Hundingss.) 151. 161.
Alf-róþull, *k.* (Sól) 37. 92.
Al-föþr (Odin) 46. 88. 154.
Al-grœn (ey) 76.
Ali 115.
All-valdi (jötun, annars Ölvaldi) 77.
Alm-veig 115.
Al-sviþr (hestr) 45. 88. 196.
Al-sviþr (jötun) 28.
Al-sviþr (Heimiss.) 200.
Al-vis (dvergr) 48-51.
Al-vitur, *q*, (annars Hervör) 133-135.
Al-þjófr (dvergr) 2.
Alof, 140-142.
Amma 102.
Amr 115.
Anar (dvergr) 2.
And-hrimnir 42.
And-vari 180. 181.
And-vara-fors 180.
And-vara-nautr 181. 203. 204. 230.
Angantyr (9). 114. 119.
Aug-eyja 118.
Ani 116.
Arn-grimr 116.
Ar-vakr (hestr) 45. 195.
Arþ-skavi (maþr) 116. enn kannske þad sè vidrnefni Grims.
As (Oþin) 41. (Þór) 70. (Loki) 64. *ofl. sjá æsir.*
Asa-bragr 85.
Asa-salr 71.
Asa-þórr 80.
As-brú (Bif-röst) 44.
As-garþr 53. 72. Asa-garþar 70. 71.
Askr 3.
As-laug 203.
As-liþar *k. margt.* 86.
As-megir *k. margt.* 94. 110.
As-mundr 46.
As-ólfr 116.
As-ynjor 31. 61. 64. 72. 93. 114. 194.
Atla 118.
Atli 157.
Atli (Iþmundars.) 140-145.
Atli (Buþlas.) 208. 214. 220-222. 224. 230. 234. 236-238. 242.-249. 251-265. 270.
Atla móþir 243. synist ad þyda orm, nema ef rèttara væri *allra móþir*, þar ed hitt getr ecki vel sagzt af Oddrúnu systur Atla.
Atriþr (Oþin) 46.
Aur-glasir 110.
Aur-vángr (dvergr) 3.
Aur-vánga sjót 5.
Austri (dvergr) 2.
Austr-vegr 59. 68. 75.
Aupa 228 sjá *Hauþa*
Auþr (djúpauþga) 117.

Baldur 6. 10. 41. 63. 93-95.
Baldurs faþir (Odin) 117.
Bál-eygr (Odin) 45.
Bálkr 116. nema þad sè vidrnefni Gunnars.
Bari 110.
Barri (madr) 116.

Barri (lundr) 86. 87.
Baug-veig 136. 4).
Bavör (dvergr) 2.
Beckhildr 200.
Beiti 258.
Beli,-lja bani (Freyr) 9.
Bera 257.
berg-danir (o: bergrisar) berg-dana brjótr (þór) 54.
Bergelmir (jötun) 34. 35.
Bestla 28.
Beyggvir 59. 65. 66.
Beyla 59. 67.
Bicki 225. 265.
Bicki 246.
Bifliudi (Biblindi, kannske *Bif-lyndi* o: Odin) 46.
Bif-röst 46. 89. 188.
Bildur (dvergr) 3.
Bil-eygr (Odin) 46.
Bí-leystz bróþir (Loki) 8. 118.
Billingr (dvergr) 3. Billings mær 22.
Bilskirnir, *k*. 43.
Bivor (kannske *Bifur*, dvergr) 2.
Bjúgvör 130.
Björt 111.
Bläinn (dvergr) 2. 3).
Blindr (inn bölvísi) 158.
Bliþ, *q*. 111.
Bliþr, *q*. 111.
Borg-hildr 149. 158. 170.
Borg-ny 239. 240.
Borg-undir, *k. margt.* 246.
Bragi 46. 59-62. 89 *o. flg.*
Bragi (Högnas.) 164.
Braga-lundr 160.
Brá-lundr 149. 158. 160. 2).
Brami 116.
Brá-völlr 155.
Breiþa-blik, *hv. margt* 41.
Brimir (jötun) 2. 7. (163. 195).
Brisinga men 72.
Broddr 116.
Bruna-vâgar *k. m.* 159.
Bruni (dvergr) 3.
Brynhildr (174.) 176-178. 200-209. 214-230. 234. 241. 242.
Búi 116.
Bur, Burs arfþegi (Odin) 117.
Búri (dvergr) 3.
Buþli 176. 204. 226. 234. 255. 257. 260. 263. Buþla bras. 259.
Byggvir 67. sjá *Beyggvir.*
By-leistr 118. sjá *Bileistr*
Böl-verkr (Odin) 24. 46. 91.
Böl-þorn (jötun) 23.
Bömbur (dvergr) 2.
Bör 1. sjá *Bur.*
Böþvildr. *q*. 133. 136-139.

Dagr 34. 194.
Dagr (koningr) 115.
Dagr (Högnas.) 164 165.
Däinn (dvergr) 2. 28. 88. 114.
Däinn (hjörtr) 44.
Danir 228. 233.
Danmörk *q*. 171. 215. 232.
Danpr 106. Danpar staþir 244.
Danr 106.
danskr 232.
Dellingr (Dags faþir) 34. Dellings mögr (Dagr) 91.
Dellingr 110. (fyrir dögling, höfdingja) 30.
Diar 91.
Dólg-þrasir (dvergr) 3.
Dori 110.
Draupnir (dvergr) 3.
Dun-eyr (hjörtr) 44.
Dura-þrór (hjörtr) 44.
Durinn (dvergr) 2.
Dvalinn (dvergr) 2. 3. 28. 188. Dvalins leikr (sól) 92.
Dvalinn (hjörtr) 44.
Dvergar 2. 3. 8. 28. (45.) 48-51. 88. 92.
Döck-álfar 29.

Edda 100. 101.
Egill (finnr) 133. 134.
Egþir 6.
Eikin (á) 43.
Eikin-skjaldi (dvergr) 3.
Eik-þyrnir (hjörtr) 43.
Ein-heri, *k. eint.* (þór) 68.
Ein-herjar, *k. margt.* 42. 45. 47. 154.
Eir, *q*. 111.
Eitill 230. 249. 270.
Eitr (Eitir) (dvergr) 3.
Eld-hrímnir 42.
Eldir 59.
Eldr 50.
Elgja 118.
Eli-vâgar 35. 52. 90.
Embla 3.
Ern(a) 105.
Erpr (Atlas.) 230. 249. 270.
Erpr (Jónakurss.) 265. 270. 272.
Eyfura 116.

Eyjólfr (Hundingss.) 151. 161.
Eylimi 117, 142. 145-147. 171-173. 183.
Eymundr 115.
Eyri 146, sè þad nafn.

Fafnir (Fáfnir) 117. 174. 182. 183. 185-192. 202-205. 211. 228. Fafnis bani (Sigurþr) 241.
Falhófnir (hestr) 44.
Faþir 103.
Fengr (Odin) 184.
Fenrir (37.) 59. 65. 91. fyrir úlf eda jötun yfirhöfud 6. og vidar.
Fen-salir 6.
Ferant, q. 115.
Fili (dvergr) 3.
Fima-fengt 59.
fimbul-fambi (ɔ: mikill heimsíkingi) 23. — ljód 28. tyr (Odin) 9. vetur 36. þulr (Odin) 20. 28.
Fimbul-þul, q. (á) 43.
Finnr (dvergr) 3.
Finna-konúngr 133.
á Fivi 233.
Fjalar (dvergr) 3. 12. fyrir jötun yfirhöfud 78.
Fjalar (hani) 6.
Fjöl-kaldr 107.
Fjölnir (Odin) 10. 46. 184.
Fjöl-sviþr 107-112.
Fjöl-varr 76.
Fjörgyn k. (eign.-s) 63.
Fjörgyn, q. (eign.-jar) 9. 80.
Fjörnir 245.
Fjötur-lundr 165.
Fólk-vángr 42.
Forn-bogi (dvergr) 3.
Forn-jótr (jötun) Fornjóts sefar (ɔ: vatn og vindr) 90.
For-seti 42.
Frack-land 170. 171. 193.
Franángurs fors 68.
Franmarr 140. 141.
Frár (dvergr) 3.
Fraþmarr 115.
Freka-steinn 147. 155. 157. 162-164.
Freki (madr) 115.
Freki (Odins úlfr) 42. segist um Fenri 7. 8.
Freyja 42. 59. 63. 64. 70-74 113. 204.
Freyr 40. 45. 59 81-85. 117. 219.
Friant, q. 115. 1).
Frigg 6. 9. 31. 39. 59. 63. 93. 240.
Friþ 111.
Frosti (dvergr) 3.
Fróþi 115. 116. Froþa-friþr (djúpt friþr) 151.
Frægr (dvergr) 3.
Fulla 39.
Fundinn (dvergr) 3.

Gagl-viþr 6. sè þad nafn.
Gagn-ráþr (ɔ: getspakr ad gagni; Odin) 32 1).
Gand-álfr (dvergr) 2.
Gáng-leri (Odinn) 46 1).
Gáng-ráþr (Odin) 32-38. 46.
Garmr (hundr) 7. 8. 46. (94.)
Gastropnir 108.
Gautr (Odin) 47.
Gefjun 62.
Geir-mímir (jötun yfirhöfud) 151.
Geir-mundr 243.
Geir-niflúngr 247.
Geir-röþr 39. 40. 46. 47.
Geir-skögul 4.
Geir-vimul (á) 43.
Geir-ölul 45.
Geitir 172. 173.
Geri (úlfr) 42.
Geri 108.
Gerþr 82-87. 117.
Gifur, k. 108.
Gilvar straumar 126.
Gimli(r) 10.
Ginnar (dvergr) 3.
Ginúngr (jötun) Ginnúngsniþr 88. Ginnúnga gap 1.
Gipul (á) 43.
Gisl (hestr) 44.
Gjaf-laug 211.
Gjallar-horn 8. 90.
Gjálp 118.
Gjúki 174. 176. 178. 179. 191. 201. 204. 208. 214. 216. 227. 244. 257. 264. 288. 272.
Gjúki (Högnas.) 230.
Gjúkúngar 230.
Gjöll (á) 43.
Glap-sviþr 46.
Glasis-lundr 140.
Glaum-vör 230. 252-254.
Glaþr (hestr) 44.
Glaþs-heimr 41.
Gler, k. (hestr) 44.
Glitnir 42.
Glói (dvergr) 3.
Glævalls gata 127. sè þad nafn.

Gníta-heiþr, *q.* 173. 183. 186, 244. 245.
Gnypa-hellir 7. 8.
Gnypa-lundr 153-156.
Góinn (ormr) 44.
Goti (hestr) 202.
gotneskr 233.
Goþ 5. 33. 36. 43. 47. 49-51. og vidar.
Goþmundr 153. 160-163.
Goþ-rún (Gjúka dóttir) 117. 177-179. 201-208. 211-217. 219. 223-225. 229-238. 242. 244. 248. 249. 256. 258-270.
Goþ-vegr 113.
Goþ-þjóþ, *q.* 4. 228. 267.
Grá-bakr (ormr) 44.
Grá-fjölluþr (Grafvölluþr) 44.
Graf-vitnir 44.
Gramr (sverd) 183. 189. 193. 202. 203.
Gráni, (Grani) (hestr) 135. 155. 173. 174. 180. 192. 196. 202. 205. 214. 221. 228. 231. 242.
Granmar 151. 155. 161-164.
Gráþ (á) 43.
Greip 118.
Grimhildr 177. 179. 201. 202. 205. 233. 235. 241. 260-262.
Grímir 90.
Grímnir (Odin) 40. 46. 90. 11).
Grímr (Odin) 46.
Grímr (madr) 116.
Gripir (Eylimas.) 172-179.
Gróa 97-99.
Gullin-bursti (göltr) 114.
Gullin-kambi (hani) 6.
Gullnir 155.
Gullrönd 212-214.
Gulltoppr (hestr) 44.
Gullveig 5.
Gúngnir (spjót) 196.
Gunnar (Gjúkas.) 117. 177-179. 201-209. 214. 217. 220-223. 230. 231. 233. 235. 238-248. 250. 252-254. 258. 259, 265. 268. 270.
Gunnar 116.
Gunnar 170.
Gunnlöþ 12. 23. 24.
Gunnr, *q.* 4. 160.
Gunnþorin (á) 43.
Gunnþró (á) 43.
Guttormr 117. 179. 201. 206. 207. 219. 231.
Gustr (kannske rèttara *Gusir* dvergr, finnr) 181.
gygr 227-229. *margt.* gygjur 92.
Gyllir (hestr) 44.
Gymir (jötun) 65. 82-84. 117. fyrir *Ægir* 59.
Gyrþr 115.
Göll 45.
Gömul (á) 43.
Göndler (Odin) 46.
Göndul 4.
Göpul (á) 43.

H

Hábrók 46.
Haddíngi (madr) 116. 140. 1). 234. 2)
Hagall 158. 159.
Haki 118.
Hála (o: skessa yfir-höfud) 143. 144.
Háldan 115.
Hálfr 232.
Hamall 158. 159.
Hamdir (Sigmúndars.) 170.
Hamþir (Jónakurss.) 265. 266. 269-273
Hanar (dvergr) 3.
Hánga-tyr (Odin) 90.
Hár (dvergr) 3.
Hár (Odin) 5. 46.
Haraldr (Hilditönn) 117.
Harbarþr (Odin) 46. 75-80.
Hatafjörþr 143.
Hati (úlfr) 45.
Hati (jötun) 143. 144.
Hátún: *hv. margt.* 150. 152.
Haugspori (dvergr) 3.
Hauþa 194. (nema ef Haþa, Höþo væri rèttara)
Há-varþr (Hundíngss.) 151.
Haþingi (Haddíngi) 234.
Heimir 175. 176 178. 200. 203.
Heimþallr (Heimdallr) 1. 5. 8. 41. 72. 91. 100. (118).
Heiþ-draupnir 195.
Heiþr, *q.* 4. 118.
Heiþrekr 239.
Heiþrún (geit) 43. (fyrir geit yfir-höfud) 119.
Hel, *q.* 6. 44. 94. 109. 123. (nedri bygdir) 43. 49-51. 85. 187. 191. en Hel *hv.* (daudinn) 188.
Helblindi (Odin) 46.
Helgi (Hatíngaskaþi) 142-148. 158. 169.
Helgi (Hundíngsbani) 149-170.
Hepti (dvergr) 3.
Her-borg 212.
Her-faþir (Odin) 4.
Her-fjötur, *q.* 45.

Hèri (dvergr) 5.
Herja-faþir (Odin) 6. 31. 36. 42. 43. 113.
Herjan (Odin) 4. 46. 90.
Herkja 237. 238.
Hermóþr 113.
Hersir 105.
Herteitr (Odin) 46.
Hervarþr (Hundingss.) 161. kannske sá sami sem Hávarþr.
Hervör (alvitur) 133. 135.
Hèþinn 140. 145-148.
Hèþinsey 152.
Hildigunn 115.
Hildisvin, *hv.* 114.
Hildólfr 75.
Hildr, *q.* 4. 45.
Hildr 228. sjá Brynhildr.
Himin 49.
Himinbjörg; *hv. margt.* 41. 92.
Himin-vángar *k. margt.* 150.
Hindar-fjall 191. 193. 200. 203.
Hialli 247. 258. 259.
Hjálmberi (Odin) 46.
Hjálmgunnar 194. 228.
Hjálprekr 171. 180. 183. 185. 204.
Hjördís 117, 171. 172.
Hjörleifr 152.
Hjörvarþr 118.
Hjörvarþr 140-143. 146.
Hjörvarþr (Hundingss.) 151. 161.
Hlaþguþr, *q.* (svanhvit) 133. 135.
Hlè-barþi (jötun) 77.
Hlèbjörg, *hv. m.* 164.
Hlè-dís 115.
Hlès-ey 78. 159. 243.
Hlè-vángr (dvergr) 3.
Hlif 111.
Hlif-þursa 111.
Hlín 9.
Hliþ-skjálf 39. 81. 89.
Hljóþ-ólfr 3.
Hlórriþi (þór) 52. 54-57. 67. 71. 72. 74.
Hlóþyn (Jörþ) 9.
Hlym-dalir, *k. m.* 228.
Hlöck 45.
Hlöþver 133. 135. 144.
Hlöþvers salir 234.
Hnifflúngr 262.-ar. 156.
Hnikarr (Odin) 45. 91. 84.
Hnikuþr (Odin) 46.
Hoddmímis holt 37.
Hoddropnir 195.
Horn (?) 98.
Hrauþúngr 39. 117.
Hreiþmar 180-182.
Hrim-faxi (hestr) 32. 91.
Hrim-gerþr, *q.* 143-145.
Hrim-grimr (þurs) 86.
Hrímnir 85. 118.
Hrimþursar 33. 44. 85.
Hring-staþir *k. m.* 150. 157.
Hring-stöþ, *q. eint.* 150.
Hríngr 156.
Hrist 44.
Hrólfr (inn gamli) 116.
Hrollaugr Hrollaugs synir 164.
Hróptr (Hroptr) (Odin) 10. 41. 91. 195. (goþ yfirhöfud) 28 hèraf *Hróptatyr* (Odin) 30. 47.
Hross-þjófr 118.
Hrotti, *k.* (sverd) 192.
Hróþir (jötun?) 53.
Hróþmar 141. 143. 147.
Hróþr-glöþ 272.
Hróþ-vitnir (úlfr) 45.
Hrúngnir (jötun) 54. 76. Hrúngnis-bani (mjölnir) 68.
Hrymr 8.
Hræ-rekr (slaungvanb.) 117.
Hræ-svelgr (jötun) 35.
Hrön (á) 43.
Hugin (hrafn) 42. 88.
Humlúngr 140.
Húnaland 212. 239.
Húnar 232. 244.-249.
Hundíngr 150. 158-161. 166. 173. 183.
Hundland 158.
Húnlenzkr 270.
Húnmörk 246.
Húnskr 215. 234. h. konúngr (ɔ: Sigurþr) 216. 218. 225. 264.
Hver-gelmir 43.
Hveþna 118.
Hveþrúngr (jötun yfirhöfud) 9.
Hyfrja- (Hyfina-) berg 110.
Hymir 52-58. 64.
Hymlingr 140.
Hyndla 113-120.
Hyr 110.
Hæfínga-rá(?) 44.
Hæmíngr 158.
Hænir 3. 10. 180.
Hæva-teinn 109.
Högna-bani 240.
Högni 157. 159. Högnadóttir (Sigrún) 154. 157. 160. 162. 164. 167. 168.
Högni (Gjúkas.) 117. 177. 179. 201. 201. 206. 208. 218. 222. 230. 231. 233. 235. 238. 243. 245. 247. 251-262. 266. 269.

Högstari (dvergr) 3.
Hölknir (hestr) 202.
Höll (á) 43.
Hörfi 116.
Höþbroddr (Granmarsson) 151. 154. 156. 161-164.
Höþr 6. 10. 95.

Ilfing (Ifing) (á) 33.
Ima (?) 157.
Imd, g. 153
Imsaþir (jötun) 31.
Ingunnar-Freyr 65.
Innsteinn 114.
Iri 110.
Isarn-kul 45.
Is-ólfr 116.
Isúngr 152. (157.)
I-valdi (y-valdi? dvergr) 45.
I-valdr 89.
Ivar 117.
I-viþja (ɔ: skessa) 118. 119.
I-viþr(?) 1.
Iþa-völlr 2. 9.
Iþ-mundr 140. 141.
Iþ-unn 59. 61. 62. 89.
Jafn-hár (Odin) 46.
Jalkr (Odin) 46. 47.
Jariz-leifr 233.
Jariz-skar 233.
Jarl 104.
Járn-saxa (gygr) 118.
Járn-skjöldr 116.
Járn-viþr 5.
Jónakur 225 265. 267. 272.
Jórmun-gandr (Fenrir) 8.
Jórmun-grund. (ɔ: jördin) 42. 92.
Jórmun-rekr 116. 225. 265. 266. 269. 171. 272.
Jórun 90.
Jóru-vellir, k. m. 3.
Jöfur 115.
Jörþ, 49. 91. Jarþar bur (Þór) 68. 70.
Jötnar 1. 28. 33. 36. 37. 49-51. 53. 72. 73. 85. 93. 118. 255.
Jötunheimar, k. m. -heimr, k. e. eda Jötnaheimar 2. 8. 70-74. 81. 82. 87.

Kár 116.
Kára 169.
Karl 102.
Kerlaugar, g. m. (ár 44.)
Ketill 116.
Kili (dvergr) 3.
Kjalar (Odin) 46.
Kjár 133. 136. 245.
Klypr 116.
Kneifráuþr 230. 244.
Kólga (bylgja) 153.
Kostbera 230. 251. 252.
Kour 106.
Krepp-vör 130.
Körmt (á) 43.
Köttr (jötun) 157.

Land-skjálfti 69.
Lángbarþr 233.
Lauf-ey 67. 72. 73.
Leifnir(?) 98.
Leiptr (á) 43.
Leir-brímir 108.
Léttfeti (hestr) 44.
Lif 37.
Lif-þrasir 37.
Lima-fjörþr 257.
List vör 130.
Litr (dvergr) 2.
Lofar (dvergr) 3.
Lofnheiþr, g. 182.
Logafjöll 151. 161
Logn 50.
Lognfari (Lofnfari o. s. fr.) 86. 87.
Loki 3. 7. 8. 56-69. 70-73. 91. 96. 110. 118. 180. 181. fyrir jötun yfirhöfud 57.
Loptr (Loki) 60. 62. 89. 109. 119.
Loþ-fafnir 24-27. 30.
Loþinn 145.
Loþr (Löþr) 3.
Lyng-heiþr, g. 182.
Lyngvi (Hundingss.) 185.
Læráþ (Læráþr) 43.
Löþver 133. sjá *Hlödver*

Magni 37. 76. 80.
Máni 1. 34. 49. 184.
Mannheimr 92.
Már 115.
Meili 76.
Melnir (hestr) 156.
Men-glöþ 108. 111.
Menn, k. m. 44. 49-51. manna-þengill 42. 44.
Mima meiþr 109.

Mímir 4. -s brunnr 4. 88. hjarta 98. höfud. 8. 195. synir 8.
Miskor-blindi(?) *k*. 52.
Mist 44. -ar marr. 156.
mistil-teinn 6.
Miþ-garþr 1. 45. 77 90. 114. 115. -s væor 9.
Mjótviþr 8. sjá Mjötuþr
Mjölnir 37. 57. 67 74.
Mjötuþc (Mjötuþr) 17.
Mjöþvitnir (dvergr) 2. (jötun) 47.
Móinn (dvergr) 3.
Móinn (ormr) 44.
Móins-heiþar *q. m.* 156. 163.
Mótsognir (Mjöþsognir) (dvergr) 2.
Móþi 37. 57.
Móþir 103. 104.
Mundilföri 34.
Muninn (hrafn) 42.
Muspell 8. 65.
Mylnir (hestr) 156.
Myrk-heimr 250.
Myrk-viþr 65. 133. 134. 156. 244-246.
Mög-þrasir 37.

N

Nabbi (dvergr) 114.
Nagl-far, *hv.* (skip) 8.
ná-grind, *q.* 109.
Náinn (dvergr) 2.
þáir 92.
Nál 90.
Náli (dvergr) 3. annars *Vali*
Nanna 89. 116.
Nár (dvergr) 2.
Narfi (Lokas.) 69.
Nári (Lokas.) 69. annars *Vali*
Ná-strönd (ná-strandir) 7.
Nauþ (rún) 194. Sjá Nö . .
Neri 149.
Nifl-heimr 92.
Nifl-hel 36. 94.
Niflúngar 245-248. 256. 257. 266.
Nippingr (dvergr) 2.
Níþa-fjöll *hv. m.* 7. 10.
Níþ-höggr 7. 10. 44.
Niþi (dvergr) 2.
Niþuþr (Niþaþr) 133-139.
Njarar Njara-drottin 134. 135. 138.
Njörþr 36. 42. 45. 59. 64. 73. 81. 86. 87. 130.
Nóa-tún (36) 42. 73.
Nor-egr 146.
Nori (dvergr) 2.
Norn, *q.* (*m.* nornir) 4. 88. 127. 149. 164. 181. 187. 196. 217. 273.
Norþri (dvergr) 2.
Nótt 54. 51. 194.
Nyi (dvergr) 2.
Nýr (dvergr) 2.
Nyráþr (dvergr) 2.
Nyt (á) 43.
Nöckvi 116.
Nön (á) 43.
Nörfr. Nörvi 34. 89.
Nöt (á) 43.

O

Odd-rún, 224. 230. 239-243.
Ofnir (ormr) 44.
Ofnir (Odin) 47.
Oinn (dvergr) 3. 181.
Okólnir 7.
Olof, *q.* 142. sjá Alöf.
Omi (Odin) 46. 91.
Omi (madr) 116.
Onar (dvergr) 2.
Ori 110.
Orkningr 254.
Oski (Odin.) 46.
Osköpnir 188.
Ottar 114-120.
Otur 180. 182.
Óþinn 3-5. 8. 9. 22. 24. 28. 31-38. 39. 41. 42. 46. 47. 59. 60-65. 77. 85. 88. 89. 93-95. 119. 165. 166. 180. 181. 193. 194. 228. Odins gremi (bardagi) 151. haukar (hrafnar) 167. salir (Valhöll) 168. son (barn) (Baldr) 6. 84. (Viþar) 6. 59. (þór) 9. 73. 74. 76.
Óþr Oþs mey (Freyja) 5.
Oþ-rærir (O-dreyrir) 23. 28. 88.

R

Racknar 92.
Ragna rök 7. 65. 96. þad sama sem aldar rök 36.
Rán (Ran) 97.
Rán 144. 153. 180.
Rand-griþ 45.
Rand-ver 117.
Rand-ver 265.
Rata-töskr 44.
Rati 23.
Ráþ-barþr 117.
Ráþ-ey 122.
Ráþ-griþ 45.
Ráþs-eyjar-sund 75.
Ráþ-sviþr (dvergr) 2.

Ráþ-veig 130.
Regin-leif 45.
Reginn (dvergr) 2.
Reginn (Hreiþmarss) 174. 180-183. 185. 186. 188. 189. 190. 191.
Reifner 116.
Reiþ-gotar(?) 32.
Rennandi (á) 43.
Rigr 100-106.
Rín (á) 43. 135. 183. 208. 246 248.
Rindr, *q.* 91. 95. 97.
Riþill, *k.* (sverd) 189.
Rún, *q.* (*m.* rúnar) (4). 28. 30. 36. (86.) 88. 130. 174. 194-196. 214. 251. 252.
Ruþr 89. 196.
Rygjardalr 123.
Ræfill, Ræfils hestar (skip) 183.
Rögnir 89. 196.
Röþulsvellir 142. 148.

S

Saga 41.
Sago-nes 154.
Salar-steinn (*m.* -ar) 1. 3. sè þad nafn.
Sal-gofnir 168.
Sann-getall (Odin) 46.
Saxi 237.
Sáþ, *hv.* 51.
Saþr (Odin) 46.
Sefa-fjöll 164-168.
Sif, *q.* 59. Sifjar ver (Þór) 52. 57. 73.
Sigar, *k. e.* 147. 159. 233.
Sigars-hólmr 142.
Sigars-völlr (*m.* vellir) 147. 150.
Sig-föþr (Odin) 9. 46. synist ad þyda Þór 68. (sjá Völuspá 56 erindi)
Sig-geir 155. 233.
Sigmundr (Völsúngss.) 113. 158. 170. 171. 187. 232. Sigmundar bur, konr, sonr (Helgi) 150. 160. 161. 168. (Sigurþr) 183. 193.
Sigmundr (Sigurþars.) 202. 255.
Sigrún (Högnad.) 153. 157. 159. 161. 162. 164. 166-169.
Sigtryggr 115.
Sigtyr (Odin) 248.
Sigur-drif, Sigurdrífa 192. 194-199.
Sigur-linn 140-142. 147.
Sigurþr (Sigmundars.) 116. 171-232. 235. 241. 263. 266-270.
Sigyn 7. 69
Silfrintoppr (hestr) 44.
Sindri 7.
Sindur, *q.* 118.
Sin-fjötli (Sigmundars.) 153-155. 163. 170. 171.
Sinir (hestr) 44.
Sin-mæra 109. 110. (máske *sinn marta* 109. 25. erindi sè sama nafn)
Sin-rjóþ 140.
Siþ (á) 43.
Siþ-grani (Odin) 48.
Siþ-höttr (Odin) 46.
Siþ-skeggr (Odin) 46.
Skafiþr (dvergr) 3.
Skart-hèþinn 122.
Skata-lundr 228.
Skaþi (Gymisd.) 41. 59. 69 81. 117
Skeckill 116.
Skegg-öld 45. (því 8. er þad ecki nafn)
Skeiþ-brimir (hestr) 44.
Skilfingr (Odin) 47.
Skilfingar, *k. m.* 114. 115.
Skin-faxi (hestr) 32.
Skirfir (dvergr) 3.
Skirnir 81-87.
Skíþ-bladnir (skip) 45.
Skjöldúngar, *k. m.* 114. 115.
Skrymir (jötun) 68.
Skuld 4. 46.
Skúrhildr 116.
Sky, *hv.* 50.
Skögul 4. 45. 91.
Sköll (úlfr) 45.
Slag-fiþr 133. 134.
Sleipnir (hestr) 46. 93. 118. 196,
Slíþ (á) 43.
Slíþr (á) 7.
Snævar (Högnas.) 230. 254.
Snæ-fjöll, *hv. m.* 150.
Snör 103.
Sól 1. 34. 37. 49.
Sólar (Högnas.) 230. 254.
Sólar-hjörtr 127.
Sól-bjartr 112.
Sól-blindi 108.
Sól-fjöll 150.
Sól-heimar, *k. m.* 156.
Sól-katla 130.
Són 234.
Sparins-heiþr 156.
Spor-vitnir (hestr) 156.
Stafns-nes 152.
Starkaþr 161. 164.
Stjörnur, *q. m.* 1.
Strönd (á) 43.
Styr-kleifar 164.
Sumar 34.

Surti 8. 37.
Surtr 8. 9. 33. 109. 188.
Suttúngr (jötun) 23. 24. 51. 86.
Suþri (dvergr) 2.
Suþr-menn (þyzkir) 238. 246.
Svafa 115. (*sjá* Svava)
Svafa-land 141.
Svafar (Svafakonúngr) 142.
Svafaþr 122.
Svafnir (ormr) 44.
Svafnir (Odin) 47. 93.
Svafnir (konúngr) 140. 141.
Svafur 130.
Svafur-logi 130.
Svafur-þorin 108.
Svalin 45.
Svan-hildr 224. 225. 230. 265-267. 269.
Svan-hvit 133. 134.
Svanr (enn rauþi) 115.
Svarángr 78.
Svarins-haugr 153. 161.
Svart-hölþi 118.
Svasuþr 34.
Svava 142. 143. 145-148. 159.
Svaþil-fari 118.
Svegjaþr (hestr) 156.
Sverþ-ás (Heimdallr) 90.
Svíor (dvergr) 3.
Svipall (Odin) 46.
Svipaþr (hestr) 156.
Svipdagr 111.
Svi-þjóþ, *q.* 133.
Sviþrir (Odin) 46.
Sviþur (Odin) 46.
Svöl (á) 45.
Sylgr (á) 43.
Sæ fari 114. 115.
Sægjarn 109.
Sæ-hrímnir 36. 42. 91.
Sækin (á) 43.
Sæmorn (á) 141.
Sær 50.
Særeiþr, *q.* 140.
Sævaldi 122.
Sævar-staþr 156. 157.
Söck-mimir (jötun) 46.
Söcqva-beckr 41.
Sörli 123.
Sörli (Jónakurss.) 265. 270-273.

Tindr 116.
Tramar(?) 85.
troll *hv.* 6.
Trönu-eyri, *q.* 152.
Tyr 52. 57. 59. 65. 194.
Tyrfingr (madr) 116.
Tötrug-hypja 155. (sjá 102.)

Úlf-dalir, *k. m.* 133. 135.
Ulfr (madr) 114.
Ulfr ginandi (madr) 116.
úlfr (Fenrir) 37. 65. 68. 118. úlfa faþir (Loki) 61.
Ulf-rún 92. 118.
Ulf-sjár, *k.* 133. 154.
Ullr 40. 45. 248. Ullar sefi (Baldur) 93.
Unar 123.
Unavágar 153.
Uni 110.
Uri 110.
Urþ, Urþr, 4. 88. 112. *m.* urþir 216.
Urþar-brunnr 4.-lokur 98.
Uþr (Odin) 46.

Vafuþr (Odin) 47.
Vaf-þrúþnir (jötun) 31-38.
Vagna ver 48.
Vakur (Odin) 47.
Vala-skjálf 41.
Val-björg *hv. m.* 235.
Valdar 233.
Val-faþir (-föþr) 1. 4. 5. 93.
Val-glaumr 42. (synist ecki ad vera nafn).
Val-grind 42.
Val-höll 6. 41. 43. 113. 166.
Vali (ás) 37. 117.
Vali (Lokas.) 7.
Val-kyrjur, *q. m.* 4. 44. 45. 88. (skjald-meyjar) 133. 142. 145. 159. 161. 162. 191.
Valland 77. 133. 226. (Kannske fyrir *Frackland.*)
Valneskr 235.
Val-tamr 91.
Ván (á) 45. (annars *Vön.*)
Vana-heimr 36.
Vandils-ve 166.
Vaníngi (Freyr) 86.
Vanir, *k. m.* 5. 36. 49-51. 72. 83. 88. 196.
Vari (dvergr) 3.
Varins-ey 154.
Varins-fjörþr 153.
Varins-vík 144.
Várkaldr 107.
Varr 110.

Vaþgelmir 181.
Ve, *k.* 63.
Ve-bogi 123.
Veg-drasill 110.
Veggr (dvergr) 2.
Vegn-bráþir(?) 109.
Veg-svinn (á) 43.
Veg-tamr (Odin) 94-96.
Veor (Þór) 53-55.
Vera-tyr (Odin) 40.
Verland 80.
Verþandi, *q.* 4.
Vestri (dvergr) 2.
Vetur 34.
Veþr-glasir 109.
Víg-blær (hestr?) 166.
Víg-dalir 166.
Víg-dvalinn 130.
Vigriþr 53.
Víg-ólfr 123.
Víl-björg, *q.* 46.
Vili (dvergr) 3.
Vili 63.
Vil-meiþr 118.
Vil-mundr 239. 240.
Vin (á) 43.
Vína (á) 43.
Vínbjörg, *hv. m.* 235.
Vindálfr (dvergr) 2.
Vindkaldr 107.
Vindr 50.
Vindsvalr 34.
Vingi 230. 251. 254-256.
Vin-gólf, *hv.* 90.
Ving-skornir (hestr) 192.
Ving-þór 48. 80.
Virvir 3.
Vitur (dvergr) 2.
vitnir (Fenrisúlfr) 38.
Viþ (á) 43.
Viþar 9. 37. 38. 42. 59 61. 90.
Viþ-ofnir 109. (kannske *Viþ-opnir*).
Viþálfr 118.
Viþr 51.
Viþrir (Odin) 89. 151.
Völsúngr (*m.* -ar) 117. 157. 158. 162. 164.
Völundr 133-139.
Vönd (á) 43.
Vör 74.

Y-dalir, *k. m.* 40.
Yggdrasill 3. 8. 44. 45. 88. 92.
Yggjongr 4. 91.
Yggr 35. 47. 52. 90. 94. 192.
Ylfingar 114. 149. 154. 156. 158-160
Ylgr (á) 43.
Ymir 1. 33 34. 45. 118.
Ynglingar 115.
Yngvi (dvergr) 3.
Yngvi (madr) 157.

Þakráþr 139.
Þeckr (Odin) 46.
Þiálfi 79.
Þjazi (þjassi jötun) 41. 66. 67. 77. 117.
Þjóþ-numa (á) 43.
Þjóþ-rekr 230. 237.
Þjóþ-rærir (dvergr) 30.
Þjóþ-varta 111.
Þjóþ-vitnir 42.
Þoll-ey 145.
Þór 5. 40. 44. 55. 56. 59. 67. 68. 71. 72. 75-80. 113.
Þóra (drengja-móþir) 115.
Þóra (Hakonard.) 215. 232.
Þorinn (dvergr) 2.
Þórir 116.
Þorn(?) 90.
Þórs-nes 155.
Þráinn (dvergr) 2. 88.
Þrár (dvergr) 2.
Þriþi 46.
Þrór (dvergr) 2.
Þrór (Odin) 46. (Þór) 58.
Þrúþ-gelmir (jötun) 34.
Þrúþ-heimr 40.
Þrúþr *q.* 45.
Þrymgjöll 108.
Þrymheimr 41.
Þrymr 70-74.
Þræll 101.
Þund (á) 42.
Þundr (Odin) 28. 47.
Þurs (*m.* þursar) 85. 88. 90. 92. 95. 107. 155. Þursadrottin 70-74.
Þurs (rún) 86.
Þuþr (Odin) 46.
Þyr, *q.* 101.
Þyn (á) 43.
Þyþ-verskir 210.
Þöll (á) 43.

Ægir 59-69. fyrir jötun yfirhöfud (Geirröþr) 46. (Hymir) 52. 53. 58.
Æsir *k. m.* 2-5. 8-10. 28. 30. 34. 36. 37. 40. 45. 46. 49-52. 59-69. 71. 72. 78. 82. 83. 88. 90. 91. 93. 100. 117. 180. 181. 194. 196.

Ögur-boþa (gygr) 118. (Angurb.)
Öl, *hv.* 51.
Ölmóþr 116.
Öl-rún 133-135.
Ör-boþa 111. 117.
Ör-gelmir (jötun) 34. 35.
Ör-gjafa 118.
Örmt (á) 43.
Örvángr sjá Aurv.
Örvasund 152.
Öþlíngar 114. 115. 117.

Lagfæríngar og athugasemdir:

B's. 9. *l.* 22. *synist rèttara ad lesast* orm *enn* úlf. *R.*
bls. 17. *b. l.* 20. þess kann mann þey mjötuþk *G.*
— 18. *l.* 15. *á ad taka burt* maþr
— 34. *b. l.* 6: *synist rèttara* frjóf regin *R.*
— 40 *l.* 25. *les:* Geirröþar
— 41. — 1 *les:* í árdaga
tívar at tannfè
— 43. — 11. — togom
— 44. *b. l.* 6. *Kannske* Hæfinga-rá *R.*
— 46. — 17. *les:* Biflindi. *Adrir* Biblindi.
— 64. 4) *Sjá Völuspá* 38. *Goþrúnarharm* 47.
— 70 *l.* 19. *les:* oc hann þat orþa
— 71. *b. l.* 13. *les:* aptr
— 80. *l.* 12. *kannske rettara* hættíngi *R.*
— 89. — 20 *les:* Navnno
— 104. *b. l.* 26. fleini *Sj.*
— 110. — 19. *Kannske rèttara:* Hyfina
— 115. *l.* 22, *les:* svavlom
— 129. 2) *umbreytist þannig: Adrir* uuuþ, *sem er qvennkent;*
b. l. 3. *les:* Menn
— 137. *b. l.* 17. *les:* Bavþvildr
— 181 — 6 *á án efa ad lesast* Gusir *R.*
— 200 1) *bætist vid: enn Fg. kemst svo ad ordum:*
Her brast i Sæmundar Eddo ok er sá brestur, sem varþ, í Gudmundar Olssons Exemplari af honum sialfur upfyllat af Saugo-þætti Sigurþar Fafnisbana a cap. 20. usqve ad 30. (*sic*)
— 222. *l.* 20. *les:* Uppreis.
— 234. — 1. *á ad lesa* svalkavldom, *elligar á ad umbreyta bls.* 118. *b. l.* 11, *eins.*
— 245. *b. l.* 6. *á án efa ad lesast* móþir allra *R. sjá* 276. *b. l.* 29.
— 283. Iviþja (o: skessa) 88. 119.

